

tieto

Vuosikertomus

CREATING VALUE FOR LIFE

SISÄLLYSLUETTELO

Toimitusjohtajan katsaus

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

8	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	18	Merkittävimmät riskit
9	Varsinainen yhtiökokous	21	Lähipiiriliiketoimet
9	Osakkeenomistajien nimitystoimikunta	21	Sisäpiirihallinto
11	Hallitus	22	Tilintarkastajat
14	Toimitusjohtaja ja toimiva johto	23	Palkitseminen
16	Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus	29	Kirje palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajalta

Tilinpäätös

30	Hallituksen toimintakertomus	52	Lähitulevaisuuden riskit ja epävarmuustekijät
31	IT-markkinoiden kehitys	53	Kauden jälkeiset tapahtumat
33	Uusi strategia ja sen toteutus	53	Koko vuoden 2017 näkymät
36	Taloudellinen tulos	54	Raportoidut vaihtoehtoiset tunnusluvut
41	Rahavirta ja rahoitus	55	Taloudellinen kalenteri
42	Investoinnit ja kehittäminen	56	Konsernitilinpäätös
42	Tilaukanta	56	Tunnusluvut
43	Merkittävät sopimukset tammi-joulukuussa	59	Tuloslaskelma (IFRS)
45	Yrityssostot tammi-joulukuussa	61	Tase (IFRS)
46	Henkilöstö	63	Rahavirtalaskelma (IFRS)
49	Ympäristövastuu	64	Laskelma oman pääoman muutoksista (IFRS)
51	Osakkeenomistajien nimitystoimikunta	66	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS)
51	Osakkeet ja osakepohjaiset kannustimet	66	Yhtiö
51	Osinko	66	Yhtiö

66	Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet	108	24. Rahoitusriskien hallinta
66	Laadintaperusteet	112	25. Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot
66	Uudet ja muutetut standardit ja tulkinnat	114	26. Johdannaiset
66	Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet	116	Konsernin rakenne ja liikearvo
77	Tilikauden tulos	116	27. Tytäryhtiöosakkeet
77	1. Segmentti-informaatio	118	28. Osakkeet yhteisyrityksissä
81	2. Valmistusasteen mukainen tulouttaminen	120	29. Yritysosot
81	3. Liiketoiminnan muut tuotot	121	30. Liikearvon alentumisen testaus
82	4. Liiketoiminnan muut kulut	122	Muut tiedot
82	5. Kehittämismenot	122	31. Vakuudet ja vastuusitoumukset
83	6. Rahoitustuotot ja -kulut	123	32. Muut vuokrasopimukset
83	7. Osakekohtainen tulos	124	33. Lähipiiritapahtumat
84	Työsuhde-etuudet	124	34. Kauden jälkeiset tapahtumat
84	8. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	125	Tunnuslukujen laskentakaavat
85	9. Johdon palkkiot vuonna 2016	126	Emoyhtiön tilinpäätös
87	10. Optio-oikeudet ja osakekannustimet	126	Tuloslaskelma (FAS)
90	11. Eläkejärjestelyt	127	Tase (FAS)
93	Tuloverot	129	Epäsuora rahoituslaskelma (FAS)
93	12. Tuloverot	130	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot (FAS)
94	13. Laskennalliset verot	130	Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet
97	Varat	133	Liitteet 1-4
97	14. Aineettomat hyödykkeet	134	Liitteet 5-7
99	15. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	135	Liite 8
101	16. Myytävissä olevat rahoitusvarat	136	Liite 9
102	17. Myyntisaamiset ja muut saamiset	137	Liite 10
102	18. Rahavarat	138	Liitteet 11-13
103	Oma pääoma ja velat	139	Liite 14
103	19. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	140	Liitteet 15-17
104	20. Lainat	141	Liitteet 18-19
105	21. Varaukset	142	Liite 20
106	22. Rahoitusleasing	143	Liite 21
107	23. Ostovelat ja muut velat	144	Liite 22
108	Rahoitusinstrumentit - Käyvät arvot ja riskien hallinta	145	Osakkeet ja osakkeenomistajat

151 **Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä**

154 **Tilintarkastuskertomus**

152 **Tietoja osakkeenomistajille**

Investointeja innovaatioihin ja kasvuun

Tieto on Pohjoismaiden johtava ohjelmisto- ja palveluyritys, jonka tavoitteena on olla asiakkaiden ensisijainen kumppani liiketoiminnan uudistamisessa. Asiakkaiden vaatimukset liiketoiminnan ja tietotekniikan uudistamiseksi lisääntyvät samalla kun digitalisointi etenee kiihtyvällä vauhdilla. Tiedon tavoitteena on saavuttaa muutoksessa keskeinen asema ja hyödyntää datakeskeisen maailman tarjoamat merkittävät mahdollisuudet.

Tiedolle vuosi 2016 merkitsi strategian uudistamista sekä investointien lisäämistä innovaatioihin ja kasvuun. Jatkoimme investointejamme tulevaisuuden innovaatioihin, kasvuliiketoimintoihin sekä ohjelmistopohjaisiin toimialaratkaisuihin voidaksemme jatkossakin tuottaa lisäarvoa asiakkaillemme. Kuluneen vuoden merkittäviin tapahtumiin kuului myös pääkonttorimme muutto Espoon Keilalahteen. Keilalahden toimipiste vahvistaa monin tavoin työntekijäkokemusta ja avointa yrityskulttuuriamme.

UUSI STRATEGIA KIIHDYTTÄÄ INNOVAATIOTA JA KASVUA

Tiedon aiemman strategiakauden julkistimme vuonna 2012. Siitä lähtien olemme menestyksellisesti uudistaneet yhtiötämme; olemme vahvistaneet kasvuliiketoimintojamme, rekrytoineet uudenlaista osaamista ja perustaneet sisäisiä startup-toimintoja. Johdonmukaisen ja määrätietoisin strategian toteuttamisen ansiosta olemme saavuttaneet vaiheen, jossa kasvua ja innovointia voidaan edelleen vauhdittaa.

Uusi strategiamme vuosille 2016–2020 perustuu aiemman strategiakautemme saavutuksiin. Lisäksi kulmakivinä ovat olleet vahvat toimialaratkaisut ja toimialaosaaaminen, koko elinkaaren kattavat IT-palvelut, teollistetut palvelutoimitukset sekä fokusoidut toimintomme.

Uuden strategiamme mukaisesti Tiedon tavoitteena on olla asiakkaiden ensisijainen valinta liiketoiminnan uudistamisessa. Strategian julkistamisen jälkeen palaute ja sidosryhmiemme sitoutuminen on ollut hyvin rohkaisevaa.

INVESTOINTEJA KASVUYRITYKSIIN VAHVISTETTU

Digitaalisessa maailmassa yrityksillä ja organisaatioilla on kaksitahoinen agenda. Toisaalta ne tehostavat nykyistä toimintaa, ja toisaalta niillä on tarve jatkuvasti kehittää uusia asiakaskeskeisiä tuotteita ja palveluita.

Vahvan kasvu- ja kehittämisagendan mukaisesti jatkoimme investointejamme tulevaisuuden osaamisalueisiin, teknologioihin ja palveluihin. Samalla olemme jatkuvasti parantaneet tuottavuuttamme ja kilpailukykyämme lisäämällä palvelujemme standardisointia ja automaatiota.

Vuonna 2016 Tieto panosti skaalautuvuuden ja toistettavuuden vahvistamiseen investoimalla ohjelmistoliiketoimintoihinsa. Kasvuodotukset kohdistuvat erityisesti Tiedon omiin ratkaisuihin, joissa perustana on dynaamisesti muuttuva

kokoonpano nykyisillä markkinoilla hyväksi osoittautuneita ratkaisuja. Valitut ratkaisut sisältävät voimakkaasti kasvavia palveluja; esimerkiksi asiakaskokemuksen johtaminen, tietoturvapalvelut ja pilvipalvelut. Näillä alueilla olemme vahvistaneet investointejamme viimeisen kahden vuoden aikana. Vuonna 2016 perustimme myös uuden datakeskeiset liiketoiminnot -yksikön innovoidaksemme dataan pohjautuvia ideoita yhdessä ekosysteemimme kanssa.

Tämän lisäksi Tieto investoi vuosittain noin 130 miljoonaa euroa uusien tuotteiden ja datakeskusten kehittämiseen tukeakseen innovointia ja pitkäaikaista kasvua.

Vahvistimme kasvua myös yritysostojen avulla. Ostimme Emricin, joka on Pohjoismainen markkinajohtaja luottojen käsittelyyn suunnattujen ohjelmistojen ja palveluiden alueella. Yrityskauppa vahvistaa Tiedon asemaa finanssisektorilla ja voimme nyt toimittaa koko arvoketjun pohjoismaisilla vähittäispankki- ja kuluttajarahotusmarkkinoilla toimiville pankki- ja finanssialan asiakkaille.

TYÖNTEKIJÄKOKEMUS KESKEISESSÄ ASEMASSA

Nopeasti digitalisoituva maailma muuttaa tarvittavia taitoja ja osaamista. Rekrytoinnit uusille palvelualueille ja niihin liittyvä osaamisen kehittäminen, yhdistettynä innovointiin asiakkaidemme ja partnereidemme kanssa, varmistavat sen, että pysymme askeleen edellä kilpailijoitamme.

Vuonna 2016 Tieto rekrytoi noin 800 uutta osaajaa IT-palveluliiketoimintaan. Osana pitkän aikavälin uudistumistamme tuemme aktiivisesti kaikkia työntekijöitämme muutoksessa ja rohkaisemme kaikkia uudistamaan osaamistaan jatkuvasti ja hankkimaan uusia taitoja, jotka vastaavat markkinoiden kysyntää.

Työntekijämme ja heidän työntekijäkokemuksensa kehittäminen oli keskeisessä asemassa muuttaessamme uuden pääkonttorimme Espooseen. Keilalahti on monitilatoimisto, joka tukee joustavia, innovoivia ja yhteisöllisiä työskentelytapoja. Tilat myös kannustavat avoimuuteen ja mahdollistavat sujuvan käyttökokemuksen kaikille työntekijöillemme.

Lisäksi olemme avanneet kumppaneillemme ja asiakkaillemme varatun työtilan, hubin, joka edistää innovointia ja uuden kehittämistä. Ratkaisulla edistämme Open Source -yrityskulttuuriamme, joka tukee läpinäkyvyyttä ja avoimuutta.

POHJOISMAISET IT-MARKKINAT

Tieto arvioi informaation olevan tulevaisuudessa suurin, jatkuvasti kasvavan yhteiskunnallisen ja taloudellisen lisäarvon tuottaja. Tieto tavoittelee keskeistä asemaa tässä muutoksessa ja tarjoaa asiakkailleen uusia mahdollisuuksia liiketoimintansa uudistamiseen ja yhdessä innovointiin.

Vuonna 2016 IT-palveluiden kokonaismarkkina kasvoi noin 2 prosenttia Pohjoismaissa. Ottaen huomioon markkinaympäristössämme tapahtuneen kehityksen olemme tyytyväisiä, että koko vuoden liikevaihtomme kasvoi 2 prosenttia ja IT-palveluissa 4 prosenttia. Myös kannattavuutemme kehittyi kohti pitkän aikavälin tavoitetta. Oikaistu liikevoitto oli yli 10 prosenttia vuonna 2016.

Asiakkaiden liiketoiminnan digitalisointi toimii jatkossakin IT-markkinoiden kasvun ajurina. Vuonna 2017 markkinoiden arvioidaan kasvavan 2–3 prosenttia. Asiakkaat pyrkivät kasvattamaan liikevaihtoaan innovaatioin ja samanaikaisesti keventämään kustannuksiaan parantuneen tehokkuuden avulla. Uusien palveluiden odotetaan kasvavan kaksinumeroisin luvuin ja perinteisissä palveluissa kysynnän väheneminen jatkuu.

Pyrimme edelleen kasvamaan ja lisäämään markkinaosuuttamme Pohjoismaissa keskittymällä pohjoismaisiin yrityksiin ja julkiseen sektoriin. Kasvua tukee myös valittujen, kotimarkkinoilla toimiviksi todettujen toimialakohtaisten ratkaisujen laajeneminen kansainvälisille markkinoille. Tiedon tavoitteena on edelleen alan keskiarvoa parempi tuotto osakkeenomistajille. Odotamme myönteisen tuloskehityksen ja houkuttelevan osinkopolitiikan jatkuvan samalla kun investoimme edelleen innovaatioihin ja kasvuun.

YHTEISTYÖLLÄ ETEENPÄIN

Alamme kehitys jatkuu nopealla vauhdilla luoden mahdollisuuksia kasvuun ja innovaatioihin. Uskomme vakaasti avoimuuteen ja yhteistyöhön ekosysteemeissä, joissa Tiedolla on ainutkertainen mahdollisuus vaikuttaa kaikkien tulevaisuuteen.

Haluan kiittää kaikkia asiakkaitamme, työntekijöitämme, kumppaneitamme ja sidosryhmiämme jälleen yhdestä yhteisestä vuodesta.

Odotan innolla asiakkaidemme liiketoiminnan uudistamisen jatkamista sekä Tiedon kasvu- ja innovaatioagendan kehittämistä edelleen yhdessä kasvavan ekosysteemimme kanssa.

Kimmo Alkio

Toimitusjohtaja

[Video: Our view of the future \(englanniksi\)](#)

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Tieto on sitoutunut noudattamaan hyvää hallinnointitapaa. Voimassa olevan lainsäädännön sekä Helsingin ja Tukholman pörssien sääntöjen lisäksi Tieto noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistyksen vuonna 2015 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia lukuun ottamatta kahden henkilöstön edustajan valintaa hallitukseen (suositus 5). Valintatapa on kuvattu tarkemmin otsikon [Hallitus](#) alla.

Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on laadittu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin 2015 mukaisesti. Koodi on saatavissa osoitteessa www.cgfinland.fi. Selvitys on annettu erillisenä hallituksen toimintakertomuksesta, ja se sisältyy yhtiön taloudelliseen katsaukseen 2016.

Tiedon hallituksen tarkastus- ja riskivaliokunta on käsitellyt tämän selvityksen, ja yhtiön tilintarkastaja PricewaterhouseCoopers Oy on tarkastanut, että selvitys on annettu ja että sen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Selvitys sekä yhtiön aiemmat vastaavat selvitykset on julkaistu Tiedon verkkosivuilla www.tieto.fi/sijoittajille. Verkkosivujen hallinto-osio sisältää ajantasaista tietoa hallinnosta mm. yhtiön varsinaisesta yhtiökokouksesta, yhtiöjärjestyksestä, hallituksesta, johtoryhmästä ja tilintarkastajista sekä palkitsemisesta.

Tiedon hallinnointi

Varsinainen yhtiökokous

Ylintä päätöksentekovaltaa Tiedossa käyttää varsinainen yhtiökokous. Kaikilla yhtiön osakkeenomistajilla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen, ja kukin Tiedon osake oikeuttaa yhtiökokouksessa yhteen ääneen. Kukaan osakkeenomistaja ei saa kuitenkaan yhtiökokouksessa äänestää enemmällä kuin yhdellä viidesosalla (1/5) kokouksessa edustetusta äänimäärästä.

Varsinainen yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet, mukaan lukien puheenjohtajan, nimittää tilintarkastajat, päättää heidän palkkioistaan ja myöntää yhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden. Lisäksi yhtiökokous päättää optio-ohjelmista sekä valtuuttaa hallituksen esimerkiksi hankkimaan yhtiön omia osakkeita tai päättämään osakeanneista. Varsinainen yhtiökokous päättää myös vuotuisesta osingonjaosta hallituksen tekemään ehdotukseen perustuen.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Tiedon vuoden 2010 varsinainen yhtiökokous päätti perustaa osakkeenomistajien nimitystoimikunnan, jonka tehtävänä on valmistella hallituksen jäsenten valintaan ja palkitsemiseen liittyviä ehdotuksia varsinaiselle yhtiökokoukselle.

Toimikunta koostuu viidestä jäsenestä. Neljä jäsenistä edustaa niitä neljää osakkeenomistajaa, joilla on 31.8. eniten yhtiön osakkeita ja ääniä ja jotka haluavat osallistua nimitysprosessiin.

Seuraavat henkilöt ovat läsnä Tiedon varsinaisessa yhtiökokouksessa:

- hallitus: puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja ehdotetut uudet jäsenet
- johtoryhmä: toimitusjohtaja ja talousjohtaja
- tilintarkastaja

Lisätietoja vuoden 2017 varsinaisesta yhtiökokouksesta sekä aiemmista yhtiökokouksista, osakkeenomistajista ja osallistumismahdollisuuksista löytyy Tiedon [verkkosivuilta](#).

Tiedon varsinainen yhtiökokous 2016

- Vuonna 2016 Tiedon varsinainen yhtiökokous pidettiin 22.3. Scandic Park -hotellissa Helsingissä. Kokouksessa oli läsnä 572 osakkeenomistajaa, jotka edustivat 48 509 883 osaketta (66,0 % liikkeeseen lasketuista osakkeista).
- Vuonna 2016 ei pidetty ylimääräisiä yhtiökokouksia.

Tieto Oyj:n hallituksen puheenjohtaja toimii viidentenä jäsenenä. Toimikunnan jäsenten toimikausi päättyy, kun uusi nimitystoimikunta on nimitetty. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta on perustettu toistaiseksi. Nimitystoimikunnan työjärjestys löytyy yhtiön verkkosivuilta (www.tieto.com/investors/tietos-governance/shareholders).

Vuoden 2017 yhtiökokoukselle esitykset valmistellut nimitystoimikunta koostuu seuraavista, yhtiön osakkeenomistajien nimittämistä henkilöistä:

Cevian Capital Partners Ltd:n nimittämänä:

Martin Oliw
Päätoimi: osakas, Cevian Capital AB
Syntymävuosi: 1977
Kansalaisuus: Ruotsi
Koulutus: ekonomi, diplomi-insinööri

Solidium Oy:n nimittämänä:

Kari Järvinen
Päätoimi: toimitusjohtaja, Solidium Oy
Syntymävuosi: 1962
Kansalaisuus: Suomi
Koulutus: diplomi-insinööri, MBA

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen nimittämänä:

Timo Ritakallio
Päätoimi: toimitusjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
Syntymävuosi: 1962
Kansalaisuus: Suomi
Koulutus: tekniikan tohtori, oikeustieteen kandidaatti, MBA

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Elon nimittämänä:

Satu Huber
Päätoimi: toimitusjohtaja, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Elo
Syntymävuosi: 1958
Kansalaisuus: Suomi
Koulutus: kauppatieteen maisteri

Tieto Oyj:n hallituksen edustajana:

Markku Pohjola

Toimikunta päätti, että sen puheenjohtajana toimii Martin Oliw. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta kokoontui kolme kertaa ja esitteli Tiedon hallitukselle 31.1.2017 ehdotuksensa vuoden 2017 varsinaiselle yhtiökokoukselle. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta esittää yhtiökokoukselle yhtiön hallituksen jäsenten lukumääräksi kahdeksan ja nykyisten hallituksen jäsenten Kurt Jofsin, Harri-Pekka Kaukosen, Johanna Lammisen, Sari Pajarin, Endre Rangnesin ja Jonas Synnergrenin valitsemista uudelle toimikaudelle. Lisäksi uusiksi jäseniksi

nimitystoimikunta ehdottaa Timo Ahopeltoa ja Jonas Wiströmiä.

Markku Pohjola and Lars Wollung ovat ilmoittaneet, että he eivät ole käytettävissä uudelleenalintaan. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa Kurt Jofsin valintaa hallituksen puheenjohtajaksi.

Ehdotettujen henkilötiedot ja osakeomistukset yhtiössä ovat nähtävissä yhtiön verkkosivuilla (www.tieto.com/cv).

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen jäsenten vuosipalkkioita korotetaan seuraavasti: puheenjohtaja 91 000 euroa (nykyisin 83 000 euroa), varapuheenjohtaja 55 000 euroa (nykyisin 52 500 euroa) ja hallituksen jäsen 36 000 euroa (nykyisin 34 500 euroa). Hallituksen valiokunnan puheenjohtajalle maksetaan sama palkkio kuin hallituksen varapuheenjohtajalle, paitsi jos sama henkilö on hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Lisäksi ehdotetaan, että hallituksen jäsenelle maksetaan 800 euron kokouspalkkio jokaiselta hallituksen kokoukselta sekä hallituksen pysyvän tai tilapäisesti asetetun komitean kokoukselta. Tieto-konsernin palveluksessa oleville hallituksen jäsenille ei yhtiön käytännön mukaan makseta palkkiota.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa, että 40 % kiinteästä vuosipalkkiosta maksetaan markkinoilta hankittavina Tieto Oyj:n osakkeina. Osakkeet hankitaan kahden viikon kuluessa Tieto Oyj:n osavuositarkastuksen 1.1.–31.3.2017 julkistuksesta. Ehdotuksen mukaan varsinainen yhtiökokous päättäisi osakkeiden hankkimisesta suoraan hallituksen jäsenten lukuun, mikä katsotaan asianmukaiseksi tavaksi hankkia osakkeita sisäpiirisäännöksiä noudattaen. Toimikunnan näkemyksen mukaan hallituksen jäsenten pitkäaikaisen osakeomistuksen lisääminen yhtiössä edistää kaikkien osakkeenomistajien etua.

Hallitus

Tiedon hallituksen velvollisuutena on edistää yhtiön ja sen osakkeenomistajien etua.

Tiedon hallituksen kokoonpano ja valinta

Tiedon yhtiöjärjestyksen mukaan hallitus koostuu vähintään kuudesta ja enintään kahdestatoista jäsenestä, joiden toimikausi on yksi vuosi.

Yhtiö on määritellyt tavoitteeksi, että hallituksen jäsenten tulee ammatillisen pätevyyden lisäksi edustaa kumpaakin sukupuolta sekä eri ammatteja ja koulutusaloja ja että hallituksella kokonaisuutena tulee olla riittävä ja monipuolinen osaaminen ja kokemus yhtiön toimialasta ja markkinoista.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta, joka koostuu yhtiön suurimpien osakkeenomistajien edustajista, valmistelee varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotuksen hallituksen kokoonpanoksi. Sen lisäksi, että hallitus on sisällyttänyt yllä mainitut monimuotoisuutta koskevat periaatteet työjärjestykseensä, yhtiö myötävaikutti siihen, että periaatteet sisällytettiin osakkeenomistajien nimitystoimikunnan työjärjestykseen ja huomioitiin etsittäessä uusia hallituksen jäseniä.

Yhtiökokouksen valitsemien hallituksen jäsenten sukupuolijakauma on pysynyt samana vuodesta 2012 ja ollut 2:6 (eli naisjäsenten osuus on ollut noin 33,3 % ja miesjäsenten 66,7 %).

Yhtiökokouksen valitsemien jäsenten lisäksi yhtiön henkilöstö valitsee kaksi jäsentä ja kaksi varajäsentä hallitukseen henkilöstön edustusta koskevan sopimuksen mukaisesti. Henkilöstön edustajien toimikausi on kaksi vuotta. Tämä erityinen asettamisjärjestys poikkeaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin 2015 suosituksesta 5 ”Hallituksen valinta”. Henkilöstöedustus perustuu lakiin henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa, ja siitä on alun perin sovittu Tieto-konsernin ja sen henkilöstön välillä vuonna 2001.

Henkilöstöedustuksen tavoitteena on mm. tarjota henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa organisaatioon, parantaa viestintää ja päätöksentekoa konsernin sisällä, lisätä luottamusta yritysjohdon ja henkilöstön välillä sekä vahvistaa henkilöstön turvallisuuden tunnetta. Henkilöstön edustajat eivät kuitenkaan osallistu sellaisten asioiden käsittelyyn, jotka koskevat yrityksen johdon nimittämistä tai erottamista, johdon sopimusehtoja, henkilöstön työsuhteiden ehtoja tai työtaisteluihin liittyviä seikkoja.

Hallitus 31.12.2016

Nimi	Syntymävuosi	Kansalaisuus	Koulutus	Päätoimi
Markku Pohjola (puheenjohtaja)	1948	Suomi	Ekonomi	Hallitusammattilainen
Kurt Jofs (varapuheenjohtaja)	1958	Ruotsi	Diplomi-insinööri	Yrittäjä, sijoittaja ja hallitusammattilainen
Harri-Pekka Kaukonen	1963	Suomi	Tekniikan tohtori	Hallitusammattilainen
Johanna Lamminen	1966	Suomi	Tekniikan tohtori, MBA	Toimitusjohtaja, Gasum Oy
Sari Pajari	1968	Suomi	Diplomi-insinööri	Johtaja, liiketoiminnan kehitys, Metsä Board Oyj
Endre Rangnes	1959	Norja	Ekonomi	Hallitusammattilainen
Jonas Synnergren	1977	Ruotsi	Kauppatieteen maisteri	Osakas, Cevian Capital AB
Lars Wollung	1961	Ruotsi	Kauppatieteen maisteri, diplomi-insinööri	Hallitusammattilainen
Esa Koskinen (henkilöstön edustaja)	1955	Suomi	Kauppatieteen maisteri	Testisuunnittelija
Anders Palkint (henkilöstön edustaja)	1967	Ruotsi	Diplomi-insinööri	Vanhempi projektipäällikkö

Riippumattomuus ja osallistuminen hallituksen ja valiokuntien kokouksiin 2016

	Hallituksessa vuodesta	Riippumaton	Hallituksen kokoukset	Tarkastus- ja riskivaliokunnan kokoukset	Palkitsemisvaliokunnan kokoukset
Markku Pohjola	2009	Kyllä	10/10	-	7/7
Kurt Jofs	2010	Kyllä	10/10	6/6	2/2
Harri-Pekka Kaukonen ¹⁾	2016	Kyllä	9/9	-	5/5
Johanna Lamminen ¹⁾	2016	Kyllä	8/9	6/6	-
Eva Lindqvist ²⁾	2010	Kyllä	1/1	1/1	-
Sari Pajari	2012	Kyllä	10/10	-	7/7
Endre Rangnes	2014	Kyllä	9/10	-	7/7
Teuvo Salminen ²⁾	2010	Kyllä	1/1	1/1	-
Jonas Synnergren	2012	Ei	10/10	7/7	-
Lars Wollung	2015	Kyllä	10/10	6/7	-
Esa Koskinen	2014	-	9/10	-	-
Anders Palkint	2014	-	10/10	-	-

¹⁾ Hallituksen jäsen 22.3.2016 alkaen.

²⁾ Hallituksen jäsen 22.3.2016 saakka.

Hallitus:

Kaikki Tiedon hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja seitsemän jäsentä kahdeksasta on riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Hallituksen jäsenten riippumattomuus arvioidaan hallituksen järjestäytymiskokouksessa. Hallituksen jäsenten tulee ilmoittaa hallitukselle mahdollisista muutoksista, jolloin riippumattomuus arvioidaan uudestaan.

Yksityiskohtaisemmat taustatiedot hallituksen jäsenistä, kuten työkokemus, nykyiset ja entiset luottamustehtävät sekä yhtiön palkka- ja palkkioselvitys on esitetty Tiedon verkkosivuilla www.tieto.fi/sijoittajille.

Tiedon hallituksen tehtävät

Hallituksen keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallituksen kirjallisessa työjärjestyksessä. Lisäksi hallituksen työskentely perustuu vuosittain laadittavaan toimintasuunnitelmaan.

- hyväksyy yhtiön arvot, strategian ja organisaatorakenteen
- määrittelee yhtiön osinkopolitiikan
- hyväksyy yhtiön vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin ja valvoo niiden toteutumista
- seuraa yhtiön toimivan johdon nimittämiseen liittyviä kysymyksiä, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan
- päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta, asettaa vuotuiset tavoitteet ja arvioi niiden saavuttamista
- päättää toimitusjohtajan suorien alaisten palkitsemisesta
- käy läpi suurimmat riskit ja niiden hallinnan vähintään kerran vuodessa
- käy läpi ja hyväksyy osavuosisaksaukset, vuosikertomukset ja tilinpäätöksen
- käy läpi ja hyväksyy yhtiön tärkeimmät politiikat
- vastaa organisaation ympäristö- ja yhteiskuntavastuuasioiden strategiasta
- tapaa yhtiön tilintarkastajat vähintään kerran vuodessa ilman yhtiön johdon läsnäoloa
- nimittää hallituksen valiokuntien jäsenet ja puheenjohtajat ja määrittelee valiokuntien tehtävät
- käy läpi arviot valiokuntiensa ja toimitusjohtajan työskentelystä
- arvioi omaa toimintaansa.

Tiedon hallituksen työskentely

Hallitus kokoontuu 1–2 kuukauden välein. Hallituksen jäsenten lisäksi kokouksissa ovat läsnä toimitusjohtaja ja talousjohtaja sekä lakiasiainjohtaja, joka toimii kokousten sihteerinä. Ennalta sovittujen kokousten lisäksi hallituksen puheenjohtaja kutsuu hallituksen koolle tarvittaessa sekä joko sen jäsenen tai toimitusjohtajan pyynnöstä.

Hallituksen valiokunnat ja toimitusjohtaja valmistelevat hallituksen käsittelemät asiat. Hallitus saa tietoja yrityksen taloudellisesta tuloksesta kuukausittain ja tarkemmat taloudelliset raportit neljännesvuosittain. Aineisto kaikista käsiteltävistä asioista toimitetaan hallituksen jäsenille neljä päivää ennen kokousta. Muu mahdollinen aineisto toimitetaan johdon aloitteesta tai hallituksen pyynnöstä. Hallituksen jäseniä informoidaan välittömästi kaikista merkittävistä tapahtumista.

Tiedon hallituksen työskentely vuonna 2016

- Vuonna 2016 hallitus kokoontui 10 kertaa ja keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksissa oli 97,4.
- Vuoden aikana hallitus kokoontui kerran ilman yrityksen johtoa.
- Hallitus piti yhden kokouksen tilintarkastajan kanssa.
- Hallitus tapasi tilintarkastajan kerran ilman johdon läsnäoloa.

Hallituksen työskentelyn arviointi

Tiedon hallituksen työskentelyä arvioidaan vuosittain. Arviointi tehtiin viimeksi vuoden 2016 loppupuolella yhdessä ulkoisen konsultin kanssa. Arvioinneissa tarkastellaan hallituksen tietämystä yhtiön toiminnasta ja johtamisesta sekä sen toimialaosuamista. Lisäksi arvioidaan hallitustyöskentelyn tehokkuutta. Osakkeenomistajien nimitystoimikuntaa informoidaan arvioinnin tuloksista, ja ne otetaan myös huomioon hallituksen laatiessa seuraavaa vuotuista toimintasuunnitelmaansa.

Hallituksen valiokunnat

Tiedon hallitusta avustaa kaksi pysyvää valiokuntaa, jotka valmistelevat hallituksen vastuulla olevia asioita. Hallitus määrittelee valiokuntien tehtävät ja päättää niiden kokoonpanosta. Koko hallitus vastaa valiokunnille määrättyistä tehtävistä.

Palkitsemisvaliokunta

Palkitsemisvaliokunta koostuu vähintään kolmesta hallituksen jäsenestä, jotka eivät kuulu yrityksen toimivaan johtoon. Jäsenten enemmistön tulee olla

riippumattomia yhtiöstä. Yhtiön henkilöstöjohtaja toimii kokousten sihteerinä.

Vuonna 2016 kukaan valiokunnan jäsenistä ei kuulunut yhtiön toimivaan johtoon, ja kaikki jäsenet olivat myös riippumattomia yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Hallituksen päätöksen mukaisesti palkitsemisvaliokunnan jäsenet olivat

- Markku Pohjola (puheenjohtaja)
- Harri-Pekka Kaukonen
- Sari Pajari
- Endre Rangnes

Valiokunta kokoontuu säännöllisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa. Valiokunnan puheenjohtaja raportoi tarvittaessa hallitukselle. Valiokunnan tärkeimmät tehtävät ovat:

- seurata palkitsemisohjelmien tavoitteiden toteutumista, palkitsemissuunnitelmien toteutumista, suoritusten arviointia ja palkkioiden määrittämistä
- valvoa tulospalkkion maksamisella määriteltyjen tavoitteiden toteutumista palkitsemisohjelman mukaisesti
- valmistella esitys hallituksen puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi
- valmistella esitys valiokuntien jäseniksi ja puheenjohtajiksi sekä valiokuntien tehtäviksi ja vastuualueiksi
- seurata hallinnon ja ohjauksen tilaa
- valmistella esitys toimitusjohtajan ja hänen suorien alaistensa palkitsemisesta sekä henkilöstön palkitsemisperiaatteet
- valmistella hallitukselle optio-ohjelmat ja muut osakkeisiin perustuvat kannustinohjelmat
- arvioida toimitusjohtajan toimintaa
- valmistella johtoryhmän arviointia
- valmistella esitys hallituksen työjärjestykseksi.

Palkitsemisvaliokunnan työskentely vuonna 2016

- Vuonna 2016 valiokunta kokoontui seitsemän kertaa ja osallistumisprosentti kokouksissa oli 100.
- Tärkeimmät käsitellyt asiat olivat lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmän tulosten hyväksyminen vuodelta 2015, johtoryhmän palkitsemisen arviointi, vuoden 2016 tulospalkkiokriteerien seuranta sekä pitkän aikavälin kannustinohjelmaan 2016 valittujen henkilöiden hyväksyminen. Valiokunta hyväksyi lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä rakenteen vuodelle 2017

ja pitkän aikavälin kannustinohjelman vuosille 2017–2019.

Tarkastus- ja riskivaliokunta

Tarkastus- ja riskivaliokunta koostuu vähintään kolmesta hallituksen jäsenestä, jotka eivät kuulu yhtiön toimivaan johtoon ja jotka ovat riippumattomia yhtiöstä. Lisäksi vähintään yhden jäsenen tulee olla riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Puheenjohtajan ja jäsenet nimittää yhtiön hallitus. Vähintään yhden jäsenen tulee olla perehtynyt laskentatoimeen, kirjanpitoon tai tilintarkastukseen. Kokousten sihteerinä toimii yhtiön apulaislakiasiainjohtaja.

Vuonna 2016 kukaan valiokunnan jäsenistä ei kuulunut yhtiön toimivaan johtoon, ja kolme jäsentä neljästä oli riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Kaikilla jäsenillä on pitkäaikainen kokemus yrityksen johtamisesta sekä taloudesta ja näin ollen myös vaadittu asiantuntemus.

Hallituksen päätöksen mukaisesti tarkastus- ja riskivaliokunnan jäsenet olivat

- Kurt Jofs (puheenjohtaja)
- Johanna Lamminen
- Jonas Synnergren
- Lars Wollung

Valiokunta kokoontuu säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa ja tapaa yhtiön tilintarkastajat myös ilman yhtiön johdon läsnäoloa. Valiokunnan puheenjohtaja raportoi tarvittaessa hallitukselle.

Toimitusjohtaja ja toimiva johto

Tieto-konsernin toimiva johto koostuu yrityksen toimitusjohtajasta, johtoryhmästä sekä toimialaryhmien, palvelualueiden ja tuotekehityspalveluiden organisaatioista. Toimialaratkaisut-palvelualue sisältää Datakeskeiset liiketoiminnot -yksikön, joka toimii itsenäisesti.

Valiokunnan tärkeimmät tehtävät ovat:

- käydä läpi ja valvoa sisäistä valvontaa, erityisesti taloudellista raportointiprosessia ja riskienhallintaa
- käydä läpi osavuositarkastukset, toimintakertomus ja tilinpäätös
- arvioida, miten yrityksessä noudatetaan lainsäädäntöä, määräyksiä ja yrityksen eettisiä periaatteita
- arvioida sisäisen valvonnan ja tarkastuksen riittävyttä
- käydä läpi, arvioida ja hyväksyä sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelma
- arvioida riskienhallinnan kattavuutta ja seurata sen tehokkuutta
- käydä läpi merkittävät riskit ja tavanomaisesta poikkeavat liiketoimet
- valmistella yhtiökokoukselle esitys tilintarkastajien valinnasta ja heidän palkkioistaan
- arvioida tilintarkastajien riippumattomuutta ja tilintarkastussuunnitelmaa ja käydä läpi tilintarkastuskertomukset
- valvoa tilintarkastusta ja käydä läpi tilintarkastajien kanssa kysymykset, jotka tulee antaa hallituksen tietoon.

Tarkastus- ja riskivaliokunnan työskentely vuonna 2016

- Vuonna 2016 valiokunta kokoontui seitsemän kertaa ja keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksissa oli 97,7.
- Työjärjestyksessä mainittujen säännöllisten asioiden lisäksi valiokunta järjesti tarjousprosessin yhtiön tilintarkastajasta, joka nimitetään vuoden 2017 varsinaisessa yhtiökokouksessa, ja keskittyi projektien ja toimitusten hallinnan seurantaan.

Toimitusjohtajan nimittää yrityksen hallitus, ja hän on vastuussa konsernin operatiivisesta johtamisesta sekä sisäisestä tehokkuudesta ja laadusta.

Toimitusjohtajaa avustaa johtoryhmä, johon kuuluvat toimialaryhmien ja palvelualueiden johtajat, Datakeskeisten liiketoimintojen johtaja, talousjohtaja ja henkilöstöjohtaja. Hallituksen puheenjohtaja hyväksyy johtoryhmän jäsenten nimitykset toimitusjohtajan esityksen pohjalta.

Johtoryhmän jäsenet ovat vastuussa omien vastuualueidensa tuloksesta ja kehityksestä, ja he valvovat niihin kuuluvien yksiköiden toimintaa. Pääsääntöisesti vastuualueiden (toimialaryhmät, palvelualueet ja tuotekehityspalvelut) liiketoimintayksiköt tekevät päätökset omasta liiketoiminnastaan ja vastaavat operatiivisista tehtävistään. Toimialaryhmä-, palvelualue- ja tuotekehityspalveluorganisaatioilla on tulosvastuu. Johtoryhmä valvoo myös yhteiskuntavastuun (CR) periaatteiden toteutumista ja hyväksyy sen tavoitteet yhdessä hallituksen kanssa.

Johtoryhmän jäsenet 31.12.2016

Kimmo Alkio

Toimitusjohtaja
Syntymävuosi: 1963
Kansallisuus: Suomi
Ekonomi ja Executive MBA
Yhtiössä vuodesta 2011

Håkan Dahlström

Johtaja, Teknologiapalvelut ja uudistaminen
Syntymävuosi: 1962
Kansallisuus: Ruotsi
Diplomi-insinööri
Yhtiössä vuodesta 2014

Lasse Heinonen

Talousjohtaja
Syntymävuosi: 1968
Kansallisuus: Suomi
Kauppatieteen maisteri
Yhtiössä vuodesta 2011

Per Johanson

Johtaja, Finanssipalvelut
Syntymävuosi: 1962
Kansallisuus: Ruotsi
Kauppatieteen kandidaatti ja MBA
Yhtiössä vuodesta 2009

Ari Järvelä

Johtaja, Datakeskeiset liiketoiminnot
Syntymävuosi: 1969
Kansallisuus: Suomi
Diplomi-insinööri
Yhtiössä vuodesta 2001

Ari Karppinen

Teknologijaohdaja
Syntymävuosi: 1957
Kansallisuus: Suomi
Diplomi-insinööri
Yhtiössä vuodesta 1987

Satu Kiiskinen

Johtaja, Teolliset palvelut ja kuluttajapalvelut
Syntymävuosi: 1965
Kansallisuus: Suomi
Kauppatieteen maisteri
Yhtiössä vuodesta 2013

Katariina Kravi

Henkilöstöjohtaja
Syntymävuosi: 1967
Kansallisuus: Suomi
Oikeustieteen kandidaatti, varatuomari
Yhtiössä vuodesta 2012

Cristina Petrescu

Johtaja, Julkinen sektori, terveydenhuolto ja hyvinvointi
Syntymävuosi: 1968
Kansallisuus: Ruotsi
Tietojenkäsittelytieteen maisteri
Yhtiössä vuodesta 2002

Tom Leskinen

Johtaja, Tuotekehityspalvelut
Syntymävuosi: 1966
Kansallisuus: Suomi
Tekniikan lisensiaatti
Yhtiössä vuodesta 2013

Johtoryhmän palkitseminen on esitetty taulukoissa osiossa [Palkitseminen](#). Yksityiskohtaisempia tietoja, kuten johtoryhmän jäsenten täydelliset ansioluettelot, löytyy Tiedon verkkosivuilta (www.tieto.fi/sijoittajille).

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Tiedon sisäinen valvonta tukee strategian toteutusta ja varmistaa, että yhtiössä noudatetaan lakeja ja määräyksiä. Sisäinen valvonta koostuu riskienhallinnasta, talousvalvonnasta ja sisäisestä tarkastuksesta sekä niitä tukevista politiikoista.

Tiedon sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että yhtiön toiminta on tehokasta ja noudattaa strategisia tavoitteita. Tiedon sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että yhtiön taloudellinen raportointi sekä johdolle tarjottava tieto on paikkansapitävää, luotettavaa, kattavaa ja ajantasaista. Sisäisen valvonnan

toimintaperiaatteissa korostetaan eettisiä arvoja sekä hyvää hallinnointitapaa ja riskienhallintaa.

Sisäiseen tarkastukseen ja riskienhallintaan liittyvät käytännöt ovat osa Tiedon johtamisjärjestelmää, ja ne on integroitu liiketoiminta- ja suunnitteluprosesseihin.

Riskienhallinta

Tieto käyttää systemaattista riskienhallintaa liiketoiminnan tehokkuuden ja valvonnan, kannattavuuden ja jatkuvuuden kehittämisen välineenä.

Riskienhallintamalli koostuu riskienhallintaorganisaatiosta, ohjeistuksesta sekä riskienhallinnan välineistä. Riskienhallintaorganisaatio kehittää ja ylläpitää yhtiön riskienhallintaa, mukaan lukien riskien raportointi, riskienhallinnan johtaminen sekä erilaisten riskien kuten strategisten, taloudellisten, toiminnallisten ja liiketoiminnan säännösten noudattamiseen liittyvien riskien seuranta.

Kunkin prosessin omistaja on vastuussa käytäntöjen jatkuvasta kehittämisestä ja parantamisesta mukaan lukien kontrollit ja riskien hallinta.

Riskienhallintajohtaja vastaa Tiedon riskienhallinnan järjestämisestä ja johtamisesta. Sisäinen tarkastus varmistaa riskienhallinnan tehokkuuden liiketoiminnassa. Tarkastus- ja riskivaliokunta seuraa yrityksen riskienhallinnan, taloudellisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen riittävyyttä.

Tieto on myös määritellyt säädösten noudattamisen hallintajärjestelmän (Compliance Management System), joka kattaa organisaation, ohjausmallin ja vuosisuunnitelman. Konsernin Compliance Officer vastaa säädösten noudattamismallin tehokkuudesta ja toimivuudesta sekä työskentelyn koordinoinnista.

Riskienhallinnan kehittäminen

Vuoden 2016 aikana tehdyt tärkeimmät muutokset ja parannukset liittyivät Tiedon uuteen organisaatioon, joka astui voimaan heinäkuun alussa. Tämä edellytti muutoksia Tiedon riskienhallinnan tietokantaan, joiden avulla riskit mukautettiin uuteen organisaation ja kohdistettiin sen oikeisiin yksiköihin. Myös projektiriskienhallinnan seuranta parannettiin hallinnollisen ja manuaalisen työn vähentämiseksi. Järjestelmällinen riskienhallinta on parantanut yhtiön riskienhallintakulttuuria.

Riskienhallintamallin kehittäminen tapahtuu kiinteässä yhteistyössä Tiedon yksiköiden riskeistä vastaavien henkilöiden kanssa. Sen hyväksyy Tiedon johtoryhmä ja vahvistaa tarkastus- ja riskivaliokunta.

Taloudellinen valvonta

Taloudelliseen raportointiin kohdistuvan sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että taloudellinen raportointi, mukaan lukien osavuosisikatsaukset ja tilinpäätökset, on paikkansapitävää ja että taloudellinen raportointi noudattaa lakeja ja muuta säätelyä. Tiedon tarkastus- ja riskivaliokunta valvoo Tiedon ulkoista taloudellista raportointia.

Taloudellinen raportointiprosessi ja vastualueet

Tiedolla on yhteinen laskenta- ja raportointijärjestelmä. Konsernitilinpäätöksen laadinta ja raportointi perustuvat raportointijärjestelmään, joka mahdollistaa kaikkien konsernille raportoivien kustannuspaikkojen ja juridisten yhtiöiden valvonnan. Taloudellinen raportointi koostuu kuukausittaisista tulosraporteista, jotka sisältävät kaikki tärkeimmät tunnusluvut, juoksevista ennusteista ja neljännesvuosikatsauksista.

Yksiköiden Finance Partnerit, johtoryhmä ja hallitus käyvät säännöllisesti läpi taloudelliset raportit. Seuranta perustuu toteutumien huolelliseen vertailuun tavoitteisiin, ennusteisiin ja edellisiin raportointikausiin. Mikäli toteutuneet tulokset poikkeavat näistä, johtoryhmän jäsenet ovat vastuussa korjaavien toimenpiteiden käynnistämisestä.

Sisäinen tarkastus

Tiedon sisäinen tarkastus suorittaa sekä liiketoiminnan tarkastusta että sisäisen valvonnan tehtäviä.

Liiketoiminnan tarkastuksen tavoitteena on varmistaa Tiedon toiminnan tehokkuus ja tarkoituksenmukaisuus. Sisäisen valvonnan tehtäviin kuuluu arvioida ja varmistaa yhtiön sisäisten kontrollien ja Tiedon riskienhallinnan riittävyys ja tehokkuus. Sisäiset tarkastukset suunnitellaan ja toteutetaan itsenäisesti mutta yhteistyössä muiden valvontatoimintojen ja tilintarkastajien kanssa. Tarkastuksia voidaan myös käynnistää esimerkiksi petosyritysten, väärinkäytösten tai muiden lain tai yhtiön politiikkojen ja sääntöjen vastaisten toimien perusteella. Sisäinen tarkastus raportoi yhtiön talousjohtajalle, toimitusjohtajalle sekä tarkastus- ja riskivaliokunnalle. Tarkastus- ja riskivaliokunta hyväksyy sisäisen tarkastuksen vuotuisen tarkastussuunnitelman ja vuosikertomuksen.

Merkittävimmät riskit

Tiedon riskit on jaettu strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin ja vaatimustenmukaisuuteen (compliance) liittyviin riskeihin.

Strategiset riskit liittyvät markkinoiden volatiliiteettiin, uusiin teknologioihin liittyvään tietotekniikkamarkkinoiden transformaation (ml. yhteiskunnan nopea digitalisaatio), muutoksen hallintaan, osaamisen riittävän nopeaan uusiutumiseen, kykyyn reagoida uusiin markkinatoimijoihin, riippuvuuteen tietyistä suurista asiakkaista erällä liiketoiminta-alueilla sekä toimitusten laadun vakiinnuttamiseen dynaamisessa liiketoimintaympäristössä.

Toiminnalliset riskit liittyvät liiketoimintamallin muuttamiseen liiketoimintayksiköissä, riskien ja jatkuvuuden hallintaan, asiakkaiden tarjouspyyntöihin ja vaatimusten analysointiin sekä korkean ammattitaidon ylläpitämiseen toimitusten hallinnassa sekä laadunvarmennuksessa.

Taloudelliset riskit koostuvat pääasiassa luottoriskistä, valuuttariskistä, korkoriskistä ja likviditeettiriskistä.

Sääntelyyn liittyvät riskit liittyvät siihen, ettei organisaatio pysty tunnistamaan tai noudattamaan lainsäädännössä ja muissa määräyksissä tapahtuvia lukuisia muutoksia (esim. EU:n tietosuoja-asetus, korruptiota ja lahjuksia koskeva lainsäädäntö, sisäpiirisääntely tai vientivalvontasääntely), sisäisiä politiikkoja ja sääntöjä tai eettistä toimintatapaa ja korkeaa moraaliala.

Riskit ryhmitellään yhtiön riskiraportoinnin työkaluilla riskikarttoihin, jotka yksiköiden johtoryhmät ja tarkastus- ja riskivaliokunta käy läpi. Yhtiön merkittävimmät riskit sekä toimenpiteet niiden hallitsemiseksi on kuvattu alla.

Markkinoiden volatiliiteetti

Muutokset pohjoismaisilla päämarkkinoilla vaikuttavat suoraan markkinaolosuhteisiin ja johtavat volatiliiteettiin, millä saattaa olla kielteinen vaikutus pohjoismaisten markkinoiden kasvuun. Muutokset taloudellisessa ympäristössä ja asiakaskysynnässä saattavat vaikuttaa sekä liiketoiminnan volyyymiin että hintatasoon, mikä voi johtaa odotettua alempaan liikevaihtoon tai hitaampaan liikevaihdon kasvuun.

Jatkuvia palveluja koskevat monivuotiset sopimukset vähentävät osaltaan näitä vaikutuksia. Tieto pyrkii myös solmimaan pitkäaikaisia liikesuhteita ja olemaan avainasiakkaidensa pääasiallinen toimittaja, mukaan lukien koko elinkaaren kattavat tietotekniikkapalvelut. Yhtiö seuraa tarkasti investointien kustannuksia ja tuloksia ja huomioi nämä päätöksenteossaan. Globaali palvelutarjonta, uusien tuotteiden myyminen olemassa oleville asiakkaille ja kova hintakilpailu ovat globaalin toimitusmallin kehittämisen tärkeimmät ajurit tietotekniikkasektorilla. Tiedon asemaa Pohjoismaiden johtavana pilvipalvelutoimittajana yrityksille tuetaan olemassa olevalla ja uudella osaamisella sekä oikeiden kumppanien valinnalla.

Muutos ja transformatio

Laajassa sopeutumisessa markkinoihin organisaation transformaation ja uudelleenorganisoinnin kautta muutokseen liittyvä vastustus saattaa pidentää siirtymävaihetta ja vaikuttaa toiminnan tehokkuuteen vielä pitkään muutoksen jälkeen.

Tiedossa muutoksenhallinta on keskitetty yhteen toimintoon (PMO), joka tarjoaa vakioituja työkaluja ja järjestelmiä muutoksenhallintaan mukaan lukien viestintä, tavoitteiden asettaminen sekä strategian toteuttamiseen ja muutosvaiheeseen liittyvä koulutus. Toimintoa voidaan käyttää myös uudelleenkoulutuksen suunnittelussa, rekrytoinnissa ja henkilöstön vaihtuvuuden vähentämisessä vastauksena uusien markkinatoimijoiden asettamiin haasteisiin.

Koska suuri osa Tiedon liikevaihdosta ja suurin osa sen tuloksesta tulee Suomesta, suuri markkinaosuus tekee kasvamisen vaikeammaksi mutta mahdolliseksi. Ruotsi on toiseksi suurin markkina, ja siellä on selvää kasvupotentiaalia. Lisäksi noin puolet nykyisestä konsultointiin liittyvästä liikevaihdosta kertyy lyhytaikaisista sopimuksista, mutta hyvä tilauskanta vähentää tätä riskiä.

Nopeat muutokset alueiden markkinaympäristössä, asiakaskysynnässä sekä asiakkaiden strategioissa tai kilpailutilanteessa saattavat vaikuttaa kielteisesti Tiedon toimintaan ja kannattavuuteen.

Hajauttaakseen liiketoimintaansa Tieto tarjoaa myös palveluja useille eri toimialoille ja haluaa kehittää liiketoimintavalikoimaansa tarjoamalla koko

elinkaaren kattavia tietotekniikkapalveluja vahvistaen näin asemaansa sekä nykyisten että uusien asiakkaiden keskuudessa. Voidakseen edelleen parantaa kilpailukykyään ja vähentää riskiä Tieto tarjoaa palveluita ja ratkaisuja teollistetulla ja standardoidulla tavalla.

Palveluiden jatkuvuus

Asiakkaiden ja yhteiskunnan luottamus perustuu sataprosenttiseen käytettävyyteen. Tämän vuoksi liiketoiminnan jatkuvuuden suunnittelu on etusijalla Tiedon toiminnan hallinnassa. Suunnitteluun sisältyy palveluiden ja järjestelmien huolellinen läpikäynti yksittäisten virhepisteiden välttämiseksi.

Jotta Tieto voi vähentää palvelun jatkuvuuteen liittyvää riskiä ja ymmärtää paremmin konesalien riippuvuussuhteita, IT-resurssien hallintaa, asiakaskokonaisuuksien hallintaa ja seurantajärjestelmiä seurataan, ylläpidetään ja uudistetaan jatkuvasti. Laajan liiketoiminnan keskeytysvakuutuksen lisäksi Tiedon palautus- ja varmuuskopiointijärjestelmät varmistavat mahdollisten palvelukatkosten hoidon. Tapahtumien analysointi, parhaat käytännöt ja kokemukset aiemmista tapahtumista auttavat valmistautumaan palvelun jatkuvuuden riskeihin ja vähentämään niitä.

Tarjouspyyntöihin ja toimitusten hallintaan liittyvät laatu- ja kustannukset

Virhearviot asiakkaiden muuttuvien tarpeiden, liiketoimintaprosessien sekä tarkkojen vaatimusten ymmärtämisessä ja analysoinnissa saattavat johtaa projektien ja palvelujen virheelliseen mitoittamiseen, mikä voi vaikeuttaa asiakassopimusten noudattamista. Tämä voi puolestaan johtaa projektien aikataulujen venymiseen, tappioihin tai asiakassopimusten irtisanomiseen.

Tieto kerää jatkuvasti palautetta asiakkailtaan voidakseen ymmärtää paremmin eri liiketoiminta-alueiden vaatimukset. Tarjousten riskienhallintaa, vaatimusten analysointia, toimitusten hallintaa sekä niiden laadunvarmistusta parannetaan jatkuvasti riskien vähentämiseksi. Tieto on myös kehittänyt riskienhallintatyökaluja, joiden avulla voidaan paremmin ymmärtää asiakkaiden tarjouspyyntöjä ja hallita riskejä myynnistä aina toimituksiin saakka. Jos asiakkaan liiketoimintavaatimuksissa tapahtuu muutoksia, niistä johtuvat projektoimitusten muutokset hallinnoidaan sopimusten mukaan projektiorganisaatioissa standardimenetelmin.

Henkilöstön vaihtuvuus

Kova kilpailu ja uusien palveluiden kysyntä edellyttävät osaamisen nopeaa uudistamista, uuden osaamisen saamista ja vanhan

liiketoimintaosaamisen säilyttämistä, jotta yhtiö voi kehittää uusia palvelumalleja ja palveluita. Tiedon menestys perustuu sitoutumiseen, innovaatioihin, uuden osaamisen hankkimiseen, osaamisen uudistamiseen, asiakkaiden liiketoiminnan sisäistämiseen ja organisaation kypsytyteen. Lisäksi menestyksen avaintekijöitä ovat Tiedon työntekijöiden ja esimiesten toiminnan tulokset sekä paikallisesti että yhtiön globaaleissa toimituskeskuksissa.

Yhtiön tulos ja strategian toteuttaminen saattavat heikentyä merkittävästi, jos yhtiö ei pysty pitämään palveluksessaan avainhenkilöitä ja palkkaamaan uutta henkilöstöä, jolla on tarvittava osaaminen. Henkilöstön korkea vaihtuvuus saattaa myös viivästyttää asiakasprojekteja ja johtaa sopimussakkoihin tai asiakkaiden menettämiseen.

Vähentääkseen näitä riskejä Tieto toteuttaa yhtenäisiä toimitusmalleja kaikissa toimipisteissään ja tarjoaa työntekijöilleen haastavia tehtäviä, monipuolista kehittymistä, sosiaalista kanssakäymistä ja koulutusmahdollisuuksia sekä mielenkiintoisia urapolkuja työkierron avulla. Yhtiön palkitsemisjärjestelmät ovat kilpailukykyisiä ja sisältävät koko konsernin kattavat kannustinjärjestelmät. Houkuttelevilla rekrytointityökaluilla ja -strategioilla sekä osaamisen hallinnalla ja kehittämisellä on keskeinen asema Tiedon strategiassa. Lisäksi yhtiön Employer Branding -ohjelman avulla rakennetaan ja vahvistetaan yhtiön imagoa houkuttelevana työnantajana sekä sisäisesti että ulkoisesti.

Luottoriskit

Yleisten markkinaolosuhteiden ja maailmantalouden muutokset saattavat lisätä taloudellisia riskejä. Luottoriskejä saattaa syntyä, jos asiakkaat tai taloudelliset vastapuolet eivät pysty täyttämään velvoitteitaan Tietoa kohtaan.

Tiedon luottopolitiikan mukaan rahoitusosasto vastaa asiakkaiden luottokelpoisuuden arvioinnista yhdessä liiketoimintojen kanssa. Arvioissa otetaan huomioon aiemmat kokemukset, asiakkaan taloudellinen tilanne ja muut oleelliset tekijät. Taloudellisiin vastapuoliin liittyviä luottoriskejä hallitaan käyttämällä vastapuolille määriteltyjä limiittejä Tiedon rahoituspolitiikan mukaisesti.

Yhtiössä on lisätty tietoisuutta luottoriskeistä lisäraportoinnin ja -koulutuksen avulla. Tieto on myös muuttanut perintäprosessiaan luottoriskien kasvun myötä.

Valuuttariskit

Yhtiön valuuttariskit syntyvät ulkomaankaupasta, varainhallinnasta ja sisäisestä rahoituksesta. Myös konserniyhtiöiden taseiden ja tuloslaskelmien muuntaminen euroiksi aiheuttaa valuuttariskiä.

Koska merkittävä osuus konsernin liikevaihdosta syntyy Ruotsissa, Ruotsin kruunun muutokset euroon nähden saattavat vaikuttaa konsernin tilinpäätökseen.

Yhtiön rahoituspolitiikassa määritellään periaatteet ja riskirajat, joiden puitteissa toimitaan.

Likviditeettiriski

Poikkeavat markkinaolosuhteet rahoitusmarkkinoilla saattavat vaikeuttaa uuden rahoituksen saantia väliaikaisesti ja lisätä rahoituskustannuksia.

Yhtiön rahoitusosasto seuraa ja hoitaa Tiedon likviditeettiä ylläpitämällä riittävää laina- ja sijoitussalkkua. Vaihtoehtoisia rahoituslähteitä ja niiden kustannuksia analysoidaan jatkuvasti. Tiedon taloudellisia riskejä on kuvattu yksityiskohtaisemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Riskien hallinnointi ja vaatimustenmukaisuus

Tiedossa hallinnointimalli, riskit ja säädösten noudattamisen valvonta liittyvät läheisesti toisiinsa. Niiden johtaminen määritellään yhtiön periaatteissa ja säännöissä ja niitä valvotaan asianmukaisesti. Esimerkiksi taloushallinnossa taloudellinen raportointi, ohjeiden noudattaminen ja riskien seuranta on integroitu päivittäiseen toimintaan. Automatisoitujen prosessien ansiosta Tieto pystyy helposti sopeutumaan muutoksiin liiketoimintaolosuhteissa, sääntelyssä tai yhtiön periaatteissa.

Tieto on panostanut prosessien automatisointiin voidakseen parantaa laatua ja alentaa kustannuksia. Huolellisesti laaditut politiikat ja säännöt varmistavat sen, että koko Tiedon organisaation ymmärtää täysin automatisoinnin merkityksen riskien ja säätelyn noudattamisen kannalta.

Lähipiiriliiketoimet

Tieto ilmoittaa tiedot lähipiiritapahtumista hallituksen toimintakertomuksessa sekä tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lisäksi yhtiö seuraa yhtiön ja sen lähipiirin välisiä liiketoimia ja pyrkii varmistamaan, että mahdolliset eturistiriidat otetaan huomioon päätöksenteossa.

Yhteenveto lähipiiriliiketoimista löytyy tilinpäätöksen liitteestä 33. Tiedolla ei tällä hetkellä ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisivat yhtiön kannalta olennaisia, poikkeaisivat yhtiön tavanomaisesta liiketoiminnasta tai olisivat tehty muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin.

Sisäpiirihallinto

Tieto noudattaa Nasdaq Helsingin pörssiyrityksille annettua sisäpiiriohjetta. Lisäksi Tiedon hallitus on hyväksynyt Tiedon oman sisäpiiriohjeen. Tiedolla ei enää ole 3.7.2016 voimaan astuneen markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (EU/596/2014, ”MAR”) johdosta julkisia sisäpiiriläisiä.³⁾ Tieto julkistaa kuitenkin tiedot hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja johtoryhmän omistuksista yhtiössä neljännesvuosittain.

Tieto on määritellyt, että sen emoyhtiön hallitus ja toimitusjohtaja ovat velvollisia ilmoittamaan liiketoimensa. Lisäksi Tieto on asettanut kaupankäyntirajoituksia johtoryhmän jäsenille, henkilöille, jotka osallistuvat osavuosikatsausten ja tilinpäätösten valmisteluun, sekä muille henkilöille, joiden katsotaan saavan luottamuksellista tai arkaluonteista tietoa asemansa tai toimitushteensa perusteella.

Ilmoitusvelvolliset ja henkilöt, joiden kaupankäyntiä on rajoitettu, eivät saa käydä kauppaa Tiedon osakkeilla tai muilla rahoitusinstrumenteilla suljetun ajanjakson aikana. Suljettu ajanjakso kattaa 30 kalenteripäivää ennen osavuosikatsauksen tai tilinpäätöstiedotteen julkistamista mukaan lukien julkistamispäivän (= 30 + 1 päivää).

Tiedossa sisäpiiriasioista vastaa lakiasianjohtaja. Tiedon lakiasianosasto valvoo sisäpiirisäädösten noudattamista sekä huolehtii tarvittavasta ohjauksesta ja koulutuksesta.

³⁾ Omistukset 2.7.2016 ovat saatavilla internetsivuilla www.tieto.fi/sijoittajille-tieto/hallinto/sisapiirihallinto

Tilintarkastajat

Tiedon hallituksen tarkastus- ja riskivaliokunta valmistelee esityksen tilintarkastajien valinnasta, joka esitetään yhtiön hallitukselle ja lopulta yhtiökokouksen päätettäväksi. Yhtiökokous päättää tilintarkastajille maksettavista palkkioista, ja tarkastus- ja riskivaliokunta arvioi niitä vuosittain.

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle hallituksen tarkastus- ja riskivaliokunnan suosituksen mukaisesti, että vuoden 2017 yhtiökokouksessa valittavalle tilintarkastajalle maksetaan palkkio tilintarkastajan laskun mukaan valiokunnan hyväksymien hankintaperiaatteiden mukaisesti.

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle hallituksen tarkastus- ja riskivaliokunnan suosituksen mukaisesti, että tilikaudelle 2017 tilintarkastajaksi valitaan uudelleen tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy on ilmoittanut, että KHT Tomi Hyryläinen toimii päävastuullisena tilintarkastajana.

Tarkastus- ja riskivaliokunta on valmistellut suosituksensa EU:n tilintarkastusasetuksen mukaisesti ja järjestänyt täysimittaisen valintamenettelyn. Valiokunta on arvioinut saatuja tarjouksia kokonaisvaltaisesti etukäteen määritettyjen valintakriteerien perusteella. Kokemuksen ja pätevyyden lisäksi valiokunta on huomionnut muun muassa tilintarkastajan vaihdokseen liittyvän laatu- ja kulumisen sekä toisaalta tilintarkastajan integriteetin. Tarkastus- ja riskivaliokunta asetti hallitukselle antamassaan suosituksessaan toiselle sijalle tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy:n.

Tilintarkastus

Vuoden 2016 varsinainen yhtiökokous valitsi uudelleen yhtiön tilintarkastajaksi PricewaterhouseCoopers Oy:n tilikaudelle 2016. PricewaterhouseCoopers Oy ilmoitti päävastuulliseksi tilintarkastajaksi KHT Tomi Hyryläisen. Vuonna 2016 Tieto-konserni maksoi tilintarkastajille tilintarkastuksesta yhteensä 0,8 (0,7) milj. euroa, josta 0,8 (0,7) milj. euroa konsernin tilintarkastajalle PricewaterhouseCoopers Oy:lle, ja muista palveluista yhteensä 0,9 (1,0) milj. euroa, josta 0,8 (0,9) milj. euroa konsernin tilintarkastajalle.

Palkitseminen

Tiedon palkitsemisperiaatteiden tavoitteena on saada yhtiöön osaavia henkilöitä ja pitää heidät konsernin palveluksessa, motivoida avainhenkilöitä sekä yhtenäistää yhtiön osakkeenomistajien ja johdon tavoitteet yhtiön arvon kasvattamiseksi.

Yhtiön työntekijöiden palkitsemisperiaatteet määritellään yhtiön henkilöstöpolitiikassa, jota yhtiö soveltaa globaalisti kaikissa yksiköissään tukeakseen strategiaansa, tavoitteitaan ja arvojaan.

Hallituksen palkitsemisesta päättää varsinainen yhtiökokous osakkeenomistajien nimitystoimikunnan esityksestä. Hallituksen palkitsemisvaliokunta vastaa johtoryhmän jäsenten palkitsemisen suunnittelusta ja muun henkilöstön palkitsemisperiaatteiden laatisesta. Yhtiön hallitus päättää toimitusjohtajan ja muiden johtoryhmän jäsenten palkitsemisesta valiokunnan esityksestä

Hallituksen palkitseminen

Vuoden 2016 varsinaisen yhtiökokouksen päätösten mukaisesti hallituksen vuotuiset palkkiot ovat:

- hallituksen puheenjohtaja 83 000 euroa,
- hallituksen varapuheenjohtaja 52 500 euroa ja
- hallituksen varsinaiset jäsenet 34 500 euroa.

Hallituksen valiokunnan puheenjohtajalle maksetaan sama palkkio kuin hallituksen varapuheenjohtajalle, paitsi jos sama henkilö on hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Lisäksi hallituksen jäsenelle maksetaan 800 euron kokouspalkkio jokaiselta hallituksen kokoukselta sekä hallituksen pysyvän tai tilapäisesti asetetun komitean kokoukselta.

Lisäksi vuoden 2016 varsinainen yhtiökokous päätti, että 40 % kiinteästä vuosipalkkiosta maksetaan markkinoilta hankittavina Tieto Oyj:n osakkeina. Hallituksen jäsenille ei ole asetettu rajoituksia osakkeiden luovutuksen suhteen, mutta yhtiö suosittelee, että hallituksen jäsenet pitäisivät kaikki palkkiona saamansa osakkeet niin kauan kuin he ovat Tiedon hallituksen jäseniä.

Edellä kuvatun osakepalkkion lisäksi hallituksen jäsenet eivät osallistu muihin osakepohjaisiin järjestelyihin tai saa palkkioita sellaisista eikä hallituksen jäsenillä ole eläkejärjestelyjä Tiedossa. Tiedon toimiva johto ja henkilöstö eivät saa erillistä korvausta hallitustyöskentelystä tai kokouksiin osallistumisesta konserniin kuuluvissa yrityksissä. Lukuun ottamatta henkilöstöedustajia hallituksen jäsenillä ei ole työ- tai palvelusuhdetta Tietoon.

Hallituksen jäsenten ja hallituksen palkitseminen 2016 ⁴⁾

	Vuospalkkio		Kokouspalkkiot, euroa
	Käteispalkkio (60 %) ⁵⁾	Osakepalkkio (40%) ⁶⁾	
Markku Pohjola (hallituksen ja palkitsemisvaliokunnan pj)	49 280	1 391	13 600
Kurt Jofs (varapj ja tarkastus- ja riskivaliokunnan pj) ⁷⁾	31 167	880	14 400
Teuvo Salminen (tarkastus- ja riskivaliokunnan pj) ⁸⁾	N/A	N/A	1 600
Harri-Pekka Kaukonen ⁹⁾	20 488	578	11 200
Johanna Lamminen ⁹⁾	20 488	578	11 200
Eva Lindqvist ⁸⁾	N/A	N/A	1 600
Sari Pajari	20 488	578	13 600
Endre Rangnes	20 488	578	12 800
Jonas Synnergren	20 488	578	13 600
Lars Wollung	20 488	578	12 800
Yhteensä	203 377 euroa	Osakepalkkio 5 739	106 400 euroa

Hallituksen jäsenten osakeomistukset Tiedossa ¹⁰⁾

Nimi	31.12.2016	31.12.2015
Markku Pohjola (hallituksen ja palkitsemisvaliokunnan pj)	27 391	26 000
Kurt Jofs (varapj ja tarkastus- ja riskivaliokunnan pj) ⁷⁾	12 445	11 565
Harri-Pekka Kaukonen ⁹⁾	578	N/A
Eva Lindqvist ⁸⁾	N/A	4 185
Johanna Lamminen ⁹⁾	578	N/A
Sari Pajari	3 596	3 018
Endre Rangnes	1 853	1 275
Teuvo Salminen ⁸⁾	N/A	10 345
Jonas Synnergren	3 596	3 018
Lars Wollung	1 219	641

⁴⁾ Hallituksen jäsenet eivät ole saaneet muita etuja.

⁵⁾ Bruttosumma ennen veroja.

⁶⁾ Osakkeet hankittiin ja toimitettiin huhtikuussa 2016.

⁷⁾ Tarkastus- ja riskivaliokunnan puheenjohtaja 22.3.2016 alkaen.

⁸⁾ Hallituksen jäsen 22.3.2016 saakka.

⁹⁾ Hallituksen jäsen 22.3.2016 alkaen.

¹⁰⁾ Hallituksen jäsenten määräysvaltaoikeuksilla ei ollut osakkeita tai osakeperusteisia oikeuksia 31.12.2016.

Johtoryhmän palkitseminen

Johtoryhmän jäsenten palkkiot koostuvat

- peruspalkasta ja eduista
- lyhyen aikavälin kannustimista eli vuotuisesta tulospalkkiosta
- pitkän aikavälin kannustimista kuten optio-ohjelmista ja muista osakepohjaisista ohjelmista sekä eläkejärjestelyistä.

Lyhyen aikavälin kannustimet

Vuotuisen tulospalkkion tavoitteena on palkita yrityksen ja yksilön suorituksia. Tiedon tulospalkkiojärjestelmä perustuu yhtiötasoihin ja yksilöllisiin, mitattavissa oleviin tavoitteisiin. Toimitusjohtajan ja muiden johtoryhmän jäsenten palkitsemisen perusteena olevien tekijöiden painotus on kuvattu erillisessä taulukossa. Yhtiön hallitus vahvistaa vuosittain tavoitteet tulospalkkioille.

Toimitusjohtajan tulospalkkio on 50 % ja muiden johtoryhmän jäsenten tulospalkkio 30 % vuotuisesta peruspalkasta, kun tavoitteet saavutetaan. Toimitusjohtajan tulospalkkio on enintään 100 % ja muiden johtoryhmän jäsenten enintään 60 %. Hallitus päättää tulospalkkioiden suuruuden tilinpäätöksen valmistuttua. Tulospalkkio maksetaan toukokuun loppuun mennessä.

Osakepohjaiset pitkän aikavälin kannustimet

Tiedolla on ollut kahdentyyppisiä osakepohjaisia pitkän aikavälin kannustinjärjestelmiä: pitkän aikavälin osakekannustinohjelman ja optio-ohjelman. Hallitus hyväksyy osakekannustinohjelmien ehdot.

Pitkän aikavälin osakekannustinohjelman (Long-Term Incentive Programme) vuosille 2012-2014 kattoi johtoryhmän jäsenet ja noin 85 avainhenkilöä. Ensimmäinen ansaintajakso alkoi 1.1.2012 ja viimeinen ansaintajakso päättyi 31.12.2014. Yksittäisiä ansaintajaksoja seuraa rajoitusjakso, jonka pituus on ylimmälle johdolle kaksi vuotta ja muille osanottajille yksi vuosi. Ansaittuja osakkeita ei voi luovuttaa rajoitusjakson aikana.

Pitkän aikavälin kannustinohjelman (Long-Term Incentive Plan) vuosille 2015-2017 kattaa johtoryhmän jäsenet ja noin 130 avainhenkilöä. Ohjelma koostuu kannustinosakkeista (performance shares ja restricted shares). Ansaintajakso on kolme vuotta, 1.1.2015-31.12.2017. Mikäli tulostavoitteet ja muut tavoitteet saavutetaan, osakkeet toimitetaan osallistujille keväällä 2018.

Pitkän aikavälin kannustinohjelman (Long-Term Incentive Plan) vuosille 2016-2018 kattaa johtoryhmän jäsenet ja noin 120 avainhenkilöä. Ohjelma koostuu kannustinosakkeista (performance shares ja restricted shares). Ansaintajakso on kolme vuotta, 1.1.2016-31.12.2018. Mikäli tulostavoitteet ja muut tavoitteet saavutetaan, osakkeet toimitetaan osallistujille keväällä 2018.

muut tavoitteet saavutetaan, osakkeet toimitetaan osallistujille keväällä 2019.

Hallituksen omien osakkeiden hankkimiseksi ja liikkeeseen laskemiseksi tarvittavia valtuuksia ehdotetaan vuosittain hyväksyttäväksi varsinaiselle yhtiökokoukselle. Yhtiökokous 2016 päätti hallituksen osakeantivaltuutukseen liittyen, että enintään 700 000 osaketta voidaan antaa käytettäväksi yhtiön osakepohjaisten kannustinjärjestelyiden osana, mikä vastaa alle 1 %:a yhtiön kaikkien osakkeiden lukumäärästä. Tiedon osakepohjaisten kannustinohjelmien tärkeimmät periaatteet, kuten palkitsemisen perusteet ja määrät, on kuvattu yhtiön verkkosivuilla (www.tieto.fi/sijoittajille).

Tiedossa ei ole perustettu uusia optio-ohjelmia vuoden 2009 jälkeen. Viimeinen optio-ohjelma 2009 päättyi kun 2009C-optioiden merkintäaika päättyi 31.3.2016.

Eläkejärjestelyt

Tiedolla on useita eri eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat kansallisiin vaatimuksiin ja käytäntöihin. Lakisääteisten eläkkeiden lisäksi johtoryhmän jäsenillä on vapaaehtoisia eläkejärjestelyjä.

Useimmat lisäeläkejärjestelyt ovat ns. maksuperusteisia järjestelmiä.¹¹⁾ Maksuperusteisissa järjestelmissä maksut järjestelmiin kirjataan sen kauden kuluiksi, johon ne liittyvät. Maksamisen jälkeen yhtiöllä ei ole muita velvoitteita kyseisistä eläkejärjestelmistä.

Useimpien suomalaisten jäsenten vuotuiset maksut eläkevakuutusyhtiön hallinnoimiin eläkejärjestelmiin vastaavat 15 tai 23 %:a henkilön vuotuisesta peruspalkasta. Kertynyt eläke, mukaan lukien pääomasijoituksen tuotto, maksetaan 60–70 vuoden iästä alkaen henkilön valinnan mukaan. Toimitusjohtajan ja talousjohtajan eläkejärjestelyjen vuotuinen kustannus on 23 % henkilön vuotuisesta peruspalkasta. Muiden järjestelyn piirissä olevien suomalaisten johtoryhmän jäsenten kustannus on 15 % vuotuisesta peruspalkasta. Tieto on ottanut johtoryhmän Suomen ulkopuolella asuville jäsenille yksilölliset eläkevakuutukset paikallisten käytäntöjen mukaisesti.

¹¹⁾ Poikkeuksena yksi henkilö, jolla on Tiedon aiemmin käyttämä rahastopohjainen eläkevakuutus.

Toimitusjohtaja

Kimmo Alkio	
Palkka	600 000 euroa/vuosi (50 000 euroa/kk) ml. autoetu. Yhteensä 600 000 euroa.
Edut	3 146 euroa
Tulospalkkio 2016	Ei vielä määritelty (vuonna 2016 maksettiin 299 894 euroa vuoden 2015 tuloksesta).
Tulospalkkion perusteet	<p>50 % peruspalkasta perustuen konsernin myyntiin, tulokseen, tilauskertymään ja strategian implementointiin, kun tavoitteet saavutetaan.</p> <p>Enintään 100 % peruspalkasta perustuen konsernin myyntiin, tulokseen, tilauskertymään ja strategian implementointiin, kun saavutukset ylittävät tavoitteet.</p> <p>Palkitsemisen perustana olevien tekijöiden painotus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yrityksen tulos 30 % • Yrityksen myynti 20 % • Tilauskertymä 20 % • Strategian implementointi 30 %
Tulospohjainen lisätulospalkkio	<p>Toimitusjohtaja on oikeutettu tulospohjaiseen lisätulospalkkioon, joka voi tulla maksettavaksi tilikaudella 2020. Palkkio perustuu hallituksen asettamien haastavien kannattavuustavoitteiden (EBIT) saavuttamiseen vuonna 2019 yhtiön uudistetun strategian ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Palkkion bruttoenimmäismäärä on 50 000 osaketta, kuitenkin enintään 3 000 000 euroa. Maksettava tulospalkkio koostuu Tiedon osakkeista sekä käteisoisuudesta palkkioon liittyvien verojen ja veroluonteisten kulujen kattamiseksi.</p>
Pitkän aikavälin osakekannustinojelma 2012–2014	Toimitusjohtajalle toimitettiin yhteensä 12 742 Tiedon osaketta vuoden 2015 keväällä liittyen ansaintajaksoihin 2014 ja 2012–2014. Ohjelman ehtojen mukaan osakkeisiin liittyi luovutusrajoitus. Osakkeiden tämänhetkinen arvo on 330 273 euroa. ¹²⁾
Osakepohjainen palkitsemisohjelma	Tammikuussa 2017 toimitusjohtajalle toimitettiin 4 256 osaketta vuoden 2016 lopussa päättyneen ohjelman perusteella. Osakkeiden käypä arvo on 110 316 euroa. ¹³⁾
Pitkän aikavälin osakekannustinojelma 2015–2017	Oikeuttaa 20 000 osakkeeseen (performance shares), jos tulosmittareiden tavoitetasot saavutetaan, ja enintään 40 000 osakkeeseen. Ohjelman ansaintajakso on 2015–2017. Osakkeiden käypä arvo on 451 008 euroa. ¹⁴⁾
Pitkän aikavälin osakekannustinojelma 2016–2018	Oikeuttaa 20 000 osakkeeseen (performance shares), jos tulosmittareiden tavoitetasot saavutetaan, ja enintään 40 000 osakkeeseen. Ohjelman ansaintajakso on 2016–2018. Osakkeiden käypä arvo on 575 424 euroa. ¹⁴⁾
Osakeomistusohje	Suosittelava vähimmäissijoitus yhtiön osakkeisiin vastaa yhden vuoden bruttoperuspalkkaa.
Osakepohjaisiin kannustimiin liittyvät kustannukset	350 661 euroa
Eläkeikä	63
Eläkekustannus	<p>Vuonna 2016 283 741 euroa.</p> <p>Vuotuinen kustannus lakisääteisen eläkkeen lisäksi: 23 % vuotuisesta peruspalkasta (maksuperusteinen eläkejärjestelmä).¹⁵⁾</p>
Irtisanomisaika	<p>Mikäli Tieto irtisanoo sopimuksen, irtisanomisaika on 12 kk.</p> <p>Mikäli toimitusjohtaja irtisanoo sopimuksen, irtisanomisaika on 6 kk.</p>
Irtisanomiskorvaus	<p>Irtisanomisajan palkan lisäksi toimitusjohtajalla on oikeus 6 kuukauden peruspalkkaan ja lyhyen aikavälin kannustinta vastaavaan irtisanomiskorvaukseen, mikäli Tieto irtisanoo sopimuksen.</p> <p>Jos joku ostaa yli 50 % yhtiön osakkeista tai jos yhtiö sulautuu toiseen yritykseen sulautuvana yrityksenä ja jos jompi osapuoli irtisanoo sopimuksen 9 kuukauden kuluessa tällaisesta yrityskaupasta tai sulautumisesta, yhtiö maksaa 6 kuukauden peruspalkkaa ja lyhyen aikavälin kannustinta vastaavaan irtisanomiskorvauksen sekä toimitusjohtajalle viimeisimmän pitkän aikavälin osakekannustinohjelman perusteella myönnettyjen osakkeiden enimmäismäärän arvon irtisanomisajan palkan lisäksi. Jos toimitusjohtaja jää yrityksen palvelukseen yrityskaupan tai sulautumisen jälkeen, hän on oikeutettu viimeisimmän pitkän aikavälin osakekannustinohjelman yllä mainittuun palkkioon 12 kuukautta kyseisen yrityskaupan tai sulautumisen jälkeen.</p> <p>Mikäli toimitusjohtaja irtisanoo sopimuksen, hänellä ei ole oikeutta irtisanomiskorvaukseen muutoin kuin yllä mainitussa tapauksessa, jossa joku ostaa yli 50 % osakkeista tai sulautumisessa.</p>

¹²⁾ Pitkän aikavälin osakekannustinohjelman 2012–2014 käypä markkina-arvo on myönnettyjen osakkeiden arvioitu kokonaisarvo käyttäen Tiedon osakkeen arvoa 31.12.2016 eli 25,92 euroa. Osakemäärä, johon tämä prosentuaalinen jako oikeuttaa, vahvistetaan kunkin ansaintajakson lopussa. Osakkeiden toimituksen yhteydessä maksettiin käteissuoritus verojen kattamiseksi.

¹³⁾ Osakepohjaisen palkitsemisohjelman käypä markkina-arvo lasketaan käyttäen Tiedon osakkeen arvoa 31.12.2016 eli 25,92 euroa.

¹⁴⁾ Pitkän aikavälin kannustinohjelman 2015–2017 käypä arvo lasketaan käyttäen viimeisimpiä tulosennusteita ja tiedon osakkeen arvoa 31.12.2016 eli 25,92 euroa.

¹⁵⁾ Maksuperusteissa järjestelmissä maksut järjestelmiin kirjataan sen kauden kuluiksi, johon ne liittyvät. Maksamisen jälkeen yhtiöllä ei ole muita velvoitteita kyseisten eläkejärjestelmien suhteen.

Kuukausittain päivitettävät tiedot toimitusjohtajan omistamista osakkeista ja optioista löytyvät Tiedon verkkosivuilta (www.tieto.fi/sijoittajille).

Johtoryhmän jäsenten palkitseminen

Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto johtoryhmän jäsenten palkitsemisesta.

Johtoryhmä (pois lukien toimitusjohtaja)

Palkat yhteensä	2 678 598 euroa
Edut yhteensä	97 936 euroa
Erityismaksut	0 euroa
Tulospalkkiot 2016 yhteensä	Ei vielä määritelty (vuonna 2016 maksettiin 723 465 euroa vuoden 2015 tuloksesta).
Tulospalkkion perusteet	Tulospalkkion perusteet sekä palkkioiden tavoite- ja enimmäismäärät vaihtelevat henkilöittäin. Tulospalkkion on määrä palkita yrityksen ja yksilön suorituksia. Nämä kaksi muodostavat perusteet suorituksen arvioinnille. Hallitus vahvistaa perusteet erikseen kullekin johtoryhmän jäsenelle. Talousjohtaja: yksilöllisen suorituksen lisäksi tulospalkkio perustuu yhtiön tulokseen, jota mitataan seuraavilla tekijöillä: <ul style="list-style-type: none"> • Yrityksen tulos • Yrityksen myynti • Kassavirran paraneminen Muut jäsenet: yksilöllisen suorituksen lisäksi tulospalkkio perustuu seuraaviin: <ul style="list-style-type: none"> • yhtiön ja/tai • oman toimialaryhmän tai palvelualueen tulokriteerit (liikevoittoprosentti, myynti ja muut tulostavoitteet)
Pitkän aikavälin osakekannustinojelman 2012–2014	Mikäli tavoitteet saavutetaan, johtoryhmän muille jäsenille maksetaan pitkän aikavälin osakekannustinojelman 2012–2014 perusteella summa, joka vastaa 30–40 %:a vuotuisesta bruttopalkasta ja enintään 60–80 % vuotuisesta bruttopalkasta. Johtoryhmän muille jäsenille toimitettiin vuonna 2016 yhteensä 2 744 Tiedon osaketta liittyen ansaintajaksoihin 2014 ja 2012–2014. Vuonna 2016 maksettujen palkkioiden kokonaisarvo oli 159 179 euroa. Ohjelman ehtojen mukaan yhteensä 20 776 osakkeeseen liittyy luovutusrajoitus. Näiden osakkeiden tämänhetkinen arvo on 538 514 euroa ¹⁶⁾
Osakepohjainen palkitsemisohjelma	Tammikuussa 2017 johtoryhmän jäsenille toimitettiin yhteensä 10 760 osaketta vuoden 2016 lopussa päättyneen ohjelman perusteella. Näiden osakkeiden käypä arvo oli 278 900 euroa. ¹⁷⁾
Pitkän aikavälin kannustinojelman 2015–2017	Johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja 97 600 osakkeeseen (performance shares), jos tulostavoitteiden enimmäistasot saavutetaan, sekä 12 000 osakkeeseen (restricted shares). Ohjelman ansaintajakso on 2015–2017. Näiden osakkeiden käypä arvo on 1 411 500 euroa. ¹⁸⁾
Pitkän aikavälin kannustinojelman 2016–2018	Johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja 94 000 osakkeeseen (performance shares), jos tulostavoitteiden enimmäistasot saavutetaan, sekä 10 000 osakkeeseen (restricted shares). Ohjelman ansaintajakso on 2015–2017. Näiden osakkeiden käypä arvo on 1 611 446 euroa. ¹⁸⁾
Osakepohjaisiin kannustimiin (ml. optio-ohjelmat) liittyvät kustannukset	1 082 137 euroa
Osakeomistusohje	Suosittelava vähimmäissijoitus yhtiön osakkeisiin vastaa yhden vuoden bruttoperuspalkkaa.
Eläkeikä	Paikallisten säännösten mukainen.
Eläkekustannus	Vuonna 2016 yhteensä 1 349 766 euroa. Talousjohtaja: Lakisääteisen eläkkeen lisäksi: vuotuinen kustannus vastaa 23 %:a vuotuisesta peruspalkasta (maksuperusteinen eläkejärjestelmä). ¹⁹⁾ Useimmat muut suomalaiset johtoryhmän jäsenet, joilla ei ole aiempia eläkejärjestelyjä: lakisääteisen eläkkeen lisäksi maksuperusteinen eläkejärjestelmä, jonka vuotuinen kustannus vastaa 15 %:a vuotuisesta peruspalkasta. ¹⁹⁾ Tieto on ottanut johtoryhmän Suomen ulkopuolella asuville jäsenille yksilölliset eläkevakuutukset paikallisten käytäntöjen mukaisesti.
Irtisanomisaika	Vaihtelee sopimuskohtaisesti ja on 6–12 kk.
Irtisanomiskorvaus	Vaihtelee sopimuskohtaisesti ja vastaa irtisanomisaikaa.

¹⁶⁾ Pitkän aikavälin osakekannustinojelman 2012–2014 käypä markkina-arvo lasketaan käyttäen Tiedon osakkeen arvoa 31.12.2016 eli 25,92 euroa.

¹⁷⁾ Osakepohjaisen palkitsemisohjelman käypä markkina-arvo lasketaan käyttäen Tiedon osakkeen arvoa 31.12.2016 eli 25,92 euroa.

¹⁸⁾ Pitkän aikavälin kannustinojelman 2015–2017 ja pitkän aikavälin kannustinojelman 2016–2018 käypä arvo lasketaan käyttäen viimeisimpiä tulosennusteita ja tiedon osakkeen arvoa 31.12.2016 eli 25,92 euroa.

¹⁹⁾ Maksuperusteissa järjestelmissä maksut järjestelmiin kirjataan sen kauden kuluksi, johon ne liittyvät. Maksamisen jälkeen yhtiöllä ei ole muita velvoitteita kyseisten eläkejärjestelmien suhteen.

Johtoryhmän osakeomistus ²⁰⁾

	Osakeomistus 31.12.2016	Osakeomistus 31.12.2015	Optiot 31.12.2016	Optiot 31.12.2015
Kimmo Alkio	28 715	39 403	0	0
Håkan Dahlström	3 042	1 000	0	0
Lasse Heinonen	15 778	13 278	0	2 500
Per Johanson	4 465	4 465	0	0
Ari Järvelä	4 956	4 956	0	0
Ari Karppinen	10 504	10 504	0	0
Satu Kiiskinen	3 398	3 398	0	0
Katariina Kravi	3 550	3 550	0	0
Tom Leskinen	100	N/A	0	N/A
Cristina Petrescu	702	N/A	0	N/A

Yhteenveto koko johtoryhmän palkitsemisesta vuonna 2016 löytyy myös tilinpäätöksen liitteestä 9. Yhtiön palkka- ja palkkioselvitys löytyy Tiedon verkkosivuilta (www.tieto.fi/sijoittajille).

²⁰⁾ Toimitusjohtajan määräysvalta-yhteisöillä ei ollut osakkeita tai osakeperusteisia oikeuksia 31.12.2016. Tieto ei käsittele muita johtoryhmän jäseniä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen tarkoitamina ilmoitusvelvollisina eikä yhtiöllä näin ollen ole tietoa heidän mahdollisista määräysvalta-yhteisöistään.

Kirje palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajalta

Hyvä osakkeenomistaja,

Otimme käyttöön uuden strategiamme vuoden 2016 alkupuolella. Tässä yhteydessä myös muutimme yhtiön liiketoimintarakennetta ja johtoryhmän jäsenten rooleja, jotta ne tukisivat paremmin yhtiön kasvua tulevana vuosina. Odotamme näiden vuoden aikana toteutettujen muutosten parantavan kannattavuuttamme ja taloudellista asemaamme tulevaisuudessa.

Vuonna 2016 palkitsemisvaliokunta keskittyi varmistamaan, että yhtiön palkitsemisjärjestelmät ovat kilpailukykyisiä ja tukevat strategian toteutusta. IT-alalla palkitsemiskäytännöt vaihtelevat huomattavasti. Tämä johtuu siitä, että alalla toimii hyvin eri tyyppisiä yrityksiä kuten globaalit suuryritykset, aasialaiset toimijat sekä pienet paikalliset yritykset ja startupit, jotka tarjoavat innovatiivisia ratkaisuja kapeilla erityisalueilla.

Tiedon palkitsemiskäytäntöjen tavoitteena on varmistaa, että pystymme rekrytoimaan ja pitämään yhtiössä avainosaamista, ja että tarjoamme kilpailukykyisen kokonaispalkkion. Haluamme myös palkita hyvistä tuloksista ja saavutuksista sekä yksilö- että yhtiötasolla. Samanaikaisesti haluamme varmistaa, että kustannusrakenteemme on vakaa ja luo vankan pohjan kasvuille.

Haluamme antaa tunnustusta niistä parannuksista, joita taloudellisessa ja toiminnallisessa tuloksessamme on saavutettu viime vuosina. Lisäksi haluamme varmistaa kilpailukykyisen palkitsemisen verrattuna muihin saman kokoiisiin suomalaisiin pörssiyrityksiin. Tästä syystä yhtiön toimitusjohtajan peruspalkkaa korotettiin 9 % vuonna 2016. Lisäksi hallitus päätti pitkän aikavälin osakepohjaisesta lisäkannustimesta toimitusjohtajalle liittyen uuden strategian menestykselliseen toteuttamiseen vuoteen 2020 mennessä. Myös johtoryhmän jäsenten palkat käytiin läpi ja niitä korotettiin tarpeen mukaan uusien vastuiden ja tulosten perusteella.

Vuoden 2016 alussa palkitsemisvaliokunta hyväksyi kannustimiin pohjautuvat maksut vuodelta 2015. Tieto maksoi yhteensä 27,5 milj. euroa johdolle ja työntekijöille lyhyen aikavälin kannustimina ja tulospalkkioina. Tämä kuvaa yhtiön kannattavuuden myönteistä kehitystä, vaikka kokonaissumma onkin hieman alle tavoitetason johtuen siitä, että olimme asettaneet itsellemme kovat tavoitteet.

Toimitusjohtajalle maksettu vuoden 2015 lyhyen aikavälin kannustin perustui sekä sovittuihin taloudellisiin tavoitteisiin että onnistumiseen strategian toteutuksessa. Vuoden aikana palkitsemisvaliokunta kävi myös läpi vuodelle 2016 asetetut lyhyen aikavälin kannustintavoitteet varmistaen, että ne ovat uuden kasvustrategiamme mukaiset. Valiokunta seurasi tarkasti strategian toteutuksen etenemistä ja tuloksia koko vuoden ajan.

Maaliskuussa 2016 toimitettiin viimeiset osakkeet liittyen pitkän aikavälin kannustinohjelmaan 2012–2014. Toimitusjohtajalle ja johtoryhmän jäsenille osakkeet toimitettiin jo maaliskuussa 2015. Näihin osakkeisiin liittyy kuitenkin kahden vuoden kaupankäyntirajoitus eli ne voidaan myydä vasta vuonna 2017.

Vuoden 2016 alussa Tiedon hallitus hyväksyi uuden pitkän aikavälin kannustinohjelman vuosille 2016–2018 palkitsemisvaliokunnan suosituksen pohjalta. Pitkän aikavälin kannustinohjelman tavoitteena on varmistaa, että yhtiö saavuttaa pitkän aikavälin tavoitteensa, sekä yhtenäistää johdon ja osakkeenomistajien edut. Ohjelma on myös tärkeä elementti johdon kokonaispalkitsemisessa, sillä se sitoo maksetun korvauksen suoraan yhtiön menestykseen. Vuosien 2016–2018 ohjelman tulostavoitteiksi sovittiin osakekohtainen tulos, osakkeenomistajien saama kokonaistuotto ja kasvu. Vuoden 2016 lopussa palkitsemisvaliokunta käynnisti uuden pitkän aikavälin ohjelman suunnittelun painopisteiden ollessa edelleen kasvu ja kannattavuus.

Vuonna 2014 Tiedon hallitus päätti osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä tavanomaisten pitkän aikavälin kannustinohjelmien lisäksi. Ohjelmaan valittiin toimitusjohtaja ja ryhmä korkeimman johdon edustajia, joiden katsottiin olevan keskeisessä asemassa Tiedon menestyksen kannalta. Ohjelmaan perustuvat osakkeet on toimitettu vuoden 2017 alussa ohjelman kriteereiden mukaisesti.

Markku Pohjola

Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja

Hallituksen toimintakertomus

VUOSI 2016 LYHYESTI

- Tieto julkisti uuden strategiansa, jonka mukaisesti yhtiö kiihdyttää innovointia ja kasvua.
- Tiedon toimintamalli ja rakenne uudistettiin päivitetyn strategian mukaisesti. Rakenne tukee Tiedon tavoitetta olla asiakkaiden suosituin kumppani liiketoiminnan uudistamisessa.
- Kasvun ajurina toimivat Tiedon omat ratkaisut, jotka pohjautuvat sen nykyisiin vahvoihin tuotteisiin ja palveluihin. Tieto panostaa skaalautuvuuteen ja toistettavuuteen investoimalla ohjelmistoliiketoimintaan, mukaan lukien startup-toiminnot, jotka tarjoavat eksponentiaalista kasvua.
- Investointien vuosi päättyi vahvaan kehitykseen – IT-palveluissa kasvu oli 4 % ja oikaistu liikevoitto oli yli 10 %.

IT-markkinoiden kehitys

- Asiakkaat yhdistävät yhä enemmän yksityisiä ja julkisia pilviä mahdollistaakseen liiketoiminnan innovaatiot ja ketteryyden kustannustehokkaalla tavalla.
- Sovellusten automatisoitua, kokonaisvaltaista elinkaaren hallintaa tukevien ratkaisujen kysyntä vahvistuu. Nämä ratkaisut mahdollistavat nopeamman innovoinnin, alentavat kustannuksia ja mahdollistavat uusien tuotteiden ja palveluiden nopeamman tuomisen markkinoille.
- Uudet teknologiat mahdollistavat uuden datakeskeisen ekosysteemin, jossa asiakkaille tarjotaan personoituja kokemuksia. Usein kokemuksen tarjoaa uusi palvelutoimittaja, joka käyttää automatisoituja palvelutoimituksia.

Tiedon markkinoiden arvioidaan kasvaneen noin 2 % vuonna 2016. Vuonna 2017 markkinoiden arvioidaan kasvavan 2–3 %. Kasvuliiketoimintojen odotetaan kasvavan kaksinumeroisin luvuin, ja perinteisten palveluiden kysyntä laskee edelleen. Ruotsin markkinoiden odotetaan kasvavan nopeimmin. Suomessa näkymät ovat hieman parantuneet, mutta talouden hidaskasvu vaikuttaa edelleen IT-palvelumarkkinoihin.

Asiakkaiden liiketoiminnan digitalisointi, joka tähtää toisaalta liikevaihdon kasvattamiseen innovoinnin kautta ja toisaalta kustannussäästöihin toimintaa tehostamalla, toimii edelleen IT-markkinoiden kasvun ajurina. Useimmat organisaatiot ovat edelleen toimintansa digitalisoinnissa alkuvaiheissa. Monet asiakkaat tarjoavat jo digitaalisia asiakaskokemuksia, mutta palveluiden integrointi on alhaisella tasolla. Digitalisaation edetessä yritykset voivat tarjoamiensa innovatiivisten palveluiden lisäksi luoda kokonaan uusia markkinoita. Asiakaskokemuksesta on tullut yksi tärkeimmistä investoinneista. Samanaikaisesti yritykset panostavat enemmän omien sisäisten liiketoimintaprosessiensa uudistamiseen.

Voidakseen tuottaa lisäarvoa IT-kumppaneilla täytyy olla vahva toimiala- ja liiketoimintatuntemus, teknologiaosaaminen ja kyky luoda asiakkaille uusia digitaalisia palveluita. Vaatimusten kasvun myötä palveluintegraatio ja -hallinta (SIAM) lisää suosiotaan. SIAM-markkinat ovat siirtymässä asiakkaiden johtamasta integraatiosta malliin, jossa integraatiosta vastaavat asiakas ja IT-kumppanit yhdessä.

Pilvipalveluista tulee digitaalisen muutoksen ehdoton edellytys, ja asiakkaat yhdistävät yhä enemmän yksityisiä ja julkisia pilviä mahdollistaakseen liiketoiminnan innovaatiot ja ketteryyden kustannustehokkaalla tavalla. Arvioiden mukaan tällä hetkellä noin 20–25 % infrastruktuuripalveluista on pilvipalveluita, ensisijaisesti yksityisiä, julkisen pilven tarjotessa vaihtoehtona. Pilvipalvelumarkkinoiden vuotuisen kasvun arvioidaan olevan noin 30 %.

Uudet teknologiat kuten pilvipalvelut, ohjelmistorobotiikka, tekoäly ja lohkoketju mahdollistavat uuden datakeskeisen ekosysteemin, jossa voidaan tarjota personoituja ja ennakoivia kokemuksia. Monilla aloilla nykyisten palvelutarjoajien rooli saattaa muuttua merkittävästi, ja niiden tarjoamat palvelut saatetaan korvata uusilla automatisoiduilla palveluilla. Uusia mahdollisuuksia syntyy eri toimialojen sisällä kuin myös uusissa, toimialojen leikkauspisteeseen syntyvissä ekosysteemeissä. Tämä osaltaan hämärtää perinteisiä toimialojen välisiä rajoja.

Palvelujen kehittäminen yhdessä kumppanien ja asiakkaiden kanssa on yleistymässä, jotta asiakkaille voidaan tarjota parhaita mahdollisia teknologioita. Lisääntynyt avoimuus nopeuttaa tätä kehitystä, kun avoimet sovellusrajapinnat (API) ja avoin data mahdollistavat yhteistoiminnallisen innovoinnin.

IT-investoinneissa uusien palveluiden osuus kasvaa kun taas perinteisiä palveluja, kuten infrastruktuuripalvelut, pidetään kustannussäästöjen lähteenä. Jatkossa IT-palvelutarjoajat jatkavat investointejaan palvelutoimitusten standardointiin, automaatioon ja tuottavuuden parantamiseen.

Toimialakohtainen kehitys

- Finanssitoimialalla** markkinat ovat edelleen aktiiviset, ja lukuisia suuria muutosohjelmia on käynnissä ja suunnitteilla. Päätöksenteko on viime vuosina ollut hidasta, mutta nyt kysyntä on vilkastumassa sekä Pohjoismaissa että globaaleilla pankkimarkkinoilla. Digitaalinen muutos, perusjärjestelmien modernisointi ja sääntely muutokset toimivat markkinoiden tärkeimpinä ajureina. Kiinnostus liiketoimintaprosessien ulkoistamiseen ja turvallisista pilvialustoista palveluna tarjottaviin ohjelmistoihin kasvaa. Suomen vakuutussegmentin markkinat ovat aktiiviset vuonna 2017 tapahtuvan vakuutuslainsäädännön uudistuksen ansiosta.
  - Julkisella sektorilla** palveluiden ja prosessien digitalisointi jatkuu painottuen kustannussäästöihin ja kansalaiskeskeisten palvelujen kehittämiseen. Sähköiseen oppimiseen ja koulutuksen suunnitteluun liittyvien ratkaisujen kysyntä on myös hyvällä tasolla. Suomessa Tieto osallistuu aktiivisesti julkisen sektorin kehitysohjelmaan, jonka tavoitteena on edistää julkisen sektorin digitalisointia. Ruotsissa ulkoistustrendi on edelleen vahva ja Tiedon pilvipalveluiden kysyntä on hyvällä tasolla. Myös konsultointipalveluiden kysyntä on säilynyt hyvällä tasolla Ruotsissa.
  - Terveydenhuolto- ja hyvinvointisektorilla** digitalisointi tukee edelleen terveydenhuollon helpompaa ja nopeampaa saatavuutta kansalaisille sekä helpottaa hoitoalan tulevaa henkilöstöpulaa. Ruotsissa ja Norjassa suunnitellut elektronisten terveystietojen jatkokehittämisestä etenevät. Suomessa käynnissä olevan sote-uudistuksen odotetaan tarjoavan kasvumahdollisuuksia, mutta lyhyellä aikavälillä käynnistetään vain tarpeellisia investointeja.
  - Valmistavassa teollisuudessa ja metsä- ja paperiteollisuudessa** digitalisointisuuntaus on vahva, ja asiakkaat ovat kiinnostuneita uusista liiketoiminta- ja palvelumalleista, jotka varmistavat vakaan liikevaihdon perustuen usein Industry 4.0/IoT -ratkaisuihin. Konsultoinnin ja liiketoiminnan kehittämisen markkinat ovat aktiiviset. Ennakoiva ylläpito toimii teollisuuden digitalisoinnin ajurina, ja asiakaskokemusta voidaan pitää merkittävänä tekijänä etenkin metsäteollisuudessa. Samalla asiakkaat kuitenkin käynnistävät vain hankkeita, jotka tuottavat korkeaa lisäarvoa, tavoittelevat
- kustannussäästöjä ja automatisoivat perinteisiä tietotekniikkapalveluja. Toiminnan tehostamiseen tähtäävissä ydinprosessien uudistamisissa investointien painopiste siirtyy pilvessä oleviin toiminnanohjausjärjestelmiin.
- Kaupassa ja logistiikassa** yritykset investoivat yhä kehittyneimpiin ratkaisuihin voidakseen tarjota asiakkailleen yhtenäisen asiakaskokemuksen näiden asioidessa eri kanavien kautta. Sähköisen kaupankäynnin eri kanavien uudistamiseen liittyvän konsultoinnin ja toteutuksen lisäksi palveluhenkilöstön työkalujen kehittämiseen liittyvä kysyntä on pysynyt hyvänä. Monikanavamutoksen myötä yritysten täytyy integroida asiakasrajapintaratkaisunsa tiiviisti perustoimitusketjuratkaisuihinsa. Lisäksi B2B-yritykset laajentavat toimintaansa liiketoiminnallisista digitaalisista palveluista parempaan asiakaskokemukseen.
  - Energiasektorilla** asiakkaiden erottautuminen kovassa kilpailussa perustuu yhä enemmän yritysten tarjoamaan palvelukokemukseen. Lisäksi toiminnan tehostaminen on edelleen keskeinen tekijä energian alhaisen hinnan johdosta. Tästä johtuen alan investoinnit keskittyvät digitaaliseen asiakaskokemukseen ja moderneihin ohjelmistopohjaisiin ratkaisuihin. Öljy- ja kaasuteollisuudessa investointitasot ovat pysyneet alhaisina ja toimialalla keskitytään edelleen kustannusten alentamiseen. Koska globaalisti ollaan yleisesti siirtymässä vähemmän hiilidioksidipäästöjä aiheuttaviin polttoaineisiin, maakaasusektorin kasvu on kuitenkin vähitellen käynnistymässä.
  - Mediasektorilla** on käynnissä suuria muutoksia ja digitaalisia palveluja käytetään yhä yleisemmin. Mainostaminen on yksi tärkeimmistä tulolähteistä, ja siihen liittyvät ratkaisut ovat uudistamisen tarpeessa. Vaikka myyntiprosessien uudistukset ja automatisointi tarjoavat mahdollisuuksia, hintapaine on kovaa ja useiden yritysten täytyy alentaa kustannuksia.
  - Tietoliikennesektorilla** suuret muutoshankkeet perustuvat tarpeeseen yksinkertaistaa järjestelmiä ja alentaa kustannuksia sekä mahdollisuuteen saada hankkeista enemmän lisäarvoa. Tietoliikenneoperaattorit siirtyvät räätälöidyistä ratkaisuista standardoituihin paketoituihin ratkaisuihin. Kilpailu alalla on erittäin kovaa.

Uusi strategia ja sen toteutus

Digitalisaation kiihtyessä uusien datakeskeisten innovaatioiden ja asiakkaiden liiketoiminnan ja tietotekniikan uudistamiseen liittyvä kysyntä kasvaa nopeasti. Tiedon asiakkailta on kaksijakoinen haaste. Asiakkaiden tulee sekä parantaa nykyisen liiketoiminnan tehokkuutta että kehittää uusia, innovatiivisia palveluita.

Tieto julkisti maaliskuussa 2016 uuden strategiansa vuosille 2016–2020. Sen mukaisesti yhtiö parantaa kilpailukykyään ja nopeuttaa kasvuaan seuraavien strategisten valintojen avulla:

- Palvelut, jotka kasvattavat asiakkaalle tuotettua lisäarvoa
- Johtava asema Pohjoismaissa ja kansainvälinen kasvu
- Yhdessä innovointi ja ekosysteemien tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Tiedon kasvu pohjautuu markkinaosuuden kasvattamiseen Pohjoismaissa, ja yhtiö keskittyy pohjoismaisiin yrityksiin ja julkiseen sektoriin. Kasvua tuetaan myös laajentamalla nykyisillä markkinoilla vahvoiksi osoittautuneiden, valittujen toimialaratkaisujen myyntiä kansainvälisesti.

Tieto haluaa tarjota osakkeenomistajille parempaa tuottoa kuin alalla keskimäärin. Myönteisen taloudellisen kehityksen ja houkuttelevan osinkopolitiikan odotetaan jatkuvan samalla kun yhtiö lisää investointeja innovaation ja kasvun tukemiseen.

Uusi rakenne

Tiedon toimintamalli ja rakenne on uudistettu maaliskuussa 2016 julkistetun strategian mukaisesti. Heinäkuun alussa voimaan astunut uusi rakenne tukee Tiedon tavoitetta olla asiakkaiden suosituin kumppani liiketoiminnan uudistamisessa. Rakenne pohjautuu toimialaryhmiin, jotka vastaavat markkinatoiminnoista, ja palvelualueisiin ensisijaisina raportointisegmentteinä.

Toimialaryhmät

- Finanssipalvelut
- Julkinen sektori, terveydenhuolto ja hyvinvointi
- Teolliset palvelut ja kuluttajapalvelut

Palvelualueet

- Teknologiapalvelut ja uudistaminen
- Toimialaratkaisut mukaan lukien itsenäisenä yksikkönä toimiva Datakeskeiset liiketoiminnot
- Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus
- Tuotekehityspalvelut

Kasvuliiketoiminnot

Tiedon tavoitteena on kasvaa markkinoita nopeammin pitkällä aikavälillä. Yhtiö pyrkii kasvattamaan asiakkaille tuotettua lisäarvoa kokonaisvaltaisilla toimialaratkaisuille ja asiakkaiden teknologia-alustojen aktiivisella uudistamisella. Lisäksi uudet datakeskeiset liiketoimintamallit auttavat Tietoa ja sen asiakkaita hyödyntämään datakeskeisen talouden tarjoamia mahdollisuuksia.

Tieto panostaa skaalautuvuuteen ja toistettavuuteen investoimalla ohjelmistoliiketoimintaan, mukaan lukien startup-toiminnot, jotka tarjoavat eksponentiaalista kasvua. Tieto erottautuu kilpailijoistaan johtaviin ohjelmistotuotteisiin perustuvien toimialaratkaisuiden, järjestelmäintegraation ja kumppanuuksien avulla.

Kasvu pohjautuu Tiedon omiin ratkaisuihin, joissa perustana on dynaamisesti muuttuva kokoonpano nykyisillä markkinoilla hyväksi osoittautuneilla ratkaisuille. Painopiste on tällä hetkellä noin kymmenessä ratkaisussa. Näihin sisältyvät seuraavat kasvuliiketoiminnot, joihin tehtyjä investointeja Tieto on kasvattanut viimeisten kahden vuoden aikana:

- Lifecare, Tiedon ratkaisu terveydenhuolto- ja hyvinvointisektorille
- Pilvipalvelut
- Digitaalinen asiakaskokemus
- Datakeskeiset liiketoiminnot ja
- Tietoturvapalvelut.

Näiden alueiden yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2016 oli noin 330 milj. euroa ja kasvu 18 %. Pilvipalvelut, joiden myynti kasvoi 36 % vuonna 2016, muodostivat edelleen vahvimman alueen. Neljännellä neljänneksellä Tieto toi markkinoille OneCloud-ratkaisun, jonka avulla asiakkaat voivat dynaamisesti ja tehokkaasti hallita useita pilvipalveluita samalta alustalta.

Tietoturvapalvelut-alue keskittyi laajentamaan palveluvalikoimaansa, johon sisältyy omia ohjelmistokomponentteja sekä kolmansien osapuolten palvelujen integrointia. Tavoitteena on tarjota asiakkaille kokonaisvaltainen tietoturvanäkymä sekä helppokäyttöinen suojaus. Tietoturvapalveluiden koko vuoden kasvu oli 16 % kasvun kiihtyessä vuoden toisella puoliskolla. Digitaalisessa asiakaskokemuksessa uusi Industrial Experience -tarjoama on otettu vastaan hyvin. Industrial Experience, joka on suunnattu business-to-business -asiakkaille, auttaa asiakkaita laajentamaan toimintaansa liiketoiminnallisista digitaalisista palveluista ratkaisuihin, jotka parantavat asiakaskokemusta. Digitaalinen asiakaskokemus - alueen koko vuoden kasvu oli noin 35 %, jota kasvulukua tuki Smilehousen yritysosto joulukuussa 2015. Lifecare-alueen koko vuoden kasvu oli 6 %.

Datakeskeiset liiketoiminnot ovat käynnistäneet toimintaansa kehittämällä ja toteuttamalla datakeskeisiä ideoita yhdessä asiakkaiden ja pohjoismaisten startup-yritysten kanssa. Alueella on tällä hetkellä noin 30 osajaa, ja painopiste on innovoinnissa ja uusien kehityskohteiden alulle saattamisessa. Vuoden 2016 loppuun mennessä yksikkö oli saanut muutamia kehityskohteita kaupallistamisvaiheeseen. Tiedon datakeskeinen ratkaisu terveydenhuolto- ja hyvinvointisektorille edistää personoitua ja tehokasta terveydenhuoltoa ja terveydenhallintaa maksimoimalla yksilöiden hyvinvoinnin sekä samalla alentaa julkisen terveydenhuollon ja sosiaalisektorin kustannuksia. Tiedon Intelligent Building on yksilökeskeinen datapohjainen konsepti, joka edistää parempaa työskentelykokemusta sekä tilojen tehokkaampaa käyttöä.

Lisäksi Tieto on kasvattanut investointejaan Pohjoismaihin suunnattuihin toimialaratkaisuihin kuten

- Banking (Finanssipalvelut)
- SmartUtility (Energiassektori)
- Asianhallintaratkaisut (Julkinen sektori) sekä kansainväliseen laajentumiseen tähtääviä keihäänkärkituotteita
- Maksamiseen liittyvät ratkaisut (Finanssipalvelut)
- Production Excellence (Valmistava teollisuus) ja
- Hiilivetyjen laskenta (Öljy- ja kaasuteollisuus).

Tulosajurit

Markkinat edellyttävät samanaikaisesti sekä yhä vahvempaa tuottavuutta että uusia innovaatioita. Voidakseen vastata tähän haasteeseen ja tukea asiakkaitaan niiden liiketoiminnan uudistamisessa

Tieto jatkaa toimenpiteitä, joilla se parantaa kilpailukykyään ja mahdollistaa investoinnit innovaatioihin ja kasvuun jatkossakin.

Tieto tavoittelee markkinoita nopeampaa kasvua IT-palveluissa vuonna 2017. Vuonna 2016 Tieto osti Emricin, joka on Pohjoismaiden johtava ohjelmisto- ja palveluyritys luotonkäsittelyn alueella. Kauppa vaikuttaa myös vuoden 2017 liikevaihtoon. Emricin liikevaihto on noin 20 milj. euroa, josta noin 7 milj. euroa vaikutti Tietoon vuonna 2016.

Liikevaihdon kasvun lisäksi tuloksen kehitykseen vuonna 2017 vaikuttavat

- rekrytoinnit uusille palvelualueille ja tähän liittyvä osaamisen kehittäminen
- palkkainflaatio
- palveluiden kehittäminen
- palvelutoimitusten automatisointi ja teollistaminen.

Kasvuliiketoimintoihin ja automaatioon tehtyjen investointien odotetaan tukevan tuloskehitystä keskipitkällä aikavälillä, mutta rasittavan liikevoittomarginaalia lyhyellä aikavälillä. Rekrytoinnit kasvualueille sisältävät toimiala- ja sovelluskonsultteja, arkkitehteja ja ohjelmistokehittäjiä. Vuonna 2016 Tieto rekrytoi noin 800 henkilöä IT-palveluihin ja toiminnan tehostamisohjelmiin perustuvat vähennykset olivat lähes 200 henkilöä. Rekrytointeihin liittyvät kustannukset, jotka tukevat Tiedon keskipitkän ja pitkän aikavälin kasvua, lisäsivät henkilöstökustannuksia noin 20 milj. euroa vuonna 2016. Palkkainflaatio oli noin 18 milj. euroa vuonna 2016.

Osana pitkän aikavälin uudistumisestaan ja tarvetta parantaa yhtiön tuottavuutta ja hintakilpailukykyä Tieto on käynnistänyt toimenpiteitä tuottavuutensa ja kustannusrakenteensa optimoimiseksi globaalisti. Suomessa Tieto käynnisti yt-neuvottelut, jotka koskevat enintään 250 henkilöä. Näistä enintään 180 kohdistuu Teknologiapalvelut ja uudistaminen - palvelualueelle ja loput pääasiassa Julkinen sektori, terveydenhuolto ja hyvinvointi -toimialaryhmään sekä tukitoimintoihin. Tieto arvioi, että näiden toimenpiteiden johdosta yhtiö saavuttaa yhteensä lähes 40 milj. euron vuotuiset bruttosäästöt, mukaan lukien Suomessa mahdollisesti toteuttavat henkilöstövähennykset. Säästöistä yli 20 milj. euron odotetaan vaikuttavan vuoden 2017 kustannuspohjaan, pääasiassa toisella vuosipuoliskolla.

Vuonna 2017 Tiedon uudelleenjärjestelyjen tarve perustuu automaatioon, muuhun tuottavuuden parantamiseen sekä tarpeeseen uudistaa yhtiön

osaamista kysynnän mukaisesti. Tieto arvioi, että koko vuoden 2017 uudelleenjärjestelyjen kulut ovat 1–2 % konsernin liikevaihdosta.

Tieto jatkaa palveluidensa ja ratkaisujensa uudistamista ja vahvistamista lupaavilla kasvualueilla, etenkin ohjelmistopohjaisissa toimialaratkaisuisissa. Vuonna 2016 palvelujen kehittämiskustannukset kasvoivat 15 milj. euroa ja olivat noin 75 milj. euroa eli 5,0 % konsernin liikevaihdosta.

Kasvusta 12 milj. euroa kohdistui Toimialaratkaisuihin, mukaan lukien uudet datakeskeiset toiminnot. Vuonna 2017 palveluiden kehittämiskustannusten odotetaan olevan vuoden 2016 tasolla eli noin 5 % konsernin liikevaihdosta. Käyttöomaisuusinvestointien odotetaan olevan alle 4 % konsernin liikevaihdosta.

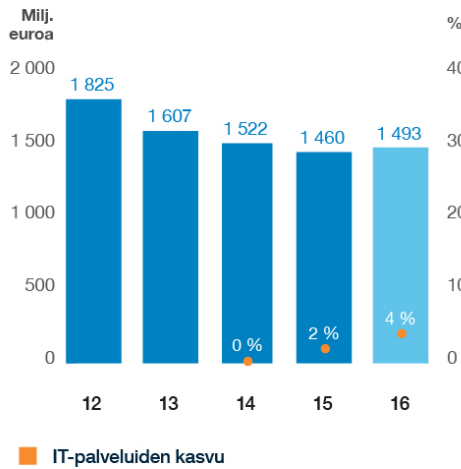
Taloudellinen tulos

Heinäkuun alussa voimaan astunut uusi toimintarakenne tukee Tiedon strategian toteutusta. Tämä katsaus perustuu uuteen rakenteeseen, joka koostuu palvelualueista ja toimialaryhmistä. Uudet vertailuluvut ja muuta aineistoa, joka helpottaa nykyisen ja vanhan rakenteen vertailua löytyvät osoitteesta www.tieto.com/investors.

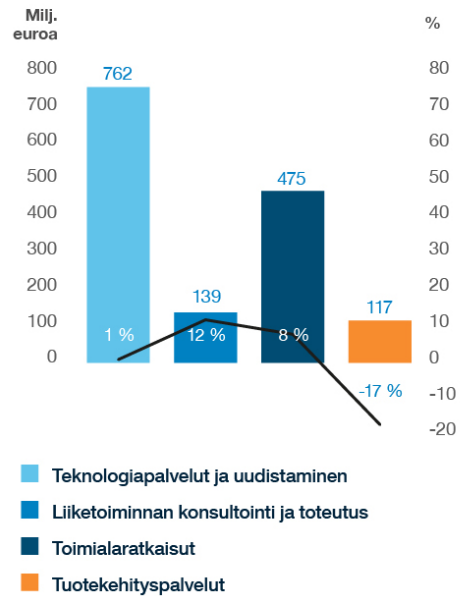
Liikevaihto kasvoi 2,2 % ja oli 1 492,6 (1 460,1) milj. euroa. Kasvu paikallisissa valuutoissa oli 3,2 %. IT-palveluiden liikevaihto kasvoi 4,3 %, paikallisissa valuutoissa kasvu oli 5,3 %. Tuotekehityspalveluissa liikevaihto laski 17,3 %. Laskuun vaikutti erään avainasiakkaan päätös lisätä omien resurssien käyttöä. Asiakkaan projektit päättyivät

vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä. Liiketoimintaostoilla oli 50 milj. euron myönteinen vaikutus liikevaihtoon. Vaikutukset kohdistuivat Toimialaratkaisut (34 milj. euroa) sekä Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus (16 milj. euroa) -alueisiin. Vuonna 2015 toteutetuilla liiketoimintamyynneillä oli 5 milj. euron kielteinen vaikutus Toimialaratkaisut-alueeseen. Valuuttakursseilla, lähinnä Norjan ja Ruotsin kruunun heikkenemisellä, oli 15 milj. euron kielteinen vaikutus liikevaihtoon.

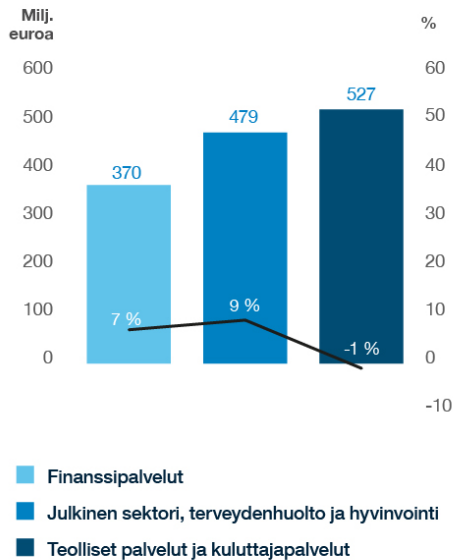
Liikevaihto ja kasvu

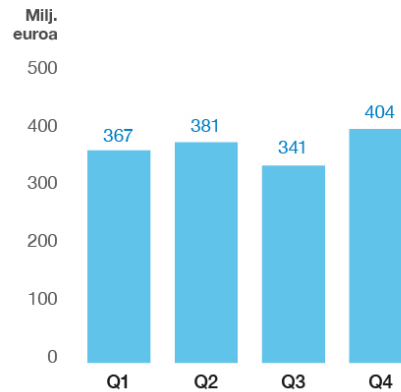
Liikevaihto ja kasvu palvelualueittain

Liikevaihto ja kasvu toimialaryhmittäin

Liikevaihto neljänneksittäin, milj. euroa

Koko vuoden liikevoitto (EBIT) oli 140,8 (125,2) milj. euroa eli 9,4 % (8,6) liikevaihdosta. Oikaistu¹⁾ liikevoitto oli 152,2 (150,8) milj. euroa eli 10,2 % (10,3) liikevaihdosta. Lisätietoja oikaisusta löytyy taulukosta sivulla [Raportoidut vaihtoehtoiset tunnusluvut](#). IT-palveluissa oikaistu liikevoitto oli 141,1 (136,4) milj. euroa. Kasvu johtui pääasiassa Teknologiapalvelut ja uudistaminen -alueen automaatio- ja teollistamisohjelmasta. Liikevoittoon sisältyi yritysostoihin liittyvä 3,3 milj. euron allokoiutu poisto. Lisäksi asiakkaiden velkasaneerauksilla oli 1,7 milj. euron kielteinen vaikutus.

Lähinnä sovellushallintapalveluiden automaatio-ohjelmaan ja teollistamiseen liittyvillä kustannussäästöillä oli noin 29 milj. euron myönteinen vaikutus IT-palveluiden liikevoittoon. Säästöjen vaikutusta tulokseen pienensivät noin 18 milj. euron palkkainflaatio, rekrytoinnit uusille palvelualueille, joiden kustannukset olivat noin 20 milj. euroa, ja 15 milj. euroa korkeammat palveluiden kehittämiskustannukset. Tulospohjaisten kannustimien kustannukset olivat 25,6 (32,4) milj. euroa, mukaan lukien sekä lyhyen että pitkän aikavälin kannustimet. Valuuttakurssimuutoksilla oli yli 3 milj. euron kielteinen vaikutus liikevoittoon.

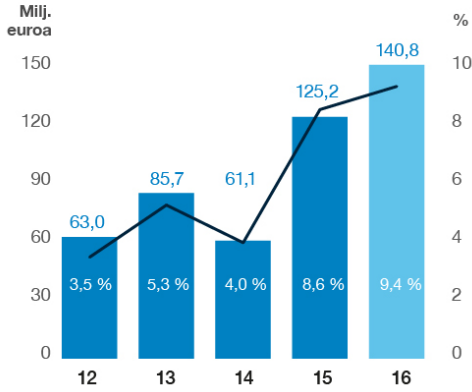
Kielteinen vaikutus syntyi lähinnä Ruotsin ja Norjan kruunusta.

Poistot olivat 53,9 (56,6) milj. euroa. Koko vuoden nettorahoituskustannukset olivat 4,0 (5,9) milj. euroa. Nettokorkokustannukset olivat 2,1 (2,2) milj. euroa ja valuuttakursseihin liittyvät nettotappiot olivat 1,1 (2,4) milj. euroa. Muut rahoitustuotot ja -kulut olivat -0,8 (-1,3) milj. euroa.

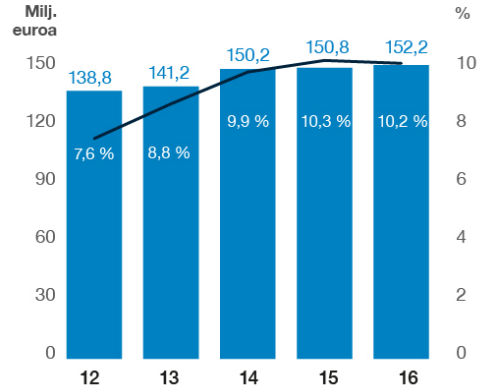
Koko vuoden osakekohtainen tulos oli 1,46 (1,23) euroa. Oikaistu¹⁾ osakekohtainen tulos oli 1,58 (1,51) euroa.

¹⁾ oikaistu seuraavilla erillä: uudelleenjärjestelykulut, myyntivoitot/-tappiot, liikearvon alentumiset ja muut erät

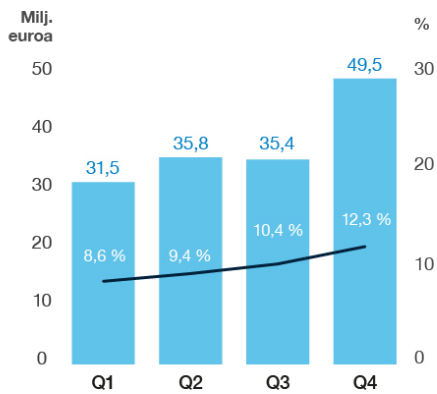
Liikevoitto (EBIT) ja marginaali

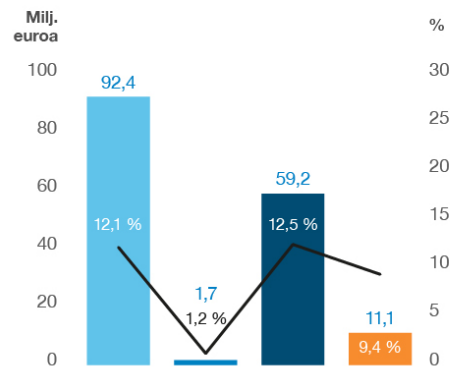
Oikaistu liikevoitto (EBIT) ja marginaali

Oikaistu liikevoitto (EBIT) ja marginaali vuosineljänneksittäin

Oikaistu liikevoitto (EBIT) ja marginaali palvelualueittain

- Teknologiapalvelut ja uudistaminen
- Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus
- Toimialaratkaisut
- Tuotekehityspalvelut

Taloudellinen tulos palvelualueittain

Milj. euroa	Asiakasmyynti		Muutos, %	Liikevoitto	
	1-12/2016	1-12/2015		1-12/2016	1-12/2015
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	762	755	1	89,0	65,5
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	139	125	12	4,1	1,5
Toimialaratkaisut	475	439	8	55,2	65,4
Tuotekehityspalvelut	117	142	-17	10,9	15,6
Tukitoiminnot ja globaali johto				-18,5	-22,8
Yhteensä	1 493	1 460	2	140,8	125,2

Liikevoitto palvelualueittain

%	Liikevoitto, % liikevaihdosta		Oikaistu ¹⁾ liikevoitto % liikevaihdosta	
	1-12/2016	1-12/2015	1-12/2016	1-12/2015
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	11,7	8,7	12,1	11,7
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	3,0	1,2	1,2	2,5
Toimialaratkaisut	11,6	14,9	12,5	14,0
Tuotekehityspalvelut	9,3	11,0	9,4	10,3
Yhteensä	9,4	8,6	10,2	10,3

¹⁾ oikaistu seuraavilla erillä: uudelleenjärjestelykulut, myyntivoitot/-tappiot, liikearvon alentumiset ja muut erät

Teknologiapalvelut ja uudistaminen -alueella pilvipalvelujen myynti kasvoi 36 % ja muodosti 22 % infrastruktuuripalveluiden myynnistä. Lisäksi jaettujen, standardoitujen työtilapalvelujen kasvu oli vahvaa. Samanaikaisesti perinteisten infrastruktuuri- ja sovellushallintapalveluiden myynnin lasku jatkui. Palveluiden standardisointi ja automatisointi jatkuivat kysynnän siirtyessä perinteisistä palveluista uusiin palveluihin. Oikaistu liikevoitto parani johtuen vuonna 2015 käynnistettyyn automaatio-ohjelmaan liittyvistä säästöistä.

Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus -alueella liikevaihdon 12 %:n kasvua tukevat Smilehousen ja Imanon yritysostot. Kysyntä oli edelleen vahvinta digitaalisessa asiakaskokemuksessa ja konsultointipalveluissa. Orgaanisesti liikevaihto oli edellisvuoden tasolla johtuen osin viivästyksistä päätöksenteossa ja erään tietoliikennesektorin asiakkaan projektiliiketoiminnan alhaisemmasta tasosta, mikä johti epätydyttävään käyttöasteeseen etenkin Yritysovellus-alueella. Lisäksi kasvualueisiin tehdyt investoinnit, jotka koostuivat pääasiassa myyntikulujen kasvusta, vaikuttivat liikevoittoon.

Toimialaratkaisut-alueella liikevaihdon 8 %:n kasvua tukivat Software Innovationin ja Emricin ostot. Julkinen sektori, terveydenhuolto ja hyvinvointi-toimialaryhmässä liikevaihto kasvoi orgaanisesti yli 6 % ja Finanssipalveluissa 4 %. Öljy- ja kaasusegmentissä markkinaolosuhteet olivat edelleen haasteelliset. Liikevoitto laski johtuen investoinneista kasvuliiketoimintaan, mukaan lukien lähes 12 milj. euron kasvu palvelujen kehittämiskustannuksissa sekä vuoden aikana tehdyt rekrytoinnit.

Tuotekehityspalveluissa liikevaihto laski johtuen eräiden projektien päättymisestä ennakoidusti sekä erään avainasiakkaan päätöksestä lisätä omien resurssien käyttöä. Asiakkaan projektit päättyivät vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä. Toisaalta Tieto on voittanut uusia sopimuksia uusilla kasvualueilla. Liikevoitto laski, koska vuoden 2015 ensimmäisen neljänneksen tulos oli epätavallisen hyvä johtuen tilapäisiin sopimusehtoihin liittyvistä tuotoista. Käyttöaste parani edellisestä vuodesta, ja nykyisen liiketoiminnan kustannusrakenne on terve.

Asiakasmyynti toimialaryhmittäin

Milj. euroa	Asiakasmyynti 1-12/2016	Asiakasmyynti 1-12/2015	Muutos, %
Finanssipalvelut	370	347	7
Julkinen sektori, terveydenhuolto ja hyvinvointi	479	439	9
Teolliset palvelut ja kuluttajapalvelut	527	533	-1
IT-palvelut	1 376	1 318	4
Tuotekehityspalvelut	117	142	-17
Yhteensä	1 493	1 460	2

Finanssipalveluissa suurimpien asiakkaiden volyymit olivat kasvussa. Kasvun pääasiallisena ajurina toimivat uudet, tietotekniikan tehostamiseen ja digitaalisiin palveluihin liittyvät projektit, etenkin Suomessa. Lisäksi Emricin osto kasvatti liikevaihtoa 7 milj. euroa.

Julkinen sektori, terveydenhuolto ja hyvinvointi -toimialaryhmässä kasvua tuki Software Innovationin osto. Toimialaratkaisuihin kasvu oli noin 19 %, organisesti 6 %. Lisäksi Suomen infrastruktuuripalveluissa transitioprojekteilla oli myönteinen vaikutus.

Teolliset palvelut ja kuluttajapalvelut -ryhmässä liikevaihto laski erään tietoliikennesektorin asiakkaan projektiliiketoiminnan alhaisemman tason sekä haasteellisen öljy- ja kaasusegmentin liikevaihdon laskun johdosta. Energiasektorilla kehitys oli myönteistä. Smilehousen ja Imanon yritysostot kasvattivat liikevaihtoa 19 milj. euroa.

Yritysostojen vaikutus palvelualueittain

	Kasvu, % (paikallisissa valuutoissa) 1-12/2016	Orgaaninen kasvu, % (paikallisissa valuutoissa) 1-12/2016
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	1,5	1,5
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	12,3	-0,6
Toimialaratkaisut	9,8	3,1
IT-palvelut	5,3	1,9
Tuotekehityspalvelut	-16,1	-16,1
Yhteensä	3,2	0,1

Yritysostojen vaikutus toimialaryhmittäin

	Kasvu, % (paikallisissa valuutoissa) 1-12/2016	Orgaaninen kasvu, % (paikallisissa valuutoissa) 1-12/2016
Finanssipalvelut	7,3	5,3
Julkinen sektori, terveydenhuolto ja hyvinvointi	9,9	4,3
Teolliset palvelut ja kuluttajapalvelut	-0,4	-3,1
IT-palvelut	5,3	1,9
Tuotekehityspalvelut	-16,1	-16,1
Yhteensä	3,2	0,1

Rahavirta ja rahoitus

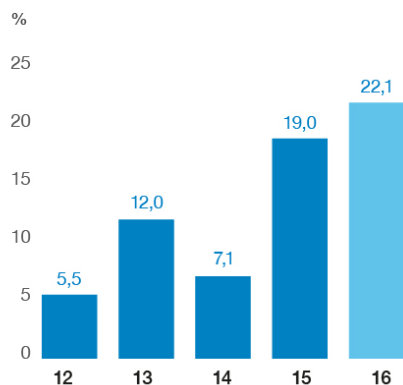
Liiketoiminnan nettorahavirta, joka sisältää nettokäyttöpääoman nousun 51,6 (15,0) milj. euroa, oli 97,2 (132,6) milj. euroa. Nettokäyttöpääoman lisäys johtuu pääosin myyntisaamisten ja muiden saamisten kasvusta, sekä uudelleenjärjestelyihin liittyvien varausten alenemisesta. Myyntisaamiset olivat korkealla tasolla, koska vuoden vaihteessa eräpäivä oli viikonloppuna, mistä johtuen merkittävä määrä rahavirrasta siirtyi vuoden 2017 ensimmäiselle viikolle.

Koko vuoden maksetut verot olivat 37,6 (20,4) milj. euroa. Tammikuussa 2016 Tieto maksoi 6,0 milj. euroa Suomessa johtuen siirtohinnoittelun verotarkastuksesta vuosilta 2009–2013. Päätöksestä on valitettu.

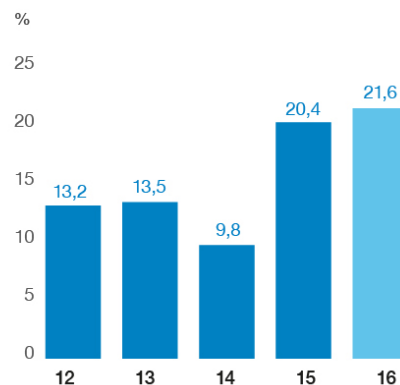
Omavaraisuusaste oli 47,3 % (46,2). Nettovelkaantumisaste nousi 22,5 %:iin (2,7). Korollinen nettovelka oli 109,7 (13,2) milj. euroa sisältäen 166,9 (171,3) milj. euroa korollista velkaa, 5,5 (6,7) milj. euroa rahoitusleasingvelkaa, 5,7 (8,1) milj. euroa rahoitusleasingsaatavia, 0,3 (0,5) milj. euroa muita korollisia saatavia ja 56,7 (156,2) milj. euroa rahavaroja.

100 milj. euron suuruinen joukkovelkakirjalaina erääntyy toukokuussa 2019. Lainalle maksetaan kiinteää 2,875 %:n vuotuista korkoa. Pitkäaikaiset korolliset lainat olivat 103,8 milj. euroa joulukuun lopussa. Lyhytaikaiset korolliset lainat olivat 68,6 milj. euroa ja liittyivät lähinnä yritystodistuksiin ja yhteisyritysten konsernitiliin. 150 milj. euron syndikoitu laina, joka erääntyy toukokuussa 2020, ei ollut käytössä joulukuun lopussa.

Oman pääoman tuotto, %

Sijoitetun pääoman tuotto, %

Investoinnit ja kehittäminen

Tiedon tavoitteena on kasvaa markkinoita nopeammin pitkällä aikavälillä. Tieto panostaa kasvuliiketoimintoihinsa investoimalla tarjoaman kehittämiseen ja uuteen osaamiseen sekä tekemällä yritysostoja. Koko vuonna kokopäiväisen henkilöstön määrä nousi nettomääräisesti yli 800:lla. Lisäksi Tieto jatkaa investointeja standardointiin ja automaatioon, joiden avulla se voi jatkuvasti parantaa tuottavuutta ja laatua.

Käyttöomaisuusinvestoinnit olivat 61,6 (50,5) milj. euroa, josta 61,7 (43,7) milj. euroa maksettiin. Käyttöomaisuusinvestoinnit olivat 4,1 % (3,5) liikevaihdosta ja liittyivät pääasiassa konesalikeskuksiin. Yritysostoista maksettiin 32,3 (73,7) milj. euroa (netto).

Käyttöomaisuusinvestoinneista 9,6 milj. euroa liittyi Tiedon pääkonttoriin. Toimitiloihin liittyvien kustannusten odotetaan kuitenkin alenevan tilojen tehokkaamman käytön ansiosta.

Tilaukanta

Uusien sopimusten kokonaisarvo oli 1 669 (1 902) milj. euroa koko vuonna. Koko vuoden book-to-bill -suhdeluku oli 1,1 (1,3). Uusien sopimusten kokonaisarvo sisältää myös irtisanomisajan jälkeisen osan.

Erään suuren toimitilan vuokrasopimus pääkaupunkiseudulla päättyi vuoden 2016 lopussa.

Tiedon palveluiden kehittämiskulut olivat noin 75 milj. euroa vuonna 2016 eli 5,0 % liikevaihdosta (60 milj. euroa eli 4,1 % liikevaihdosta vuonna 2015). Nämä kulut kattavat palveluiden ja tuotteiden kehittämisen. Painopistealueita ovat olleet esimerkiksi toimialakohtaiset ohjelmistotuotteet, asiakaskokemuksen johtaminen, tietoturvapalvelut sekä pilvipalvelut. Lisäksi sisäiseen kehittämiseen kuten infrastruktuuripalveluiden standardointiin liittyvät kustannukset sisältyvät summaan. Vuosina 2016 ja 2015 kehittämiskuluja ei aktivoitu taseeseen.

Tilaukanta oli 1 847 (2 030) milj. euroa. Kasvava osuus Tiedon liiketoiminnasta perustuu palvelumallipohjaiseen myyntiin, mikä vaikuttaa myös tilaukantaan. Kuluvana vuonna tilaukannasta arvioidaan laskutettavan 49 % (46).

Merkittävät sopimukset tammi- joulukuussa

Vuoden aikana Tieto on solminut lukuisia uusia sopimuksia asiakkaiden kanssa kaikissa toimialaryhmissä. Asiakassopimusten ehtojen mukaisesti Tieto ei voi kuitenkaan julkistaa kauppvoja useimpien sopimusten kohdalla.

Helmikuussa Skandiabanken ASA ja Tieto solmivat viisivuotisen sopimuksen arvopaperi- ja rahastoratkaisujen toimittamisesta. Sopimus on tärkeä Skandiabanken ASA:lle, joka on riippumaton norjalainen pankki, ja se vahvistaa molempien yritysten asemaa Norjan markkinoilla.

Helmikuussa Skandinavian suurin verkossa toimiva muotikauppa Nelly.com valitsi Tiedon kumppanikseen parantamaan asiakaskokemusta. Tiedon Customer Care as a Service (CCaaS) -asiakaspalveluratkaisun avulla Nelly.com pystyy tarjoamaan asiakkailleen personoituja palveluja. Kolmivuotinen sopimus tarjoaa pilvipohjaisen ratkaisun, joka kattaa kaikki kanavat: verkon, puhelut, chatin, sähköpostin ja sosiaalisen median. CCaaS on kokonaisvaltainen asiakaspalveluratkaisu, joka perustuu alan johtavaan Genesys-alustaan.

Helmikuussa Tieto allekirjoitti Pohjoismaiden johtavan metalliyhtiön Bolidenin kanssa sopimuksen loppukäyttäjäratkaisusta, joka yhdenmukaistaa yhtiön IT-työympäristön globaalit prosessit. Standardoidun alustan perustana on Tiedon kattava työkalujen valikoima nimeltään Tieto Energized Workplace, jolla muun muassa helpotetaan sovellusten käyttöä, huolehditaan tietoturvasta ja tuetaan liikkuvien työntekijöiden työtä. Sopimus on kolmivuotinen ja siihen sisältyy kahden vuoden jatko-optio.

Helmikuussa Vetenskapsrådet, perustutkimusta tukeva Ruotsin valtiollinen viranomainen, valitsi Tiedon modernisoimaan IT-toimintojaan pilvipohjaisilla palveluilla ja ratkaisulla. Sopimuksen kesto on neljä vuotta ja sen arvo on noin 20 miljoonaa Ruotsin kruunua.

Maaliskuussa Tieto sopi Volvo Car Retail Solutionsin (VCRS) kanssa pilvipalvelujen toimittamisesta. Sopimus kattaa Pohjoismaat, ja sen kokonaisarvo on yli 3 milj. euroa tulevien kolmen vuoden aikana.

Toukokuussa Tieto allekirjoitti sopimuksen norjalaisen Bergenin kunnan kanssa asianhallinta- ja dokumenttien hallintaratkaisusta.

Ratkaisun avulla mahdollistetaan kuntalaisten, yritysten ja työntekijöiden digitaalisten palvelujen laajentaminen ja parantaminen. Sopimuskausi on 12 vuotta, ja sopimuksen kokonaisarvo on 24 milj. Norjan kruunua.

Toukokuussa Tieto ja ruotsalainen Sparbanken Syd allekirjoittivat sopimuksen pankin arvopaperitoimintojen hallinnasta. Viisivuotinen sopimus kattaa IT-järjestelmät, niiden hallinnan sekä back office -palvelut. Uusi ratkaisu tukee Sparbanken Sydin koko arvopaperiprosessia osto- ja myyntimääräyksistä maksuun. Pankki pystyy sen avulla kehittämään rahasto- ja arvopaperipalvelujaan varmistaen samalla kustannustehokkaan ja turvallisen toiminnan.

Toukokuussa Tieto solmi sopimuksen globaalien kuitumateriaalien valmistajan Ahlstromin kanssa MES-järjestelmästä (manufacturing execution system) sekä order-to-cash -toiminnanohjausjärjestelmästä. Sopimuksen myötä Ahlstrom kehittää ja tehostaa palvelunhallintakokonaisuuttaan. Sopimuksen kokonaisarvo on 4,8 milj. euroa.

Kesäkuussa Valtion tieto- ja viestintäteknikkakeskus Valtori ja Tieto sopivat jatkosta yhteistyölleen valtion konesali- ja kapasiteettipalveluissa. Tieto on toimittanut konesali- ja kapasiteettipalveluita Valtorille vuodesta 2014. Sopimuskausi on viisi vuotta, ja sopimuksen kokonaisarvo 15,1 milj. euroa.

Syyskuussa Tieto solmi strategisen kumppanuuden Lysen kanssa, joka on johtava norjalainen energia- ja teknologiatoimija. Lyse valitsi Tiedon pilvipalvelujen sekä infrastruktuuri- ja datakeskuspalveluiden toimittajaksi. Sopimuksen seurauksena 25 Lyse Linkin asiantuntijaa siirtyy Tiedon palvelukseen. Sopimus kattaa myös merkittäviä tuotekehitys- ja innovaatiohankkeita eri alueilla. Sopimuksen arvo on vähintään 30 milj. euroa viiden vuoden aikana, joista kaksi viimeistä vuotta optiona.

Syyskuussa Kesko ja Tieto allekirjoittivat merkittävän sopimuksen, jonka pohjalta Tieto uudistaa suuren osan Keskon sovellus- ja infrastruktuuripalveluista. Tarkoituksena on kiihdyttää kasvua ja tehokkuutta painottavia Keskon strategisia prioriteetteja.

Sopimus kattaa laajan palveluvalikoiman kuten Keskon liiketoimintakriittisten sovellusten sovellushallinnan, liiketoiminnan integraatio- ja projektipalvelut, SAP-sovellusten elinkaaren hallinnan, loppukäyttäjäpalvelut ja infrastruktuuripalvelut.

Syyskuussa S-Ryhmä valitsi Tiedon uudistamaan ja standardoimaan sen kaupan tietojärjestelmän vuoteen 2020 mennessä. Sopimuksen myötä S-Ryhmä haluaa parantaa vähittäiskauppaa ja kehittää digitaalisia palveluita. Sopimuksen kokonaisarvo on 20 milj. euroa.

Syyskuussa Tieto solmi sopimuksen maailman johtavan ilmansuodattimien valmistajan Camfilin kanssa merkittävästä osasta sen Euroopan liiketoimintojen infrastruktuurista. Tieto toimittaa standardoidun pilvipohjaisen ratkaisun, joka sisältää infrastruktuuri- ja sovellustoiminnot. Tämän ansioista Camfil voi kasvaa nopeasti ja alentaa pääomakustannuksia. Sopimus on kolmivuotinen ja siihen sisältyy kahden vuoden jatko-optio. Sopimuksen arvoksi arvioidaan 40 milj. Ruotsin kruunua ensimmäisten kolmen vuoden aikana.

Syyskuussa Tieto allekirjoitti viisivuotisen sopimuksen Ruotsin kirkon kanssa organisaation asiakirjan- ja asianhallinnan digitalisoinnista. Uusi ratkaisu tekee työntekijöiden työstä mobiilimpaa, järjestelmällisempää ja tehokkaampaa. Tiedon ratkaisu Public 360 tuo vaiheittaisen siirtymisen täydelliseen digitaaliseen hallintaan, asioiden rekisteröinnistä asiakirjojen käsittelyyn.

Lokakuussa Kalmar valitsi Tiedon kumppanikseen kehittämään ja laajentamaan sen tulevaa yritysille suunnattua sähköisen kaupankäynnin alustaa. Tiedon toimittama uusi ratkaisu tarjoaa Kalmarille integroidun myyntialustan ja sen asiakkaille maailmanlaajuisesti tehokkaamman yhteistyön ja paremman asiakaskokemuksen. Toteutuksella Kalmar pyrkii kasvattamaan myyntiään verkossa ja keventämään myyntiin liittyvää hallintoa.

Marraskuussa Tieto allekirjoitti viisivuotisen sopimuksen COOP Mitt & Västin kanssa, joka on yksi suurimmista ruokakauppaketjuista Ruotsissa. Sopimus kattaa loppukäyttäjätuen, Workplace-sovelluksen, tietoliikenteen sekä tulostus- ja pilvipalvelut. Sopimus on arvoltaan 6 milj. euroa.

Marraskuussa energiayhtiö Fortum valitsi Tiedon Smart Utility -asiakastietojärjestelmän toimintansa tueksi Ruotsissa. Tiedon pilvipalvelupohjainen (SaaS) ratkaisu optimoi yhtiön ydintoimintoja

laskutuksen, asiakaspalvelun ja myynnin alueella ja se palvelee yhteensä noin 1,5 miljoonaa asiakasta.

Joulukuussa Tieto ja Folksam allekirjoittivat kolmen vuoden jatkosopimuksen olemassa olevalle sovellushallintasopimukselle. Sopimuksen kokonaisarvo on 330 milj. Ruotsin kruunua, mukaan lukien elokuussa allekirjoitettu vuoden jatkosopimus. Sopimukseen sisältyy kahden vuoden jatkomahdollisuus. Sopimuksen painopiste on Folksamin infrastruktuurin ja sovellushallinnan uudistamisen jatkamisessa.

Joulukuussa Tieto allekirjoitti Arekin kanssa sopimuksen infrastruktuuripalveluista. Arek on työeläkeyhtiöiden IT-palvelutarjoaja Suomessa. Kuusivuotinen sopimus sisältää yhden vuoden transitiovaiheen infrastruktuuripalveluiden lisäksi.

Joulukuussa Tieto allekirjoitti Eteran kanssa sopimuksen olemassa olevan infrastruktuuripalvelusopimuksen jatkamisesta. Sopimus on viisivuotinen.

Joulukuussa Tieto allekirjoitti sopimuksen Marginalen Bankin kanssa PCI DSS -sertifioitujen korttipalvelujen toimittamisesta. Ratkaisu hyödyntää pilviteknologiaa ja siihen sisältyy myös liiketoimintaprosessien ulkoistamista. Sopimus on voimassa viisi vuotta ja pankki saa sen myötä skaalautuvan ja kustannustehokkaan ratkaisun, joka on pankkialan viranomaisvaatimusten mukainen.

Yritysostot tammi-joulukuussa

Toukokuussa Tieto osti tytäryhtiönsä Tieto Estonia Services OÜ:n koko osakekannan. Tieto oli aiemmin omistanut yhtiöstä 60 %, SEB 20 % ja Swedbank 20 %.

Syyskuussa Tieto allekirjoitti sopimuksen Emricin ostosta. Emric on Pohjoismaiden johtava ohjelmisto- ja palveluyritys luotonkäsittelyn alueella. Kauppa vahvistaa Tiedon asemaa pohjoismaisten finanssitoimialan asiakkaiden kumppanina liiketoiminnan uudistamisessa. Tieto odottaa kaupan tukevan sen tavoitetta kasvattaa skaalautuvaa

ohjelmistoliiketoimintaa sekä edistää yhtiön kannattavuustavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 alkaen. Vuonna 2015 Emricin liikevaihto oli noin 20 milj. euroa ja henkilöstön määrä oli noin 200.

Syyskuussa Tieto osti Oppadin ohjelmistot ja niihin liittyvät oikeudet. Oppad tarjoaa hallinnollisia ratkaisuja kouluille ja päivähoidolle Norjassa. Tavoitteena on vahvistaa Tiedon digitaalisia palveluja koulutussektorille.

Henkilöstö

Joulukuun lopussa kokopäiväisen henkilöstön määrä oli 13 876 (13 083). Kokopäiväisen henkilöstön määrä globaaleissa toimituskeskuksissa oli 6 643 (6 039) eli 47,9 % (46,2) henkilöstöstä.

Koko vuonna kokopäiväisen henkilöstön määrä nousi nettomääräisesti noin 800:lla. Liiketoimintaostot kasvattivat henkilömäärää lähes 200:lla ja rekrytoinnit nettomääräisesti noin 800:lla. Henkilöstövähennykset olivat noin 200.

Liukuva 12 kuukauden henkilöstövaihtuvuus oli 10,5 % (9,9) joulukuun lopussa.

Palkkainflaation odotetaan pysyttelevän noin 3 %:n tasolla vuonna 2017. Suotuisan kustannustason maissa palkkojen nousu on selvästi suurempaa kuin keskimäärin. Suomessa Tieto solmi sopimuksen kilpailukyky sopimuksen pohjalta. Sopimus astui voimaan 13.1.2017. Sopimuksen pohjalta työaikaa pidennetään noin kahdella työpäivällä vuodessa Suomessa.

Tiedon henkilöstöhallinto jatkoi yrityksen uudistumisen tukemista vuonna 2016. Työntekijäkokemuksesta on tullut oleellinen osa Tiedon Open Source -kulttuuria. Muutto uuteen pääkonttoriin Suomessa sekä päätös ottaa käyttöön uusi inhimillisen pääoman hallinnan työkalu ovat esimerkkejä tästä kehityksestä. Nämä muutokset toteutettiin vuoden 2016 aikana.

Uuden strategian ja toimintamallin toteutusta tukee yhtiön vahvistuva Open Source -kulttuuri eli avoin ja läpinäkyvä kulttuuri, jossa työskentelevillä ihmisillä on hyvät toimintaedellytykset ja jossa he voivat vaikuttaa työhönsä ja rakentaa inspiroivia työympäristöjä.

Tärkeä tekijä työntekijäkokemuksen rakentamisessa on fyysisen työympäristön sekä sisäisten työkalujen ja toimintatapojen kehittäminen ja uudistaminen. Vuoden 2016 lopussa Tieto muutti uuteen yhteisöllisiä ja aktiiviteettipohjaisia työtapoja edistävään pääkonttoriin Keilalahteen. Uusissa tiloissa yhtenä tavoitteena on lisätä kanssakäymistä ja innovointia. Tieto pyrkii ottamaan käyttöön samankaltaisia, toimintaedellytyksiä parantavia ja sitoutumista edistäviä työskentelytapoja eri toimipisteissään maailmanlaajuisesti. Ne mahdollistavat mm. mobiilimman työskentelyn.

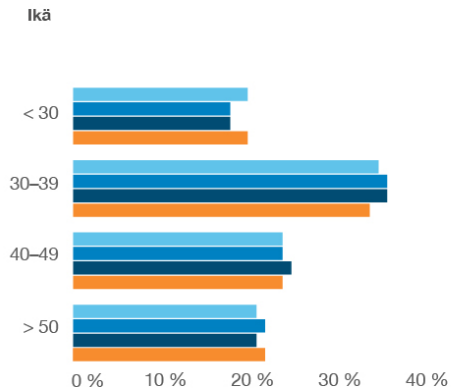
Keilalahden rakennuksessa hyödynnetään myös Tiedon omaa Intelligent Building -konseptia.

Yhteistyö ja yhdessä innovointi koko alan kattavassa ekosysteemissä on tärkeä osa Tiedon strategian toteutusta. Vuonna 2016 Tieto ryhtyi valmistelemaan uuden resursointialustan käyttöönottoa. Lisäksi valmisteltiin henkilöstöhallinnon digitalisointia seuraavan sukupolven Human Capital Management (HCM) Workday-alustalla. Tämä pilvipohjainen ratkaisu otettiin käyttöön tammikuussa 2017 ja sen tavoitteena on yksinkertaistaa ja yhtenäistää henkilöstöhallinnon prosesseja. Workday tarjoaa työntekijöille ja esimiehille reaaliaikaisen pääsyn kaikkeen oleelliseen työntekijöitä koskevaan tietoon yhdestä paikasta sekä laitteesta ja ajankohdasta riippumatta. Jatkossa Tiedon henkilöstöhallinnolle on mahdollista rakentaa analytiikkatyökalu, joka tuottaa lisäarvoa sekä ihmisille että liiketoiminnalle.

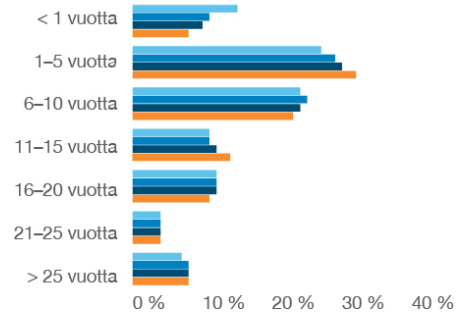
Vuoden aikana toteutettiin kaksi strategian jalkautumiseen liittyvää tutkimusta, jotka korvaavat aiemman vuotuisen työntekijöiden sitoutumista mitanneen Voice-tutkimuksen. Niiden avulla tutkittiin sitä, miten hyvin työntekijät ovat sisäistäneet uuden strategian sekä heidän näkemyksiään strategiasta ja Tiedosta työnantajana. Syksyn mittauksen mukaan työntekijöiden sitoutumisaste oli 71 %, mikä on hieman korkeampi kuin edellisvuonna.

Tiedon henkilöstöhallinto vastaa henkilöstöön liittyvien toimintatapojen kehittämisestä Tiedossa. Henkilöstöhallinnon johdossa on konsernin henkilöstöjohtaja, ja maakohtaisesta henkilöstöhallinnosta vastaavat eri maiden henkilöstöhallinnon tiimit. Lisäksi palvelualueilla ja toimialaryhmissä on omat henkilöstöhallinnon vastuuhenkilöt.

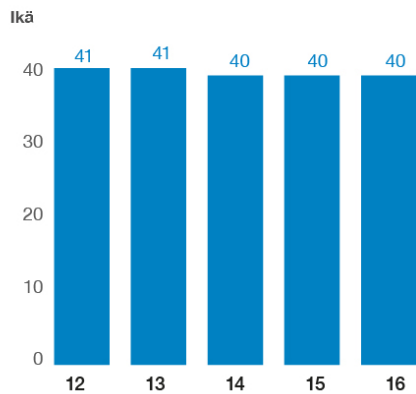
Henkilöstön ikäjakauma

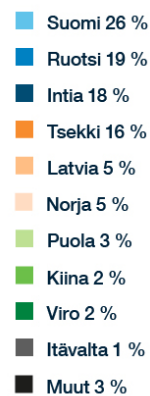
Henkilöstön työvuosijakauma

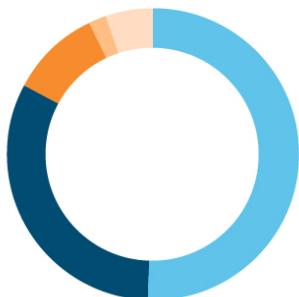
Henkilöstön keskimääräinen ikä 2012–2016

Henkilöstö maittain

Henkilöstö 31.12.2016

- Teknologiapalvelut ja uudistaminen 45 %
- Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus 10 %
- Toimialaratkaisut 29 %
- Tuotekehityspalvelut 9 %
- Toimialaryhmät 2 %
- Tukitoiminnot ja globaali johto 5 %

Ympäristövastuu

Tieto suhtautuu ympäristöhaasteisiin ennakoivasti ja harjoittaa liiketoimintaansa vastuullisesti. Yhtiö on mukana useissa kestävä kehityksen indekseissä, ja sen toiminta on sertifioitu kansainvälisen ISO 14001 -ympäristöstandardin mukaisesti.

Vuonna 2016 yhtiö osallistui jälleen YK:n Global Compact -aloitteeseen. Se on suunnattu yrityksille, jotka haluavat harjoittaa liiketoimintaansa ja laatia strategiansa kymmenen yleisesti hyväksytyyn periaatteen pohjalta. Periaatteet koskevat mm. ihmisoikeuksia, työmarkkinoita, ympäristöä ja korruption vastaisuutta.

Tiedon ympäristökuormituksen hallinta keskittyy lähinnä konesalien, toimistojen ja muiden toimitilojen energiankulutukseen (lämmitys, jäähdytys ja sähkö), matkustamiseen sekä paperin ja muiden tarvikkeiden käyttöön.

Yhtiö käyttää ympäristönhallinnan järjestelmänsä mukaisesti suunnitelmallista menetelmää tärkeimpien ympäristövaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa. Ympäristönhallinnan järjestelmä kattaa noin 95 % toiminnasta, mukaan lukien kaikki tärkeimmät toimipaikat. Ympäristönhallinnan periaatteiden mukaisesti työntekijät ovat vastuussa siitä, että ympäristötietoisuus ja siihen liittyvät toimet sisältyvät päivittäiseen työskentelyyn. Esimiehet varmistavat, että heidän organisaationsa ymmärtää periaatteet ja toimii niiden mukaisesti.

Tiedon näkemyksen mukaan informaatio on tulevaisuudessa suurin jatkuvasti kasvavan yhteiskunnallisen ja taloudellisen lisäarvon tuottaja. Yhtiön tavoitteena on saavuttaa keskeinen asema tässä muutoksessa, ja se haluaa hyödyntää datakeskeisen maailman tarjoamia mahdollisuuksia ja tukea kestävä kehitystä. Esimerkiksi Tiedon teolliseen internetiin liittyviä palveluja kehittävä startup -yritys tekee pitkän tähtäimen yhteistyötä ruotsalaisen HSB Living Labin kanssa tulevaisuuden asumisen ratkaisujen innovoinnissa ja kehittämisessä.

Suuri osa Tiedon energian kulutuksesta ja kasvihuonepäästöistä liittyy yhtiön konesaleihin. Niissä sijaitsevien palvelinten ja tietokoneiden sekä jäähdytysjärjestelmien tarvitsema energia vastaa noin 30 %:a yhtiön kasvihuonepäästöistä. Tieto pyrkii parantamaan konesalien energiatehokkuutta monin eri tavoin kuten esimerkiksi käyttämällä virtuaalipalvelimia ja pilvipohjaisia ratkaisuja. Lisäksi yhtiö kierrättää lämpöä, joka johdetaan takaisin paikalliseen kaukolämpöverkkoon. Tämä ratkaisu on käytössä yhtiön uudenaikaisessa konesalissa Espoossa. Tukholmassa samankaltaista ratkaisua käytetään toimiston ja lähistöllä sijaitsevien rakennusten lämmitykseen.

Pientääkseen kasvihuonepäästöjä ja muita ympäristövaikutuksia Tieto pyrkii vähentämään matkustamista. Yhtiön matkustuspolitiikan mukaan matkustaminen sisäisiin kokouksiin on minimoitava ja matkustamisen tilalla käytetään digitaalisia työkaluja kuten video- ja telekonferensseja tai verkkokokouksia. Lisäksi työntekijöiden tulee valita ympäristöystävällinen tapaa matkustaa aina kun se on mahdollista.

Välttääkseen ympäristöriskejä toimitusketjussa ja vähentääkseen ostettujen hyödykkeiden ja palvelujen ympäristövaikutuksia Tieto korostaa ympäristökysymyksiä myös toimittajiensa, alihankkijoihensa ja kumppaneidensa kanssa. Tavoitteena on varmistaa, että nämä täyttävät korkeat eettiset ja ympäristöön liittyvät vaatimukset, jotka on esitetty yhtiön toimittajia koskevissa periaatteissa. Periaatteet perustuvat YK:n Global Compact -aloitteeseen ja edellyttävät, että toimittajilla ja kumppaneilla on joko ISO 14001 -standardin tai EMAS-järjestelmän (Eco-Management and Audit Scheme) mukainen ympäristönhallinnan järjestelmä.

Tieto toteuttaa koordinoituja toimenpiteitä ympäristömuutoksen estämiseksi, ja se sisällyttiinkin CDP:n ilmastonmuutosraporttiin vuodelta 2016 (Nordic edition) saavuttaen tason B, joka on toiseksi korkein viidestä tasosta. CDP:n pisteytyksessä viisi tasoa edustavat askeleita kohti tavoitetta hyvänä ympäristötoimijana.

Tieto julkisti seitsemännen GRI-pohjaisen yritysraporttinsa vuonna 2016. Raportti sisältää yleiskatsauksen Tiedon toimintaan taloudellisella, sosiaalisella ja ympäristövastuun alueilla vuonna 2015, ja se on laadittu uuden GRI G4 -ohjeiston mukaisessa peruslaajuudessa (Core).

Ulkopuolinen tarkastaja varmensi raportin International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3000 (Revised) "Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information" mukaisesti. Yritysraportti toimi myös yhtiön vuotuisena YK:n Global Compact (GC) -aloitteen mukaisena raporttina, joka täytti GC:n Advanced level -vaatimustason.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Yhtiön suurimmat osakkeenomistajat määräytyivät suomalaiseseen ja ruotsalaiseen arvo-osuusjärjestelmään 31.8.2016 rekisteröityjen omistusten perusteella. Osakkeenomistajat, joka halusivat osallistua toimikuntatyöskentelyyn, nimesivät seuraavat jäsenet:

- Martin Oliw, osakas, Cevian Capital AB
- Kari Järvinen, toimitusjohtaja, Solidium Oy
- Timo Ritakallio, toimitusjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Satu Huber, toimitusjohtaja, Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo ja
- Markku Pohjola, hallituksen puheenjohtaja, Tieto Oyj.

Osakkeet ja osakepohjaiset kannustimet

Tiedon osakkeiden määrä oli 74 109 252 joulukuun lopussa. Joulukuun lopussa Tiedolla oli hallussaan 411 682 omaa osaketta, mikä vastaa 0,6 %:a kaikista osakkeista ja äänistä. Vuonna 2016 ei tehty liputusilmoituksia.

Yhtiön optio-ohjelmien merkintäaika päättyi 31.3.2016. Tiedolla ei ole enää voimassa optio-ohjelmia.

Lisätietoja osakkeista ja osakkeenomistajista löytyy osoitteesta www.tieto.com/investors/shares.

Osinko

Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 582,4 milj. euroa. Vuoden 2016 tuloksen osuus tästä on 49,4 milj. euroa. Hallitus ehdottaa 1,15 (1,10) euron osakekohtaista osinkoa vuodelta 2016. Koska yhtiöllä on vahva kassavirta ja tavoitteena on kehittää yhtiön pääomarakennetta, hallitus ehdottaa lisäksi 0,22 (0,25) euron osakekohtaista lisäosinkoa.

Tieto säilyttää hyvän valmiuden investoida kasvuun sekä organisesti että epäorganisesti myös osingonmaksun jälkeen. Ehdotettu osinko ei vaaranna yhtiön maksukykyä.

Osinko maksetaan osakkeenomistajille, jotka ovat ehdotettuna osingon täsmäytyspäivänä 27.3.2017 merkittynä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään osakkeenomistajarekisteriin tai Euroclear Sweden AB:n rekisteriin.

Lähitulevaisuuden riskit ja epävarmuustekijät

Valuuttakurssien muutokset, etenkin Ruotsin ja Norjan kruunu, vaikuttavat konsernin liikevaihtoon ja kannattavuuteen. Ruotsin ja Norjan osuus Tiedon myynnistä on lähes puolet. Tilinpäätöksessä on lisätietoja valuuttariskien hallinnasta ja lisäksi internet-sivulla www.tieto.com/currency-impact on tietoa valuuttaherkkyysistä.

Asiakkaiden liiketoiminnan uudistamiseen liittyy riski alhaisemmista hinnoista olemassa olevissa palveluissa. Samanaikaisesti uudistamisten odotetaan tuovan Tiedolle uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Lisäksi uudet teknologiat kuten pilvipalvelut johtavat siihen, että kysyntä painottuu pidemmälle standardoituihin ja vähemmän työvoimaa vaativiin ratkaisuihin. Nämä muutokset saattavat johtaa tarpeeseen jatkaa toiminnan uudelleenjärjestelyä ja rekrytoida uutta osaamista. Tämä saattaa johtaa väliaikaisesti päällekkäisiin henkilöstökustannuksiin ja synnyttää epävarmuutta yrityksen sisällä.

Tiedon kymmenen suurimman asiakkaan osuus liikevaihdosta on 31 %, ja niin ollen yhtiön liikevaihdon kehitys on suhteellisen herkkä muutoksille suurten asiakkaiden kysynnässä. Osuus on kuitenkin laskenut useita prosenttiyksikköjä muutaman viimeisimmän vuoden aikana.

Tuotekehityspalveluissa on alalle tyypillisesti heikko näkyvyys johtuen lyhyestä tilauskannasta. Tuotekehityspalvelut (PDS) kirjasi liikearvon alentumisen vuonna 2014 johtuen liiketoimintavolyymien laskusta ja on onnistuneesti sopeuttanut kulurakennettaan. Yleisesti tietoliikennesektorin haastava toimintaympäristö saattaa johtaa liikearvon alentumisiin myös jatkossa.

Teknologialisensseihin liittyvät lisämaksut sekä toimitusten laatuun liittyvät ongelmat ja niistä johtuvat projektiylitykset ovat tyypillisiä riskejä tietotekniikan palvelualalle. Automatisointiin liittyvät muutokset, toimitusten siirtämiseen suotuisan kustannustason maissa sijaitseviin osaamiskeskukseen sekä yhtiössä käynnissä olevaan uudelleenorganisointiin liittyy projektitappio- ja sopimussakkoriskejä.

Viime aikojen epävarmuus liittyy esimerkiksi Brexitiin ja Yhdysvaltojen presidentinvaaleihin saattaa vaikuttaa taloudelliseen kasvuun. Vaikka suorien vaikutusten Tietoon ennakoidaan olevan marginaalisia, hitaampi kasvu Euroopassa saattaa epäsuorasti johtaa myös tietotekniikan palvelumarkkinoiden heikompaan kehitykseen. Yhdysvaltojen ja myös Venäjän myynnin osuus Tiedon liikevaihdosta on alle 1 %.

Yrityksiin kohdistuu globaalisti verotarkastuksista johtuvia uusia riskejä. Jos makrotaloudellisen ympäristö heikko tilanne jatkuu, eräät maat saattavat lisätä uutta säätelyä, ja tämän lisäksi muutoksilla veroviranomaisten tulkinnoissa saattaa olla kielteinen vaikutus yrityksiin.

Kauden jälkeiset tapahtumat

Osana pitkän aikavälin uudistumistaan ja tarvetta parantaa yhtiön tuottavuutta ja hintakilpailukykyä Tieto käynnisti yt-neuvottelut Suomessa 17.1. Neuvottelut vaikuttavat enintään 250 työntekijään. Toimenpiteet perustuvat palvelustandardisoinnin lisääntymiseen, ja ne ovat jatkoa vuonna 2015 käynnistetyille globaalille automaatio-ohjelmalle. Lisäksi Tieto pyrkii optimoimaan tuottavuuttaan ja kustannusrakennettaan globaalisti. Tieto arvioi, että näiden toimenpiteiden johdosta yhtiö saavuttaa yhteensä lähes 40 milj. euron vuotuiset bruttosäästöt, mukaan lukien Suomessa mahdollisesti toteuttavat henkilöstövähennykset. Säästöistä yli 20 milj. euron odotetaan vaikuttavan vuoden 2017 kustannuspohjaan.

Yhteensä 25 555 Tiedon omaa osaketta siirrettiin 9.1. liittyen Tiedon pitkän aikavälin osakekannustinohjelman 2012–2014 palkkion maksuun. Siirron jälkeen Tiedolla on hallussaan 386 127 omaa osaketta.

Koko vuoden 2017 näkymät

Tieto arvioi, että sen koko vuoden oikaistu¹⁾ liikevoitto (EBIT) paranee edellisvuoden tasosta (152,2 milj. euroa vuonna 2016).

¹⁾ oikaistu seuraavilla erillä: uudelleenjärjestelykulut, myyntivoitot/-tappiot, liikearvon alentumiset ja muut erät

Raportoidut vaihtoehtoiset tunnusluvut

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) uusien, vaihtoehtoisia tunnuslukuja koskevien ohjeiden mukaisesti Tieto on muuttanut taloudellisessa raportoinnissa käyttämäänsä terminologiaa. Termi "oikaistut erät" on korvannut termin "kertaluonteiset erät". Oikaistut erät sisältävät uudelleenjärjestelykulut, myyntivoitot/-tappiot, liikearvon alentumiset ja muut erät.

Tieto käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja, koska ne kuvaavat liiketoiminnan tulosta paremmin ja helpottavat vertailua tuloskausien välillä. Niitä käytetään IFRS:n mukaisten tunnuslukujen lisäksi, mutta ne eivät korvaa IFRS-tunnuslukuja.

Milj. euroa	1-12/2016	1-12/2015
Liikevoitto (EBIT)	140,8	125,2
+ uudelleenjärjestelykulut	14,8	29,6
+ liikearvon alentumiset	-	-
- myyntivoitot	-	-6,1
+ myyntitappiot	0,2	-
+/- yritysostot	-1,9	1,0
+/- muut	-1,7 ¹⁾	1,1 ²⁾
Oikaistu liikevoitto (EBIT)	152,2	150,8

¹⁾ Arvonlisäveron oikaisu edellisvuosilta -1,1 milj. euroa Venäjällä

Suomessa noin 250 nykyisellä työntekijällä on etuuspohjainen eläkejärjestely. Pohjautuen neuvotteluihin vakuutusyhtiön kanssa Tieto päätti etuuspohjaisen eläkejärjestelynsä tulevien eläkekattumien osalta. Tämän johdosta henkilöstökuluihin on joulukuussa 2016 kirjattu 4,6 milj. euron voitto (veloitteen täyttämiseksi). Lisätietoja konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa liitteessä 11. Muihin eriin sisältyy myös 1,5 milj. euron kertaluonteinen poisto liittyen vanhentuneeseen omaisuuteen, jonka uudet teknologit ovat korvanneet.

²⁾ josta 1,1 milj. euroa liittyy alihankintasopimuksen uudelleenjärjestelyihin

Taloudellinen kalenteri

23.3.2017

Yhtiökokous

Tieto julkaisee kolme osavuositarkastusta vuonna 2017:

27.4.

Osavuositarkastus 1/2017 (klo 8.00)

21.7.

Osavuositarkastus 2/2017 (klo 8.00)

24.10.

Osavuositarkastus 3/2017 (klo 8.00)

Konsernitilinpäätös

TUNNUSLUVUT

	2016	2015
Liikevaihto, milj. euroa	1 492,6	1 460,1
Liikevoitto (EBIT), milj. euroa	140,8	125,2
Liikevoitto, % liikevaihdosta	9,4	8,6
Oikaistu ¹⁾ liikevoitto (EBIT), milj. euroa	152,2	150,8
Oikaistu ¹⁾ liikevoitto, % liikevaihdosta	10,2	10,3
Voitto ennen veroja, milj. euroa	136,8	119,3
Osakekohtainen tulos, euroa	1,46	1,23
Oikaistu ¹⁾ osakekohtainen tulos, euroa	1,58	1,51
Oma pääoma/osake, euroa	6,62	6,57
Osinko/osake, euroa	1,37	1,35
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja yrityshankinnat, milj. euroa	99,2	136,7
Oman pääoman tuotto, %	22,1	19,0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	21,6	20,4
Nettovelkaantumisaste, %	22,5	2,7
Omavaraisuusaste, %	47,3	46,2
Henkilöstö keskimäärin	13 472	13 184
Henkilöstö 31.12.	13 876	13 083

¹⁾ Oikaistu seuraavilla erillä: uudelleenjärjestelykulut, myyntivoitot/-tappiot, liikearvon alentumiset ja muut erät

VIIDEN VUODEN LUVUT

	2016	2015	2014	2013	2012
Liikevaihto, milj. euroa	1 492,6	1 460,1	1 522,5	1 606,8	1 825,3
Liikevoitto (EBIT), milj. euroa	140,8	125,2	61,1	85,7	63,0
Liikevoitto, % liikevaihdosta	9,4	8,6	4,0	5,3	3,5
Voitto ennen veroja, milj. euroa	136,8	119,3	56,6	79,1	56,7
% liikevaihdosta	9,2	8,2	3,7	4,9	3,1
Osakekohtainen tulos, euroa					
Laimentamaton	1,46	1,23	0,48	0,86	0,41
Laimennusvaikutuksella oikaistu	1,46	1,23	0,48	0,86	0,41
Oma pääoma/osake, euroa	6,62	6,57	6,44	7,08	7,30
Taseen loppusumma, milj. euroa	1 074,5	1 086,3	1 031,5	1 094,6	1 179,6
Oman pääoman tuotto, liukuva 12 kk, %	22,1	19,0	7,1	12,0	5,5
Sijoitetun pääoman tuotto, liukuva 12 kk, % ¹⁾	21,6	20,4	9,8	13,5	13,2
Omavaraisuusaste, %	47,3	46,2	47,8	49,3	46,9
Nettovelkaantumisaste, %	22,5	2,7	-12,6	3,0	4,5
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja yrityshankinnat, milj. euroa	99,2	136,7	43,5	71,7	62,9
% liikevaihdosta	6,6	9,4	2,9	4,5	3,4
Henkilöstö keskimäärin	13 472	13 184	14 007	15 170	17 646

¹⁾ Sijoitetun pääoman tuoton laskennassa on koronvaihtosopimusten ja valuuttakurssierojen negatiivinen nettovaikutus käsitelty rahoituskuluna vuodesta 2014 lähtien. Vuoden 2013 tunnusluku on vastaavasti uudelleenlaskettu.

2012 luvut on oikaistu uudistetun IAS 19:n mukaisesti.

2013 luvut on oikaistu IFRS 11 'Yhteisjärjestelyt' -standardin mukaisesti. 12 kuukauden keskimääräisessä nimittäjässä olevia tase-eriä, jotka koskevat vuotta 2012, ei ole mukautettu IFRS 11-standardin mukaisiksi.

Katso tunnuslukujen laskentakaavat sivulta [Tunnuslukujen laskentakaavat](#).

TUNNUSLUVUT KATSAUSJAKSOITTAIN

Tilintarkastamaton	2016 ¹⁾ 1-12	2016 10-12	2016 7-9	2016 4-6	2016 1-3	2015 ¹⁾ 1-12	2015 10-12	2015 7-9	2015 4-6	2015 1-3
Liikevaihto, milj. euroa	1 492,6	403,6	340,5	381,0	367,5	1 460,1	395,6	335,1	363,8	365,6
Liikevoitto (EBIT), milj. euroa	140,8	45,1	35,1	32,3	28,3	125,2	46,8	41,4	23,1	13,9
Voitto ennen veroja, milj. euroa	136,8	44,3	34,1	30,7	27,7	119,3	45,8	39,5	21,8	12,2
Osakekohtainen tulos, euroa										
Laimentamaton	1,46	0,46	0,37	0,33	0,29	1,23	0,47	0,40	0,24	0,12
Laimennusvaikutuksella oikaistu	1,46	0,46	0,37	0,33	0,29	1,23	0,47	0,40	0,24	0,12
Oma pääoma/osake, euroa										
Oma pääoma/osake, euroa	6,62	6,62	6,05	5,67	5,46	6,57	6,57	5,90	5,69	5,45
Omavaraisuusaste, %	47,3	47,3	44,4	42,2	38,9	46,2	46,2	44,3	44,8	39,6
Korollinen nettovelka, milj. euroa	109,7	109,7	136,4	103,3	-21,3	13,2	13,2	57,7	5,3	-85,9
Nettovelkaantumisaste, %	22,5	22,5	30,6	24,7	-5,3	2,7	2,7	13,3	1,3	-21,5
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja yrityshankinnat, milj. euroa	99,2	24,7	53,3	11,8	9,4	136,7	32,7	81,8	10,6	11,6
Henkilöstö										
Jakson lopussa	13 876	13 876	13 758	13 381	13 200	13 083	13 083	13 179	12 949	13 456
Keskimäärin, kumulatiivinen	13 472	13 472	13 339	13 229	13 173	13 184	13 184	13 230	13 346	13 580

¹⁾ Perustuu tilintarkastettuun tilinpäätökseen

Katso tunnuslukujen laskentakaavat sivulta Tunnuslukujen laskentakaavat.

TULOSLASKELMA (IFRS)

Milj. euroa	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liikevaihto	1	1 492,6	1 460,1
Liiketoiminnan muut tuotot	3	19,8	30,5
Palvelut ja tavarat		-232,8	-230,2
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	8, 9	-827,1	-828,3
Poistot	14, 15	-53,9	-56,6
Arvon alentumiset		-	-
Liiketoiminnan muut kulut	4	-261,0	-254,5
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen sijoitusten voitosta	28	3,2	4,2
Liikevoitto		140,8	125,2
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot	6	2,1	1,9
Korkokulut ja muut rahoituskulut	6	-5,0	-5,4
Nettokurssivoitot/-tappiot	6	-1,1	-2,4
Voitto ennen veroja		136,8	119,3
Tuloverot	12	-29,6	-28,8
Tilikauden voitto		107,2	90,5
Tilikauden voitto jakautuu			
Emoyhtiön omistajille		107,2	90,5
Määräysvallattomille omistajille		0,0	0,0
		107,2	90,5
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos, euroa	7		
Laimentamaton		1,46	1,23
Laimennusvaikutuksella oikaistu		1,46	1,23
Laaja tulos, milj. euroa			
Tilikauden voitto		107,2	90,5
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot		-2,1	2,3
Rahavirran suojaukset (verojen jälkeen)		-0,2	0,5
Erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisista eläkevelvoitteista johtuva vakuutusmatemaattinen voitto/tappio (verojen jälkeen)		-2,1	9,5
Laaja tulos		102,8	102,8
Tulos jakautuu			
Emoyhtiön omistajille		102,8	102,8
Määräysvallattomille omistajille		0,0	0,0
		102,8	102,8

Liitetiedot ovat kiinteä osa konsernitilinpäätöstä.

Tulosvertailu

Liikevaihto kasvoi 2,2 % ja oli 1 492,6 (1 460,1) milj. euroa. Kasvu paikallisissa valuutoissa oli 3,2 %. IT-palveluiden liikevaihto kasvoi 4,3 %, paikallisissa valuutoissa kasvu oli 5,3 %. Tuotekehityspalveluissa liikevaihto laski 17,3 %. Laskuun vaikutti erään avainasiakkaan päätös lisätä omien resurssien käyttöä. Asiakkaan projektit päättyivät vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä. Liiketoimintaostoilla oli 50 milj. euron myönteinen vaikutus liikevaihtoon. Vaikutukset kohdistuivat Toimialaratkaisut (34 milj. euroa) sekä Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus (16 milj. euroa) -alueisiin. Vuonna 2015 toteutetuilla liiketoimintamyynneillä oli 5 milj. euron kielteinen vaikutus Toimialaratkaisut-alueeseen. Valuuttakursseilla, lähinnä Norjan ja Ruotsin kruunun heikkenemisellä, oli 15 milj. euron kielteinen vaikutus liikevaihtoon.

Liikevoitto (EBIT) oli 140,8 (125,2) milj. euroa eli 9,4 % (8,6) liikevaihdosta. Kasvu johtui pääasiassa Teknologiapalvelut ja uudistaminen -alueen automaatio- ja teollistamisohjelmasta. Liikevoittoon sisältyi yritysostoihin liittyvä 3,3 milj. euron allokoitu poisto. Lisäksi asiakkaiden velkasaneerauksilla oli 1,7 milj. euron kielteinen vaikutus.

Lähinnä sovellushallintapalveluiden automaatio-ohjelmaan ja teollistamiseen liittyvillä kustannussäästöillä oli noin 29 milj. euron myönteinen vaikutus IT-palveluiden liikevoittoon. Säästöjen vaikutusta tulokseen pienensivät noin 18 milj. euron palkkainflaatio, rekrytoinnit uusille palvelualueille, joiden kustannukset olivat noin 20 milj. euroa, ja 15 milj. euroa korkeammat palveluiden kehittämiskustannukset. Valuuttakurssimuutoksilla oli yli 3 milj. euron kielteinen vaikutus liikevoittoon. Kielteinen vaikutus syntyi lähinnä Ruotsin ja Norjan kruunusta.

Henkilöstökulut pysyivät edellisvuoden tasolla ja niiden osuus liikevaihdosta oli 55,4 % (56,7). Henkilöstökuluihin sisältyy uudelleenjärjestelykuluja 10,6 (30,9) milj. euroa. Tulos pohjaisten kannustimien kustannukset olivat 25,6 (32,4) milj. euroa, mukaan lukien sekä lyhyen että pitkän aikavälin kannustimet. Keskimääräinen kokopäiväisen henkilöstön määrä oli 13 472 (13 184).

Nettorahoituskustannukset olivat 4,0 (5,9) milj. euroa. Nettokorkokustannukset olivat 2,1 (2,2) milj. euroa ja valuuttakursseihin liittyvät nettotappiot olivat 1,1 (2,4) milj. euroa. Muut rahoitustuotot ja -kulut olivat -0,8 (-1,3) milj. euroa.

Tuloslaskelman välittömiin veroihin sisältyy 23,6 milj. euroa kuluneelta vuodelta maksettavaa tuloveroa ja 6,9 milj. euroa (negatiivinen) laskennallista veron muutosta. Verokanta Suomessa oli 20,0 % ja Ruotsissa 22,0 %.

Kulurakenne, %	2016	2015
Palvelut ja tavarat	16,9	16,8
Henkilöstökulut	60,2	60,5
Liiketoiminnan muut kulut	19,0	18,6
Arvon alentumistappio	-	-
Suunnitelman mukaiset poistot	3,9	4,1
Yhteensä	100,0	100,0

TASE (IFRS)

Milj. euroa		Liite	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA				
Pitkäaikaiset varat				
Liikearvo	14, 29, 30		409,7	384,9
Muut aineettomat hyödykkeet		14	52,3	41,0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		15	94,0	83,0
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen sijoitusten voitosta		28	16,5	17,2
Laskennalliset verosaamiset		13	29,9	31,6
Rahoitusleasingsaamiset		22	2,2	4,6
Muut korolliset saamiset			0,0	0,1
Myytavissä olevat rahoitusvarat		16	0,7	0,7
Pitkäaikaiset varat yhteensä			605,3	563,1
Lyhytaikaiset varat				
Myyntisaamiset ja muut saamiset		17	390,3	353,9
Eläkesaamiset		11	7,4	6,6
Rahoitusleasingsaamiset		22	3,5	3,5
Muut korolliset saamiset			0,3	0,4
Verosaamiset			11,0	2,6
Rahavarat		18	56,7	156,2
Lyhytaikaiset varat yhteensä			469,2	523,2
Varat yhteensä			1 074,5	1 086,3
OMA PÄÄOMA JA VELAT				
Oma pääoma				
Osakepääoma		19	76,6	76,6
Ylikurssirahasto ja muut rahastot		19	43,4	44,6
Osakeanti optio-oikeuksilla		19	-	0,0
Kertyneet voittovarot			368,1	361,6
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma			488,1	482,8
Määräysvallattomien omistajien osuus			-	0,1
Oma pääoma yhteensä			488,1	482,9
Pitkäaikaiset velat				
Lainat		20, 22	103,8	105,0
Laskennalliset verovelat		13	34,9	28,7
Varaukset		21	5,4	6,1
Eläkevelvoitteet		11	13,9	16,7
Muut pitkäaikaiset velat			0,2	1,5
Pitkäaikaiset velat yhteensä			158,2	158,0
Lyhytaikaiset velat				
Ostovelat ja muut velat		23	344,6	334,6
Verovelat			3,5	14,9
Varaukset		21	11,5	22,9
Lainat		20, 22	68,6	73,0
Lyhytaikaiset velat yhteensä			428,2	445,4
Oma pääoma ja velat yhteensä			1 074,5	1 086,3

Liitetiedot ovat kiinteä osa konsernitilinpäätöstä.

Tasevertailu

Varat

Konsernin taseen loppusumma pieneni 1,1 % ja oli 1 074,5 (1 086,3) milj. euroa. Liikearvo kasvoi 409,7 (384,9) milj. euroon. Yritysosotot kasvattivat liikearvoa 26,2 milj. euroa.

Käyttöomaisuusinvestoinnit olivat 61,6 (50,5) milj. euroa mukaan lukien uudet rahoitusleasingisopimukset.

Varat tase-erittäin

31.12., %	2016	2015
Liikearvo	38,1	35,4
Muut aineettomat hyödykkeet	4,9	3,8
Aineellinen omaisuus	8,7	7,6
Muut varat	43,0	38,8
Rahavarat	5,3	14,4
Yhteensä	100,0	100,0

Oma pääoma ja velat

Oma pääoma oli 488,1 (482,9) milj. euroa. Tilikauden nettotulos kasvatti omaa pääomaa 107,2 milj. euroa ja osingot vähensivät omaa pääomaa 99,3 milj. euroa.

rahoitusleasingvelkaa, 5,7 (8,1) milj. euroa rahoitusleasingisaatavia, 0,3 (0,5) milj. euroa muita korollisia saatavia ja 56,7 (156,2) milj. euroa rahavaroja.

Omavaraisuusaste oli 47,3 % (46,2).
Nettovelkaantumisaste nousi 22,5 %:iin (2,7).
Korollinen nettovelka oli 109,7 (13,2) milj. euroa sisältäen 166,9 (171,3) milj. euroa korollista velkaa, 5,5 (6,7) milj. euroa

Oma pääoma ja velat tase-erittäin

31.12., %	2016	2015
Osakepääoma	7,1	7,1
Muu oma pääoma	38,3	37,4
Korollinen vieras pääoma	16,0	16,4
Korottomat velat	38,6	39,1
Yhteensä	100,0	100,0

RAHAVIRTALASKELMA (IFRS)

Milj. euroa	Liite	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto		107,2	90,5
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset	14, 15	53,9	56,6
Osakeperusteiset maksut		1,3	1,0
Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntivoitot ja -tappiot	3, 4	0,1	-6,8
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen sijoitusten voitosta	28	-3,2	-4,2
Muut oikaisut		-7,7	-2,0
Rahoituskulut, netto	6	4,0	5,9
Tuloverot	12	29,6	28,8
Nettokäyttöpääoman muutos			
Lyhytaikaisten saamisten muutos		-40,9	29,3
Varastojen muutos		0,0	0,0
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos		-10,7	-44,3
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja			
		133,6	154,8
Saadut leasing-sopimuksiin liittyvät korkotuotot		0,2	0,3
Saadut korot		2,3	1,2
Maksetut korot		-4,2	-3,8
Muut rahoitustuotot		9,8	8,7
Muut rahoituskulut		-10,7	-13,6
Saadut osingot pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyistä sijoituksista	28	3,8	5,4
Maksetut välittömät verot		-37,6	-20,4
Liiketoiminnan rahavirta			
		97,2	132,6
Investointien rahavirta			
Konserniyritysten ja liiketoimintojen hankinnasta johtuva nettorahavirta	29	-32,3	-73,7
Muut käyttöomaisuusinvestoinnit		-61,7	-43,7
Konserniyritysten ja liiketoimintojen myynnistä johtuva nettorahavirta		0,0	8,3
Käyttöomaisuusmyynnit		0,1	0,6
Myytävissä olevien rahoitusvarojen myynnit		-	0,5
Lainasaamisten muutos		2,5	2,7
Investointien rahavirta			
		-91,4	-105,3
Rahoituksen rahavirta			
Maksetut osingot		-99,3	-95,2
Käytetyt optiot		0,8	3,6
Rahoitusleasingvelkojen maksut		-1,3	-0,3
Lyhytaikaisten lainojen nostot		625,3	288,1
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		-628,2	-228,4
Pitkäaikaisten lainojen nostot		-	-
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-1,5	-1,8
Rahoituksen rahavirta			
		-104,2	-34,0
Rahavarojen muutos			
		-98,4	-6,7
Rahavarat kauden alussa	18	156,2	160,6
Kurssierojen vaikutukset rahavaroihin		-1,1	2,3
Rahavarojen muutos		-98,4	-6,7
Rahavarat kauden lopussa			
	18	56,7	156,2

Liitetiedot ovat kiinteä osa konsernitilinpäätöstä.

LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA (IFRS)

Milj. euroa	Liite	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma								Määräys- vallatto- mien omistajien osuus	Oma pää- oma yht.	
		Osake- pää- oma	Yli- kurssi- rahasto ja muut rahastot	Osake- anti- optio- oikeuk- silla	Omat osakkeet	Muunto- erot	Raha- virran suo- jauk- set	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kerty- neet voitto- varat			Yht.
31.12.2014		76,6	43,9	0,5	-11,6	-51,0	-0,3	8,5	404,5	471,1	0,1	471,2
Tilikauden laaja tulos												
Tilikauden voitto									90,5	90,5	0,0	90,5
Muut laajan tuloksen erät												
Etuuspohjaisista eläkevelvoitteista johtuva vakuutusmatemaattinen voitto (verojen jälkeen)									9,5	9,5		9,5
Muuntoerot			0,7			1,8			-0,2	2,3		2,3
Rahavirran suojaukset (verojen jälkeen)	26						0,5			0,5		0,5
Laaja tulos			0,7			1,8	0,5		99,8	102,8	0,0	102,8
Liiketoimet omistajien kanssa												
Omaan pääomaan kirjatut osakeperusteiset maksut	8								1,0	1,0		1,0
Osingonjako									-95,2	-95,2		-95,2
Osakkeiden merkintä optio-oikeuksilla				-0,5				3,6		3,1		3,1
Osakkeiden merkintä optio-oikeuksilla, rekisteröimätön				0,0						0,0		0,0
Määräysvallattomien omistajien osuus												0,0
Liiketoimet omistajien kanssa yht.		0,0	0,0	-0,5	0,0			3,6	-94,2	-91,1	0,0	-91,1
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistettyjen sijoitusten vaikutus												
									0,0	0,0		0,0
31.12.2015		76,6	44,6	0,0	-11,6	-49,2	0,2	12,1	410,1	482,8	0,1	482,9

Milj. euroa	Liite	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma									Määräys- vallatto- mien omistajien osuus	Oma pää- oma yht.	
		Osake- pää- oma	Yli- kurssi- rahasto ja muut rahastot	Osake- anti optio- oikeuk- silla	Omat osakkeet	Muunto- erot	Raha- virran suo- jauk- set	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kerty- neet voitto- varat	Yht.			
31.12.2015		76,6	44,6	0,0	-11,6	-49,2	0,2	12,1	410,1	482,8	0,1	482,9	
Tilikauden laaja tulos													
Tilikauden voitto									107,2	107,2	0,0	107,2	
Muut laajan tuloksen erät													
Etuuspohjaisista eläkevelvoitteista johtuva vakuutusmatemaattinen tappio (verojen jälkeen)									-2,1	-2,1		-2,1	
Muuntoerot			-1,2			-3,1			2,2	-2,1		-2,1	
Rahavirran suojaukset (verojen jälkeen)	26							-0,2		-0,2		-0,2	
Laaja tulos			-1,2			-3,1		-0,2	107,3	102,8	0,0	102,8	
Liiketoimet omistajien kanssa													
Omaan pääomaan kirjatut osakeperusteiset maksut	8								1,1	1,1		1,1	
Osingonjako									-99,4	-99,4		-99,4	
Osakkeiden merkintä optio-oikeuksilla				0,0					0,7	0,7		0,7	
Määräysvallattomien omistajien osuus									0,1	0,1	-0,1	0,0	
Liiketoimet omistajien kanssa yht.		0,0	0,0	0,0	0,0				0,7	-98,2	-97,5	-0,1	-97,6
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistettyjen sijoitusten vaikutus													
									0,0	0,0		0,0	
31.12.2016		76,6	43,4	0,0	-11,6	-52,3	-	12,8	419,2	488,1	-	488,1	

Liitetiedot ovat kiinteä osa konsernitilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot (IFRS)

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Yhtiö

Yhtiö

Tieto Oyj on Suomen lainsäädännön mukaisesti perustettu julkinen suomalainen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiö on listattu NASDAQ:ssa Helsingissä ja Tukholmassa. Hallitus hyväksyi konsernitilinpäätöksen julkaistavaksi 2. helmikuuta 2017. Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on oikeus hyväksyä tai hylätä konsernitilinpäätös sen julkistamisen jälkeen. Yhtiökokouksella on mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Laadintaperusteet

Tieto Oyj:n konsernitilinpäätös on laadittu EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti. Konsernitilinpäätös on esitetty miljoonina euroina ja se perustuu alkuperäisiin hankintahintoihin, ellei näissä laadintaperiaateissa ole toisin ilmoitettu.

Uudet ja muutetut standardit ja tulkinnat

Konsernitilinpäätös on laadittu käyttäen samoja laadintaperiaatteita kuin vuonna 2015. Konserni on ottanut käyttöön seuraavat standardit ja muutokset ensimmäistä kertaa 1.1.2016 alkaneella tilikaudella:

- Kirjanpitokäsittely hankittaessa osuuksia yhteisissä toiminnoissa – muutokset IFRS 11
- Hyväksyttävien poistomenetelmien selventäminen – muutokset IAS 16 ja IAS 38
- Vuosittaiset parannukset IFRS 2012 – 2014 ja
- Disclosure initiative -projekti – muutokset IAS 1.

Näiden muutosten käyttöönotolla ei ollut vaikutusta tilikauteen tai aikaisempiin tilikausiin, eikä ole todennäköistä, että niillä olisi vaikutusta tuleviinkaan tilikausiin.

Uudet standardit ja tulkinnat, joita ei ole vielä otettu käyttöön:

Eräiden uusien, julkaistujen tilinpäätösstandardien ja tulkintojen käyttö ei ollut pakollista 31.12.2016 päättyneinä tilikausina, eikä niitä ole otettu käyttöön konsernissa. Alla on konsernin arvio näiden uusien standardien ja tulkintojen vaikutuksista:

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

IFRS 9 koskee rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua, kirjaamista ja pois kirjaamista, sekä sisältää uusia sääntöjä suojauslaskennasta sekä uuden rahoitusvarojen arvonalentumismallin.

Rahoitusvarojen uusi luokittelumalli on periaatepohjaisempi kuin tämänhetkinen standardin IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen. Rahoitusvarat luokitellaan niiden rahavirtaluonteen sekä sen liiketoimintamallin pohjalta, johon ne liittyvät.

Vaikka konsernissa ei ole vielä yksityiskohtaisesti arvioitu rahavarojen luokittelua ja kirjaamista, tämänhetkinen arvio niiden vaikutuksesta on:

- oman pääoman ehtoiset instrumentit, jotka tällä hetkellä luokitellaan myytävissä oleviksi, voidaan vaihtoehtoisesti kirjata muiden laajan tuloksen erien kautta
- Korolliset velkainstrumentit, jotka luokitellaan tällä hetkellä eräpäivään asti pidettäväksi ja kirjataan jaksotettuun hankintameno, vaikuttavat täyttävän jaksotettuun hankintameno tehtävän kirjauksen edellytykset IFRS 9 -standardissa
- Myyntisaamisten ja korottomien saamisten, jotka tällä hetkellä kirjataan jaksotettuun hankintameno, odotetaan läpäisevän sekä rahavirta- että liiketoimintamallitestiä, ja tämän vuoksi konserni voisi jatkaa niiden kirjaamista jaksotettuun hankintameno
- Sellaisten johdannaisten kohdalla, jotka tällä hetkellä kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, ei ole myöskään IFRS 9:n mukaan muita vaihtoehtoja.

Niinpä konserni ei odota uusilla määräyksillä olevan merkittävää vaikutusta sen rahoitusvarojen luokitteluun tai kirjaamiseen.

Määräykset eivät vaikuta konsernin rahoitusvelkojen kirjaamiseen, koska uudet vaatimukset vaikuttavat vain sellaisten rahoitusvelkojen kirjaamiseen, jotka kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, eikä konsernilla ole tällaisia velkoja lukuun ottamatta johdannaisia, joiden suhteen IFRS 9 ei tuo mukanaan muutoksia. Pois kirjaamista koskevat säännöt on otettu standardista IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen eivätkä ne ole muuttuneet.

Uudet suojauslaskentasäännöt tuovat suojauslaskennan lähemmäs konsernin yleisiä riskienhallinnan käytäntöjä. Yleisesti ottaen useammat suojaussuhteet saattavat kelvata suojauslaskennan kohteiksi, koska standardissa otetaan käyttöön periaatepohjaisempi lähestymistapa. Konsernissa ei ole vuoden 2016 lopussa avoimia rahavirran suojaussuhteita, joiden käyvän arvon muutos kirjattaisiin omaan pääomaan. Tämän vuoksi konserni ei odota muutoksilla olevan olennaista merkitystä sen suojausten kirjaamisen kannalta.

Uusi arvonalentumismalli edellyttää odotettavissa oleviin luottotappioihin liittyvien arvonalentumisvarausten kirjaamista eikä pelkästään toteutuneiden luottotappioiden kirjaamista kuten IAS 39 mukaan. Tämä edellyttää konsernilta asiakkaiden segmentointia jotta se voisi arvioida kunkin konsernin odotettavissa olevaa luottotappiota niiden luottokelpoisuuden pohjalta. Malli koskee rahoitusomaisuutta, joka on luokiteltu jaksotettuun hankintamenuun, velkainstrumentteja, jotka on arvostettu käypään arvoonsa muiden laajan tuloksen erien kautta, IFRS 15:n (Myyntituotot asiakassopimuksista) mukaisia sopimusvaroja, vuokrasaamisia, velkasitoumuksia ja eräitä takaussopimuksia. Vaikka konsernissa ei vielä ole tehty tarkempaa arviota siitä, miten malli vaikuttaa sen arvonalentumisvarauksiin, se saattaa johtaa luottotappioiden aikaisempaan kirjaamiseen.

Uusi standardi sisältää myös laajempia esittämisvaatimuksia ja muutoksia esitystapaan. Näiden muutosten odotetaan muuttavan konsernin tapaa esittää rahoitusinstrumentit niin laadun kuin laajuuden suhteen etenkin sinä vuonna, jolloin uusi standardi otetaan käyttöön.

IFRS 9 -standardia tulee soveltaa tilikausilla, jotka alkavat 1.1.2018 tai sen jälkeen. Konserni ei aio ottaa IFRS 9 -standardia käyttöön ennen kuin se on pakollista.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista

IASB on antanut uuden standardin myyntituottojen kirjaamisesta. Se korvaa IAS 18:n, joka kattaa tavaroiden ja palvelujen tuotot, ja IAS 11:n, joka kattaa pitkäaikaishankkeet.

Uusi standardi perustuu siihen, että myyntituotot kirjataan kun tavaraa tai palvelua koskeva määräysvalta siirtyy asiakkaalle.

Konserni teki vuonna 2016 alustavan arvion IFRS 15:stä, jota tarkennetaan käynnissä olevan toteutus- ja kehityssuunnitelman yhteydessä.

Liiketoimintamalli koostuu jatkuvista palveluista, ohjelmistoratkaisuista, projekteista ja konsultoinnista. Tavarat ovat pääasiassa ohjelmistolisenssien myyntiä. Myyntituotto kattaa IT-palveluiden ja -tavaroiden myynnin käyvän arvon ilman arvonnalisäveroä, alennuksia tai valuuttakurssieroja.

Johto arvioi parhaillaan uuden standardin käyttöönoton vaikutuksia konsernin tilinpäätökseen ja on tunnistanut liiketoimintamalleittain seuraavat alueet, joihin standardi todennäköisesti vaikuttaa:

Jatkuvat palvelut

- Jatkuvien käyttöpalvelusopimusten alkuvaiheen käynnistystulot ja -menot. Nykyään tuotot kirjataan käynnistystulot aikana ja kustannukset sitä mukaa kun niitä syntyy. IFRS 15:n mukaan käynnistystoimet eivät johda luvattun tavaran tai palvelun siirtymiseen asiakkaalle eivätkä siten muodosta suoritevelvoitetta. Tämä vaikuttaa tuoton kirjaamisajankohtaan, koska tuotot kirjataan vasta kun käyttöpalvelut toimitetaan. Käynnistysvaiheen menoja ei kirjata kuluiksi vaan IFRS 15:n mukaisesti omaisuuseräksi sillä edellytyksellä, että määritetyt kriteerit täyttyvät.

Ohjelmistoratkaisut

- Ohjelmistolisenssit ja muut tuotteet. Tällä hetkellä tuotteen myynti tuloutetaan, kun sen omistukseen liittyvät oleelliset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet ostajalle eikä myyjällä ole enää oikeutta luovuttaa tuotetta edelleen tai tosiasiallista määräysvaltaa tuotteeseen nähden. Tuoteliiketoiminnassa asiakassopimukset sisältävät tyypillisesti ohjelmistolisenssejä, ohjelmistojen käyttöönottoa ja ylläpitoa. Riippuen räättälöinnin ja integroinnin asteesta ohjelmistolisenssit kirjataan nykyään erikseen

riskien ja hyötyjen siirtyessä asiakkaalle tai yhdessä käyttöönottopalvelun kanssa kun räätälöinti on merkittävää eikä lisenssi toimi ilman palvelua. IFRS 15:n käyttöönotto saattaa johtaa muutoksiin erillisten suoritevelvoitteiden tunnistamisessa, mikä saattaa joissain tapauksissa vaikuttaa lisenssituottojen kirjaamisajankohtaan.

Projektit

- Takuuvelvoitteet. Konserni myöntää takuita ohjelmistojen tai sovellusten toimitusprojekteille mutta ei myönnä palveluilla laajennettuja takuita asiakassopimuksissaan. Konserni odottaa takausten olevan luonteeltaan varmennuksia, että toimitus on sovittujen vaatimusten mukainen. Tällä hetkellä osa projektin tuotoista tuloutetaan takuuajana. IFRS 15:n mukaan takuut käsitellään IAS 37:n (Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat) mukaisesti.

Yhteistä kaikille liiketoimintamalleille

- Muuttuva vastike. IFRS 15:n mukaan muuttuva vastike täytyy arvioida sopimusta solmittaessa. IFRS 15 edellyttää, että arvioitua muuttuvaa vastiketta rajoitetaan, jotta tuottoja ei kirjattaisi liikaa. Tavallisimmat muuttuvat elementit transaktiohinnassa ovat eri tyyppiset alennukset. Tavallisimpien alennustyyppien arvioinnin pohjalta tuoton kirjaamisajankohtaan ei odoteta suuria muutoksia. Konserni jatkaa erilaisten muuttuvien vastikkeiden analysointia ja määrittelee niiden kirjauskäsitteilyn ja rajoitukset.

Alustavan analyysin mukaan myyntituottojen kirjaamisajankohdan ei odoteta muuttuvan merkittävästi lukuun ottamatta edellä mainittuja alueita, jotka vaativat lisäarvioita. Tällä hetkellä palvelusopimusten tuotto perustuu palveluvolyymeihin tai aikaan ja materiaaleihin, ja se kirjataan sille ajanjaksolle, jonka aikana palvelu toimitetaan tai projekti saadaan päätökseen. Konserni tulee kirjaamaan asiakassopimusten jatkuvat palvelut sarjana erotettavissa olevia tavaroita tai palveluita, yhtenä suoritevelvoitteena, kun IFRS 15:n mukaiset vaatimukset täyttyvät.

IFRS 15:n mukaan tuotot kirjataan ajan kuluessa, kun määritellyt kriteerit täyttyvät. Konserni on alustavasti arvioinut, että palvelut yleensä toimitetaan ajan kuluessa, koska asiakas joko saa ja kuluttaa samanaikaisesti konsernin suoritteesta

saamansa hyödyn tai konsernin suorite ei luo omaisuuserää, jolla olisi konsernille vaihtoehtoista käyttöä, missä tapauksessa konsernilla on toimeenpantavissa oleva oikeus saada maksu toteutetusta työstä.

Tässä vaiheessa konserni ei pysty määrittelemään uusien määräysten määrällistä vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Konserni jatkaa vaikutusten arviointia vuoden 2017 aikana.

IFRS 15 -standardia tulee soveltaa tilikausilla, jotka alkavat 1.1.2018 tai sen jälkeen. Konserni suunnittelee ottavansa IFRS 15 -standardin käyttöön konsernitilinpäätöksessään 31.12.2018 päättyvänä vuonna käyttäen takautuvaa menetelmää. Tämän johdosta konserni soveltaa IFRS 15:n vaatimuksia kuhunkin esitettyyn vertailukauteen ja oikaisee konsernitilinpäätöksensä. Konserni suunnittelee käyttävänsä käytännön apukeinoja kokonaan toteutettuihin sopimuksiin sekä sellaisiin kokonaan toteutettuihin sopimuksiin, joiden vastikkeet ovat muuttuvia, ja harkitsee muidenkin käytännön apukeinojen käyttöä. Käytännön apukeinojen käyttäminen kokonaan toteutettuihin sopimuksiin merkitsee, että kokonaan toteutettuja sopimuksia, jotka alkoivat ja päättyivät samalla tilikaudella sekä sopimuksia, jotka ovat kokonaan toteutettuja sopimuksia aikaisimman esitetyn kauden alussa, ei oikaista. Kun käytännön apukeinoja käytetään kokonaan toteutettuihin sopimuksiin, joissa on muuttuvia vastikkeita, voidaan käyttää sen päivän transaktiohintaa, jona sopimus oli kokonaan toteutettu, sen sijaan että arvioitaisiin muuttuvien vastikkeiden määrät vertailukausilla.

IFRS 16 Vuokrasopimukset

Tammikuussa 2016 julkaistu IFRS 16 merkitsee sitä, että lähes kaikki vuokrat merkitään taseeseen, kun operatiivisia vuokrasopimuksia ja rahoitusleasingsopimuksia ei enää erotella. Uuden standardin mukaan kirjataan omaisuuserä (oikeus käyttää vuokrattua hyödykettä) ja vuokrien maksamista koskeva rahoitusvelka. Ainoita poikkeuksia ovat lyhytaikaiset ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevat vuokrasopimukset.

Vuokranantajia koskeva kirjaaminen ei muutu merkittävästi.

Standardi vaikuttaa ensisijaisesti konsernin operatiivisten vuokrasopimusten kirjaamiseen. Raportointiajankohtana konsernilla on ei purettavissa olevia operatiivisia vuokrasopimuksia 183,4 milj. euron arvosta (liite 31). Konserni ei kuitenkaan vielä ole määritellyt, missä määrin nämä velvoitteet johtavat omaisuuserän ja tulevien maksuvelvoitteiden kirjaamiseen ja miten tämä

vaikuttaa konsernin tulokseen ja rahavirtojen luokitteluun.

Jotkut sitoumukset saattavat olla lyhytaikaisia ja arvoltaan vähäisiä ja jotkut saattavat liittyä järjestelyihin, jotka eivät ole IFRS 16:n mukaisia vuokria.

IFRS 16 -standardia tulee soveltaa tilikausilla, jotka alkavat 1.1.2019 tai sen jälkeen. Tässä vaiheessa konserni ei aio ottaa standardia käyttöön ennen kuin se astuu voimaan.

Disclosure initiative -projekti – muutokset IAS 7

Muutos edellyttää rahoitustoiminnasta johtuvissa veloissa tapahtuvien muutosten esittämistä ja astuu voimaan 1.1.2017.

Muita standardeja, jotka eivät vielä ole voimassa ja joilla odotettaisiin olevan oleellinen vaikutus konserniin nykyisellä tai tulevilla tilikausilla tai tuleviin transaktioihin, ei ole olemassa.

Yhdistelyperiaatteet

Konsernitiilinpäätökseen sisältyy emoyhtiö Tieto Oyj ja kaikki emoyhtiön välittömässä tai välillisessä määräysvallassa olevat tytäryhtiöt. Yleensä tämä perustuu osakeomistukseen, joka tuottaa yli puolet äänivallasta. Arvioitaessa, onko konsernilla toisessa yhtiössä määräysvalta, otetaan huomioon sellaisen potentiaalisen äänivallan olemassaolo ja vaikutus, joka on tarkasteluhetkellä toteutettavissa käyttämällä oikeus tai suorittamalla vaihto.

Tytäryhtiöt yhdistellään konsernitiilinpäätökseen hankintapäivästä myyntipäivään asti.

Liiketoimintojen yhdistämiset käsitellään hankintamenomenetelmällä. Tytäryrityksen hankinnasta maksettava vastike määritetään luovutettujen varojen, vastattaviksi otettujen velkojen ja konsernin liikkeeseen laskemien oman pääoman ehtoisten osuuksien käypänä arvona. Luovutettu vastike sisältää ehdollisesta vastikejärjestelystä johtuvan omaisuuserän tai velan käyvän arvon. Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluiksi toteutuessaan. Yksilöitävissä olevat liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut varat ja vastattaviksi otetut velat ja ehdolliset velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa kirjataan hankintakohtaisesti joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankinnan kohteen nettovarallisuudesta.

Taseeseen merkitään liikearvoksi määrä, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien

osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistetun osuuden käypä arvo yhteen laskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Jos vastikkeen, määräysvallattomien omistajien osuuden ja aiemmin omistetun osuuden yhteismäärä on pienempi kuin tytäryrityksen hankitun nettovarallisuuden käypä arvo ja kyseessä on edullinen kauppa, erotus kirjataan suoraan laajaan tuloslaskelmaan.

Konsernin sisäiset saamiset, velat ja liiketapahtumat, mukaan lukien osingot ja sisäiset katteet, eliminoidaan yhdistelyssä.

Tieto Oyj omistaa osuuksia yhteisyrityksissä, joissa sillä on oikeus järjestelyn nettovaroihin ja siten yhdistelee osuutensa pääomaosuusmenetelmällä IFRS 11 'Yhteisjärjestelyt' standardin mukaisesti. Pääomaosuusmenetelmää sovellettaessa yhteisyritysosuudet kirjataan alun perin hankintamenon määräisenä ja sitä lisätään tai vähennetään kirjaamalla konsernin osuus hankinta-ajankohdan jälkeisistä voitoista tai tappioista ja muista laajan tuloksen eristä. Jos konsernin osuus yhteisyrityksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sen osuus yhteisyrityksestä, konserni ei kirjaa lisää tappiota, ellei sillä ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta eikä se ole suorittanut maksuja yhteisyrityksen puolesta.

Määräysvallattomien omistajien osuudet ilmoitetaan erillisenä eränä konsernin omassa pääomassa.

Segmenttiraportointi

Tiedon toimintamalli muodostuu palvelualueiden ja toimialaryhmien matriisista, jossa palvelualueet ovat taloudellisen raportointirakenteen tärkeimmät toiminnalliset segmentit. Raportoitavat palvelualuesegmentit ovat Teknologiapalvelut ja uudistaminen, Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus, Toimialaratkaisut ja Tuotekehityspalvelut. Toiminnallisten segmenttien raportointi vastaa yhtiön sisäistä raportointia ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle. Ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi, jolle kuuluu vastuu resurssien allokoinnista ja toiminnallisten segmenttien suorituksen arvioinnista, on nimetty yhtiön johtoryhmä, joka vastaa myös strategisesta päätöksenteosta.

Liikearvo on kohdennettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka toimivat useissa eri maissa, ja siksi liikearvo ei sisälly segmenttiedoissa oleviin maittain esitettyihin pitkäaikaisiin varoihin.

Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat

Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa,

jossa kyseinen yritys pääasiallisesti toimii ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on yhtiön toimintavaluutta ja konsernin esittämistävaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän vaihtokurssin mukaisesti. Ulkomaan rahan määräisten monetaaristen taseerien arvostuksessa käytetään tilikauden viimeisen päivän päätöskurssia. Ulkomaan rahan määräiset ei-monetaariset käypään arvoon arvostetut erät muutetaan toimintavaluutan määräisiksi käyvän arvon arvostuspäivän tai uudelleenarvostuspäivän kurssiin. Muut ei-monetaariset erät kirjataan tapahtumapäivän vaihtokurssin mukaisesti.

Liiketoimintaan liittyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot sisältyvät liikevoittoon, paitsi ne suojauslaskennan piiriin kuuluvat erät, jotka esitetään muissa laajan tuloksen erissä. Rahoitukseen liittyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Tytäryhtiöiden (joista mikään ei toimi hyperinflatorisessa taloudessa), joiden toimintavaluutta eroaa konsernin esittämistävaluutasta tulokset ja taseet muutetaan esittämistävaluutan mukaisiksi seuraavasti:

- Taseiden varat ja velat muutetaan tilikauden viimeisen päivän päätöskurssin mukaan.
- Tulot ja menot tuloslaskelmassa muutetaan keskimääräisten kurssien mukaan.
- Kaikki näistä muutoksista aiheutuvat muuntoerot kirjataan laajan tuloksen eriin.

Kun tytäryhtiö myydään, mahdolliset muuntoerot tuloutetaan tuloslaskelmassa osana luovutusvoittoa tai -tappiota.

Ulkomaisen yksikön hankinnasta koituvan liikearvon ja käyvän arvon muutokset kirjataan ulkomaisen tytäryhtiön varoihin ja velkoihin ja ne muunnetaan päätöskurssin mukaan. Tästä johtuvat muuntoerät kirjataan laajan tuloksen eriin.

Myyntituottojen tulouttaminen

Myyntituotot kirjataan IAS 11 'Pitkäaikaishankkeet' ja IAS 18 'Tuotot' standardien mukaisesti. Myyntituotoiksi kirjataan IT-palvelujen ja -tuotteiden arvonlisäveroton ja annetuilla alennuksilla sekä vaihtokurssieroilla oikaistu myynti käyvästä arvostaan. Palvelut koostuvat pääasiassa räätälöidyistä ohjelmistoratkaisuista, ohjelmistoratkaisujen ylläpidosta sekä tietojenkäsittely- ja verkkopalveluista. Myydyt tuotteet ovat pääasiassa ohjelmistolisenssejä.

Palvelujen myyntituotto jaksotetaan sille tilikaudelle, jonka aikana palvelu toimitetaan. Kiinteähintaisista projekteista ja vastaavanlaisista asiakassopimuksista saatava tulo jaksotetaan valmistusasteen perusteella. Valmistusaste lasketaan kuukausittain vertaamalla toteutuneita työkustannuksia koko projektin arvioituun työkustannuksen määrään. Valmistusastemenetelmää käytetään edellyttäen, että valmistusaste ja palvelusopimukseen liittyvät tulot ja menot voidaan arvioida luotettavasti. Elleivät nämä ehdot täyty, ainoastaan menoja vastaava osuus tuloutetaan, jos tulojen odotetaan kattavan kyseiset menot. Toiminnan ohjaus perustuu projektien tulokseen ja suorat kustannukset kirjataan palvelualueiden, pääasiallisten toiminnallisten segmenttien, toimituksiin. Asiakasprojektien seurannassa projekti todetaan tappiolliseksi, jos projektin suorien kustannusten arvioidaan ylittävän odotetut kokonaistuotot. Tällöin kirjataan välittömästi tappiovaraus kattamatta jäävien suorien kustannusten osalta.

Tuotteen myynti tuloutetaan, kun sen omistukseen liittyvät oleelliset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet ostajalle eikä myyjällä ole enää oikeutta luovuttaa tuotetta edelleen tai tosiasiallista määräysvaltaa tuotteeseen nähden.

Jatkuvien käyttöpalvelusopimusten käynnistys- ja haltuunottovaiheeseen liittyvät menot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä. Käyttöpalvelusopimusten myyntituotto perustuu palvelumääriin ja jaksotetaan sille tilikaudelle, jonka aikana palvelu toimitetaan.

Tilaukanta

Tilaukanta esitetään tulouttamaton osa asiakkaiden allekirjoittamista tilauksista.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot koostuvat pääosin liiketoiminnan myynnistä ja muista luovutusvoitoista, vuokratuloista ja julkisista avustuksista. Lopetettujen toimintojen tuotot sisältyvät lopetettujen toimintojen nettotulokseen.

Julkiset avustukset

Julkiset avustukset on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin niillä tilikausilla, joilla avustuksen kohteeseen liittyvät kustannukset ovat syntyneet. Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan liittyvät investointiavustukset vähennetään kyseessä olevan käyttöomaisuushyödykkeen tasearvosta ja tuloutetaan poistojen kohteena olevan omaisuususerän taloudellisena käyttöaikana pienentyneen poiston muodossa.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimusmenot kirjataan kuluiksi toteutumishetkellä. Merkittävien uusien liiketoimintakonseptien ja ohjelmistotuotteiden kehitysmenot aktivoidaan taseeseen aineettomana omaisuutena, jos niihin liittyvien tulojen voidaan kohtuudella odottaa kattavan kyseiset menot, ja seuraavat kriteerit täyttyvät: hyödykkeen tekninen toteuttaminen on mahdollista niin, että se voidaan ottaa käyttöön tai myydä; johdolla on aikomus saattaa hyödyke valmiiksi ja käyttää sitä tai myydä se; hyödykettä pystytään käyttämään tai se pystytään myymään; käytettävissä on riittävästi teknisiä, taloudellisia ja muita voimavaroja kehittämistyön loppuunsaattamiseen ja hyödykkeen käyttämiseen tai myymiseen; pystytään osoittamaan, miten hyödyke tulee kerryttämään todennäköistä taloudellista hyötyä; hyödykkeestä kehittämissä vaiheissa aiheutuvat menot ovat luotettavasti määritettävissä. Aineeton omaisuus arvostetaan poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenoon.

Tuloverot

Tuloslaskelman tuloverot sisältävät konserniyhtiöiden tilikauden verotettavasta tulosta maksettavat tuloverot sekä oikaisut aiemmilta vuosilta ja laskennallisten verovelkojen tai verosaamisten muutokset. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista konsernitaseen varojen ja velkojen kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennalliset verosaamiset ja verovelat lasketaan niiden verokantojen ja -lakien mukaisesti, jotka on säädetty tai käytännössä hyväksytty tilinpäätöspäivään mennessä ja joita odotetaan sovellettavan, kun kyseinen laskennallinen verosaaminen tai verovelka realisoituu. Suurimmat väliaikaiset erot liittyvät poistoeroihin, työsuhde-etuuksiin ja aineettomiin oikeuksiin. Laskennallinen vero kirjataan väliaikaisista eroista lukuun ottamatta seuraavia eriä: verotuksessa vähennyskelvoton liikearvo, kirjanpidolliseen ja verotukselliseen tulokseen vaikuttamattomien varojen ja velkojen kirjaukset, kun kyseessä ei ole liiketoiminnan yhdistäminen, sekä tytäryhtiösijoituksiin liittyvät erot, jotka eivät todennäköisesti tule muuttamaan.

Laskennalliset verosaamiset kirjataan ainoastaan, jos on todennäköistä, että ne voidaan käyttää tulevien verotettavien tulojen kattamiseen. Yhdistelystä johtuvat laskennalliset verovelat ja -saamiset kirjataan konsernitaseeseen, jos niiden

veroseuraamusten realisoituminen on todennäköistä.

Liikearvo

Liikearvoa syntyy tytär-, osakkuus- ja yhteisyritysten hankinnan yhteydessä, ja se on määrä, jolla suoritettu vastike ylittää Tiedon osuuden hankinnan kohteen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta ja määräysvallattomien omistajien osuuden käyvän arvon.

Liikearvon alentumisen testaus

Yritysostojen yhteydessä hankittu liikearvo testataan vuosittain ja aina, kun jokin tapahtuma tai olosuhteiden muutos osoittaa, että kirjattu arvo ei ehkä ole kerrytettävissä. Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittu liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten niille rahavirtaa tuottaville yksiköille tai yksikköjen ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän yhdistämisen tuomista synergioista. Jokainen yksikkö tai yksikköjen ryhmä, jolle liikearvoa kohdistetaan, on alin taso, jolla liikearvoa seurataan sisäisesti johdon tarkoituksia varten. Jos rahavirtaa tuottavalle yksikölle kirjattun liikearvon määrä ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän, erotus kirjataan arvonalennukseksi.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on käyttöarvo määritettynä tulevien kassavirtojen netto nykyarvona tai myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennetty käypä arvo sen mukaan, kumpi näistä on suurempi.

Aineeton omaisuus

Aineettoman omaisuuden hankintameno aktivoidaan taseeseen. Liiketoimintojen yhdistämisen kautta hankittu aineeton omaisuus aktivoidaan hankintahetken käyvästä arvostaan. Aineettoman omaisuuden vaikutusaika määritetään joko rajalliseksi tai rajoittamattomaksi. Aineeton omaisuus, jonka vaikutusaika on rajallinen, poistetaan kyseisenä vaikutusaikana tasaeräpoistoina. Jos aineettoman omaisuuden vaikutusaika on rajoittamaton, suoritetaan arvonalentumistesti vuosittain ja aina, kun jokin tapahtuma tai olosuhteiden muutos osoittaa, että kirjattu arvo ei ehkä ole kerrytettävissä.

Tieto-konsernin liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä kirjattu aineeton omaisuus liittyy yleensä asiakkaisiin tai teknologioihin, joiden vaikutusaika tunnetaan. Tieto ei yleensä kirjaa markkinointiin liittyvää aineetonta omaisuutta taseeseen, koska hankitun liiketoiminnan arvo koostuu normaalisti asiakassuhteista, teknologiasta ja henkilöstöstä (joka sisältyy liikearvoon), minkä johdosta markkinointiin

liittyvällä aineettomalla omaisuudella ei yleensä ole erillistä kirjattavissa olevaa arvoa.

Konserni soveltaa seuraavia taloudellisia vaikutusaikoja:

	Vuotta
Ohjelmistot	3
Muut aineettomat oikeudet	3
Muut aineettomat hyödykkeet	3–10
Allokoidut aineettomat hyödykkeet, teknologia	3–10
Allokoidut aineettomat hyödykkeet, asiakassuhteet	2–10

Käyttöomaisuus

Maa-alueista ei tehdä poistoja. Muu käyttöomaisuus arvostetaan suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Saadut julkiset avustukset kirjataan hankintamenuon vähennyksiksi. Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittu aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon.

Poistosuunnitelma perustuu kunkin omaisuuserän arvioituun taloudelliseen vaikutusaikaan ja tasaeräpoistoihin. Tarvittaessa käyttöomaisuuden jäljellä oleva vaikutusaika arvioidaan uudestaan kunkin tilikauden lopussa.

Konserni soveltaa seuraavia taloudellisia vaikutusaikoja:

	Vuotta
Rakennukset	25–40
Tietojenkäsittelylaitteet ¹⁾	1–5
Muut koneet ja laitteet	5
Muu aineellinen omaisuus	5

¹⁾ PC-tietokoneiden hankintamenu kirjataan kuluksi hankintahetkellä.

Leasingsopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Leasingsopimukset on luokiteltu rahoitus- ja käyttöleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksilla hankittu omaisuus aktivoidaan käyttöomaisuuteen ja poistetaan taloudellisen vaikutusaikansa kuluessa. Vuosivuokrat kirjataan rahoitusleasingsopimusten lyhennyksiksi sekä korkokuluiksi.

Vuokrasopimukset, joiden mukaan vuokralle antaja pitää itsellään merkittävän osan omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat maksut kirjataan tuloslaskelman tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Jos järjestelyssä tietty käyttöomaisuus, lähinnä tekniset laitteet, luokitellaan yksilöidyiksi rahoitusleasinghyödykkeiksi, niin näihin perustuva myynti tuloutetaan sopimuskauden alussa. Asiakkaan maksut kirjataan lainasaatavan lyhennykseksi sekä korkotuotoksi.

Rahoitusinstrumentit

Luokittelu

Rahoitusvarat jaotellaan seuraaviin luokkiin:

1) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Johdannaissopimukset, sisältäen valuuttatermiini- ja valuuttaoptiosopimukset, sähköjohdannaiset sekä koronvaihtosopimukset, jaotellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi.

2) Lainat ja muut saamiset

Määräaikaiset talletukset, koostuen pääosin pankkeihin ja muihin rahoituslaitoksiin talletetuista varoista, lyhytaikaiset ja pitkäaikaiset lainasaamiset, sekä myyntisaamiset ja muut saamiset luokitellaan lainoiksi ja saamisiksi. Taseessa ne kirjataan erääntymisajankohdansa mukaisesti joko lyhytaikaisiin myyntisaamisiin, muihin saamisiin, lainasaamisiin, rahavaroihin, tai pitkäaikaisiin lainasaamisiin tai muihin saamisiin. Rahamarkkinasijoitukset esitetään lyhytaikaisina talletuksina rahavaroissa.

3) Myytävissä olevat rahoitusvarat

Sijoitukset osakeinstrumentteihin, lukuun ottamatta sijoituksia osakkuusyhtiöihin ja yhteisyrityksiin, luokitellaan myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Ne kirjataan taseessa pitkäaikaisiin varoihin, ellei tarkoituksena ole myydä niitä 12 kuukauden kuluessa raportointihetkestä.

Rahoitusvelat jaotellaan seuraaviin luokkiin:

1) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Johdannaissopimukset, sisältäen valuuttatermiini- ja valuuttaoptiosopimukset, sähköjohdannaiset sekä koronvaihtosopimukset.

2) Jaksotettuun hankintameno arvo arvo arvo rahoitusvelat

Lyhytaikaiset lainat ja luotolliset tilit, pitkäaikaiset lainat sekä ostovelat ja muut velat jaotellaan jaksotettuun hankintameno arvo arvo arvo rahoitusveloiksi. Lainat sisältyvät pitkä- tai lyhytaikaisiin velkoihin.

Rahoitusinstrumenttien arvostaminen

Konserni arvostaa rahoitusinstrumentit aluksi käypään arvoonsa. Transaktiokulut sisältyvät käypään arvoon, ellei kyseessä ole käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusinstrumentti. Yleensä käypä arvo vastaa saatua tai maksettua summaa.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä, päivänä jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään kohteena olevat rahoitusvarat. Tämä koskee kaikkia rahoitusvaroja, jotka ovat yhtiön hallussa ja jotka eivät ole johdannaissopimuksia.

Rahoitusvarat kirjataan taseesta, kun oikeus rahavirran saamiseen on loppunut tai siirretty ja konserni on pääosin siirtänyt omistamiseen liittyvät riskit ja palkkiot. Rahoitusvelat kirjataan taseesta niiden erääntyessä tai kun niihin liittyvä velvoite muuten peruutetaan.

Käyvän arvon muutokset

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutosten käsittely riippuu instrumenttien luokituksesta.

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Arvostusmenetelmä on kuvattu liitteen 26 alaviitteessä. Tähän liittyvät arvostusten muutokset raportoidaan, niiden luonteesta riippuen tuloslaskelman rahoitustuotoissa ja –kuluissa, muissa liiketoiminnan tuotoissa ja muissa liiketoiminnan kuluissa (valuuttatermiinisopimukset) sekä muissa rahoitustuotoissa ja –kuluissa (valuuttaoptiot). Muut arvonnmuutokset kirjataan korkotuottoihin ja –kuluihin (koronvaihtosopimukset) ja muihin liiketoiminnan kuluihin (sähköjohdannaiset), paitsi sovellettaessa suojauslaskentaa jolloin käyvän arvon muutokset kirjataan laajan tuloksen eriin. Taseessa arvonnmuutokset tässä luokassa kirjataan lyhytaikaisiin myyntisaamisiin, ostovelkoihin, muihin saamisiin tai velkoihin, mikäli kyseinen erä erääntyy 12 kuukauden kuluessa raportointihetken päättymisestä. Mikäli erääntymishetken on enemmän kuin 12 kuukautta, kirjataan arvonnmuutokset muihin pitkäaikaisiin saataviin tai velkoihin.

- Lainat ja saamiset

Lainat ja saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön efektiivisen koron menetelmällä.

- Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoonsa, jos käyvän arvon luotettava määrittäminen on mahdollista, ja realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan suoraan omaan pääomaan. Jos käyvän arvon mukaista arvostusta ei ole saatavissa, varat arvostetaan hankintahetken mukaiseen arvoon. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan taseessa muihin pitkäaikaisiin varoihin. Kun sijoitus myydään, kertynyt käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan.

- Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvelat

Korkokulut ja transaktiokulut jaksotetaan tuloslaskelmassa laina-aikana käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Rahoitusvarojen arvon aleneminen

- Jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvarat

Jokaisen raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko rahoitusvarojen ryhmään kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta objektiivista näyttöä. Rahoitusvarojen arvon katsotaan alentuneen, mikäli yksi tai useampi seuraavista tapauksista on tapahtunut alkuperäisen arvostuksen jälkeen ja tuolla tapauksella on vaikutusta rahoitusvaran tulevaan kassavirtaan:

1. Liikkeellelaskijan tai velallisen merkittävä taloudellisen tilanteen heikkeneminen
2. Sopimusrikkomus, kuten kyvyttömyys maksaa korkoa tai pääoman palautusta
3. Velallisen joutuminen konkurssimenettelyyn tai muuhun velkojen uudelleenjärjestelyyn tulee todennäköiseksi
4. Alla oleva markkina koskien rahoitusinstrumenttia katoaa taloudellisista vaikeuksista johtuen

Mahdollinen arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan.

- Myytävissä olevat rahoitusvarat

Yhtiö arvioi vuosittain, onko rahoitusvarojen arvon alentumisesta objektiivista näyttöä. Velkainstrumentteja koskien käytetään yllämainittua arviointiperustetta. Myytävissä oleviksi määriteltujen oman pääoman ehtoisten instrumenttien tapauksessa yhtiö arvioi, löytyykö instrumentin käyvän arvon pitkittyneestä laskusta näyttöä ja siten perustetta varojen arvonalentumiselle. Mikäli tällaista näyttöä löytyy, arvonalentuminen kirjataan tuloslaskelmaan.

Johdannaissopimukset ja suojaustoimenpiteet

Johdannaissopimukset kirjataan sopimuksen syntymishetkellä käypään arvoonsa ja arvostetaan sen jälkeen käypään arvoon perustuen. Yhtiö valitsee erikseen johdannaissopimukset suojaamaan tietyltä riskiltä, joka liittyy taseeseen merkittyihin varoihin tai velkoihin tai erittäin todennäköiseen ennakoituuun liiketoimeen (rahavirran suojaukseen).

Suojaukseen käytettävien johdannaisten käyvät arvot esitetään liitetiedossa 25. Omaan pääomaan sisältyvän suojausrahaston muutokset, jotka on kirjattu muihin laajan tuloksen eriin, esitetään myöskin liitetiedossa 25.

Rahavirran suojauksiksi määriteltyjen, ehdot täyttävien johdannaisten käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan tuloslaskelmaan muihin laajan tuloksen eriin. Suojauksen tehostomasta osasta syntyvä voitto tai tappio kirjataan tuloslaskelman erään muut liiketoiminnan tuotot/kulut. Omaan pääomaan kertyneet realisoitumattomat arvostukset tuloutetaan tuloslaskelmaan samanaikaisesti kun suojattavasta erästä syntyy tulosvaikutteiset kirjaukset.

Myyntisaamiset ja muut saamiset

Myyntisaamiset ja muut saamiset arvostetaan aluksi nimellisarvoonsa. Epävarmoista saamisista tehdään konsernin luottopolitiikan määrittelemien periaatteiden mukaisesti varaus, joka kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Varauksen määrä on laskennallinen arvio saamisista, joita ei onnistuta perimään ja jotka suurella todennäköisyydellä tullaan kirjaamaan alas. Laskennallinen arvio perustuu niiden saamisten määrään, jotka ovat olleet erääntyneinä luottopolitiikassa määritellyn ajanjakson. Lopullinen alakirjauspäätös perustuu tapauskohtaiseen riskiarvioon.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat pankkitileistä ja nostettavissa olevista lyhytaikaisista talletuksista sekä muista likvideistä alle kolmen kuukauden sijoituksista. Luotolliset tilit on käsitelty lyhytaikaisina lainoina lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa.

Varaukset

Ajoitukseltaan tai suuruudeltaan epävarmoista menneisiin tapahtumiin perustuvista yhtiön oikeudellisista tai tosiasiallisista velvoitteista kirjataan taseeseen varaus, jos on todennäköistä, että kyseisen veloitteen täyttäminen vaatii yhtiötä tulevaisuudessa luopumaan taloudellisista hyödykkeistä. Varauksena kirjattava määrä on niiden menojen nykyarvo, joita veloitteen täyttämisen odotetaan edellyttävän. Nykyarvon laskennassa käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetkellä rahan aika-arvosta ja kyseistä veloitetta koskevista erityisriskeistä.

Työsuhte-etuudet

Tieto-konsernin yhtiöt ylläpitävät erilaisia kansallisten vaatimusten ja käytäntöjen mukaisia eläkejärjestelyjä. Suurin osa järjestelyistä luokitellaan maksupohjaisiksi. Maksut maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, johon ne liittyvät. Maksun jälkeen Tieto-konsernilla ei ole muita kyseisiin järjestelyihin liittyviä velvoitteita.

Muut kuin maksupohjaiset eläkejärjestelyt ovat etuuspohjaisia. Etuuspohjaisessa järjestelyssä määritellään eläke-etuus, jonka työntekijä saa eläkkeelle jäädessään, ja etuuden määrä riippuu yhdestä tai useammasta tekijästä, kuten iästä, palvelusvuosista ja palkkatasosta.

Etuuspohjaisiin järjestelyihin liittyvä vastuu on veloitteen nykyarvo vähennettynä järjestelyyn liittyvien varojen käyvällä arvolla. Etuuspohjaisen veloitteen määrä perustuu riippumattomien vakuutusmatemaatikkojen vuosittaisiin laskelmiin, joissa käytetään ennakoituun etuusoikeyyksikköön perustuvaa menetelmää (projected unit credit method). Veloitteen nykyarvo määritetään diskonttaamalla arvioidut vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen korkoa. Lainat, joiden korkoa käytetään, on laskettu liikkeeseen samassa valuutassa kuin maksettavat etuudet ja erääntyvät suunnilleen samaan aikaan kuin vastaava eläkevelvoite.

Nettokorot nettoeläkevelvoitteesta tai saamisesta esitetään rahoituserissä.

Kokemusperusteisista tarkistuksista ja vakuutusmatemaattisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muiden laajan tulokseen erien kautta oman pääoman hyvitykseksi tai veloituksiksi sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Osakeperusteiset maksut

Tieto käyttää kannustinohjelmissaan omana pääomana maksettaviksi luokiteltuja osakeoptioita ja palkkioita, jotka voidaan maksaa joko osakkeina, käteissuorituksena tai näiden yhdistelmänä. Myönnettyjä optioita ja osakkeita vastaan saatavien työsuoritusten käypä arvo kirjataan kuluksi oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Ei-markkinaperusteiset ehdot (esimerkiksi tulokseen liittyvät tavoitteet ja työsuhteen kesto) otetaan huomioon niiden optioiden lukumäärässä, joihin työntekijöillä odotetaan syntyvän oikeus. Arvio siitä, miten moneen optioon odotetaan syntyvän oikeus ei-markkinaperusteisten ehtojen perusteella, tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä. Alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdollinen vaikutus merkitään tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan tehdään vastaava oikaisu.

Osakkeina annettavat palkkiot kirjataan henkilöstökuluksi ja oman pääoman lisäykseksi, osakeperusteiset palkkiot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan ansainta-ajan kuluessa. Henkilöstölle käteisenä mahdollisesti maksettavan, osakeoikeuksiin liittyvän summan käypä arvo

kirjataan kuluksi, ja vastaava summa lisätään velkoihin sillä kaudella, jonka aikana työntekijöillä on oikeus saada kyseinen käteissuoritus. Velka lasketaan aina tilikauden päättyessä sekä maksun suorituspäivänä. Velan käyvässä arvossa tapahtuneet muutokset kirjataan henkilöstökuluihin tuloslaskelmassa.

Asetettujen taloudellisten tavoitteiden toteutumisaste vaikuttaa kirjattavien ja maksettavien palkkioiden suuruuteen.

Oma pääoma, osingot ja omat osakkeet

Hallituksen ehdottamia osinkoja ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen hyväksyntää.

Tieto Oyj:n omien osakkeiden hankintameno ja omien osakkeiden hankintaan liittyvät välittömät kustannukset kirjataan oman pääoman vähennyksiksi.

Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla osakkeenomistajille kuuluva tulos yhtiön tilikauden aikana liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla, lukuun ottamatta Tieto Oyj:n hankkimia osakkeita.

Laimennettu osakekohtainen tulos lasketaan olettaen, että kaikki merkintäoikeudet ja optiot on käytetty tilikauden alussa. Liikkeessä olevien osakkeiden painotetun keskiarvon lisäksi nimittäjä sisältää myös merkintäoikeuksien ja optioiden oletetusta käytöstä saadut osakkeet.

Merkintäoikeuksien ja optioiden oletettua käyttöä ei huomioida osakekohtaisessa tuloksessa, jos niiden toteutushinta ylittää osakkeiden tilikauden aikaisen keskimääräisen markkinahinnan. Merkintäoikeuksilla ja optioilla on laimentava vaikutus ainoastaan, kun osakkeiden tilikauden aikainen keskimääräinen markkinahinta ylittää merkintäoikeuksien ja optioiden toteutushinnan.

Oikaistut erät

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) uusien, vaihtoehtoisia tunnuslukuja koskevien ohjeiden mukaisesti Tieto on muuttanut taloudellisessa raportoinnissa käyttämäänsä terminologiaa. Termi "oikaistut erät" on korvannut termin "kertaluonteiset erät". Oikaistut erät sisältävät uudelleenjärjestelykulut, myyntivoitot/-tappiot, liikearvon alentumiset ja muut erät.

Tieto käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja, koska ne kuvaavat liiketoiminnan tulosta paremmin ja helpottavat vertailua tuloskausien välillä. Niitä käytetään IFRS:n mukaisten tunnuslukujen lisäksi, mutta ne eivät korvaa IFRS-tunnuslukuja.

Keskeiset kirjanpidolliset arviot ja oletukset

IFRS -käytännön mukaisen tilinpäätöksen laatiminen vaatii yrityksen johdolta arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat yrityksen varojen, velkojen, tulojen ja kulujen tilinpäätökseen kirjattavaan määrään sekä ehdollisten varojen ja velkojen liitetiedoissa esitettävään määrään. Vaikka nämä arviot pohjautuvat johdon parhaaseen käsitykseen nykyhetken tapahtumista ja toimenpiteistä, toteutuneet tulokset saattavat poiketa arvioiduista.

Keskeisimmät erät, jotka edellyttävät johdolta arvioiden tekemistä, on esitetty seuraavissa liitetiedoissa:

	Liite
Myyntituottojen tulouttaminen	2
Liikearvon alentuminen	30
Laskennalliset verot	13
Osakeperusteiset maksut	10
Työsuhde-etuudet	11
Johdannaisten ja muiden rahoitusinstrumenttien käypä arvo	25–26

Tilikauden tulos

1. SEGMENTTI-INFORMAATIO

Toiminnalliset segmentit muodostavat kehikon johtoryhmän strategiselle päätöksenteolle ja toiminnan tuloksellisuuden seurannalle.

Heinäkuussa 2016 raportoitavat toiminnalliset segmentit muuttuivat, kun toimintamalli linjattiin uuden strategian mukaiseksi. Johtoryhmä tarkastelee ja arvioi liiketoimintaa matriisirakenteena, joka muodostuu palvelualueista ja toimialaryhmistä. Yhtiö määrittelee matriisiorganisaatiosta raportoitaviksi segmenteiksi ne toiminnalliset segmentit, joiden perusteella se parhaiten voi tuottaa riittävää informaatiota liiketoimintojensa luonteen ja niiden taloudellisten vaikutusten sekä toimintaympäristöjensä arvioimiseksi. Tiedossa palvelualueidimension määrittää pääasialliset toiminnalliset segmentit, joihin strategiset päätökset kohdistuvat, ja jotka siten muodostavat pohjan raportoitavien segmenttien määrittelemiseksi IFRS 8 standardin mukaisesti.

Raportoitavat toiminnalliset segmentit palvelualueidensiossa ovat Teknologiapalvelut ja uudistaminen, Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus, Toimialaratkaisut ja Tuotekehityspalvelut. Raportoitavat palvelualuesegmentit ovat rahavirtaa tuottavia yksiköitä, joille liikearvo on kohdennettu.

Konsernitason kulut, kuten konsernijohdon kulut ja konsernin osuus tukitoimintojen kuluista, sekä muut jakamattomat kulut eivät sisälly palvelualuesegmentteihin vaan ne raportoidaan Tukitoiminnot ja globaali johto -yksikössä.

Palvelualueiden liikevaihdon raportointi edustaa myös Tiedon tuotteiden ja palveluiden raportointia.

Johtoryhmä arvioi toiminnallisten segmenttien tulosta liikevoiton (EBIT) perusteella. Johtoryhmälle raportoitava liikevoitto on samansisältöinen IFRS tuloslaskelmassa raportoitavan liikevoiton kanssa.

Asiakasmyynti palvelualueittain

Milj. euroa	2016 1-12	2015 1-12	Muutos %
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	762	755	1
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	139	125	12
Toimialaratkaisut	475	439	8
Tuotekehityspalvelut	117	142	-17
Konserni yhteensä	1 493	1 460	2

Segmenttien välistä sisäistä myyntiä ei esiinny, koska johdon raportoinnissa myyntituotot ja -kulut kirjataan suoraan kyseisille asiakasprojekteille.

Asiakasmyynti maittain

Milj. euroa	2016 1-12	2015 1-12	Muutos %
Suomi	674	669	1
Ruotsi	566	553	2
Norja	159	140	13
Muut	94	99	-5
Konserni yhteensä	1 493	1 460	2

Suomessa IT-palvelut kasvoivat 1,8 % vuonna 2016.

Ruotsissa kasvu paikallisissa valuutoissa oli 3,8 %. IT-palvelut kasvoivat 7,4 % paikallisissa valuutoissa.

Norjassa kasvu paikallisissa valuutoissa oli 16,9 %.

Asiakasmyynti toimialaryhmittäin

Milj. euroa	2016 1-12	2015 1-12	Muutos %
Finanssipalvelut	370	347	7
Julkinen sektori, terveydenhuolto ja hyvinvointi	479	439	9
Teolliset palvelut ja kuluttajapalvelut	527	533	-1
Tuotekehityspalvelut	117	142	-17
Konserni yhteensä	1 493	1 460	2

Asiakasmyynti tietoliikenne-toimialalle oli 232 (275) milj. euroa.

Miitään yksittäiseltä ulkopuoliselta asiakkaalta vuonna 2016 tai 2015 kertynyt liikevaihto ei ylittänyt 10 % koko konsernin liikevaihdosta.

Liikevoitto (EBIT) palvelualueittain

	2016	2015	Muutos
Milj. euroa	1-12	1-12	%
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	89,0	65,5	36,0
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	4,1	1,5	167,0
Toimialaratkaisut	55,2	65,4	-15,5
Tuotekehityspalvelut	10,9	15,6	-30,5
Tukitoiminnot ja globaali johto	-18,5	-22,8	19,0
Liikevoitto (EBIT)	140,8	125,2	12,5

Liikevoitto (EBIT) palvelualueittain

	2016	2015	Muutos
%	1-12	1-12	%-yks
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	11,7	8,7	3,0
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	3,0	1,2	1,7
Toimialaratkaisut	11,6	14,9	-3,2
Tuotekehityspalvelut	9,3	11,0	-1,8
Liikevoitto (EBIT)	9,4	8,6	0,9

Oikaistu liikevoitto (EBIT) palvelualueittain

	2016	2015	Muutos
Milj. euroa	1-12	1-12	%
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	92,4	88,6	4,3
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	1,7	3,1	-43,8
Toimialaratkaisut	59,2	61,3	-3,5
Tuotekehityspalvelut	11,1	14,7	-24,5
Tukitoiminnot ja globaali johto	-12,2	-16,8	27,6
Liikevoitto (EBIT)	152,2	150,8	0,9

Oikaistu liikevoitto (EBIT) palvelualueittain

	2016	2015	Muutos
%	1-12	1-12	%-yks
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	12,1	11,7	0,4
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	1,2	2,5	-1,2
Toimialaratkaisut	12,5	14,0	-1,5
Tuotekehityspalvelut	9,4	10,3	-0,9
Liikevoitto (EBIT)	10,2	10,3	-0,1

Henkilöstö palvelualueittain

	Kauden lopussa			Keskimäärin		
	2016 1-12	Muutos %	Osuus %	2015 1-12	2016 1-12	2015 1-12
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	6 338	8	46	5 881	6 159	6 044
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	1 376	2	10	1 349	1 367	1 220
Toimialaratkaisut	4 024	10	29	3 668	3 813	3 469
Tuotekehityspalvelut	1 243	-3	9	1 279	1 222	1 488
Palvelualueet yhteensä	12 981	7	94	12 178	12 560	12 222
Toimialaryhmittä	260	-4	2	272	272	295
Tukitoiminnot ja globaali johto	635	0	5	634	641	667
Konserni yhteensä	13 876	6	100	13 083	13 472	13 184

Henkilöstö maittain

	Kauden lopussa			Keskimäärin		
	2016 1-12	Muutos %	Osuus %	2015 1-12	2016 1-12	2015 1-12
Suomi	3 552	-2	26	3 612	3 586	3 846
Ruotsi	2 698	8	19	2 490	2 583	2 496
Intia	2 503	12	18	2 230	2 379	2 137
Tšekin tasavalta	2 247	11	16	2 025	2 145	2 037
Latvia	649	-4	5	678	664	690
Norja	636	6	5	600	607	479
Puola	413	-2	3	421	394	450
Kiina	305	18	2	258	280	285
Viro	280	43	2	196	256	169
Itävalta	138	11	1	124	130	119
Liettua	99	-14	1	115	111	117
Muut	357	7	3	335	337	358
Konserni yhteensä	13 876	6	100	13 083	13 472	13 184
Onshore-maat	7 233	3	52	7 045	7 117	7 125
Offshore-maat	6 643	10	48	6 039	6 355	6 058
Konserni yhteensä	13 876	6	100	13 083	13 472	13 184

Pitkäaikaiset varat maittain

Milj. euroa	2016 31.12.	2015 31.12.	Muutos %
Suomi	85,9	81,7	5
Ruotsi	39,3	24,3	61
Muut	21,2	18,0	18
Pitkäaikaiset varat yhteensä	146,4	124,0	18

Liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka sisältävät useita maita ja siksi yllä olevat maittain esitetyt pitkäaikaiset varat eivät sisällä liikearvoa.

Poistot palvelualueittain

Miij. euroa	2016	2015	Muutos
	1-12	1-12	%
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	35,2	38,7	-9
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	0,1	0,0	-
Toimialaratkaisut	0,8	0,6	43
Tuotekehityspalvelut	0,0	0,3	-85
Tukitoiminnot ja globaali johto	3,7	4,2	-13
Konserni yhteensä	39,8	43,8	-9

Yritys- ja liiketoimintahankinnoista tulevien allokoitujen aineettomien hyödykkeiden poistot palvelualueittain

Miij. euroa	2016	2015	Muutos
	1-12	1-12	%
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	-	-	-
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	0,4	0,2	151
Toimialaratkaisut	2,8	1,0	183
Tuotekehityspalvelut	-	-	-
Tukitoiminnot ja globaali johto	-	-	-
Konserni yhteensä	3,3	1,2	178

Muiden allokoitujen aineettomien hyödykkeiden poistot palvelualueittain

Miij. euroa	2016	2015	Muutos
	1-12	1-12	%
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	8,9	9,2	-3
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	0,1	0,0	-
Toimialaratkaisut	0,2	0,1	111
Tuotekehityspalvelut	-0,0	-0,1	-84
Tukitoiminnot ja globaali johto	1,6	2,4	-31
Konserni yhteensä	10,8	11,6	-7

2. VALMISTUSASTEEN MUKAINEN TULOUTTAMINEN

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Tuloslaskelman erät		
Tilikauden aikana valmistusasteen mukaan tuloutettu liikevaihto	113,3	126,7
Muu liikevaihto	1 379,3	1 333,4
Liikevaihto	1 492,6	1 460,1
Keskeneräisten valmistusasteen mukaisesti tuloutettavien pitkäaikaishankkeiden kertyneet tuloutetut liikevaihdot tilikauden lopussa	175,5	193,0
Taseen erät		
Valmistusasteen mukaisesti tuloutettavien pitkäaikaishankkeiden myyntisaamiset	27,4	30,9
Valmistusasteen mukaisesti tuloutettavien pitkäaikaishankkeiden laskuttamattomat saamiset vähennettynä kirjatulla tappiolla	20,3	13,8
Valmistusasteen mukaisesti tuloutettavien pitkäaikaishankkeiden saamiset asiakkailta	47,7	44,7
Valmistusasteen mukaisesti tuloutettaviin pitkäaikaishankkeisiin liittyvät velat asiakkaille vähennettynä kirjatulla tappiolla	15,2	13,9

3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Milj. euroa	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Käyttöomaisuuden myyntivoitot		0,1	0,3
Osakkeiden ja liiketoimintojen myyntivoitot		0,0	6,6
Vuokratuotot		1,4	1,9
Julkiset avustukset		4,0	6,9
Rahavirran suojauksen tehon osuus	26	0,0	0,0
Muiden johdannaisten valuuttakurssivoitot		5,9	6,4
Muut tuotot		8,4	8,4
		19,8	30,5

Julkisista avustuksista 3,3 milj. euroon liittyy palautusehto. Täyttymättömiä ehtoja ei ole ollut.

4. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Milj. euroa	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Ohjelmistoihin liittyvät vuokrat, lisenssit ja ylläpito		58,5	63,1
Data- ja puhelinviestintä		11,1	11,4
ICT -hankinnat ja -palvelut		29,9	25,1
Mainonta ja markkinointi		7,5	9,1
Matkakulut		21,5	20,6
Koulutuskulut		6,5	6,8
Konsultointikulut		24,8	23,9
Tilintarkastajien palkkiot		1,7	1,7
Kiinteistöihin liittyvät kulut		71,8	69,1
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	26	-	0,0
Muiden johdannaisten valuuttakurssitappiot		3,9	7,5
Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntitappiot		0,0	0,1
Muut liiketoiminnan kulut		23,8	16,1
		261,0	254,5
Tilintarkastajien palkkiot			
KHT-yhteisö PwC			
Tilintarkastuspalkkiot		0,8	0,7
Veroneuvonta		0,6	0,6
Muut palvelut		0,2	0,3
		1,6	1,6
Muut tilintarkastustoimistot			
Tilintarkastuspalkkiot		0,0	0,0
Veroneuvonta		0,0	0,0
Muut palvelut		0,1	0,1
		0,1	0,1

5. KEHITTÄMISMENOT

Tiedon palveluiden kehittämiskulut olivat noin 75 milj. euroa vuonna 2016 eli 5,0 % liikevaihdosta (60 milj. euroa eli 4,1 % liikevaihdosta vuonna 2015). Nämä kulut kattavat palveluiden ja tuotteiden kehittämisen. Painopistealueita ovat olleet esimerkiksi toimialakohtaiset ohjelmistotuotteet, asiakaskokemuksen johtaminen ja tietoturvapalvelut sekä pilvipalvelut. Lisäksi sisäiseen kehittämiseen kuten infrastruktuuripalveluiden standardointiin liittyvät kustannukset sisältyvät summaan. Merkittävien uusien liiketoimintakonseptien ja ohjelmistotuotteiden kehittämismenot aktivoidaan taseeseen aineettomana omaisuutena, jos ne täyttävät tilinpäätösperiaatteiden mukaiset edellytykset. Vuosina 2016 ja 2015 kehittämiskuluja ei aktivoitu taseeseen.

6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

31.12.2016 Milj. euroa	Korkotuotot	Korkokulut	Kurssivoitot ja -tappiot	Muut rahoitustuotot	Muut rahoituskulut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	-	-	0,4	-	-	0,4
Lainat ja muut saamiset	2,1	-	-1,5	-	-	0,6
Myytäviksi olevat rahoitusvarat	-	-	-	-	-	-
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat	-	-4,0	-	-	-0,9	-4,9
Yhteensä IAS 39 mukaan ryhmiteltynä	2,1	-4,0	-1,1	-	-0,9	-3,9
Eläkevastuu, netto	-	-0,1	-	-	-	-0,1
Yhteensä	2,1	-4,1	-1,1	-	-0,9	-4,0

31.12.2015 Milj. euroa	Korkotuotot	Korkokulut	Kurssivoitot ja -tappiot	Muut rahoitustuotot	Muut rahoituskulut	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,1	-0,1	-2,3	-	-	-2,3
Lainat ja muut saamiset	1,8	-	-0,1	-	-	1,7
Myytäviksi olevat rahoitusvarat	-	-	-	-	-	-
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat	-	-3,5	-	-	-1,4	-4,9
Yhteensä IAS 39 mukaan ryhmiteltynä	1,9	-3,6	-2,4	-	-1,4	-5,5
Eläkevastuu, netto	-	-0,4	-	-	-	-0,4
Yhteensä	1,9	-4,0	-2,4	-	-1,4	-5,9

Liikevoittoon sisältyneet kurssivoitot ja -tappiot olivat 0,8 milj. euroa vuonna 2016 (-4,0 milj. euroa vuonna 2015).

7. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (milj. euroa)	107,2	90,5
Osakekohtainen tulos (euroa)		
Laimentamaton	1,46	1,23
Laimennusvaikutuksella oikaistu	1,46	1,23
Osakkeiden määrä keskimäärin		
Laimentamaton		
Painotettu keskiarvo	73 660 433	73 426 563
Osakeoptioiden ja osakkeiden laimennusvaikutus	18 201	126 915
Laimennusvaikutuksella oikaistu		
Laimennusvaikutuksella oikaistut osakkeet, painotettu keskiarvo	73 678 634	73 553 478

Laimentamaton osakekohtainen tulos on laskettu käyttämällä keskimääräistä osakemäärää kauden aikana. Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos on laskettu käyttämällä keskimääräistä osakemäärää kauden aikana huomioiden osakeoptioiden ja osakkeiden laimennusvaikutus.

Työsuhde-etuudet

8. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

Milj. euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Palkat	622,4	624,9
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	70,5	72,3
Eläkekulut - etuuspohjaiset järjestelyt ¹⁾	-1,2	3,3
Muut lakisääteiset sosiaalikulut	112,9	109,0
Osakeperusteiset maksut		
Optiokulut	0,0	0,1
Osakeperusteiset kulut	3,3	2,6
Muut henkilöstökulut	19,2	16,1
	827,1	828,3

¹⁾ Etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyvät korot on raportoitu rahoituserissä ja ne on eritelty liitteessä 6.

Työsuhde-etuudet sisältävät uudelleenjärjestelykuluja ja muita työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuja 11 (31) milj. euroa.

Tuloslaskelmaan kirjattavat omana pääomana maksettavat kulut perustuvat myönnetyn instrumentin käypään arvoon, joka arvioidaan Black & Scholes -menetelmällä. Tuloslaskelman kulukirjauksen vastaeränä on oma pääoma, jolloin kulukirjauksella ei ole vaikutusta oman pääoman kokonaismäärään.

9. JOHDON PALKKIOT VUONNA 2016

Johdon palkkiot yhteensä, euroa	2016	2015
Hallituksen kokonaispalkkiot	448 900	515 000
Palkat	3 278 598	3 495 502
Edut	101 082	133 609
Erityiserät	0	0
Irtisanomiskorvaukset	0	0
Tulospalkkiot	589 314	1 023 359
Osakepohjaisten maksujen kustannukset	1 432 798	1 081 267
Lakisääteiset eläkekustannukset	659 277	455 313
Lisäeläkekustannukset	974 229	867 802
Yhteensä	7 484 198	7 571 852

Hallitus

Yhtiökokouksen päätöksen mukaan johdon palkkiot ovat raha- ja osakemääräisiä. Puheenjohtaja 83 000 euroa /vuosi, varapuheenjohtaja 52 500 euroa /vuosi, muut jäsenet 34 500 euroa /vuosi, valiokunnan puheenjohtaja 52 500 euroa /vuosi ja lisäksi 800 euroa /kokous.

Hallituksen kokonaispalkkiot	448 900	515 000
Hallituksen puheenjohtaja	96 600	100 600
Hallituksen varapuheenjohtaja	66 900	67 700
Jäsenet	285 400	346 700

Toimitusjohtaja

Palkka	600 000 euroa	(2015: 550 000 euroa)
Edut	3 146 euroa	(2015: 2 409 euroa)
Erityiserät	0 euroa	(2015: 0 euroa)
Tulospalkkio	179 053 euroa (arvio, ei vielä päätetty)	(2014: 299 894 euroa)
Tulospalkkion perusteet	Vuotuinen tulospalkkio perustuu pääosin konsernin liikevaihtoon, tulokseen, tilauskertymään ja onnistumiseen yhtiön strategisissa tavoitteissa ja on enimmillään 100 % peruspalkasta.	
Tiedon osakepohjainen kannustinohjelma 2012–2014	Palkkio vastaa 50 % vuotuisesta peruspalkasta, kun tavoitteiden perustaso on saavutettu, ja on korkeintaan 120 % vuotuisesta peruspalkasta tavoitteiden maksimitason ylittyessä.	Luovutusrajoitusten alaisten osakkeiden arvo on 330 273 euroa ¹⁾
	Ansaintajakoilta 2014 ja 2012–2014 toimitusjohtajalle maksettiin palkkiona 12 742 osaketta keväällä 2015. Osakkeet ovat luovutusrajoitusten alaisia järjestelmän ehtojen mukaisesti.	
Osakepohjainen palkitsemisohjelma	Toimitusjohtaja on oikeutettu saamaan palkkion, joka vastaa yhteensä 9 200 osaketta, mikäli ohjelman kriteerit toteutuvat. Ohjelma jatkuu vuoden 2016 loppuun saakka.	Allokaation laskennallinen käypä arvo on 238 464 euroa ¹⁾
Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015–2017	Toimitusjohtaja on oikeutettu saamaan palkkion, joka vastaa yhteensä 20 000 osaketta, mikäli ohjelman kriteerit toteutuvat tavoitetasolla. Palkkio vastaa yhteensä 40 000 osaketta, mikäli kriteerit toteutuvat enimmäistasolla. Ohjelma jatkuu kevääseen 2018 saakka.	Allokaation laskennallinen käypä arvo on 451 008 euroa ²⁾
Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2016–2017	Toimitusjohtaja on oikeutettu saamaan palkkion, joka vastaa yhteensä 20 000 osaketta, mikäli ohjelman kriteerit toteutuvat tavoitetasolla. Palkkio vastaa yhteensä 40 000 osaketta, mikäli kriteerit toteutuvat enimmäistasolla. Ohjelma jatkuu kevääseen 2019 saakka.	Allokaation laskennallinen käypä arvo on 575 424 euroa ²⁾
Osakepohjaisten maksujen kustannukset	350 661 euroa	(2015: 315 896 euroa)
Eläkeikä	63	
Lakisääteiset eläkekustannukset	156 686 euroa	(2015: 96 580 euroa)
Lisäeläkekustannukset	127 054 euroa	(2015: 124 420 euroa)
Eläke	Vuosimaksu (lakisääteisen eläkkeen lisäksi) 23 % vuosittaisesta peruspalkasta (maksupohjainen järjestely)	
Irtisanomisaika	12 kuukautta	
Irtisanomiskorvaus	12–18 kuukauden palkkaa vastaava summa	

Johtoryhmä

Ilman toimitusjohtajaa		
Palkat	2 678 598 euroa	(2015: 2 945 502 euroa)
Edut	97 936 euroa	(2015: 131 200 euroa)
Erityiserät	0 euroa	(2015: 0 euroa)
Tulospalkkiot	410 261 euroa (arvio, ei vielä päätetty)	(2015: 723 465 euroa)
Tulospalkkion perusteet	Vuotuisen tulospalkkion peruste kuten myös tavoite ja enimmäismäärä vaihtelevat johtoryhmän jäsenten välillä.	
Tiedon osakepohjainen kannustinohjelma 2012–2014	Osakekannustinohjelmaan 2012–2014 pohjautuva palkkio vastaa 30–40 % vuotuisesta peruspalkasta, kun tavoitteiden perustaso on saavutettu, ja 60–80 % vuotuisesta peruspalkasta tavoitteiden maksimitason ylittyessä. Ansaintajaksojen 2014 ja 2012–2014 toteuman perusteella keväällä 2016 siirrettiin 2 744 osaketta johtoryhmän jäsenille (ilman konsernijohtajaa). Yhteensä 20 766 osaketta on luovutusrajoitusten alaisena kannustinohjelman ehtojen mukaisesti.	Vuonna 2016 maksettujen palkkioiden arvo oli 159 179 euroa. Luovutusrajoitusten alaisten osakkeiden arvo on 538 514 euroa ¹⁾
Osakepohjainen palkitsemisohjelma	Johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja saamaan palkkion, joka vastaa yhteensä 23 900 osaketta, mikäli ohjelman kriteerit toteutuvat. Ohjelma jatkuu vuoden 2016 loppuun saakka.	Allokaatioiden laskennallinen käypä arvo on 619 488 euroa ¹⁾
Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015–2017	Johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja saamaan palkkion, joka vastaa yhteensä 97 600 osaketta, mikäli ohjelman maksimitason kriteerit toteutuvat. Ohjelma jatkuu vuoden 2018 kevääseen saakka.	Allokaatioiden laskennallinen käypä arvo on 1 100 460 euroa ²⁾
Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2015–2017	Johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja saamaan palkkion, joka vastaa yhteensä 12 000 osaketta, mikäli ohjelman kriteerit toteutuvat. Ohjelma jatkuu vuoden 2018 kevääseen saakka.	Allokaatioiden laskennallinen käypä arvo on 311 040 euroa ¹⁾
Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2016–2018	Johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja saamaan palkkion, joka vastaa yhteensä 94 000 osaketta, mikäli ohjelman maksimitason kriteerit toteutuvat. Ohjelma jatkuu vuoden 2019 kevääseen saakka.	Allokaatioiden laskennallinen käypä arvo on 1 352 246 euroa ²⁾
Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2016–2018	Johtoryhmän jäsenet ovat oikeutettuja saamaan palkkion, joka vastaa yhteensä 10 000 osaketta, mikäli ohjelman kriteerit toteutuvat. Ohjelma jatkuu vuoden 2019 kevääseen saakka.	Allokaatioiden laskennallinen käypä arvo on 259 200 euroa ¹⁾
Osakepohjaisten maksujen kustannukset	1 082 137 euroa	(2015: 765 371 euroa)
Eläkeikä	Kansallisten standardien mukaisesti	
Lakisääteiset eläkekustannukset	502 590 euroa	(2015: 358 733 euroa)
Lisäeläkekustannukset	847 175 euroa	(2015: 743 382 euroa) ³⁾
Eläke	Vuosimaksu (lakisääteisen eläkkeen lisäksi) 15 % ja 23 % (yhdeällä johtoryhmän jäsenellä) vuosittaisesta peruspalkasta (maksupohjaisia ja etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä)	
Irtisanomisaika	Vaihtelee 6 ja 12 kuukauden välillä	
Irtisanomiskorvaus	Ehdot vaihtelevat sopimuskohtaisesti, määrät vastaavat irtisanomisaikoja	

Yhtiöllä ei ollut lainasaamia konsernin johtohenkilöiltä 31.12.2015 eikä 31.12.2016.

Yhtiöllä ei ole takauksia konsernin johtohenkilöiden vastuista.

¹⁾ Osakeperusteisen palkitsemisohjelman käypä arvo lasketaan tilinpäätöshetken osakekursilla 25,92 euroa.

²⁾ Suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän käypä arvo lasketaan tilinpäätöshetken toteumaennusteella ja osakekursilla 25,92 euroa.

³⁾ Vuoden 2015 eläkekustannukset päivitetty vuonna 2016 maksetuilla lopullisilla eläkemaksuilla.

10. OPTIO-OIKEUDET JA OSAKEKANNUSTIMET

Tieto 2009 optio-oikeudet

2009 C optio-oikeudet

Optioiden alkuperäinen määrä		600 000
Optioiden määrä	31.12.2015	103 159
Tiedon hallussa olevat optiot	31.12.2015	138 675
Myönnetyt optiot vuoden aikana		0
Menetettyt optiot vuoden aikana		0
Mitätöidyt optiot vuoden aikana		0
Käytetyt optiot vuoden aikana		96 159
Erääntyneet optiot vuoden aikana		145 675
Konvertoidut optiot vuoden aikana		0
Optioiden määrä	31.12.2016	0
Tieto Oyj:n hallussa olevat optiot	31.12.2016	0
Toteutettavissa olevat optiot	31.12.2016	0
Merkintäaika	1.3.2014–31.3.2016	
Merkintäehdot	Yhdellä optio-oikeudella voi merkitä yhden osakkeen. Merkintähinta on 12,91 euroa. ¹⁾ Merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määrittelyajan alkamisen jälkeen mutta ennen osakemerkintää päätettävien osinkojen ja vapaan oman pääoman rahastoista jaettujen varojen määrällä asianomaisena täsmäytyspäivänä. Erääntymishetkellä merkintähinta oli 7,78 euroa.	

¹⁾ 2009 C optio-oikeuden merkintähinta on Tiedon osakkeen kaupankäyntimäärillä painotettu keskimurssi jatkuvassa kaupankäynnissä, pyöristettynä lähimpään senttiin, NASDAQ Helsingissä vuoden 2010 tilinpäätöksen julkistamispäivää välittömästi seuraavalta kahden kuukauden ajanjaksolta.

Vuoden 2015 osakeoptiotiedot

		Osakkeita	Painotettu toteutushinta
Osakeoptiot	31.12.2015	103 159	9,13
Myönnetyt		0	0,00
Toteutetut ¹⁾		96 159	7,78
Menetettyt		0	0,00
Erääntyneet		7 000	7,78
Osakeoptiot	31.12.2016	0	0,00

Osakeoptioiden käyvän arvon määrittämisessä käytetyt oletukset

Osakeoptioiden käypä arvo on määritetty Black & Scholes -menetelmällä. Optiota ei myönnetty vuonna 2016.

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

Tiedon osakepohjainen kannustinojelman 2012–2014

Tiedon hallitus päätti 15.12.2011 käynnistää uuden osakekannustinojelman (Long-Term Incentive Programme) vuosille 2012–2014. Ohjelma sisältää kolme vuoden pituista osakekohtaista tulosta (EPS) mittaavaa ansaintajaksoa sekä yhden rinnakkaisen suhteellista osakkeenomistajan kokonaisarvon kehitystä (Total Shareholder Return, TSR) mittaavan kolmen vuoden pituisen ansaintajakson. Ensimmäinen ansaintajakso alkoi 1.1.2012 ja viimeinen ansaintajakso päättyi 31.12.2014.

Ohjelman puitteissa palkkiona osanottajille toimitettavien Tiedon osakkeiden arvioitu enimmäismäärä on 1,6 milj. osaketta. Ohjelman perusteella toimitettavat osakepalkkiot oikeuttavat osinkoon tai osingon arvon hyvitykseen vuoden 2013 osingonmaksusta alkaen. Palkkioina toimitettavat osakkeet hankitaan markkinoilta, minkä vuoksi kannustinojelmalla ei ole laimentavaa vaikutusta. Yksittäisiä ansaintajaksoja seuraa rajoitusjakso, jonka pituus on ylimmälle johdolle kaksi vuotta ja muille osanottajille yksi vuosi. Palkkio maksetaan yhtiön osakkeina ja rahapalkkiona, jolla katetaan palkkiosta aiheutuvat verot.

Kolmannen EPS jakson sekä TSR jakson toteutumien perusteella ylimmälle johdolle siirrettiin 5.3.2015 yhteensä 38 815 osaketta, josta 8 492 osaketta siirrettiin EPS toteuman ja 30 323 osaketta TSR toteuman perusteella. Lisäksi maksettiin rahaosuus, jolla katettiin maksuhetkellä aiheutuvat verot ja veroluonteiset maksut. Ylimmälle johdolle siirretyt osakkeet ovat luovutusrajoituksen alaisia vuoden 2016 tilinpäätöksen julkistamiseen asti. 27.3.2015 yhtiölle palautui 3768 osaketta järjestelmän ehtojen mukaisesti.

Kolmannen EPS jakson sekä TSR jakson toteumien perusteella järjestelmän osanottajille siirrettiin 9.3.2016 yhteensä 53 402 osaketta, josta 12 897 osaketta siirrettiin EPS toteuman ja 40 505 osaketta TSR toteuman perusteella. Lisäksi maksettiin rahoisuus, jolla katettiin maksuhetkellä aiheutuvat verot ja veroluonteiset maksut. 31.12.2016 luovutusrajoituksen alaisena oli 37 089 osaketta. Luovutusrajoitus jatkuu vuoden 2016 tulosjulkistukseen asti.

Osakepohjainen palkitsemisohjelma

Tiedon hallitus päätti 24.4.2014 käynnistää uuden osakepohjaisen palkitsemisohjelman. Ohjelmassa on yksi ansaintajakso ja ohjelma jatkuu vuoden 2016 loppuun saakka. Palkkiot vastaavat enimmillään 62 500 Tiedon osakkeen arvoa.

Hallitus arvioi, että ohjelman puitteissa palkkioina toimitettavat osakkeet koostuvat yhtiön omistuksessa olevista tai markkinoilta hankittavista yhtiön osakkeista. Näin ollen ohjelman yhteydessä ei lasketa liikkeeseen uusia osakkeita, eikä järjestelyllä ole osakkeenomistajien omistusta laimentavaa vaikutusta. Mahdolliset palkkiot maksetaan vuoden 2017 alussa osittain osakkeina ja osittain rahana verojen kattamiseksi. 31.12.2016 järjestelmässä oli 19 henkilöä ja keväällä 2017 maksettavat palkkiot vastasivat 54 700 Tiedon osakkeen arvoa (sisältäen osake- ja rahoisuuden).

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät 2015–2017

Tiedon hallitus päätti 4.2.2015 käynnistää uusia osakepohjaisia kannustinjärjestelmiä Tieto Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden avainhenkilöille. Uudet kannustinjärjestelmät ovat Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015 ja Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2015. Osakepalkkiojärjestelmien kohderymiin kuuluu noin 150 avainhenkilöä, mukaanlukien Tieto Oyj:n johtoryhmän jäsenet.

Mahdolliset palkkiot näistä kannustinjärjestelmistä maksetaan keväällä 2018 osittain osakkeina ja osittain rahana verojen kattamiseksi. Pääsääntöisesti palkkioita ei makseta, mikäli avainhenkilön työsuhde päättyy ennen palkkion maksamista. Hallitus arvioi, että ohjelman puitteissa palkkioina toimitettavat osakkeet koostuvat markkinoilta hankittavista yhtiön osakkeista. Näin ollen ohjelman yhteydessä ei lasketa liikkeeseen uusia osakkeita, eikä järjestelyllä ole osakkeenomistajien omistusta laimentavaa vaikutusta.

Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015–2017

Suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2015 mahdollinen palkkio perustuu Tiedon osakkeen kokonaistuottoon (TSR), yhtiön strategiseen kasvutavoitteeseen sekä osakekohtaiseen tulokseen (EPS). Ansaintakriteereitä mitataan kolmen vuoden ansaintajaksolta 2015–2017. Suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2015 perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 430 000 Tiedon osaketta, sisältäen rahana maksettavan osuuden.

31.12.2016 järjestelmässä on 124 henkilöä ja keväällä 2018 maksettavat palkkiot vastaavat enintään 370 588 Tiedon osakkeen arvoa (sisältäen osake- ja rahoisuuden).

Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2015–2017

Ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2015 palkkio perustuu avainhenkilön voimassa olevaan työ- tai toimisuhteeseen palkkion maksuhetkellä. Palkkio maksetaan kolmen vuoden sitoutumisjakson päättymisen jälkeen. Sitoutumisjakso on kalenterivuodet 2015–2017. Ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2015 perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 50 000 Tiedon osaketta, sisältäen rahana maksettavan osuuden.

31.12.2016 järjestelmässä on 54 henkilöä ja keväällä 2018 maksettavat palkkiot vastaavat 42 812 Tiedon osakkeen arvoa (sisältäen osake- ja rahoisuuden).

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät 2016–2018

Tiedon hallitus päätti 3.2.2016 käynnistää uusia osakepohjaisia kannustinjärjestelmiä Tieto Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden avainhenkilöille. Uudet kannustinjärjestelmät ovat Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2016–2018 ja Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2016–2018. Osakepalkkiojärjestelmien kohderymiin kuuluu noin 150 avainhenkilöä, mukaanlukien Tieto Oyj:n johtoryhmän jäsenet.

Mahdolliset palkkiot näistä kannustinjärjestelmistä maksetaan keväällä 2019 osittain osakkeina ja osittain rahana verojen kattamiseksi. Pääsääntöisesti palkkioita ei makseta, mikäli avainhenkilön työsuhde päättyy ennen palkkion maksamista. Hallitus arvioi, että ohjelman puitteissa palkkioina toimitettavat osakkeet koostuvat yhtiön omistuksessa olevista tai markkinoilta hankittavista yhtiön osakkeista. Näin ollen ohjelman yhteydessä ei lasketa liikkeeseen uusia osakkeita, eikä järjestelyllä ole osakkeenomistajien omistusta laimentavaa vaikutusta.

Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2016–2018

Suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2016–2018 mahdollinen palkkio perustuu Tiedon osakkeen kokonaistuottoon (TSR), yhtiön strategiseen kasvutavoitteeseen sekä osakekohtaiseen tulokseen (EPS). Ansaintakriteereitä mitataan vuosina 2016–2018. Suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän 2016–2018 perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 430 000:ta Tiedon osaketta, sisältäen rahana maksettavan osuuden.

31.12.2016 järjestelmässä on 130 henkilöä ja keväällä 2019 maksettavat palkkiot vastaavat enintään 401 600 Tiedon osakkeen arvoa (sisältäen osake- ja rahoisuuden).

Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2016–2018

Ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2016–2018 palkkio perustuu avainhenkilön voimassa olevaan työ- tai toimisuhteeseen palkkion maksuhetkellä. Palkkio maksetaan kolmen sitoutumisjakson (2016–2018) päättymisen jälkeen. Ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2016–2018 perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 50 000:ta Tiedon osaketta, sisältäen rahana maksettavan osuuden.

31.12.2016 järjestelmässä on 77 henkilöä ja keväällä 2019 maksettavat palkkiot vastaavat 38 000 Tiedon osakkeen arvoa (sisältäen osake- ja rahoisuuden).

Osakepohjaisien kannustinohjelmien käypän arvon määrittämisessä käytetyt oletukset

Vuosien 2012–2014 ohjelmassa allokaatiot tehtiin euromääräisinä, ja käypä arvo oli tuo euromääräinen arvo, joka jaettiin osake- ja rahoosuuteen. Ansaintajaksojen päättymisen jälkeen euromäärä konvertoidaan osakkeiksi, mikä jälkeen velan käypä arvo arvostetaan Tiedon osakekurssin mukaan kullakin raportointihetkellä.

Suoriteperusteisten ja ehdollisten osakepalkkiojärjestelmien oman pääoman käypä arvo on määritetty myöntämishetken osakekurssin ja oletettujen osinkojen sekä odotetun toteuman mukaisesti.

Rahana maksettavan osuuden käypä arvo arvostetaan uudelleen kunakin raportointihetkenä palkkion maksuun asti.

Vuonna 2016 myönnettyjen osakekannustimien osakeosuuden käypä arvo on määritetty myöntämishetkellä Tiedon osakekurssin ja oletettujen osinkojen perusteella ja rahoisuus perustuu osakekurssiin tilikauden päättyessä:

Osakekurssi myöntämishetkellä: 24,62 euroa

Odotetut osingot: 3,89 euroa

Osakekurssi tilikauden päättyessä: 25,92 euroa

Optioiden ja osakepohjaisten kannustinjärjestelmien vaikutus tulokseen ja taloudelliseen asemaan

Milj. euroa	2016
Tilikauden kulu osakeperusteiset maksut, oma pääoma	1,3
Tilikauden kulu osakeperusteiset maksut, raha	2,1
Tilikauden kulu osakeperusteiset maksut	3,4
Osakeperusteisista maksuista aiheutuva velka 31.12.2016	3,4

11. ELÄKEJÄRJESTELYT

Konsernin etuusperusteiset eläkejärjestelyt hoidetaan vakuutusyhtiöissä. Työnantaja on taannut näille työntekijöille määrätyn tasaisen etuuden eläkkeellesiirtymisen jälkeen. Etuuden taso määräytyy palvelusajan ja eläkepalkan perusteella. Eläkepalkka lasketaan keskiarvona viimeisten työvuosien ansioista korotettuna TyEL:n palkkaindeksillä. Eläkkeellesiirtymisen jälkeen maksettavia etuuksia korotetaan vuosittain vakuutus sopimuksen mukaisesti indeksillä.

Ruotsissa konsernin riski kohdistuu vain työsuhteessa oleviin, mutta Suomessa konsernin riski kattaa myös noin 1 000 henkilöä, jotka eivät ole työsuhteessa. Suomalaisessa eläkejärjestelyssä vapaakirjan saaneen henkilön jäädessä eläkkeelle eläkkeen lopullinen määrä tarkistetaan ja tämän seurauksena työnantajalle saattaa tulla lisäkustannuksia. Lisäksi suomalaisessa eläkejärjestelyssä vapaakirjan myöntämisen ja eläkkeen alkamisen välisenä aikana työnantajan vastuulla olevat indeksikorotukset peritään vasta eläkkeen myöntövuonna. Joissakin vakuutus sopimuksissa on vakuutetulla tietyin edellytyksin oikeus jäädä normaalia eläkeikää aiemmin vanhuuseläkkeelle. Nämä lisäkulut peritään eläkkeen alkaessa.

Suomessa eläkejärjestelyihin osallistuu noin 250 työsuhteessa olevaa. Vuoden 2016 aikana konserni neuvotteli vakuutusyhtiön kanssa muutoksista järjestelyn ehtoihin. Pohjautuen näihin neuvotteluihin Tieto päätti etuusperusteisen eläkejärjestelynsä tulevien eläkekattumien osalta. 1.1.2017 alkaen kaikki tuleva eläkekattuma on maksupohjaisista eläkepalkkaan perustuvia etuusperusteisia eläkkeitä ei ansaita. Kuitenkin konsernilla säilyy etuusperusteinen eläkevelvoite, joka aiheutuu 31.12.2016 mennessä karttuneista etuusperusteisista lisäeläkejärjestelyistä. Näiden muutosten seurauksena tullut velvoitteen täyttämisestä johtuva tuotto, 4,6 milj. euroa, kirjattiin vuonna 2016 henkilöstökuluihin ja nettoeläkevelka pieneni vastaavalla määrällä. Koska 31.12.2016 mennessä kertyneitä etuusperusteisia eläkkeitä ei ole täysin rahastoitu, konserni maksaa korkeampaa maksua maksupohjaisista eläkejärjestelyistä 1.1.2017 alkaen. Lisäksi työsuhteessa olevilla on 1.1.2017 alkaen mahdollisuus siirtää etuusperusteinen eläkkeensä maksupohjaiseen järjestelmään.

Ruotsissa järjestelyihin osallistuu noin 200 työsuhteessa olevaa. Koska konsernilla ei ole vakuutusmatemaattista tai sijoitusriskiä niiden järjestelyyn osallistuvien osalta, joiden työsuhte on päättynyt, on nämä poistettu järjestelmästä ja velvoitteen täyttämiset on kirjattu tulokseen vuosittain. Vuonna 2016 velvoitteen täyttämisestä johtuva kulu oli 1,5 milj. euroa. Se kirjattiin henkilöstökuluihin ja nettoeläkevelka kasvoi vastaavasti.

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Etuusperusteiset eläkejärjestelyt		
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	93,7	96,6
Järjestelyihin kuuluvien varojen käypä arvo	-87,3	-86,5
Eläkevelvoitteiden varaus yhteensä	6,4	10,1

Tuloslaskelman erät etuusperusteisista eläkejärjestelyistä

Työsuorituksen perustuvat menot		
Kauden työsuorituksen perustuvat menot	1,9	2,6
Velvoitteen täyttämiset	-3,1	0,3
Nettokorot	0,1	0,4
Tuloslaskelman erät	-1,1	3,3
Muut laajan tuloksen erät		
Uudelleen arvostaminen		
Väestötilastollisten oletusten muutoksista johtuvat voitot (-)/tappiot (+)	4,4	1,3
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuvat voitot (-)/tappiot (+)	7,7	-21,7
Kokemusperusteiset voitot (-)/tappiot (+)	-6,8	8,4
Laajan tuloksen erät	5,3	-12,0

Taseen erät etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä

Eläkevelvoitteiden nykyarvo		
1.1.	96,6	114,7
Kauden työsuorituksen perustuvat menot	1,9	2,6
Korkokulut	2,6	2,5
Maksetut etuudet	-1,7	-1,6
Järjestelyjen supistaminen ja veloitteen täyttäminen	-11,7	-7,7
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	7,6	-15,0
Kurssierot	-1,6	1,1
31.12.	93,7	96,6
Järjestelyihin kuuluvat varat		
1.1.	86,5	90,8
Korkotuotot	2,5	2,1
Maksusuoritukset työnantajilta	5,3	5,3
Maksetut etuudet	-1,8	-1,6
Järjestelyjen supistaminen ja veloitteen täyttäminen	-8,5	-8,0
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	4,9	-3,0
Kurssierot	-1,6	0,9
31.12.	87,3	86,5

Etuuspohjaisten velvoitteiden ja järjestelyihin kuuluvien varojen koostumus maittain

	31.12.2016		31.12.2015	
	Eläke- velvoitteet	Järjestelyihin kuuluvat varat	Eläke- velvoitteet	Järjestelyihin kuuluvat varat
Suomi	56,5	43,0	58,5	42,1
Ruotsi	37,2	44,3	38,2	44,4
Yhteensä	93,7	87,3	96,7	86,5

Järjestelyihin kuuluvien varojen jakauma

	31.12.2016		31.12.2015	
	Milj. euroa	%	Milj. euroa	%
Ruotsissa järjestelyihin kuuluvat varat koostuvat seuraavista eristä				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	16,8	37,9	15,9	35,8
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	18,3	41,3	19,0	42,8
Kiinteistöt	4,7	10,6	4,5	10,1
Muut erät	4,5	10,2	5,0	11,3
Yhteensä	44,3	100,0	44,4	100,0

Suomessa järjestelyihin kuuluvat varat kertyvät vakuutusmaksuista, jotka maksetaan vakuutusyhtiölle, ja varat karttavat raportointihetken asti. Vakuutusyhtiöt vastaavat raportoitavasta omaisuudesta ja se on osa vakuutusyhtiön sijoitusomaisuutta. Jakaamaa omaisuusluokkiin ei voida esittää.

Vakuutusmatemaattisten laskelmien oletukset

	31.12.2016	31.12.2015
Suomi		
Diskonttaus korko	1,7	2,4
Tulevat palkankorotukset	3,3	3,3
Tulevat eläkkeiden korotukset	1,9	1,8
Inflaatioaste	1,6	1,6
Ruotsi		
Diskonttaus korko	2,8	3,3
Tulevat palkankorotukset	3,0	3,5
Tulevat eläkkeiden korotukset	1,7	1,5
Inflaatioaste	1,7	1,5

Herkkyysanalyysi

Alla oleva taulukko osoittaa, kuinka yhden oletuksen muutos vaikuttaa etuuspohjaiseen velvoitteeseen, kun muut oletukset pysyvät ennallaan.

	Oletuksen muutos	Oletuksen kasvun vaikutus	Oletuksen vähentymisen vaikutus
Vaikutus etuuspohjaiseen velvoitteeseen Suomessa			
Diskonttaus korko	0,5 %	-4,8 %	10,0 %
Tulevat eläkkeiden korotukset	0,5 %	9,7 %	-4,6 %
Odotettavissa oleva elinikä	+1 vuosi	14,2 %	
Vaikutus etuuspohjaiseen velvoitteeseen Ruotsissa			
Diskonttaus korko	0,5 %	-11,5 %	13,0 %
Tulevat palkankorotukset	0,5 %	4,2 %	-4,1 %
Tulevat eläkkeiden korotukset	0,5 %	13,0 %	-11,6 %
Odotettavissa oleva elinikä	+1 vuosi	4,8 %	

Etuuspohjaisten veloitteiden erääntymisprofiili

Etuuspohjaisten veloitteiden painotettu keskimääräinen voimassaoloaika on Suomessa 15 vuotta ja Ruotsissa 19 vuotta.

Seuraavassa esitetään erääntymisprofiili tulevista maksettavista etuuksista, joiden perusteella on laskettu diskontaamaton eläkevelvoite.

Milj. euroa	31.12.2016
Erääntymisaika alle 1 vuosi	1,8
Erääntymisaika 1–5 vuotta	11,1
Erääntymisaika 5–10 vuotta	18,0
Erääntymisaika 10–30 vuotta	69,9
Erääntymisaika yli 30 vuotta	21,7
	122,5

Odotettavissa olevat maksut 2017

Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuusjärjestelyihin suoritettavien maksujen odotetaan olevan 4,1 milj. euroa tilikaudella 2017.

Usean työnantajan järjestelyt

Ruotsin Alectan ITP-eläkejärjestelyt ovat monen työnantajan määrittelemiä etuuspohjaisia järjestelyjä. Järjestelyjen varat on saatu eri yrityksiltä, jotka eivät ole saman määräysvallan alaisia, ja näitä varoja käytetään useamman kuin yhden yrityksen henkilöstölle suoritettaviin etuuksiin. Alectasta ei ole ollut mahdollista saada riittäviä tietoja työnantajan vastuiden ja etujen laskennasta, joten eläkejärjestelyjä on käsitelty tilinpäätöksessä maksupohjaisena järjestelyinä. Tähän järjestelyyn osallistuu 2 651 Tiedon työntekijää ja maksusuoritukset ovat noin 12 milj. euroa vuodessa.

Tuloverot

12. TULOVEROT

Milj. euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Vero tilikauden voitosta	23,6	22,6
Laskennallisten verojen muutokset	6,9	6,5
Aiempiä tilikausia koskevat oikaisut	-0,9	-0,3
Tuloverokulu	29,6	28,8
Tuloverojen täsmäytyslaskelma		
Voitto ennen veroja	136,8	119,3
Verot laskettuna kotimaan verokannalla 20 %	27,4	23,9
Verot kussakin maassa syntyneistä voitoista kyseisen maan verokannalla laskettuina	2,1	1,6
Aiempiä tilikausia koskevat oikaisut	-0,9	-0,3
Verovapaat tulot	-1,1	-
Verotuksessa vähennyskelvottomat kulut	1,8	1,4
Tuloutetut laskennalliset verosaamiset	-2,4	0,3
Verokannan muutoksesta aiheutunut laskennallisen veron muutos	-	0,6
Ulkomaisten osinkojen jakamisesta aiheutuvat verot	3,9	0,4
Osuus yhteisyritysten tuloksista esitetty veroilla vähennettynä	-0,6	-0,8
Muut erät	-0,6	1,7
Tuloverot konsernin tuloslaskelmassa	29,6	28,8
Efektiivinen veroprosentti	21,6	24,1

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verokulut/-tuotot

	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Laskennalliset verot		
Työsuhde-etuudet (IAS 19)	0,6	-2,5

13. LASKENNALLISET VEROT

Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Milj. euroa	2016	2015
Laskennalliset verosaamiset		
Yli 12 kuukauden kuluttua realisoituva laskennallinen verosaaminen	24,4	21,2
12 kuukauden kuluessa realisoituva laskennallinen verosaaminen	5,5	10,4
Yhteensä	29,9	31,6
Laskennalliset verovelat		
Yli 12 kuukauden kuluttua suoritettava laskennallinen verovelka	34,1	26,9
12 kuukauden kuluessa suoritettava laskennallinen verovelka	0,8	1,8
Yhteensä	34,9	28,7
Laskennalliset verovelat (netto)	-5,0	2,9

Laskennallisten verojen bruttomääräiset muutokset

	01.01.2016	Muutos tuloslas- kelmassa	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Yritysosotot ja myynnit	Muut muutokset	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset						
Uudelleenjärjestelystä johtuvat menot	1,9	-0,8	-	-	0,1	1,2
Muut varaukset	1,7	0,7	-	-	-	2,4
Työsuhde-etuudet	4,2	-1,1	0,4	-	-	3,5
Poistoero	9,2	-1,3	-	0,1	2,5	10,5
Muut tilapäiset erot	4,5	-0,7	-	0,1	0,1	4,0
Tilikausien tappiot	10,1	-0,5	-	0,8	-2,1	8,3
Yhteensä	31,6	-3,7	0,4	1,0	0,6	29,9
Laskennalliset verovelat						
Poistoero	0,1	-	-	-	-	0,1
Aineettomat hyödykkeet	24,7	-1,6	-	3,1	0,1	26,3
Työsuhde-etuudet	1,6	0,4	-0,2	-	-0,1	1,7
Rahoitusleasing	0,6	-0,2	-	-	-	0,4
Vapaaehtoiset varaukset	1,1	2,9	-	0,1	-	4,1
Muut erät	0,6	1,7	-	-	-	2,3
Yhteensä	28,7	3,2	-0,2	3,2	-	34,9
Laskennalliset verovelat, netto	2,9	-6,9	0,6	-2,2	0,6	-5,0

Laskennallisten verojen bruttomääräiset muutokset

	01.01.2015	Muutos tuloslas- kelmassa	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Yritysosotot ja myynnit	Muut muutokset	31.12.2015
Laskennalliset verosaamiset						
Uudelleenjärjestelystä johtuvat menot	5,2	-3,2	-	-	-0,1	1,9
Muut varaukset	2,7	-0,9	-	-	-0,1	1,7
Työsuhde-etuudet	5,6	0,1	-1,5	-	-	4,2
Poistoero	8,8	0,4	-	-	-	9,2
Muut tilapäiset erot	5,1	-0,9	-	0,1	0,2	4,5
Tilikausien tappiot	0,5	-1,3	-	10,9	-	10,1
Yhteensä	27,9	-5,8	-1,5	11,0	-	31,6
Laskennalliset verovelat						
Poistoero	0,1	-	-	-	-	0,1
Aineettomat hyödykkeet	20,5	0,2	-	4	0	24,7
Työsuhde-etuudet	0,2	0,4	1	-	-	1,6
Rahoitusleasing	0,6	-	-	-	-	0,6
Vapaaehtoiset varaukset	-	1,1	-	-	-	1,1
Muut erät	1,5	-1,0	-	0	-	0,6
Yhteensä	22,9	0,7	1,0	3,8	0,3	28,7
Laskennalliset verosaamiset, netto	5,0	-6,5	-2,5	7,2	-0,3	2,9

Konsernilla oli 31.12.2016 vahvistetuista tappioista laskennallisia verosaamisia 8,3 milj. euroa (10,1 milj. euroa vuonna 2015), joista noin 2,4 milj. eurolla ei ollut erääntymisajankohtaa, 0,2 milj. euroa erääntyy vuosien 2017–2021 aikana ja loput myöhemmin.

Konsernilla oli 31.12.2016 vahvistetuista liiketappioista laskennallisia verosaamisia 3,1 milj. euroa (5,7 milj. euroa vuonna 2015), joita ei ole kirjattu, koska niiden hyödyntäminen on epävarmaa.

Voittovarojen kokonaissumma, josta laskennallista verovelkaa ei ole kirjattu, oli 0 milj. euroa 31.12.2016 (40,6 milj. euroa vuonna 2015).

Varat

14. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Liikearvo		
Kirjanpitoarvo 1.1.	384,9	323,7
Lisäykset	26,3	61,5
Arvonalentumiset	-	-
Vähennykset	-	-1,9
Kurssierot	-1,5	1,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	409,7	384,9
Ohjelmistot		
Kirjanpitoarvo 1.1.	8,0	10,7
Lisäykset	2,7	2,9
Vähennykset	-	-0,0
Siirrot	1,1	0,6
Kurssierot	-0,0	0,0
Kauden poistot	-5,9	-6,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,9	8,0
1.1.		
Hankintamenot	123,5	120,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-115,5	-109,8
Kirjanpitoarvo	8,0	10,7
31.12.		
Hankintamenot	126,7	123,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-120,8	-115,5
Kirjanpitoarvo	5,9	8,0
Muut aineettomat oikeudet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	15,4	1,5
Lisäykset	14,6	15,2
Vähennykset	-	-
Siirrot	0,7	-
Kurssierot	0,6	0,0
Kauden poistot	-3,4	-1,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,9	15,4
1.1.		
Hankintamenot	24,9	10,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-9,5	-9,2
Kirjanpitoarvo	15,4	1,5
31.12.		
Hankintamenot	40,5	24,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-12,6	-9,5
Kirjanpitoarvo	27,9	15,4

Muut aineettomat hyödykkeet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	16,1	20,5
Lisäykset	0,8	2,0
Vähennykset	-	-0,1
Siirrot	0,1	-1,2
Kurssierot	-0,2	0,2
Kauden poistot	-4,8	-5,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	12,0	16,1
1.1.		
Hankintamenot	53,4	56,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-37,3	-36,4
Kirjanpitoarvo	16,1	20,5
31.12.		
Hankintamenot	53,6	53,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-41,6	-37,3
Kirjanpitoarvo	12,0	16,1
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Kirjanpitoarvo 1.1.	1,5	0,1
Lisäykset	7,0	1,7
Siirrot	-2,0	-0,3
Kurssierot	0,0	-0,0
Kauden poistot	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	6,5	1,5
Aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo 31.12.	462,0	425,9

15. AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Maa-alueet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	1,2	1,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,2	1,2
1.1.		
Hankintamenot	1,2	1,2
Kirjanpitoarvo	1,2	1,2
31.12.		
Hankintamenot	1,2	1,2
Kirjanpitoarvo	1,2	1,2
Rakennukset ja rakennelmat		
Kirjanpitoarvo 1.1.	2,4	2,5
Kauden poistot	-0,1	-0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	2,3	2,4
1.1.		
Hankintamenot	3,8	3,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-1,4	-1,3
Kirjanpitoarvo	2,4	2,5
31.12.		
Hankintamenot	3,8	3,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-1,5	-1,4
Kirjanpitoarvo	2,3	2,4
Koneet ja kalusto		
Kirjanpitoarvo 1.1.	57,8	71,7
Lisäykset	30,4	24,0
Vähennykset	-0,8	-1,5
Siirrot	6,7	4,4
Kurssierot	-0,4	0,1
Kauden poistot	-36,9	-40,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	56,8	57,8
1.1.		
Hankintamenot	409,8	422,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-352,0	-350,7
Kirjanpitoarvo	57,8	71,7
31.12.		
Hankintamenot	413,2	409,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-356,4	-352,0
Kirjanpitoarvo	56,8	57,8

Aktivoidut rahoitusleasingit		
Kirjanpitoarvo 1.1.	6,7	2,0
Lisäykset	-	6,7
Siirrot	-	-1,3
Kurssierot	-	0,0
Kauden poistot	-1,3	-0,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,4	6,7
1.1.		
Hankintamenot	55,9	59,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-49,2	-57,0
Kirjanpitoarvo	6,7	2,0
31.12.		
Hankintamenot	55,7	55,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-50,3	-49,2
Kirjanpitoarvo	5,4	6,7
Muut aineelliset hyödykkeet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	11,2	2,6
Lisäykset	6,5	0,1
Vähennykset	0,0	-0,0
Siirrot	0,0	10,5
Kurssierot	-0,1	0,1
Kauden poistot	-1,5	-2,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	16,1	11,2
1.1.		
Hankintamenot	16,9	6,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-5,8	-3,4
Kirjanpitoarvo	11,1	2,6
31.12.		
Hankintamenot	23,2	16,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset	-7,1	-5,8
Kirjanpitoarvo	16,1	11,1
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Kirjanpitoarvo 1.1.	3,7	2,2
Lisäykset	15,2	14,2
Vähennykset	-	-0,0
Siirrot	-6,7	-12,7
Kurssierot	-0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	12,2	3,7
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvo 31.12.	94,0	83,0

16. MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Emoyhtiön omistamat muut osakkeet ja osuudet

Milj. euroa	31.12.2016 Kirjanpitoarvo	31.12.2015 Kirjanpitoarvo
Lifeit Oyj	0,1	0,1
Tapiolan Monitoimiareena Oy	0,1	0,1
Muut osakkeet ja osuudet	0,1	0,1
	0,3	0,3

Tytäryhtiöiden omistamat muut osakkeet ja osuudet

Fimecc Oy	0,1	0,1
Vierumäen Kuntorinne Oy	0,2	0,2
Muut osakkeet ja osuudet	0,1	0,1
	0,4	0,4

17. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

Milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Myyntisaamiset		282,4	255,4
Siirtosaamiset			
Myynnin jaksotus		53,9	41,9
Lisenssimaksut		21,1	19,8
Vuokrat		2,8	3,2
Sosiaalikulut		3,1	2,1
Korot		0,0	0,4
Osakemerkintäsaamiset		-	0,0
Muut siirtosaamiset		19,2	20,7
Johdannaissaamiset	26	2,4	1,6
Muut		5,4	8,8
		390,3	353,9

Erääntyneiden myyntisaamisten erittely ja epävarmojen saatavien varaukset

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Erääntymättömät	236,0	223,9
Erääntyneet 1–30 päivää	41,6	26,7
Erääntyneet 31–60 päivää	3,3	3,9
Erääntyneet 61–90 päivää	0,9	0,9
Erääntyneet 91–180 päivää	0,6	0,3
Erääntyneet 180+ päivää	1,5	0,5
Epävarmojen saatavien varaukset	-1,5	-0,8
	282,4	255,4
Epävarmojen saatavien varauksista		
Erääntyneitä alle 91 päivää	-	-0,1
Erääntyneitä 91–180 päivää	-0,6	-0,2
Erääntyneitä 181+ päivää	-0,9	-0,5
	-1,5	-0,8

18. RAHAVARAT

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Pankkitilit	50,0	127,4
Lyhytaikaiset talletukset	6,7	28,8
Rahavarat	56,7	156,2

Lyhytaikaiset talletukset ovat muunnettavissa käteisvaroiksi pankkitileille kolmen kuukauden kuluessa. Rahavarat esitetään nimellisarvoina, mikä vastaa niiden käypää arvoa.

Oma pääoma ja velat

19. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Milj. euroa	Osakkeiden lukumäärä	Osake-pääoma	Ylikurssirahasto ja muut rahastot	Osakeanti optio-oikeuksilla	Yhteensä
1.1.2015	73 675 903	76,6	43,9	0,5	121,0
Muuntoerot			0,7		0,7
Osakkeiden merkintä optio-oikeuksilla	334 050			-0,5	-0,5
Osakkeiden merkintä optio-oikeuksilla, rekisteröimätön				0,0	0,0
Siirto kertyneisiin voittovaroihin					0,0
31.12.2015	74 009 953	76,6	44,6	0,0	121,2
Muuntoerot			-1,2		-1,2
Osakkeiden merkintä optio-oikeuksilla	99 299			0,0	0,0
Osakkeiden merkintä optio-oikeuksilla, rekisteröimätön					0,0
Siirto kertyneisiin voittovaroihin					0,0
31.12.2016	74 109 252	76,6	43,4	0,0	120,0

Tieto Oyj:n osakkeiden enimmäismäärä 31.12.2016 oli 74 109 252 kappaletta (2015: 74 009 953 osaketta). Yhtiöllä on yksi osakesarja, ja jokainen osake oikeuttaa yhtä suureen osinkoon ja yhteen ääneen. Tiedon yhtiöjärjestys sisältää yhtiökokousta koskevan äänestysrajoituksen, jonka mukaan kukaan ei ole oikeutettu äänestämään enemmällä kuin yhdellä viidesosalla yhtiökokouksessa edustettuina olevista äänistä. Tiedon osakkeilla ei ole nimellisarvoa, ja niiden kirjanpidollinen vasta-arvo on yksi euro. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on täysin maksettu.

Vuoden 2016 lopussa Tieto tai sen tytäryhtiöt omistivat yhteensä 411 682 omaa osaketta eli 0,6 % osakkeista ja äänistä. Maaliskuussa Tiedon hallitus päätti suunnatusta osakeannista liittyen Tiedon pitkän aikavälin osakekannustinohjelman palkkion maksuun. Osakeannissa 53 402 Tiedon omistamaa omaa osaketta siirrettiin vastikkeetta ohjelmaan osallistuville johtoryhmän jäsenille. Vuoden lopussa liikkeeseen laskettujen osakkeiden lukumäärä pois lukien yhtiön omistamat omat osakkeet oli 73 697 570.

Ylikurssirahasto ja muut rahastot sisältävät emoyhtiön ylikurssirahaston ja Tieto Sweden AB:n vararahaston.

Vuonna 2016 osinkoa jaettiin 1,35 euroa osakkeelta, yhteensä 99,3 milj. euroa (2015: 1,30 euroa osakkeelta, yhteensä 95,2 milj. euroa). Raportointikauden päätympäivän jälkeen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 1,37 euroa osakkeelta, yhteensä 101,0 milj. euroa.

20. LAINAT

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Pitkäaikaiset		
Joukkovelkakirjalainat	99,6	99,5
Muut velat	-	-
Rahoitusleasingvelat	4,2	5,5
	103,8	105,0
Lyhytaikaiset		
Muut velat	51,3	52,5
Konsernitilivelat yhteisyrityksille	16,0	19,3
Rahoitusleasingvelat	1,3	1,2
	68,6	73,0

21. VARAUKSET

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Uudelleenjärjestelyvaraukset		
1.1.	20,6	36,7
Kurssierot	-0,4	0,2
Uudet varaukset	11,5	35,1
Varausten käyttö	-21,1	-44,7
Varausten purku	-0,7	-6,7
31.12.	9,9	20,6
joista		
pitkäaikaiset varaukset	0,6	0,9
lyhytaikaiset varaukset	9,3	19,7
Yhteensä	9,9	20,6
Tappiollisten sopimusten varaukset		
1.1.	2,6	4,3
Kurssierot	-0,0	-0,1
Uudet varaukset	3,2	2,2
Varausten käyttö	-2,6	-3,8
Varausten purku	-1,1	-
31.12.	2,1	2,6
joista		
pitkäaikaiset varaukset	0,0	0,1
lyhytaikaiset varaukset	2,1	2,5
Yhteensä	2,1	2,6
Muut varaukset		
1.1.	5,8	5,5
Kurssierot	-0,0	-0,0
Yritysosot ja -myynnit	-	0,2
Uudet varaukset	2,2	2,4
Varausten käyttö	-0,4	-1,9
Varausten purku	-2,7	-0,4
31.12.	4,9	5,8
joista		
pitkäaikaiset varaukset	4,8	5,1
lyhytaikaiset varaukset	0,1	0,7
Yhteensä	4,9	5,8

Pääosa uusista vuoden 2016 uudelleenjärjestelykuluista liittyy tehostamistoimiin Suomessa.

22. RAHOITUSLEASING

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Rahoitusleasingsaamiset		
Bruttomääräisten rahoitusleasingsaamisten takaisinmaksuajat		
Yhden vuoden kuluessa	3,6	3,7
1–5 vuoden kuluttua	2,3	4,7
Bruttoinvestointi	5,9	8,4
Tulevaisuudessa kertyvät rahoitustuotot	0,2	0,3
Nettoinvestointi	5,7	8,1
Vähimmäisleasingmaksusaatavien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	3,5	3,5
1–5 vuoden kuluttua	2,2	4,6
Nettoinvestointi	5,7	8,1

Tietyt asiakkaille dedikoituiden IT-laitteistot, yleensä palvelimet, käsitellään rahoitusleasingsaamisina.

Rahoitusleasingvelat

Rahoitusleasingvelat ja niiden nykyarvot olivat seuraavat:

Rahoitusleasingvelat erääntyvät seuraavasti		
Yhden vuoden kuluessa	1,5	1,5
1–5 vuoden kuluttua	4,4	5,9
	5,9	7,4
Vähimmäisvuokrien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	1,3	1,2
1–5 vuoden kuluttua	4,2	5,5
	5,5	6,7
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	0,4	0,7

Konsernilla on rahoitusleasingsopimuksia IT-laitteista ja ohjelmistoista. Jotkut sopimukset sisältävät osto-optioita. Sopimusten uusinnat vaativat erillisiä neuvotteluita. Rahoitusleasingvelkojen korkoprosentti 31.12.2016 oli 3,7 % (4,0 %).

23. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

Milj. euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
Ostovelat		96,3	78,7
Saadut ennakot ja liikevaihtojaksotukset		42,2	40,7
Siirtovelat			
Lomapalkka ja siihen liittyvät henkilösivukulut		73,7	74,5
Muut palkat ja niihin liittyvät henkilösivukulut		46,5	46,0
Korot		1,7	1,8
Vuokrat		4,6	5,2
Johdannaisvelat	26	1,1	1,4
Muut siirtovelat		36,1	33,5
Arvonlisäverovelka		27,8	32,4
Ennakonpidätysvelka		14,6	20,4
		344,6	334,6

Rahoitusinstrumentit - Käyvät arvot ja riskien hallinta

24. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Tieto altistuu toiminnassaan eri rahoitusriskeille: markkinariskille (valuutta-, korko- ja hyödykeriski), luottoriskille ja likviditeettiriskille. Tiedon operatiiviset rahoitustoiminnot on keskitetty konsernirahoitukseen. Konsernirahoitus vastaa konsernin rahoitusriskien hallinnasta sekä riittävän likviditeettiaseman ylläpitämisestä. Tiedon hallituksen hyväksymä konsernin rahoituspolitiikka määrittää periaatteet ja määritelmät likviditeetti-, korko-, valuutta- ja vastapuoliriskien hallintaan. Rahoituspolitiikka kuvaa lisäksi vastuunjaon rahoitusriskien hallinnassa. Konserni seuraa rahoitusriskien kehitystä säännöllisesti.

Markkinariski

Valuutariskien hallinta

Transaktioriski

Valuutariskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa konsernin taloudellinen asema muuttuu valuuttakursseissa tapahtuneiden muutosten seurauksena. Ulkomaankauppa, likviditeetin hallinta euroalueen ulkopuolella olevissa maissa, sekä konsernin sisäiset rahoitustapahtumat muodostavat konsernin valuuttariskien. Konsernin rahoituspolitiikan tavoitteena on turvata operatiivisen liiketoiminnan kannattavuus hallinnoimalla tunnistettuja valuuttariskejä. Samalla pyritään kuitenkin säilyttämään konsernitasolla riittävä joustavuus sopeuduttaessa valuuttamarkkinoilla tapahtuviin muutoksiin. Rahoituspolitiikka määrittää hyväksytyt suojausinstrumentit, ja yhtiön politiikan mukaan suojaudutaan kaikilta tunnistetuilta valuuttariskeiltä määriteltyjen limittien puitteissa. Valuuttapositio sisältää konserniyhtiöiden vieraisissa valuutoissa olevat myyntisaamiset ja ostovelat, tytäryhtiörahoituksen tapahtumat, valuuttatilien saldot sekä ennustetut rahavirrat kuten vahvistetut osto- ja myyntisopimukset.

Ruotsin kruunu, Norjan kruunu, Tsekin korona, Intian rupia, Puolan zloty ja Yhdysvaltain dollari ovat suurimmat valuutat riskipositiossa. Venäjän ruplalla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin valuuttapositioon. Vuoden 2016 aikana Tieto käytti valuuttariskien suojaamiseen valuuttatermiinejä ja -swappeja. Ulkomaanrahan määräisistä sopimuksista kertyneet voitot ja tappiot esitetään konsernin tuloslaskelmassa. Tsekin korunaan liittyen suojauslaskentaa ei ole enää sovellettu huhtikuun 2015 jälkeen tehdyissä valuuttakaupoissa. Kaikki suojauslaskennan piirissä olleet kaupat erääntyivät huhtikuun 2016 loppuun mennessä.

Konserniyhtiöiden tulee suojata tunnistetut valuuttariskinsä Konsernirahoituksen kanssa, ellei tälle ole juridisia esteitä. Konsernin valuuttaposition vertailuarvo on tilanne, jossa kaikki tunnetut valuuttariskit on suojattu. Poikkeama tästä vertailuarvosta on määritelty avoimeksi valuuttapositioiksi. Konsernin bruttomääräisestä valuuttapositioista voidaan tehdä seuraavat poikkeamat (tunnistetuista valuuttariskeistä, poislukien suojaustransaktiot):

- +/- 15 %: Konsernirahoitus
  - +/- 25 %: Treasury Committee
  - suuremmat poikkeamat: Hallitus
- Suojausaste 31.12.2016 oli 98 % (2015: 90 %).

Milj. euroa	Rahoituserien positio	Ennustetut rahavirrat	Valuuttapositio yhteensä	Ulkoiset valuuttasuojaukset	Transaktioriskien herkkyys ¹⁾	Ulkoisten valuuttasuojauksen herkkyys ¹⁾	Netto-vaikutus tulokseen
SEK							
31.12.2016	-53,6	14,2	-39,4	39,2	5,4	-3,9	1,4
31.12.2015	-72,0	31,8	-40,2	42,9	7,2	-4,3	2,9
NOK							
31.12.2016	-51,5	-0,1	-51,6	51,6	5,2	-5,2	-
31.12.2015	-27,9	-5,9	-33,8	31,2	2,8	-3,1	-0,3
PLN							
31.12.2016	0,6	-3,9	-3,3	3,2	-0,1	-0,3	-0,4
31.12.2015	1,0	-12,3	-11,3	11,7	-0,1	-1,2	-1,3
CZK							
31.12.2016	-3,5	-27,9	-31,4	30,0	0,4	-3,0	-2,7
31.12.2015	-7,8	-65,1	-72,9	65,3	0,8	-6,5	-5,8
INR							
31.12.2016	-	-18,8	-18,8	18,9	-	-1,9	-1,9
31.12.2015	-11,4	-54,0	-65,4	52,7	1,1	-5,3	-4,1
USD							
31.12.2016	-0,8	4,3	3,5	4,3	0,1	-0,4	-0,4
31.12.2015	1,0	16,0	17,0	-15,2	-0,1	1,5	1,4

Muut							
31.12.2016	-1,4	0,6	-0,8	-5,0	0,1	0,5	0,6
31.12.2015	-1,3	5,8	4,5	-6,8	0,1	0,7	0,8

¹⁾ Valuuttakurssin 10 % negatiivisen muutoksen maksimivaikutus ennen veroja konsernin valuuttaposition seuraavan vuoden aikana, milj. euroa. Taulukko sisältää swap-sopimusten vaikutuksen.

Translaatoriski

Rahoituspolitiikan mukaan translaatioposition suojauksesta päättää hallitus. Position sisältyy euromaiden ulkopuolisten tytäryhtiöiden hankintahinta, osakepääoma, sidotut ja vapaat oman pääoman erät sekä tilikauden tulos. Suurin osa translaatoriskistä koostuu 2 511 miljoonan Ruotsin kruunun positiosta. Translaatiopositiota ei ollut suojattu vuoden 2016 lopussa.

Korkoriskin hallinta

Merkittävin osa konsernin korkoriskistä koostuu lainoista sekä rahavarojen sijoituksista. Korkoriskin hallinnan tavoite on minimoida korkovaihtelujen vaikutus Tiedon vuositulokseen ja taloudelliseen asemaan. Konsernirahoitus vastaa konsernin korkoposition seurannasta ja hallinnasta. Korkoriski muodostuu konsernin korollisista veloista ja saatavista sekä korkojohdannaisopimuksista. Rahoituspolitiikka määrittää konsernin korkoriskin hallintaperiaatteet sekä hyväksytyt suojausinstrumentit. Rahoituspolitiikan mukaan konsernin korkoposition vertailuluku on määritetty vastaamaan 12 kk:n korkosidonnaisuusajakaikaa eli aikaa, jonka kuluessa korkomuutokset vaikuttavat keskimäärin yhtiön korkoasemaan. Vuoden 2016 lopussa Tiedon veloista merkittävä osa muodostui toukokuussa 2013 liikkeellelasketusta 6 vuoden kiinteäkorkoisesta joukkovelkakirjalainasta. Sen myötä lainojen korkosidonnaisuusajakaikaa vuoden lopussa oli 18 kk (27 kk vuoden 2015 lopussa).

31.12.2016 Milj. euroa	Määrä	Duraatio	Keskikorko, %	Korko-herkkyys ²⁾
Pääomamarkkinat	-99,6	2,3	2,9	0,0
Rahamarkkinat	56,7	0,0	1,4	0,6
Muut lainat	-51,0	0,1	0,2	-0,5
Muut saatavat	0,3	0,8	6,3	0,0

31.12.2015 Milj. euroa	Määrä	Duraatio	Keskikorko, %	Korko-herkkyys ²⁾
Pääomamarkkinat	-99,50	3,42	2,90	0,00
Rahamarkkinat	156,20	0,00	0,90	1,56
Muut lainat	-71,80	0,20	0,50	-0,72
Muut saatavat	0,50	1,40	6,50	0,01

²⁾ Yhden prosenttiyksikön koronnousun maksimivaikutus (ennen veroja) korkokuluihin seuraavan vuoden aikana, milj. euroa. Taulukko sisältää koronvaihtosopimusten vaikutuksen.

Hyödykeriskien hallinta

Valtaosa konsernin sähkön hankinnasta on ulkoistettu erikseen valitulle toimittajalle. Toimintamallin mukaan konserni ei enää tee omista nimissään sähkön suojaussopimuksia. Koska valittu toimittaja kuitenkin tekee sähköjohdannaisopimuksia suojatakseen nimenomaisesti Tiedon hyödykeriskiä, ne on erotettu varsinaisesta sähkön hankintasopimuksesta ja arvostettu käypään arvoonsa tulosvaikutteisesti, perustuen vastaavien instrumenttien vallitsevaan markkina-arvoon. Katso liitetieto 26.

Likviditeettiriskin hallinta ja jälleerahoitus

Likviditeettiriskin hallinta ja jälleerahoitusperiaatteet on määritelty rahoituspolitiikassa. Yksi konsernirahoituksen päätehtäviä on riittävän likviditeetin turvaaminen konsernille. Konsernilla on 150 milj. euron sitova luottolimiittisopimus, joka erääntyy 2020. Toukokuussa 2013 konserni laski liikkeelle kuusivuotisen 100 milj. joukkovelkakirjalainan, joka erääntyy maksettavaksi vuonna 2019. Likviditeetin turvaamiseksi konsernilla on myös konserniliimimiehejä sekä 250 milj. euron yritystodistusohjelma. Lisäksi käytettävissä on 50 milj. euron suuruinen saatavien myynti -fasilitieetti.

Velan rakenne

31.12.2016		Erääntymisajankohta							
		Milj. euroa		2017	2018	2019	2020	2021	2022-
		Käytössä	Käyttämättä						
Lainat	Joukkovelkakirjalaina	100,0	-	-	-	100,0	-	-	-
	Yritystodistusohjelma	51,0	199,0	51,0	-	-	-	-	-
	Luottolimiittisopimus	-	150,0	-	-	-	-	-	-
	Velat yhteisyrityksille	16,0	-	16,0	-	-	-	-	-
	Muut lainat	0,3	-	0,3	-	-	-	-	-
		167,3	349,0	67,3	-	100,0	-	-	-
	Korot	-	-	2,9	2,9	1,1	-	-	-
Johdannaisten velat/saamiset	Termiinisopimukset, menovirta	-	-	198,7	-	-	-	-	-
	Termiinisopimukset, tulovirta	-	-	-198,7	-	-	-	-	-
	Johdannaiset, netto	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostovelat	Menovirta	-	-	96,3	-	-	-	-	-
Muut velat	Rahoitusleasingvastuut	6,0	-	1,5	1,5	1,5	1,5	-	-
	Yhteensä	173,3	349,0	168,0	4,4	102,6	1,5	-	-

31.12.2015		Erääntymisajankohta							
		Milj. euroa		2016	2017	2018	2019	2020	2021-
		Käytössä	Käyttämättä						
Lainat	Joukkovelkakirjalaina	100,0	-	-	-	-	100,0	-	-
	Yritystodistusohjelma	50,0	200,0	50,0	-	-	-	-	-
	Luottolimiittisopimus	-	150,0	-	-	-	-	-	-
	Velat yhteisyrityksille	19,3	-	19,3	-	-	-	-	-
	Muut lainat	2,6	-	2,6	-	-	-	-	-
		171,9	350,0	71,9	-	-	100,0	-	-
	Korot	-	-	4,8	2,9	2,9	1,1	-	-
Johdannaisten velat/saamiset	Termiinisopimukset, menovirta	-	-	294,5	-	-	-	-	-
	Termiinisopimukset, tulovirta	-	-	-294,5	-	-	-	-	-
	Johdannaiset, netto	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostovelat	Menovirta	-	-	78,7	-	-	-	-	-
Muut velat	Rahoitusleasingvastuut	7,4	-	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	-
	Yhteensä	179,3	350,0	156,9	4,4	4,4	102,6	1,5	-

Luottoriskin hallinta

Luottoriskistä hallinnoidaan konsernitasona. Konsernin luottoriski koostuu sijoituksista, johdannaissopimuksista ja asiakkaisiin liittyvistä riskeistä, kuten myyntisaamisista. Konsernirahoitus ylläpitää vastapuolilistaa yritystodistusliittien ja muiden rahoitustransaktioiden osalta rahoituspolitiikassa määriteltujen rajoitusten puitteissa. Rahoituspolitiikan mukaisesti yhtiön käyttämien pääpankkien pitkäaikaisten luottojen rating tulee olla vähintään tasolla Baa3 tai BBB-. Konsernin luottoriskipolitiikka määrittää rajat hyväksyttävälle asiakasluottoriskin tasolle. Asiakkaisiin liittyviä luottoriskejä seurataan maksukäyttäytymiseen sekä asiakkaiden taloudelliseen asemaan perustuen. Luottotappiovaraus tehdään asiakassaatavista, jotka ovat enemmän kuin 90 päivää myöhässä. Vuonna 2016 luottotappiovarauksen määrä kasvoi 0,6 milj. euroa (1,9 milj. euron purku vuonna 2015). Luottotappioita kirjattiin 2016 1,7 milj. euroa (0,3 milj. euroa vuonna 2015). Raportointihetken maksimiluottoriski on myyntisaamisten käypä arvo. Konsernin hallussa ei ole vakuuksia luottoriskin turvaamiseksi. Konsernilla on erään pääpankkinsa kanssa solmittu saatavien myyntifasilitteetti. Fasilitteetin kokonaismäärä on 50 milj. euroa. Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä yksittäisten asiakkaiden, toimialojen ja/tai alueiden suhteen.

Pääoman hallinta

Konsernin tavoitteena on pitää pääomarakenne tasolla, joka varmistaa riittävän taloudellisen liikkumavaran yhtiön toiminnalle. Konsernin pääomarakennetta seurataan säännöllisesti nettovelan ja EBITDA:n (Net debt/EBITDA) suhteen kautta. Nettovelka/EBITDA lasketaan jakamalla korollinen nettovelka viimeisen 12 kuukauden EBITDA:lla (pois lukien myyntivoitot).

	31.12.2016	31.12.2015
Nettovelka	109,7	13,2
12 kk EBITDA (poislukien myyntivoitot)	194,7	175,2
Nettovelka/EBITDA (poislukien myyntivoitot)	0,6	0,1

Net debt/EBITDA suhdeluku (pois lukien myyntivoitot, mutta sisältäen ennakkomaksut) on myös luottokovenanti yhtiöllä olevassa sitovassa luottolimitissä. Yhtiö oli vuoden 2016 päättyessä sekä vertailuvuonna sopimuksen mukaisen kovenantin puitteissa.

Rahoitusvarojen ja velkojen kuittaaminen

Johdannaissopimusvastapuolten kanssa olevat sopimukset rahoitusvarojen ja velkojen kuittaamisesta perustuvat ISDA:n runkosopimuksiin tai samansisältöisiin vastaaviin sopimuksiin. Näiden sopimusten mukaan netotus on mahdollista ainoastaan erikseen määriteltyjen tilanteiden, kuten toisen osapuolen sopimusrikkomuksen tai force majeure -tyyppisen tilanteen vallitessa. Rahoitusvarat koostuvat myyntisaamisista, johdannaissopimuksista sekä kassavaroista. Rahoitusvelat koostuvat ostovelloista ja johdannaissopimuksista. Yhtiöllä ei ollut konsernitililimiittejä käytössä raportointiperiodin (ja vertailuperiodin) päättyessä. Myyntisaamiset, kassavarat sekä ostovelat on jätetty pois allaolevasta taulukosta, koska ne eivät ole minkään netotussopimuksen alaisia ja kuten johdannaiset, ne selvitetään bruttomääräisinä.

Rahoitusvarat

31.12.2016	Rahoitusvarojen kirjatut bruttomäärät	Taseessa netotettujen rahoitusvelkojen bruttomäärät	Netto- rahoitusvarat taseessa	Liitännäiset, netottamattomat tase-erät		
				Rahoitus- instrumentit	Saatu käteisvakuus	Nettosumma
Johdannaissaamiset	2,4	-	2,4	-1,1	-	1,3
Yhteensä	2,4	-	2,4	-1,1	-	1,3

31.12.2015	Rahoitusvarojen kirjatut bruttomäärät	Taseessa netotettujen rahoitusvelkojen bruttomäärät	Netto- rahoitusvarat taseessa	Liitännäiset, netottamattomat tase-erät		
				Rahoitus- instrumentit	Saatu käteisvakuus	Nettosumma
Johdannaissaamiset	1,6	-	1,6	-1,2	-	0,4
Yhteensä	1,6	-	1,6	-1,2	-	0,4

Rahoitusvelat

31.12.2016	Rahoitusvelkojen kirjatut bruttomäärät	Taseessa netotettujen rahoitusvarojen bruttomäärät	Netto- rahoitusvelat taseessa	Liitännäiset, netottamattomat tase-erät		
				Rahoitus- instrumentit	Saatu käteisvakuus	Nettosumma
Johdannaissovelat	-1,1	-	-1,1	1,1	-	-
Yhteensä	-1,1	-	-1,1	1,1	-	-

31.12.2015	Rahoitusvelkojen kirjatut bruttomäärät	Taseessa netotettujen rahoitusvarojen bruttomäärät	Netto- rahoitusvelat taseessa	Liitännäiset, netottamattomat tase-erät		
				Rahoitus- instrumentit	Saatu käteisvakuus	Nettosumma
Johdannaissovelat	-1,4	-	-1,4	1,2	-	-0,2
Yhteensä	-1,4	-	-1,4	1,2	-	-0,2

25. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT JA KÄYVÄT ARVOT

Mili. euroa	31.12.2016		31.12.2015	
	Kirjanpito-arvot	Käyvät arvot	Kirjanpito-arvot	Käyvät arvot
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Myyntisaamiset ja muut saamiset				
Muut				
Pitkäaikaiset johdannaissaamiset	-	-	-	-
Lyhytaikaiset johdannaissaamiset ¹⁾	2,4	2,4	1,6	1,6
Lainat ja muut saamiset				
Pitkäaikaiset korolliset rahoitussaamiset	2,2	2,2	4,8	4,8
Lyhytaikaiset korolliset rahoitussaamiset	3,8	3,8	3,8	3,8
Myyntisaamiset ja muut saamiset				
Myyntisaamiset	282,4	282,4	255,4	255,4
Myyntin jaksoitus	53,9	53,9	41,9	41,9
Korkosaamiset	-	-	0,4	0,4
Rahavarat	56,7	56,7	156,2	156,2
Myytäviksi olevat rahoitusvarat				
Muut pitkäaikaiset varat	0,7	0,7	0,7	0,7
Rahoitusvarat yhteensä	402,1	402,1	464,8	464,8
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Lyhytaikaiset velat				
Ostovelat ja muut velat				
Muut siirtovelat				
Lyhytaikaiset johdannaissovelat ¹⁾	1,1	1,1	1,4	1,4
Jaksotettuun hankintamenojen arvostetut rahoitusvelat				
Pitkäaikaiset velat				
Pitkäaikaiset rahoitusleasingvelat	4,2	4,2	5,5	5,5
Pitkäaikaiset korolliset velat	99,6	105,8	99,5	104,9
Muut pitkäaikaiset velat	0,2	0,2	1,5	1,5
Lyhytaikaiset velat				
Ostovelat ja muut velat				
Ostovelat	96,3	96,3	78,7	78,7
Korkovelat	1,7	1,7	1,8	1,8
Lyhytaikaiset rahoitusleasingvelat	1,3	1,3	1,2	1,2
Lyhytaikaiset korolliset velat	67,3	67,3	71,8	71,8
Rahoitusvelat yhteensä	271,7	277,9	261,4	266,8

¹⁾ Rahavirtasuojauksen käyvän arvon nettomäärä oli vuonna 2016 0,0 milj. euroa (2015 0,2 milj. euroa). (Liite 26)

Valuuttajohdannaisten käyvät arvot on laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja ja korkonoteerauksia.

Lainat, muut saamiset ja rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenojen käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Niiden kirjanpitoarvojen ja käypien arvojen arvioidaan vastaavan toisiaan, lukuunottamatta kiinteäkorkoista joukkovelkakirjalainaa, jonka kirjanpitoarvoa ei ole oikaistu käyvän arvon mukaan.

Rahoitusleasingvelat ilmoitetaan erikseen, koska ne eivät kuulu IAS 39:n piiriin, vaikka kuuluvatkin IFRS 7:n piiriin.

Myytäviksi olevien rahoitusvarojen käypä arvo perustuu alkuperäiseen hankintahetken arvoon. Käypää markkina-arvoa ei voida arvioida puutteellisesta markkinainformaatiosta johtuen.

Yhtiöllä ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat**31.12.2016**

Milj. euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Johdannaissopimukset	-	2,4	-	2,4
Myytävissä olevat rahoitusvarat	-	-	0,7	0,7
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Johdannaissopimukset	-	1,1	-	1,1

31.12.2015

Milj. euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Johdannaissopimukset	-	1,6	-	1,6
Myytävissä olevat rahoitusvarat	-	-	0,7	0,7
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Johdannaissopimukset	-	1,4	-	1,4

Tasojen 1 ja 2 välillä ei ollut siirtoja vuoden 2016 aikana.

Tason 3 instrumenteissa ei ollut muutoksia 31.12.2016 päättyneen vuoden aikana.

26. JOHDANNAISET

Johdannaissopimusten nimellisarvot

Sisältää bruttomääräiset nimellisarvot kaikista sopimuksista, jotka eivät ole vielä eräänntyneet tai joita ei ole suljettu. Avoimna oleva nimellisarvo ei välttämättä mittaa tai osoita markkinariskiä, sillä joidenkin sopimusten riski voi kumoutua toisten sopimusten kautta.

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinisopimukset	198,7	294,5
Suojauslaskennan ulkopuolella	198,7	281,9
Suojauslaskennan piirissä	-	12,6
Sähköfutuurisopimukset suojauslaskennan ulkopuolella	0,5	0,3

Johdannaissopimusten käyvät arvot

Johdannaissopimusten nettomääräiset käyvät arvot	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinisopimukset	1,2	0,3
Sähköfutuurisopimukset	0,1	-0,1

Johdannaissopimuksia on käytetty vain taloudelliseen suojaukseen.

Johdannaissopimusten käyvät positiiviset arvot, brutto	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinisopimukset	2,3	1,6
Suojauslaskennan ulkopuolella	2,3	1,4
Suojauslaskennan piirissä ¹⁾	-	0,2
Sähköfutuurisopimukset suojauslaskennan ulkopuolella	0,1	-

Johdannaissopimusten käyvät negatiiviset arvot, brutto	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinisopimukset	-1,1	-1,3
Suojauslaskennan ulkopuolella	-1,1	-1,3
Suojauslaskennan piirissä ¹⁾	-	0,0
Sähköfutuurisopimukset suojauslaskennan ulkopuolella	-	-0,1
¹⁾ Suojauslaskennan piirissä (netto)	-	0,2
Kirjattu omaan pääomaan	-	0,2
Tuloslaskelmaan kirjattava korkoero	-	-

Virmeiset, ulkomaanrahan määrien, erittäin todennäköisten ennakoitujen liiketoimien suojauksessa käytetyt valuuttatermiinisopimukset eräänntyivät huhtikuussa 2016. Valuuttatermiinisopimuksista aiheutuvat omaan pääomaan suojausrahastoon (ks. Rahavirran suojaukset alla) 31.12.2016 kirjatut voitot ja tappiot, joiden netto oli 31.12.2016 0,0 milj. euroa (0,2 milj. euroa 2015), merkitään tuloslaskelmaan niillä kausilla, joilla suojatut ennakoituiden liiketoimet vaikuttavat tuloslaskelmaan.

Rahavirran suojauksista aiheutunut tulosvaikutteisesti kirjattu tehokas osa oli voittoa 0,2 milj. euroa vuonna 2016 (0,6 milj. euroa 2015). Rahavirran suojauksista aiheutunut tulosvaikutteisesti kirjattu tehokas osa oli tappiota 0,0 milj. euroa vuonna 2016 (0,2 milj. euroa 2015), sisältäen korkoeron.

Rahavirran suojausten tulosvaikutteisesti kirjattavasta tehottomasta osasta ei aiheutunut voittoa eikä tappiota vuonna 2016 (0,0 milj. euroa 2015).

Rahavirran suojaukset

Milj. euroa	Suojausrahasto
Avaava tase 1.1.2015	-0,3
Käyvän arvon lisäys	1,1
Käyvän arvon alentuminen	-0,5
Verot käyvän arvon lisäyksestä	0,2
Verot käyvän arvon alentumisesta	-0,3
Päättävä tase 31.12.2015	0,2
Avaava tase 1.1.2016	0,2
Käyvän arvon lisäys	-
Käyvän arvon alentuminen	-0,2
Verot käyvän arvon lisäyksestä	-
Verot käyvän arvon alentumisesta	-
Päättävä tase 31.12.2016	-

Konsernin rakenne ja liikearvo

27. TYTÄRYHTIÖOSAKKEET

Emoyhtiön omistamat tytäryhtiöosakkeet

	Omistusosuus %	31.12.2016 Kirjanpitoarvo Milj. euroa
Tieto Austria GmbH, Itävalta	100,0	0,8
Tieto Beijing Information Technology Services Co., Ltd., Kiina	100,0	0,4
Tieto Canada Inc., Kanada	100,0	0,1
Tieto China Co., Ltd., Kiina	100,0	4,3
Tieto Czech s.r.o., Tsekin tasavalta	100,0	8,0
Tieto Czech Support Services s.r.o., Tsekin tasavalta	100,0	0,0
Tieto Denmark A/S, Tanska	100,0	5,3
Tieto DK A/S, Tanska	100,0	1,6
Tieto Estonia AS, Viro	100,0	3,3
Tieto Finland Oy, Suomi	100,0	134,5
Tieto Finland Support Services Oy, Suomi	100,0	1,6
Tieto Germany GmbH, Saksa	100,0	0,5
Tieto Global Oy, Suomi	100,0	1,1
Tieto Great Britain Ltd, Iso-Britannia	100,0	0,5
Tieto Healthcare & Welfare Oy, Suomi	100,0	2,6
Tieto India Pvt. Ltd., Intia	20,3	1,3
Tieto Latvia SIA, Latvia	100,0	10,3
Tieto Lietuva UAB, Liettua	100,0	2,6
Tieto Netherlands Holding B.V., Alankomaat	100,0	24,5
Tieto Norway AS, Norja	100,0	172,5
Tieto Poland Sp. z o.o., Puola	100,0	3,3
Tieto Sdn Bhd, Malesia	100,0	0,2
Tieto Singapore Pte. Ltd., Singapore	100,0	0,3
Tieto Support Services Sp. z o.o., Puola	100,0	0,4
Tieto Sweden Professional Services AB, Ruotsi	100,0	549,3
TietoEnator Inc., USA	100,0	8,0
Lepäävät tytäryhtiöt (yhteensä 5 kpl)		0,0
		937,3

Tytäryhtiöiden omistamat konserniyhtiöosakkeet

	Omistusosuus %	31.12.2016 Kirjanpitoarvo Milj. euroa
Canvisa Consulting AB, Ruotsi	100,0	0,6
Emric AB, Ruotsi	100,0	14,2
Emric d.o.o. Beograd, Serbia	100,0	0,0
Emric Finance Process Outsourcing AB, Ruotsi	100,0	0,4
Emric Operations AB, Ruotsi	100,0	0,4
Emric Partners AB, Ruotsi	100,0	37,5
PT Emric Asia, Indonesia	100,0	0,0
Softinn Software Services Pvt. Ltd., Intia	100,0	0,2
Tieto Estonia Services OÜ, Viro	100,0	0,1
Tieto India Pvt. Ltd., Intia	79,7	11,6
Tieto Netherlands B.V., Alankomaat	100,0	2,9
Tieto Rus OOO, Venäjä	100,0	2,3
Tieto Sweden AB, Ruotsi	100,0	250,6
Tieto Sweden Healthcare & Welfare AB, Ruotsi	100,0	4,4
Tieto Sweden Support Services AB, Ruotsi	100,0	0,0
Tieto U.S. Inc., USA	100,0	1,1
Lepäävät tytäryhtiöt (yhteensä 1 kpl)		0,0
		326,3

Kaikki tytäryhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen. Intian tytäryhtiöiden virallinen tilikausi on 1.4.–31.3. Intian lainsäädännön mukaisesti.

Tieto Great Britain Ltd on vapautettu Iso-Britannian osakeyhtiölain mukaisesta tilintarkastusveloitteesta pykälän 479A nojalla. Emoyhtiö Tieto Oyj on antanut emoyhtiön takauksen kaikista Tieto Great Britain Ltd:n vastuista tilikauden 2016 päätöstilanteen mukaan.

Merkittävät rajoitukset:

Kiinassa ja Intiassa sijaitseviin käteisvaroihin ja lyhytaikaisiin talletuksiin liittyy paikallisia valuuttavaihtorajoituksia. Nämä valuuttamääräykset estävät pääoman siirtämisen pois maasta muutoin kuin tavanomaisina osinkoina.

28. OSUDET YHTEISYRITYKSISSÄ

Tieto Oyj:llä on äänivaltaa yhteisyrityksissä, joissa sillä on johtamisvastuu ja jaettu hallintaoikeus. Nämä yhteisyritykset ovat perustettu tuottamaan korkealaatuisia IT -palveluita asiakkaille.

Nämä yhteisjärjestelyt on luokiteltu yhteisyrityksiksi juridisen muodon ja sopimusjärjestelyiden perusteella. Tiedolla on oikeus niiden nettovaroihin. Osakassopimusten mukaan tärkeät päätökset vaativat yksimielisyyttä. Myynnit ja ostot yhteisyritysten kanssa tehdään yleisillä markkinaehdoilla ja markkinahinnoin. Yhteisyritykset käsitellään pääomaosuusmenetelmällä.

Yhteisyritysten kirjanpitoarvot

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
1.1.	3,7	4,7
Pääoman palautus	-	-1,0
Myynnit	-	-
Hankintameno 31.12.	3,7	3,7
Pääomaosuus		
1.1.	13,5	14,6
Osuus yhteisyritysten tuloksista	3,2	4,2
Saadut osingot	-3,8	-5,4
Myyntioikaisu	-	-
Muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat tulot	-0,1	0,1
Pääomaosuus 31.12.	12,8	13,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	16,5	17,2

Pääomaosuus sisältää konsernitason liikearvoa 10,3 milj. euroa.

Yhteisyritykset 31.12.2016

	Osakkeiden lukumäärä	Osuus %	Äänivalta %	Kirjanpitoarvo milj. euroa
Tieto Esy Oy	7 300	80,0	34,0	5,6
Tietollmarinen Oy	3 570	70,0	30,0	2,5
Tietokarhu Oy	8 000	80,0	20,0	8,4
				16,5

Kaikki yhteisyritykset sijaitsevat Suomessa.

Yhteisyritykset 31.12.2015

	Osakkeiden lukumäärä	Osuus %	Äänivalta %	Kirjanpitoarvo milj. euroa
Tieto Esy Oy	7 300	80,0	34,0	5,6
Tietollmarinen Oy	3 570	70,0	30,0	2,9
Tietokarhu Oy	8 000	80,0	20,0	8,7
				17,2

Yhteisyritysten taloudellinen informaatio ja henkilöstö 31.12.2016

	Tieto Esy Oy	Tietollmarinen Oy	Tietokarhu Oy
Pitkäaikaiset varat	0,1	0,2	0,1
Korolliset lyhytaikaiset varat	4,5	1,0	10,5
Muut lyhytaikaiset varat	0,9	0,6	5,7
	5,5	1,8	16,3
Muut pitkäaikaiset velat	0,1	0,3	0,7
Muut lyhytaikaiset velat	1,4	0,9	12,3
	1,5	1,2	13,0
Liikevaihto	10,2	6,3	29,0
Kulut	-8,5	-7,0	-25,0
Poistot	-	-	-0,1
Korkotuotot	0,0	0,0	0,0
Korkokulut	-0,0	-0,0	-0,0
Muut rahoitustuotot ja -kulut	-0,0	-0,0	-0,0
Tulos ennen veroja	1,7	-0,7	3,9
Tuloverot	-0,3	0,1	-0,8
Tilikauden voitto	1,4	-0,6	3,1
Tieto Oyj:lle maksetut osingot	1,0	-	2,8
Kokoaikaisen henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	58	38	197

Yhteisyritysten taloudellinen informaatio ja henkilöstö 31.12.2015

	Tieto Esy Oy	Tietollmarinen Oy	Tietokarhu Oy
Pitkäaikaiset varat	0,1	0,0	0,2
Korolliset lyhytaikaiset varat	4,9	1,9	12,5
Muut lyhytaikaiset varat	1,3	1,0	5,0
	6,3	2,9	17,7
Muut pitkäaikaiset velat	0,2	0,2	1,4
Muut lyhytaikaiset velat	2,2	1,5	12,6
	2,4	1,7	14,0
Liikevaihto	12,0	9,8	33,7
Kulut	-10,7	-8,8	-29,0
Poistot	-0,0	-0,0	-0,2
Korkotuotot	0,0	0,0	0,0
Korkokulut	-0,0	-0,0	-0,0
Muut rahoitustuotot ja -kulut	-0,0	-0,0	-0,0
Tulos ennen veroja	1,3	1,0	4,5
Tuloverot	-0,2	-0,2	-0,9
Tilikauden voitto	1,1	0,8	3,6
Tieto Oyj:lle maksetut osingot	1,6	0,9	2,9
Kokoaikaisen henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	76	58	240

Yhteisyrityksiin ei liity vakuuksia ja vastuusitoumuksia.

29. YRITYSOSTOT

Tieto suoritti seuraavan yritysosaston vuoden 2016 aikana:

* Emric Partners AB, omistusosuus 100 % osakkeista, ostopäivä 31.8.2016

Emric on Pohjoismaiden johtava ohjelmisto- ja palveluyritys luotonkäsittely alueella. Yritysosto tukee Tiedon finanssipalveluliiketoiminnan laajentamista Pohjoismaissa ja kansainvälisesti. Kauppa myös vahvistaa Tiedon osaamista ja ohjelmistotuotteita Banking as a Service -alueella. Emricin ohjelmistotuotteet on suunnattu luottihakemusten käsittelyyn, luotonantoon ja leasingtoimintaan.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto maksetusta vastikkeesta sekä hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana.

Maksettu vastike

Milj. euroa

Käteisvarat	31,7
Escrow-määrä	0,5
Ehdollinen vastike	5,4
Vastike yhteensä	37,7

Hankituista varoista ja vastattaviksi otetuista veloista kirjatut määrät

Milj. euroa

Arvostus kaupassa

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,4
Aineettomat hyödykkeet	14,5
Laskennalliset verosaamiset	0,8
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2,8
Rahavarat	1,5
Laskennalliset verovelat	-3,3
Ostovelat ja muut velat	-5,2
Liikearvo	26,2
Nettovarot yhteensä	37,7

Ehdollinen vastike perustuu pääasiassa ostetun liiketoiminnan kasvuun vuosina 2017 ja 2018.

Hankitut aineettomat hyödykkeet liittyvät teknologiaan ja asiakassuhteisiin.

Hankinnasta syntynyt liikearvo johtuu hankitusta markkinaosuudesta ja liiketoimintaosaamisesta. Kirjattu goodwill ei ole vähennyskelpoinen verotuksessa.

Hankinnasta syntyneet kulut, 0,3 miljoonaa euroa, sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin tuloslaskelmassa ja liiketoiminnan rahavirtaan.

Hankintansa jälkeen kyseinen yksikkö on lisännyt konsernin liikevaihtoon 6,6 milj. euroa ja aineettoman omaisuuden käyvän arvon poistojen jälkeiseen liikevoittoon -1,0 milj. euroa.

Jos yritysosto olisi tehty vuoden alussa, vaikutus konsernin liikevaihtoon olisi ollut noin 19 milj. euroa ja liikevoittoon noin -1,4 milj. euroa.

Vuonna 2015 suoritettujen yritysosastojen ehdollisten vastikkeiden muutos

Vuoden 2015 yritysosastojen ehdolliset vastikkeet ja niitä vastaava ehdollinen velka alenivat 2,6 milj. euroa.

Milj. euroa

Vuonna 2015 kirjattu ehdollinen vastike	5,7
Vuonna 2016 kirjattu muutos	-2,6
Jäljellä oleva ehdollinen vastike	3,0

30. LIIKEARVON ALENTUMISEN TESTAUS

Yleiset periaatteet

Liiketoimintojen yhdistämiseen liittyvä liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, joita ovat segmenttiraportoinnin raportoitavat palvelualuesegmentit. Heinäkuussa 2016 IT-palveluiden rahavirtaa tuottavat yksiköt muuttuivat, kun toimintamalli linjattiin uuden strategian mukaiseksi. Samassa yhteydessä liikearvo allokoiitiin uusille rahavirtaa tuottaville yksiköille kuhunkin uuteen rahavirtaa tuottavaan yksikköön siirtyneiden liiketoimintojen suhteellisten nettohyökyarvojen perusteella. Jatkuvien palveluiden liikearvo allokoiitiin kokonaan Teknologiapalveluille ja uudistamiselle, ja Toimialakohtaisten ohjelmistotuotteiden liikearvo Toimialaratkaisuille. Konsultoinnin ja integraatiopalveluiden liikearvo allokoiitiin Teknologiapalveluille ja uudistamiselle, Liiketoiminnan konsultoinnille ja toteutukselle ja Toimialaratkaisuille. Toimintamallin linjaus ei aiheuttanut muutosta Tuotekehityspalveluiden liikearvoon.

Kustakin rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä perustuu kyseisen omaisuuden käyttöarvoon. Neljän ensimmäisen vuoden kassavirtaodotukset pohjautuvat ylimmän johdon hyväksymiin ja ulkopuolisista lähteistä saatujen alan kasvuennusteiden tukemisiin yhtiön talousennusteisiin. Tämän jälkeisen yhden vuoden kassavirtojen kasvuoletukset vaihtelevat välillä 1–10 % heijastaneen johdon arviota alan pitkän aikavälin keskimääräisestä kasvusta. Kyseisen viiden vuoden ennustejakson jälkeiselle ajalle käytetty kasvu on 2 %, joka ei ylitä odotettua reaalikasvua.

Ennustetut katteet perustuvat odotetuilla tehokkuusparannuksilla oikaistuihin aiempien vuosien tuloksiin.

Kassavirtaennusteet diskontataan pääomakustannusten painotetulla keskiarvolla ennen veroja. Diskonttokorko perustuu normalisoituu 30 vuoden valtionobligatioiden keskikorkoon maissa, joissa rahavirtaa tuottavat yksiköt toimivat. Obligatiokorkoa oikaistaan yleisten markkinariskien ja rahavirtaa tuottavien yksiköiden liiketoimintariskien mukaisesti. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden veroton diskonttokorko vaihtelee välillä 7–12 % (7–13 %).

Rahavirtaa tuottaville yksiköille ja raportointisegmentteille kohdennetun liikearvon kirjanpitoarvo

Liikearvon 31.12.2016 kirjanpitoarvo oli yhteensä 409,7 milj. euroa. Verrattuna 31.12.2015 kirjanpitoarvoon liikearvo lisääntyi 24,8 milj. euroa. Liikearvon lisääntymisestä 26,3 milj. euroa johtui yritysostoista ja 1,5 milj. euroa valuuttakurssivaihteluista.

Kaikkien rahavirtaa tuottavien yksiköiden sisältämä liikearvo voidaan katsoa merkittäväksi suhteessa koko konsernin liikearvoon. Jokainen yksikkö tarjoaa tietotekniikkaratkaisuja ja -palveluita oman markkinasegmenttinsä valikoidulle asiakaskunnalle.

Teknologiapalveluille ja uudistamiselle kohdennettu liikearvo oli 168,9 milj. euroa 31.12.2016. Yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä on laskettu yllä esitettyjen yleisten periaatteiden mukaisesti. Neljän ensimmäisen vuoden kasvuvauhti vaihtelee välillä 1–2 %, ja liikevoitto (EBITDA)% ilman poistoja, arvonalentumisia ja veroja välillä 16–18 %. Kyseisten neljän vuoden jälkeisessä yhden vuoden kassavirtaennusteessa käytetty kasvuvauhti on 1 %. Kassavirtaennusteeseen sovellettu diskonttokorko on 7,2 %.

Liiketoiminnan konsultoinnille ja toteutukselle kohdennettu liikearvo oli 25,4 milj. euroa 31.12.2016. Yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä on laskettu yllä esitettyjen yleisten periaatteiden mukaisesti. Neljän ensimmäisen vuoden kasvuvauhti vaihtelee välillä 10–11 %, ja liikevoitto (EBITDA)% ilman poistoja, arvonalentumisia ja veroja välillä 6–12 %. Kyseisten neljän vuoden jälkeisessä yhden vuoden kassavirtaennusteessa käytetty kasvuvauhti on 10 %. Kassavirtaennusteeseen sovellettu diskonttokorko on 7,3 %.

Toimialaratkaisuille kohdennettu liikearvo oli 155,6 milj. euroa 31.12.2016. Yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä on laskettu yllä esitettyjen yleisten periaatteiden mukaisesti. Neljän ensimmäisen vuoden kasvuvauhti vaihtelee välillä 7–12 %, ja liikevoitto (EBITDA)% ilman poistoja, arvonalentumisia ja veroja välillä 14–18 %. Kyseisten neljän vuoden jälkeisessä yhden vuoden kassavirtaennusteessa käytetty kasvuvauhti on 8 %. Kassavirtaennusteeseen sovellettu diskonttokorko on 7,9 %.

Tuotekehityspalveluille kohdennettu liikearvo oli 59,8 milj. euroa 31.12.2016. Yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä on laskettu yllä esitettyjen yleisten periaatteiden mukaisesti. Neljän ensimmäisen vuoden kasvuvauhti vaihtelee välillä 4–8 %, ja liikevoitto (EBITDA)% ilman poistoja, arvonalentumisia ja veroja välillä 10–12 %. Kyseisten neljän vuoden jälkeisessä yhden vuoden kassavirtaennusteessa käytetty kasvuvauhti on 5 %. Kassavirtaennusteeseen sovellettu diskonttokorko on 12,3 %.

Liikearvon testaus ei osoittanut arvon alentumista. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvolaskelmat ovat herkkiä kasvuoletusten muutoksille, EBIT% muutoksille sekä korkotason muutoksille. Tuotekehityspalveluiden kerrytettävissä oleva rahamäärä, 116 milj. euroa, on 40 milj. euroa suurempi kuin kirjanpitoarvo. Tuotekehityspalveluiden kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi samansuuruinen kirjanpitoarvon kanssa, jos avainoletukset muuttuisivat seuraavalla tavalla:

Vuosittaisen kasvun muutos (%-yksikköä)	n/a
EBIT% muutos (%-yksikköä)	-3
Korkojen muutos (%-yksikköä)	+6

Muiden rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä oleva rahamäärä on huomattavasti suurempi kuin yksikön kirjanpitoarvo, eikä mikään todennäköinen muutos kolmessa yllämainitussa parametrissa alentaisi kerrytettävissä olevaa rahamäärää kirjanpitoarvon tasolle.

Rahavirtaa tuottaville yksiköille kohdennettu liikearvo on esitetty alla:

Liikearvon kirjanpitoarvo

Milj. euroa	31.12.2016
Teknologiapalvelut ja uudistaminen	168,9
Liiketoiminnan konsultointi ja toteutus	25,4
Toimialaratkaisut	155,6
Tuotekehityspalvelut	59,8
Yhteensä	409,7

Muut tiedot

31. VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Omasta velasta		
Pantit ¹⁾	-	-
Takaukset ²⁾		
Toimitustakaukset	4,0	10,1
Vuokratakaukset	8,9	9,1
Muut	1,5	4,3
Muut omat vastuut		
Yhden vuoden kuluessa maksettavat vuokravastuut	39,7	41,4
1-5 vuoden kuluttua maksettavat vuokravastuut	95,3	100,9
5 vuoden jälkeen maksettavat vuokravastuut	31,4	21,2
Yhden vuoden kuluessa maksettavat leasingvastuut	8,3	8,2
1-5 vuoden kuluttua maksettavat leasingvastuut	8,1	12,0
5 vuoden jälkeen maksettavat leasingvastuut	0,6	0,7
Ostositoumukset	6,2	8,5
Yhteisyritysten puolesta	-	-
Muiden puolesta		
Takaukset	0,1	0,4

¹⁾ Tilikauden päättyessä oli käynnissä aiemmin hankitun konserniyhtiön käyttämättömän, paikallisen luottolimitin lakkauttaminen. Limiitin vakuudeksi konserniyhtiö on pantannut tytäryhtiönsä osakkeita (kirjanpitoarvo 14 milj. euroa) sekä yritysikiinnitysvelkakirjoja 2 milj. euron arvosta.

²⁾ Lisäksi 19,9 milj. euroa (9 milj. euroa vuonna 2015) vastuusitoumuksia konsernin taseeseen sisältyvien vastuuden vakuutena.

32. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Muiksi vuokrasopimuksiksi luokitellaan yleensä kiinteistöjen, autojen, servereiden ja muiden datalaitteiden vuokrasopimukset, jos ne eivät täytä rahoitusleasingin kriteereitä.

Muiden vuokrasopimusten kulut

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Kiinteistöjen vuokrat	45,3	44,8
Muut vuokrasopimukset	11,5	9,9
	56,8	54,7

Katso liitetieto 31 kiinteistöihin ja muihin vuokrasopimuksiin liittyvistä vastuista.

Tulevat vuokratuotot

Tulevat vähimmäisvuokratuotot, jotka oletetaan saatavan ulkoisista edelleenvuokratuista kiinteistöistä.

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Yhden vuoden kuluessa	0,5	0,6
1–5 vuoden kuluttua	0,4	2,0
Yli viiden vuoden kuluttua	0,0	0,0

33. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Tiedon lähipiiriin kuuluvat tytäryhtiöt, yhteisyritykset, hallitus, toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä.

Tapahtumat sekä saamiset ja velat yhteisyritysten kanssa

Milj. euroa	31.12.2016	31.12.2015
Myynti	2,7	4,1
Liiketoiminnan muut tuotot	4,4	4,2
Ostot	2,7	2,6
Saatavat	0,8	1,1
Velat	0,2	0,4

Myyntit ja ostot lähipiirin kanssa tehdään yleisillä markkinaehdoilla ja perustuvat markkinahintoihin.

Yhteisyritysten puolesta ei ole vakuuksia ja vastuusitoumuksia.

Joidenkin yhteisyritysten osalta Tieto Oyj on sitoutunut yhdessä muiden omistajien kanssa tarvittaessa osallistumaan omistussosuutensa suhteessa niihin rahoitusjärjestelyihin, jotka perustuvat vahvistettuun strategiasuunnitelmaan.

Ylimmän johdon saamat korvaukset

Ylimpään johtoon kuuluvat hallitus, toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä.

Katso liite 9 konsernin tilinpäätöslitteistä.

Tytäryhtiöt

Katso liite 27 konsernin tilinpäätöslitteistä.

34. KAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Osana pitkän aikavälin uudistumistaan ja tarvetta parantaa yhtiön tuottavuutta ja hintakilpailukykyä Tieto käynnisti yt-neuvottelut Suomessa 17.1.2017. Neuvottelut vaikuttavat enintään 250 työntekijään. Toimenpiteet perustuvat palvelustandardisoinnin lisääntymiseen, ja ne ovat jatkoa vuonna 2015 käynnistetyille globaalille automaatio-ohjelmalle. Lisäksi Tieto pyrkii optimoimaan tuottavuuttaan ja kustannusrakennettaan globaalisti. Tieto arvioi, että näiden toimenpiteiden johdosta yhtiö saavuttaa yhteensä lähes 40 milj. euron vuotuiset bruttosäästöt, mukaan lukien Suomessa mahdollisesti toteuttavat henkilöstövähennykset. Säästöistä yli 20 milj. euron odotetaan vaikuttavan vuoden 2017 kustannuspohjaan.

Yhteensä 25 555 Tiedon omaa osaketta siirrettiin 9.1.2017 liittyen Tiedon pitkän aikavälin osakekannustinojelman 2012–2014 palkkion maksuun. Siirron jälkeen Tiedolla on hallussaan 386 127 omaa osaketta.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Voitto/osake	=	$\frac{\text{Kauden tulos}}{\text{Osakkeiden lukumäärän osakeantikorjattu vuosikeskiarvo}}$	
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$	
Oman pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja ja vähemmistöosuutta} - \text{välittömät verot}}{\text{Oma pääoma (keskimäärin vuoden aikana)}}$	* 100
Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja ja vähemmistöosuutta} + \text{rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}}$	* 100
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$	* 100
Korollinen nettovelka	=	Korolliset velat – korolliset saamiset – rahavarat – rahoitusarvopaperit	
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma}}$	* 100

Emoyhtiön tilinpäätös

TULOSLASKELMA (FAS)

Euroa	Liite	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liikevaihto		-	-
Liiketoiminnan muut tuotot	1	206 668 921,56	180 666 572,41
Henkilöstökulut	2	16 300 460,69	18 644 345,16
Poistot ja arvonalentumiset	8, 9	2 972 953,39	3 241 455,19
Liiketoiminnan muut kulut	3	199 606 628,72	172 349 928,61
Liiketappio		-12 211 121,24	-13 569 156,55
Rahoitustuotot ja -kulut	5	18 976 716,52	25 757 244,43
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		6 765 595,28	12 188 087,88
Tilinpäätössiirrot	6	47 200 000,00	38 150 000,00
Voitto ennen veroja		53 965 595,28	50 338 087,88
Tuloverot	7	4 558 096,64	3 676 692,05
Tilikauden voitto		49 407 498,64	46 661 395,83

TASE (FAS)

Euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	8	7 847 123,92	2 294 884,13
Aineelliset hyödykkeet	9	6 530 772,67	3 435 280,41
Sijoitukset	10	941 309 363,64	935 754 058,66
Pysyvät vastaavat yhteensä		955 687 260,23	941 484 223,20
Vaihtuvat vastaavat			
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset	11	4 285 203,29	6 127 182,56
Muut saamiset	11	236 733,08	429 967,17
		4 521 936,37	6 557 149,73
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		10 849,84	44 747,30
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	12, 13	79 481 609,15	80 439 089,50
Saamiset yhteisyrityksiltä	12, 13	145 934,68	203 987,73
Muut saamiset		9 731 736,50	1 710 885,90
Siirtosaamiset	13	3 312 598,41	3 689 677,58
		92 682 728,58	86 088 388,01
Rahat ja pankkisaamiset		28 099 538,17	96 672 378,50
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		125 304 203,12	189 317 916,24
VASTAAVAA YHTEENSÄ		1 080 991 463,35	1 130 802 139,44

Euroa	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14		
Osakepääoma		76 555 412,00	76 555 412,00
Osakeanti optio-oikeuksilla		-	28 668,20
Ylikurssirahasto		13 791 579,51	13 791 579,51
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		12 843 921,39	12 061 061,17
Edellisten tilikausien voitto		520 106 368,68	571 526 514,13
Tilikauden voitto		49 407 498,64	46 661 395,83
		672 704 780,22	720 624 630,84
Pakolliset varaukset	15	2 194 205,70	5 327 034,26
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Joukkovelkakirjalainat	16	100 000 000,00	100 000 000,00
Muu pitkäaikainen vieras pääoma	16	5 881,98	5 410,01
		100 005 881,98	100 005 410,01
Lyhytaikainen vieras pääoma	17		
Ostovelat		10 082 659,50	5 947 239,94
Velat saman konsernin yrityksille	17, 18	217 069 985,68	215 899 250,26
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille	17, 18	16 004 302,68	19 343 547,22
Lainat		51 283 429,04	50 055 803,21
Muut velat		1 518 526,53	2 347 405,39
Siirtovelat	18	10 127 692,02	11 251 818,31
		306 086 595,45	304 845 064,33
Vieras pääoma yhteensä		406 092 477,43	404 850 474,34
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 080 991 463,35	1 130 802 139,44

EPÄSUORA RAHOITUSLASKELMA (FAS)

Euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen satunnaisia eriä	6 765 595,28	12 188 087,91
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	2 972 953,39	3 241 455,19
Rahoitustuotot ja -kulut	-18 976 716,52	-25 757 244,43
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-2 022 576,24	-5 219 430,13
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	-11 260 744,09	-15 547 131,46
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-2 942 934,39	6 872 935,59
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-7 864 888,57	-5 381 994,04
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-22 068 567,05	-14 056 189,91
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-14 277 137,62	-18 847 442,74
Saadut korot	11 382 172,35	11 867 216,32
Saadut osingot ja pääomanpalautukset	23 124 808,69	34 609 143,37
Välittömät verot	-11 311 094,93	-2 610 485,95
Liiketoiminnan rahavirta	-13 149 818,56	10 962 241,09
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-11 488 871,43	-3 045 911,72
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	-	22 400,00
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	-5 621 835,91	-68 306 435,29
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	58 902,81	-
Myönnetyt lainat	-5 284 600,11	-18 775 327,67
Lainasaamisten takaisinmaksut	8 463 082,59	14 815 353,73
Investointien rahavirta	-13 873 322,05	-75 289 920,95
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut osingot	-99 361 904,85	-95 227 146,30
Maksullinen osakeanti	782 860,22	3 601 281,44
Lyhytaikaisten lainojen nostot	661 492 416,88	58 567 071,39
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-647 547 178,36	-6 339 170,00
Konsernitilisaamisten ja -velkojen muutos, netto	4 934 106,39	47 232 989,83
Saatu konserniavustus	38 150 000,00	34 100 000,00
Rahoituksen rahavirta	-41 549 699,72	41 935 026,36
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	-68 572 840,33	-22 392 653,50
Rahavarat tilikauden alussa	96 672 378,50	119 065 032,00
Rahavarat tilikauden lopussa	28 099 538,17	96 672 378,50
	-68 572 840,33	-22 392 653,50

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot (FAS)

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Konsernin emoyhtiön, Tieto Oyj:n, tilinpäätös laaditaan Suomen tilinpäätössäännösten mukaisesti.

Tieto Oyj on Suomen lainsäädännön mukaisesti perustettu julkinen suomalainen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiö on listattu NASDAQ Helsingissä ja Tukholmassa. Hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 2. helmikuuta 2017. Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on oikeus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen. Yhtiökokouksella on mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Ulkomaan valuutan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumapäivän vaihtokurssiin. Ulkomaan valuutan määräisten tase-erien arvostuksessa käytetään tilikauden viimeisen päivän keskimääräistä vaihtokurssia. Ulkomaan valuutan määräisiä eriä suojataan johdannaissopimusten avulla.

Nettovelkoihin liittyvät kurssivoitot ja -tappiot tuloutetaan tuloslaskelmassa rahoituserinä, kun taas muut kurssivoitot tai -tappiot sisältyvät liikevoittoon. Johdannaissopimusten arvostuksesta johtuvat kurssivoitot ja -tappiot raportoidaan niiden luonteesta riippuen, joko rahoituserissä tai liikevoittoon kuuluvina.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot koostuvat pääosin sisäisistä palvelumaksuista, vuokratuloista ja luovutusvoitoista.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön eläkevastuiden hallinnoinnista vastaavat eläkevakuutusyhtiöt. Kaikki yhtiön eläkevastuut on katettu täysimääräisesti.

Rahoitusinstrumentit

Luokittelu

Rahoitusvarat jaotellaan seuraaviin luokkiin:

1) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Johdannaissopimukset, sisältäen valuuttatermiini- ja valuuttaoptiosopimukset, sähköjohdannaiset sekä koronvaihtosopimukset, jaotellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi.

2) Lainat ja saamiset

Määräaikaiset talletukset, koostuen pääosin pankkeihin ja muihin rahoituslaitoksiin talletetuista varoista, lyhytaikaiset ja pitkäaikaiset lainasaamiset sekä myyntisaamiset ja muut saamiset luokitellaan lainoiksi ja saamisiksi. Taseessa ne kirjataan eräänymisajankohtansa mukaisesti joko lyhytaikaisiin myyntisaamisiin, muihin saamisiin, lainasaamisiin, rahavaroihin, tai pitkäaikaisiin lainasaamisiin tai muihin saamisiin. Rahamarkkinasijoitukset esitetään lyhytaikaisina talletuksina rahavaroissa.

3) Myytävissä olevat rahoitusvarat

Sijoitukset osakeinstrumentteihin, lukuun ottamatta sijoituksia osakkuusyhtiöihin ja yhteisyrityksiin, luokitellaan myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Ne kirjataan taseessa pitkäaikaisiin varoihin, ellei tarkoituksena ole myydä niitä 12 kuukauden kuluessa raportointihetkestä.

Rahoitusvelat jaotellaan seuraaviin luokkiin:

1) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat

Johdannaissopimukset, sisältäen valuuttatermiini- ja valuuttaoptiosopimukset, sähköjohdannaiset sekä koronvaihtosopimukset

2) Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat rahoitusvelat

Lyhytaikaiset lainat ja luotolliset tilit, pitkäaikaiset lainat sekä ostovelat ja muut velat jaotellaan jaksotettuun hankintamenuon arvostettaviksi rahoitusveloiksi. Lainat sisältyvät pitkä- tai lyhytaikaisiin velkoihin.

Rahoitusinstrumenttien arvostaminen

Yhtiö soveltaa kirjanpitolain 5 Luvun 2A pykälää ja arvostaa rahoitusinstrumentit aluksi käypään arvoonsa. Transaktiokulut sisältyvät käypään arvoon, ellei kyseessä ole käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattava rahoitusinstrumentti. Yleensä käypä arvo vastaa saatua tai maksettua summaa.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä, päivänä jolloin Tieto Oyj sitoutuu ostamaan tai myymään kohteena olevat rahoitusvarat. Tämä koskee kaikkia rahoitusvaroja, jotka ovat yhtiön hallussa ja jotka eivät ole johdannaisopimuksia.

Rahoitusvarat kirjataan taseesta, kun oikeus rahavirran saamiseen on loppunut tai siirretty ja yhtiö on pääosin siirtänyt omistamiseen liittyvät riskit ja palkkiot.

Rahoitusvelat kirjataan taseesta niiden erääntyessä tai kun niihin liittyvä velvoite muuten peruutetaan.

Käyvän arvon muutokset

Rahoitusinstrumenttien käyvän arvon muutosten käsittely riippuu instrumenttien luokituksesta.

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

Johdannaiset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviksi ja arvostetaan käypään arvoonsa. Valuuttajohdannaisten käyvät arvot on laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja ja korkonoteerauksia. Koronvaihtosopimukset on arvostettu kassavirtojen nykyarvoon ja käyttäen asianmukaista markkinainformaatiota. Johdannaisten arvomuutokset kirjataan niiden luonteen mukaisesti tuloslaskelman rahoitustuottoihin ja -kuluihin, muihin liiketoiminnan tuottoihin ja muihin liiketoiminnan kuluihin (valuuttatermiinisopimukset) sekä muihin rahoitustuottoihin ja -kuluihin (valuuttaoptiot). Muut arvomuutokset kirjataan korkotuottoihin ja -kuluihin (koronvaihtosopimukset) ja muihin

liiketoiminnan kuluihin (sähköjohdannaiset), paitsi sovellettaessa suojauslaskentaa jolloin käyvän arvon muutokset kirjataan laajaan tulokseen. Taseessa arvomuutokset tässä luokassa kirjataan lyhytaikaisiin myyntisaamisiin, ostovelkoihin, muihin saamisiin tai velkoihin, mikäli kyseinen erä erääntyy 12 kuukauden kuluessa raportointihetken päättymisestä. Mikäli erääntymishetken on enemmän kuin 12 kuukautta, kirjataan arvomuutokset muissa pitkäaikaisissa saatavissa tai veloissa.

- Lainat ja saamiset

Lainat ja saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä.

- Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, jos käyvän arvon luotettava määrittäminen on mahdollista, ja realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan suoraan omaan pääomaan. Jos käyvän arvon mukaista arvostusta ei ole saatavissa, varat arvostetaan hankintahetken mukaiseen arvoonsa. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan taseesta muihin pitkäaikaisiin varoihin. Kun sijoitus myydään, kertynyt käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan.

- Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat rahoitusvelat

Korkokulut ja transaktiokulut jaksotetaan tuloslaskelmassa laina-aikana käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Tilinpäätössiirrot

Konserniavustukset esitetään tilinpäätössiirtoina.

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus arvostetaan suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistosuunnitelma perustuu kunkin omaisuuserän arvioituun käyttöaikaan ja tasaeräpoistoihin.

Yhtiö soveltaa seuraavia käyttöaikoja:

	Vuotta
Aineeton omaisuus (ohjelmistot)	1-3
Poistettava liikearvo	3-5
Muut pitkävaikuttiset menot	5-10
Rakennukset	25-40
Tiedonkäsittelylaitteet ¹⁾	1-5
Muut koneet ja laitteet	5
Muu aineellinen omaisuus	5

¹⁾ PC-tietokoneiden hankintameno kirjataan kuluksi toteutumishetkellä.

Laitteiden vuokrasopimukset luokitellaan käyttöleasingsopimuksiksi.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan sisältyvät tuloverot perustuvat tilikauden verotettavaan tulokseen, paikallisiin verosäännöksiin sekä aiempiin verovuosiin liittyviin oikaisuihin. Laskennalliset verovelat ja -saamiset on käsitelty erillisessä liitetiedossa.

1. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Käyttöomaisuuden ja osakkeiden myyntivoitot	-	21 057,24
Fuusiovoitot	150 393,12	-
Tytäryhtiön purkuvoitto	119 153,97	-
Vuokratuotot	31 437 139,45	33 364 080,19
Sisäiset palvelumaksut	157 249 749,35	142 606 698,62
Muut tuotot	17 712 485,67	4 674 736,36
	206 668 921,56	180 666 572,41

2. HENKILÖSTÖKULUT

Euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Palkat ja palkkiot	13 067 290,28	14 948 288,11
Eläkekulut	2 506 523,58	2 843 357,45
Muut henkilösivukulut	726 646,83	852 699,60
	16 300 460,69	18 644 345,16

Emoyhtiön henkilöstömäärä keskimäärin vuonna 2016 oli 146 ja edellisvuonna 157.

3. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	1 790 912,57	2 450 846,57
Lisenssit ja ylläpito	10 978 477,59	9 818 412,96
Tietoliikenne- ja ohjelmistokulut	6 624 254,04	31 437 751,94
Hallintopalvelut	33 066 920,06	16 185 165,14
Tilavuokrat ja muut kiinteistökulut	30 652 386,26	29 975 420,68
Muut liiketoiminnan kulut	116 493 678,20	82 482 331,32
	199 606 628,72	172 349 928,61

Euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Tilintarkastajien palkkiot		
KHT-yhteisö PwC		
Tilintarkastuspalkkiot	160 000,00	160 000,00
Veroneuvonta	156 000,00	297 000,00
Muut palvelut	157 000,00	300 000,00
	473 000,00	757 000,00

4. JOHDON PALKKIOT

Katso liite 9 konsernin tilinpäätöslitteistä.

5. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Osinkotuotot		
Osinkotuotot saman konsernin yrityksiltä	19 301 828,69	28 532 603,37
Osinkotuotot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	3 822 700,00	5 427 300,00
Osinkotuotot muilta yrityksiltä	280,00	240,00
	23 124 808,69	33 960 143,37
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	1 461 256,61	3 198 700,04
Muilta	17 284 264,35	15 978 518,44
	18 745 520,96	19 177 218,48
Sijoitusten arvonalentumiset	-128 265,99	-2 691 169,91
Korko- ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-702 252,09	-2 542 389,05
Muille	-22 063 095,05	-22 146 558,46
	-22 765 347,14	-24 688 947,51
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	18 976 716,52	25 757 244,43

6. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Saadut konserniavustukset	47 200 000,00	38 150 000,00

7. TILIKAUDEN VEROT

Euroa	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Tilikauden tuloverot tilinpäätössiirroista	9 440 000,00	7 630 000,00
Tilikauden tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-4 881 903,36	-4 461 907,95
Edellisten tilikausien verot	-	508 600,00
	4 558 096,64	3 676 692,05

8. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	11 228 684,79	11 104 961,19
Lisäykset	100 000,00	123 723,60
Vähennykset	-65 919,89	-
Hankintameno 31.12.	11 262 764,90	11 228 684,79
Kertyneet poistot 1.1.	10 614 085,31	9 888 635,01
Vähennysten kertyneet poistot	-60 219,26	-
Tilikauden poisto	494 283,53	725 450,30
Kertyneet poistot 31.12.	11 048 149,58	10 614 085,31
Kirjanpitoarvo 31.12.	214 615,32	614 599,48
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.	10 139 309,19	9 330 474,22
Lisäykset	6 128 611,06	913 699,26
Vähennykset	-1 038 710,55	-107 311,59
Siirrot erien välillä	-20 101,80	2 447,30
Hankintameno 31.12.	15 209 107,90	10 139 309,19
Kertyneet poistot 1.1.	8 459 024,54	7 451 173,35
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1 014 686,44	-21 230,41
Tilikauden poisto	924 989,50	1 029 081,60
Kertyneet poistot 31.12.	8 369 327,60	8 459 024,54
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 839 780,30	1 680 284,65
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	-	-
Lisäykset	792 728,30	-
Hankintameno 31.12.	792 728,30	-
Kirjanpitoarvo, aineettomat hyödykkeet 31.12.	7 847 123,92	2 294 884,13

9. AINEELLISET HYÖDYKKEET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Maa-alueet		
Hankintameno 1.1.	60 270,13	60 270,13
Hankintameno ja kirjanpitoarvo 31.12.	60 270,13	60 270,13
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	-	861 062,06
Hankintameno 31.12.	-	861 062,06
Kertyneet poistot 1.1.	-	833 031,01
Tilikauden poisto	-	28 031,05
Kertyneet poistot 31.12.	-	861 062,06
Kirjanpitoarvo 31.12.	-	-
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	27 003 694,39	24 808 056,80
Lisäykset	4 590 108,38	2 296 771,88
Vähennykset	-1 207 001,93	-98 686,99
Siirrot erien välillä	20 101,80	-2 447,30
Hankintameno 31.12.	30 406 902,64	27 003 694,39
Kertyneet poistot 1.1.	23 666 054,41	22 212 211,40
Vähennysten kertyneet poistot	-1 172 727,01	-5 049,23
Tilikauden poisto	1 489 167,50	1 458 892,24
Kertyneet poistot 31.12.	23 982 494,90	23 666 054,41
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 424 407,74	3 337 639,98
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	37 370,30	37 370,30
Lisäykset	9 237,70	-
Hankintameno 31.12.	46 608,00	37 370,30
Kertyneet poistot 1.1.	-	-
Tilikauden poisto	513,20	-
Kertyneet poistot 31.12.	513,20	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	46 094,80	37 370,30
Kirjanpitoarvo, aineelliset hyödykkeet 31.12.	6 530 772,67	3 435 280,41

10. SJOITUKSET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Tytäryhtiöosakkeet		
Hankintameno 1.1.	931 770 570,10	861 864 134,81
Lisäykset	5 820 940,98	69 906 435,29
Vähennykset	-258 019,09	-
Arvonlennukset	-7 628,12	-
Hankintameno 31.12.	937 325 863,87	931 770 570,10
Kirjanpitoarvo 31.12.	937 325 863,87	931 770 570,10
Osakkuus- ja yhteisyritysosakkeet		
Hankintameno 1.1.	3 691 222,57	4 735 994,28
Lisäykset	11,21	-
Vähennykset	-	-1 044 771,71
Hankintameno 31.12.	3 691 233,78	3 691 222,57
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 691 233,78	3 691 222,57
Muut osakkeet		
Hankintameno 1.1.	292 265,99	292 265,99
Hankintameno 31.12.	292 265,99	292 265,99
Kirjanpitoarvo 31.12.	292 265,99	292 265,99
Sijoitukset yhteensä 31.12.	941 309 363,64	935 754 058,66

Tytäryhtiöosakkeet

Katso liite 27 konsernin tilinpäätösliitteistä.

Emoyhtiön omistamat liikkeenjohtovastuulla toimivat osakkuusyritykset eli yhteisyritykset

Katso liite 28 konsernin tilinpäätösliitteistä.

Muut osakkeet ja osuudet

Katso liite 16 konsernin tilinpäätösliitteistä.

Katso liite 25 konsernin liitetiedoista käyvän arvon laskentaperiaatteista sekä emoyhtiön liitetieto 21 käyvistä arvoista.

11. PITKÄAIKAISET SAAMISET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Lainasaamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	4 285 203,29	6 127 182,56
Muut saamiset	236 733,08	429 967,17
	4 521 936,37	6 557 149,73

12. LYHYTAIKAISET SAAMISET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Myyntisaamiset	10 912 137,88	12 756 196,32
Lainasaamiset	3 200 474,27	19 228 171,51
Muut saamiset	17 747 865,80	9 789 192,41
Konserniavustussaamiset	47 200 000,00	38 150 000,00
Siirtosaamiset	421 131,20	515 529,26
	79 481 609,15	80 439 089,50
Saamiset yhteisyrityksiltä		
Myyntisaamiset	140 238,15	203 987,73
Siirtosaamiset	5 696,53	-
	145 934,68	203 987,73

13. SIIRTOSAAMISET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Siirtosaamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Muut	421 131,20	515 529,26
Siirtosaamiset yhteisyrityksiltä	5 696,53	-
Siirtosaamiset muilta yrityksiltä		
Lisenssimaksut	1 877 020,40	2 333 511,89
Sosiaalikulut	179 401,62	93 815,13
Osakemerkintäsaamiset	-	28 668,20
Muut	1 256 176,39	1 233 682,36
Yhteensä	3 312 598,41	3 689 677,58
Siirtosaamiset yhteensä	3 733 729,61	4 205 206,84

14. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	76 555 412,00	76 555 412,00
Osakepääoma 31.12.	76 555 412,00	76 555 412,00
Ylikurssirahasto 1.1.	13 791 579,51	13 791 579,51
Ylikurssirahasto 31.12.	13 791 579,51	13 791 579,51
Sidottu oma pääoma yhteensä	90 346 991,51	90 346 991,51
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	12 089 729,37	8 919 947,13
Osakkeiden merkintä optio-oikeuksilla	754 192,02	3 141 114,04
Osakkeiden merkintä optio-oikeuksilla, rekisteröimätön	-	28 668,20
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	12 843 921,39	12 089 729,37
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	618 187 909,96	665 944 406,80
Henkilöstölle jaetut osakkeet	1 280 363,57	809 253,63
Osingonjako	-99 361 904,85	-95 227 146,30
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	520 106 368,68	571 526 514,13
Tilikauden voitto	49 407 498,64	46 661 395,83
Vapaa oma pääoma yhteensä	582 357 788,71	630 277 639,33
Oma pääoma yhteensä	672 704 780,22	720 624 630,84
Laskema voitonjakokelpoisista varoista		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	12 843 921,39	12 089 729,37
Edellisten tilikausien voitto	520 106 368,68	571 526 514,13
Tilikauden voitto	49 407 498,64	46 661 395,83
Yhteensä	582 357 788,71	630 277 639,33
Emoyhtiön osakepääoman jakautuminen		
Osakkeiden lukumäärä	74 109 252	74 009 953
Euroa	76 555 412,00	76 555 412,00

15. PAKOLLISET VARAUKSET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Eläkevastuut	67 106,84	114 375,48
Uudelleenjärjestelyvaraukset	2 127 098,86	4 892 658,78
Divestoinnit	-	320 000,00
	2 194 205,70	5 327 034,26

16. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Joukkovelkakirjalainat	100 000 000,00	100 000 000,01
Muu pitkäaikainen vieras pääoma	5 881,98	5 410,00
	100 005 881,98	100 005 410,01

Joukkovelkakirjalainan käypä arvo on laskettu tilinpäätöshetken markkinahinnan mukaan, joka oli 31.12.2016 105 792 000 (104 875 000 EUR 31.12.2015).

17. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Ostovelat	3 294 048,46	537 792,53
Muut velat sisältäen konsernitilivelan	208 857 050,67	201 138 637,08
Siirtovelat	4 918 886,55	14 222 820,65
	217 069 985,68	215 899 250,26
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille		
Ostovelat	2 601,03	15 297,26
Muut velat	16 001 701,65	19 328 249,96
	16 004 302,68	19 343 547,22
Velat muille yrityksille		
Ostovelat	10 082 659,50	5 947 239,94
Yritystodistukset	50 997 275,17	50 055 803,21
Muut lainat	286 153,87	-
Muut velat	1 518 526,53	2 347 405,39
Siirtovelat	10 127 692,02	11 251 818,31
	73 012 307,09	69 602 266,85
Lyhytaikainen vieraspääoma yhteensä	306 086 595,45	304 845 064,33

Lainat, muut saamiset ja rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Niiden kirjanpitoarvojen ja käypien arvojen arvioidaan vastaavan toisiaan, lukuunottamatta kiinteäkorkoista joukkovelkakirjalainaa, jonka kirjanpitoarvoa ei ole oikaistu vastaamaan käypää arvoa.

18. SIIRTOVELAT

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Siirtovelat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Henkilöstökulut	523 570,85	533 386,94
Palvelumaksut	4 393 777,10	12 061 300,23
Korot	532,92	9 854,77
Muut	1 005,68	1 618 278,71
Yhteensä	4 918 886,55	14 222 820,65
Muut siirtovelat		
Lomapalkka ja siihen liittyvät henkilösivukulut	2 032 459,96	2 077 544,92
Muut palkat ja niihin liittyvät henkilösivukulut	1 011 554,11	1 594 304,80
Muut sosiaalikulut	21 294,04	-
Korot	1 749 792,57	1 812 084,13
Vuokrat	3 218 105,28	3 289 266,91
Verot	851 343,40	1 658 763,69
Muut	1 243 142,66	819 853,86
Yhteensä	10 127 692,02	11 251 818,31
Siirtovelat yhteensä	15 046 578,57	25 474 638,96

19. LASKENNALLISET VEROSAAMISET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Laskennalliset verosaamiset		
Jaksotuseroista	1 490 183,93	2 270 426,46
Tilinpäätössiirroista	90 943,81	502 791,73
Yhteensä	1 581 127,74	2 773 218,19

Laskennallisia verosaamisia ei ole kirjattu taseeseen.

20. VASTUUSITOUMUKSET

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Omasta velasta		
Pantit	-	-
Konserniyritysten puolesta		
Takaukset	14 104 509,71	22 524 864,37
Yhteisyritysten puolesta	-	-
Muiden puolesta		
Takaukset	-	-
Muut omat vastuut		
Vuonna 2017 (2016) maksettavat vuokravastuut	13 958 854,00	17 944 666,00
Myöhemmin maksettavat vuokravastuut	55 624 452,00	45 028 395,00
Vuonna 2017 (2016) maksettavat leasingvastuut	312 727,41	338 916,43
Myöhemmin maksettavat leasingvastuut	352 459,48	488 180,90

Leasingsopimukset ovat pääsääntöisesti kolmivuotisia eikä niihin liity lunastusehtoja.

Ylläolevien vastuusitoumusten lisäksi emoyhtiö on antanut vakuuksia koskien eräitä keskeisiä sopimuksia, liittyen IPR-korvausehtoihin. Näiden vastuiden enimmäismäärä on 15 milj. euroa (15 milj. 2015).

Tieto Great Britain Ltd on vapautettu Iso-Britannian osakeyhtiölain mukaisesta tilintarkastusveloitteesta pykälän 479C nojalla. Emoyhtiö Tieto Oyj on antanut emoyhtiön takauksen kaikista Tieto Great Britain Ltd:n vastuista tilikauden 2016 päätöstilanteen mukaan.

21. JOHDANNAISET

Johdannaissopimusten nimellisarvot

Sisältää bruttomääräiset nimellisarvot kaikista sopimuksista, jotka eivät ole vielä eräänntyneet tai joita ei ole suljettu. Avoinna oleva nimellisarvo ei välttämättä mittaa tai osoita markkinariskiä, sillä joidenkin sopimusten riski voi kumoutua toisten sopimusten kautta.

Euroa	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinisopimukset	255 688 434,01	455 099 869,99
Suojauslaskennan ulkopuolella	255 688 434,01	429 899 869,99
Suojauslaskennan piirissä	-	25 200 000,00
Sähköfutuurisopimukset suojauslaskennan ulkopuolella	539 966,40	270 085,20

Johdannaissopimusten käyvät arvot

Valuuttajohdannaisten käyvät arvot on laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja ja korkonoteerauksia.

Johdannaissopimusten nettomääräiset käyvät arvot	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinisopimukset	1 315 609,00	1 332 938,46
Sähköfutuurisopimukset	65 564,60	-101 680,75

Johdannaissopimuksia on käytetty vain taloudelliseen suojaukseen.

Johdannaissopimusten käyvät positiiviset arvot, brutto	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinisopimukset	2 956 526,50	4 050 797,33
Sähköfutuurisopimukset suojauslaskennan ulkopuolella	65 677,40	-

Johdannaissopimusten käyvät negatiiviset arvot, brutto	31.12.2016	31.12.2015
Valuuttatermiinisopimukset	-1 640 917,50	-2 717 858,87
Sähköfutuurisopimukset suojauslaskennan ulkopuolella	-112,80	-101 680,75

Yhtiö on suojannut pankkien kanssa erittäin todennäköisiä ennakoituja, ulkomaan rahan määräisiä liiketoimia tytäryhtiöidensä puolesta. Tytäryhtiöiden kanssa on tehty vastaavat sisäiset suojastransaktiot.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat

31.12.2016

Euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Johdannaissopimukset	-	3 022 203,90	-	3 022 203,90
Myytävikissä olevat rahoitusvarat	-	-	292 265,99	292 265,99
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Johdannaissopimukset	-	-1 641 030,30	-	-1 641 030,30

31.12.2015

Euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat				
Johdannaissopimukset	-	4 050 797,33	-	4 050 797,33
Myytävikissä olevat rahoitusvarat	-	-	292 265,99	292 265,99
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat				
Johdannaissopimukset	-	-2 819 539,62	-	-2 819 539,62

Katso konsernin liitetieto 16 Myytävissä olevien rahoitusvarojen erittelyyn liittyen

Tasojen 1 ja 2 välillä ei ollut siirtoja vuoden 2016 aikana.

Tason 3 instrumenteissa ei ollut muutoksia 31.12.2016 päättyneen vuoden aikana.

22. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Tiedon operatiiviset rahoitustoiminnot on keskitetty Konsernirahoitukseen, joka toimii emoyhtiössä. Konsernirahoitus vastaa konsernin rahoitusriskien hallinnasta sekä riittävän likviditeettiaseman ylläpitämisestä. Tiedon hallituksen hyväksymä konsernin rahoituspolitiikka määrittää periaatteet ja määritelmät likviditeetti-, korko-, valuutta- ja vastapuoliriskien hallintaan. Rahoituspolitiikka kuvaa lisäksi vastuunjaon rahoitusriskien hallinnassa. Konserni seuraa rahoitusriskien kehitystä säännöllisesti.

Rahoitusriskejä arvioidaan, mitataan ja hallinnoidaan konsernitasolla. Katso konsernin liitetieto 24.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma ja osakkeet

Tieto Oyj:n maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma 31.12.2016 oli 76 555 412,00 euroa ja osakkeiden määrä 74 109 252.

Tiedon osakkeilla ei ole nimellisarvoa, ja niiden kirjanpidollinen vasta-arvo on yksi euro. Tiedon osakkeet noteerataan NASDAQ:ssa Helsingissä ja Tukholmassa. Yhtiöllä on yksi osakesarja, ja jokainen osake oikeuttaa yhtä suureen osinkoon ja yhteen ääneen. Tiedon yhtiöjärjestys sisältää yhtiökokousta koskevan äänestysrajoituksen, jonka mukaan kukaan ei ole oikeutettu äänestämään enemmällä kuin yhdellä viidesosalla yhtiökokouksessa edustettuina olevista äänistä. Yhtiöjärjestys löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.tieto.fi/sijoittajille.

Osakkeenomistajat ja omien osakkeiden omistus

Vuoden 2016 lopussa yhtiöllä oli 26 029 rekisteröitynyttä osakkeenomistajaa. Suomen ja Ruotsin arvopaperikeskusten rekisterien mukaan suomalaiset sijoittajat omistivat Tiedon osakkeista 36,9 % ja ruotsalaiset 3,0 %. Suomessa ja Ruotsissa oli yhteensä 24 408 yksityissijoittajaa, ja he omistivat 13 % Tiedon osakkeista.

Hallituksen jäsenet ja yhtiön toimitusjohtaja sekä heidän lähipiirinsä omistivat 31.12.2016 yhteensä 0,16 % osakkeista ja äänistä. He eivät omistaneet arvo-osuusjärjestelmään rekisteröityjä optio-oikeuksia. Toimitusjohtaja on mukana myös Tiedon pitkän aikavälin osakekannustinohjelmissa 2015 ja 2016, joka maksetaan osittain Tiedon osakkeina. Koska näihin kannustimiin liittyvien lisäosakkeiden määrä riippuu yhtiön osakkeen hinnasta mahdollisena toimitusajankohtana, ne eivät sisälly yllämainittuihin lukuihin. Lisäksi hänelle myönnettiin 4 256 osaketta perustuen osakepohjaiseen palkitsemisohjelmaan, joka oli voimassa vuoden 2016 loppuun saakka. Nämä osakkeet luovutettiin 9.1.2017. Tieto ei ole laskenut liikkeeseen vaihtovelkakirjalainoja.

Tiedolla on kolme pitkäaikaista osakkeenomistajaa, jotka omistavat yli 10 % osakkeista: Cevian Capital Partners Ltd, Solidium Oy ja Silchester International Investors LLP. Viimeisimmän tiedon mukaan 31.8.2016 Cevian Capital Partners Ltd omisti 11 066 684 osaketta eli 14,9 % Tiedon osakkeista ja äänistä. Solidium Oy omisti 10,0 % Tiedon osakkeista 31.12.2016. Perustuen 23.6.2015 tehtyyn ilmoitukseen Silchester International Investors LLP:n omistus Tiedosta oli 7 401 027 osaketta eli 10,0 % osakkeista ja äänistä.

Tieto ei ole tietoinen osakassopimuksista tai ristiinomistuksista, jotka rajoittaisivat kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden määrää. Koska yhtiön optio-ohjelmat ovat päättyneet, osakkeiden voidaan katsoa olevan 100 %:sti kaupankäynnin kohteena lukuun ottamatta yhtiön omistamia omia osakkeita.

Vuoden 2016 lopussa Tieto tai sen tytäryhtiöt omistivat yhteensä 411 682 omaa osaketta eli 0,6 % osakkeista ja äänistä. Maaliskuussa Tiedon hallitus päätti suunnatusta osakeannista liittyen Tiedon pitkän aikavälin osakekannustinohjelman palkkion maksuun. Osakeannissa 53 402 Tiedon omistamaa omaa osaketta siirrettiin vastikkeetta ohjelmaan osallistuville johtoryhmän jäsenille. Vuoden lopussa liikkeeseen laskettujen osakkeiden lukumäärä pois lukien yhtiön omistamat omat osakkeet oli 73 697 570.

Osakekannustinohjelmat

Vuonna 2015 Tiedon hallitus hyväksyi kaksi osakepohjaista kannustinjärjestelmää: Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2015 ja Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2015. Vuonna 2016 hyväksyttiin kaksi uutta järjestelmää: Suoriteperusteinen osakepalkkiojärjestelmä 2016 ja Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2016.

Näiden kannustinjärjestelmien perusteella mahdollisesti maksettavat palkkiot maksetaan vuosina 2018 (vuoden 2015 järjestelmä) ja 2019 (vuoden 2016 järjestelmä) osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Järjestelmän puitteissa palkkioina toimitettavat osakkeet koostuvat markkinoilta hankittavista yhtiön osakkeista. Tämän vuoksi kannustinjärjestelmillä ei ole osakkeenomistajien omistusta laimentavaa vaikutusta. Kannustinjärjestelmien 2015 ja 2016 perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 960 000 Tiedon osakkeen arvoa (sisältäen rahana maksettavan osuuden).

Vuonna 2014 perustettu osakepohjainen kannustinohjelma päättyi vuoden 2016 lopussa. Järjestelmän pohjalta yhteensä 25 555 osaketta maksettiin palkkioina 9.1.2017.

Tiedolla ei ole voimassa olevia optio-ohjelmia sen jälkeen kuin 2009C-optioiden merkintäaika päättyi 31.3.2016. Yhteensä 99 299 osaketta merkittiin kaupparekisteriin vuoden aikana merkintöjen pohjalta.

Tiedon kannustimet on kuvattu yksityiskohtaisemmin osoitteessa www.tieto.com/investors

Hallituksen valtuudet

Vuoden 2016 varsinainen yhtiökokous valtuutti yhtiön hallituksen hankkimaan yhtiön omia osakkeita siten, että hankittujen osakkeiden yhteenlaskettu lukumäärä on enintään 7 200 000 eli noin 10 % yhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta lukumäärästä. Valtuutusta on tarkoitus käyttää yhtiön pääomarakenteen kehittämiseen.

Kurssikehitys ja vaihto

Vuoden 2016 aikana Tiedon osakkeita vaihdettiin 864,6 milj. eurolla (34 827 778 osaketta) Helsingissä ja 412,9 milj. kruunulla (1 802 382 osaketta) Tukholmassa. Vaihdettuisten osakkeiden määrä vastasi 49 %:a liikkeeseen lasketuista osakkeista. NASDAQ Helsingissä osakkeen vuoden 2016 volyymipainotettu keskiparssi oli 24,83 euroa. Vuoden lopussa kurssi oli 25,92 euroa. Ylin kaupantekokurssi oli 28,47 euroa ja alin 22,20 euroa. Osakekannan markkina-arvo vuoden lopussa oli 1 920,9 (1 829,5) milj. euroa. Yhtiön osakekurssi nousi vuoden aikana Helsingissä 5 % ja Tukholmassa 10 %. Samaan aikaan OMX Helsinki -indeksi nousi 4 % ja OMX Stockholm -indeksi 6 %. NASDAQ Helsingin ja Tukholman lisäksi Tiedon osakkeella käydään kauppaa monenkeskisillä markkinapaikoilla (MTF). Osake oli kaupankäynnin kohde ainakin seuraavissa: Chi-X, Turquoise ja BATS Europe. Yhteensä näillä markkinapaikoilla vaihdettiin 13 019 928 Tiedon osaketta eli noin 26 % kaupankäyntivolymyymista.

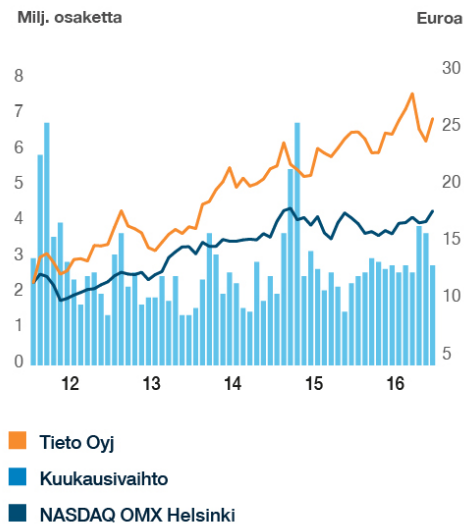
Lisätietoja Tiedon osakkeesta ja osakkeenomistajista löytyy Tiedon verkkosivuilta osoitteesta www.tieto.fi/sijoittajille.

OSAKEINFORMAATIO

	2016	2015	2014	2013	2012
Osakkeiden lukumäärä					
Osakkeiden lukumäärä	74 109 252	74 009 953	73 675 903	73 132 367	72 377 213
Ulkona olevat osakkeet ¹⁾					
Vuoden lopussa	73 697 570	73 544 869	73 165 084	72 590 573	71 823 513
Keskimäärin	73 660 433	73 426 563	72 944 228	72 369 221	71 659 278
Osakepääoma tilikauden lopussa, euroa	76 555 412	76 555 412	76 555 412	76 555 412	75 952 174
Osakekohtaisia tunnuslukuja					
Voitto/osake, euroa					
Laimentamaton	1,46	1,23	0,48	0,86	0,41
Laimennusvaikutuksella oikaistu	1,46	1,23	0,48	0,86	0,41
Oma pääoma/osake, euroa	6,62	6,57	6,44	7,08	7,30
Kurssikehitys ja vaihto					
NASDAQ Helsingissä					
Ylin vaihtokurssi, euroa	28,47	25,00	22,64	18,43	15,78
Alin vaihtokurssi, euroa	22,20	19,98	16,15	14,20	11,01
Tilikauden keskikurssi, euroa	24,83	22,48	19,45	16,09	13,53
Pörssivaihto, kpl	34 827 778	37 041 013	28 085 320	26 657 716	38 797 365
Pörssivaihto, %	47,0	50,0	38,1	36,5	53,6
NASDAQ Tukholmassa					
Ylin vaihtokurssi, kruunua	275,90	246,10	207,90	155,00	139,50
Alin vaihtokurssi, kruunua	205,70	183,00	142,10	123,00	97,55
Tilikauden keskikurssi, kruunua	229,09	210,32	177,45	140,05	119,50
Pörssivaihto, kpl	1 802 382	1 802 615	3 138 593	1 511 176	4 635 237
Pörssivaihto, %	2,4	2,4	4,3	2,1	6,4
Markkina-arvo, milj. euroa	1 920,9	1 829,5	1 584,8	1 202,3	1 077,7
Osingonjako					
Osingonjako, 1 000 euroa	101 001	99 290	95 177	65 369	59 709
Osinko, nimellinen, euroa	1,37	1,35	1,30	0,90	0,83
Osinko, % tuloksesta	93,8	109,8	270,8	104,7	202,4
Osakekurssiin suhteutettuja tunnuslukuja					
NASDAQ Helsingissä					
Hinta/voitto -suhde (P/E)	18	20	45	19	36
Osinko suhteessa ostokurssiin tilikauden päättyessä, %	5,3	5,5	6,0	5,5	5,6
NASDAQ Tukholmassa					
Hinta/voitto -suhde (P/E)	18	20	45	19	36
Osinko suhteessa ostokurssiin tilikauden päättyessä, %	5,3	5,5	6,0	5,4	5,6

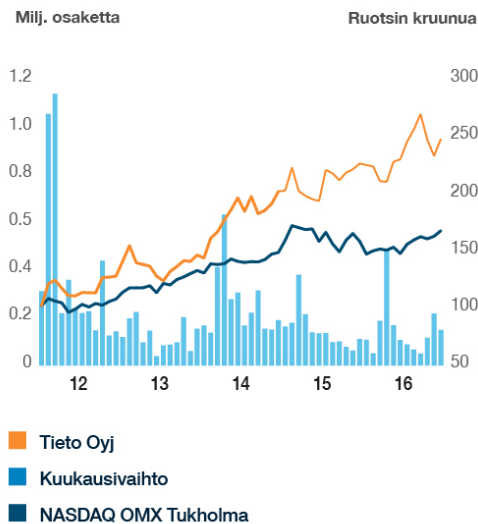
¹⁾ Oikaistu yhtiön hallussa olevilla omilla osakkeilla

Osakkeen kurssikehitys ja vaihto, Helsinki

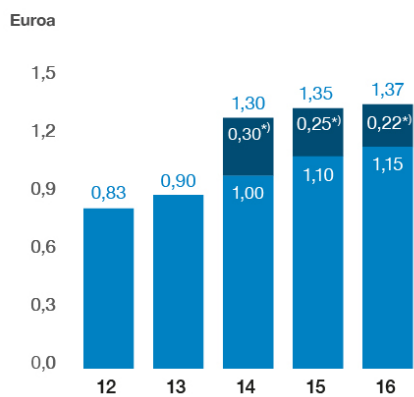
Lähde: Thomson Reuters

Osakkeen kurssikehitys ja vaihto, Tukholma

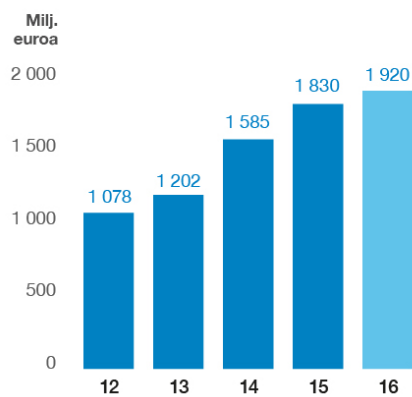
Lähde: Thomson Reuters

Osinko / osake, euroa

^{a)} Lisäosinko, euroa

Markkina-arvo, milj. euroa

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2016	Osakkeet	%
1 Cevian Capital *)	11 066 684	14,9
2 Solidium Oy	7 415 418	10,0
3 Silchester International Investors LLP **)	7 401 027	10,0
4 Swedbank Robur rahastot	2 130 655	2,9
5 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 419 183	1,9
6 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	838 648	1,1
7 Valtion Eläkerahasto	673 000	0,9
8 Folketrygdfondet	570 000	0,8
9 Danske rahastot	560 172	0,8
10 Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.	541 345	0,7
10 suurinta osakkeenomistajaa	32 616 132	44,0
- joista hallintarekisteröityjä	20 598 366	27,8
Hallintarekisteröidyt	25 073 277	33,8
Muut	16 419 843	22,2
Yhteensä	74 109 252	100,0

Perustuu Euroclear Finland Oy:n ja Euroclear Sweden AB:n omistajarekistereihin.

*) Euroclear Finland Oy:n rekisterin mukaan Cevian Capitalin omistus 31.8.2016 oli 11 066 684 osaketta, mikä vastaa 14,9 % yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

**) Silchester International Investors LLP ilmoitti 23.06.2015, että sen omistus Tieto Oyj:ssä on 7 401 027 osaketta, mikä vastaa 10,0 % yhtiön osakkeista ja äänivallasta.

Osakkeenomistajat sektoreittain 31.12.2016, % osakkeista

Yritykset	12,8 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	3,5 %
Julkisyhteisöt	5,6 %
Kotitaloudet	10,9 %
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3,9 %
Ulkomaiset	0,2 %
Hallintarekisteröidyt	63,1 %

Osakkeiden määrä	Osakkeenomistajat		Osakemäärä	
	Lkm	%	Lkm	%
1 - 100	5 901	36,5	337 544	0,5
101 - 500	6 540	40,4	1 723 675	2,3
501 - 1 000	1 842	11,4	1 418 945	1,9
1 001 - 5 000	1 580	9,8	3 405 237	4,6
5 001 - 10 000	162	1,0	1 148 563	1,5
10 001 - 50 000	99	0,6	2 223 579	3,0
50 001 - 100 000	24	0,1	1 744 541	2,4
100 001 - 500 000	26	0,2	5 478 877	7,4
500 001 -	9	0,1	56 617 731	76,4

Osakepääoman muutokset (1 osake = 1 ääni)	Osakkeita	Osakepääoma, euroa
Yhteensä 31.12.2006	75 841 462	75 841 462
Omien osakkeiden mitätöinti, rekisteröity 2007	1 883 350	0
Optiolla merkityt osakkeet, rekisteröity 2007	61	61
Omien osakkeiden mitätöinti, rekisteröity 2008	1 935 000	0
Yhteensä 31.12.2011	72 023 173	75 841 523
Optiolla merkityt osakkeet, rekisteröity 2012	354 040	110 651
Yhteensä 31.12.2012	72 377 213	75 952 174
Optiolla merkityt osakkeet, rekisteröity 2013	755 154	603 238
Yhteensä 31.12.2013	73 132 367	76 555 412
Optiolla merkityt osakkeet, rekisteröity 2014	543 536	0
Yhteensä 31.12.2014	73 675 903	76 555 412
Optiolla merkityt osakkeet, rekisteröity 2015	334 050	0
Yhteensä 31.12.2015	74 009 953	76 555 412
Optiolla merkityt osakkeet, rekisteröity 2016	99 299	0
Yhteensä 31.12.2016	74 109 252	76 555 412

Tieto, kaupankäyntitunnuksia

NASDAQ OMX Helsinki	TIEV
NASDAQ OMX Stockholm	TIEN
Thomson Reuters, Helsinki	TIE1V.HE
Thomson Reuters, Stockholm	TIEN.ST
Bloomberg, Helsinki	TIE1V.FH
Bloomberg, Stockholm	TIEN.SS
ISIN Code	FI0009000277

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön käytettävissä olevat voittovarot	582 357 788,71
josta tilikauden tulos	49 407 498,64
Hallitus ehdottaa, että voittovarot käytetään seuraavasti:	
- osakkeenomistajille jaetaan osinkona yhteensä 1,37 euroa osakkeelta	101 000 681,25
1,15 euroa (perusosa)	
0,22 euroa (lisäosa)	
- voittovarojen tilille jätetään	481 357 107,46

Hallituksen näkemyksen mukaan ehdotettu voitonjako ei vaaranna yhtiön maksukykyä.

Espoo, 1. helmikuuta 2017

Markku Pohjola
puheenjohtaja

Kurt Jofs
varapuheenjohtaja

Harri-Pekka Kaukonen

Johanna Lamminen

Sari Pajari

Endre Rangnes

Jonas Synnergren

Lars Wollung

Esa Koskinen

Anders Palklint

Kimmo Alkio
toimitusjohtaja

Tietoja osakkeenomistajille

OSAKKEENOMISTAJAN KALENTERI VUONNA 2017

- Yhtiökokouksen täsmäytyspäivä 13.3.
- Ilmoittautuminen 2.2.–20.3. klo 15.00
- Yhtiökokous 23.3.
- Osinko irtoaa 24.3.
- Osingonmaksun täsmäytyspäivä 27.3.
- Osingon maksu 6.4. alkaen
- Osavuosikatsaus 1/2017 27.4.
- Osavuosikatsaus 2/2017 21.7.
- Osavuosikatsaus 3/2017 24.10.

YHTIÖKOKOUS

Tieto Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 23.3.2017 klo 16.00. hotelli Clarionissa, osoite Tyynenmerenkatu 2, Helsinki.

Yhtiökokousasiakirjat

Yhtiökokousasiakirjat ovat saatavilla osoitteessa www.tieto.com/agm.

Osallistumisoikeus ja ilmoittautuminen

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on 13.3.2017 rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvo-osuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään 20.3.2017 klo 15.00, mihin mennessä ilmoittautumisen on oltava perillä. Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- internetsivulla www.tieto.com/agm
- sähköpostitse: [agm\(at\)tieto.com](mailto:agm(at)tieto.com)
- puhelimitse: 020 727 1740 (ma–pe 9.00–15.00)
- faksilla: 020 602 0232 tai
- kirjeitse: Tieto, Legal/AGM, PL 2, 02101 Espoo

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja

Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaa kehoitetaan pyytämään viivytyksettä omaisuudenhoitajaltaan tarvittavat ohjeet rekisteröitymisestä tilapäiseen osakasluetteloon, valtakirjojen antamisesta ja ilmoittautumisesta yhtiökokoukseen.

Omaisuudenhoitajan tilinhoitajayhteisö ilmoittaa hallintarekisteröidyn osakkeen omistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, merkittäväksi yhtiön tilapäiseen osakasluetteloon 20.3.2017 klo 10.00 mennessä.

Mahdolliset valtakirjat osakkeenomistajan edustamisesta yhtiökokouksessa pyydetään toimittamaan osoitteeseen: Tieto, Legal/AGM, PL 2, 02101 Espoo 20.3.2017 mennessä (faksi 020 602 0232).

Euroclear Sweden AB:ssä rekisteröidyt osakkeet

Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on rekisteröity Euroclear Sweden AB:n arvopaperijärjestelmään ja joka haluaa osallistua ja äänestää yhtiökokouksessa, täytyy olla rekisteröitynä Euroclear Sweden AB:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon 13.3.2017 ja pyytää tilapäistä rekisteröintiä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään Tieto Oyj:n osakasluetteloon. Kirjallinen pyyntö tilapäisestä rekisteröinnistä tulee toimittaa Euroclear Sweden AB:hen viimeistään 14.3.2017 klo 15.00 (Ruotsin aikaa). Lisätietoja: www.tieto.com/agm.

Euroclear Sweden AB:n kautta tehty tilapäinen rekisteröinti katsotaan ilmoittautumiseksi yhtiökokoukseen.

Valtakirjojen toimittaminen etukäteen

Osakkeenomistaja saa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä oikeuksiaan asiamiehen välityksellä. Asiamiehen on esitettävä päivätty valtakirja tai hänen on muuten luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan osakkeenomistajaa. Jos osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osakkeet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan alkuperäisinä osoitteeseen: Tieto, Legal/AGM, PL 2, 02101 Espoo 20.3.2016 mennessä.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2016 yhtiön jakokelpoisista varoista maksetaan osinkoa 1,15 euroa osakkeelta sekä lisäosinkoa 0,22 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 27.3.2017 merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon tai

Euroclear Sweden AB:n rekisteriin. Osinko maksetaan 6.4.2017 alkaen.

Lisätietoja yhtiökokouksesta osoitteessa www.tieto.com/agm.

Tilintarkastuskertomus

Tieto Oyj:n yhtiökokoukselle

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Tieto Oyj:n (y-tunnus 0101138-5) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista; sekä
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

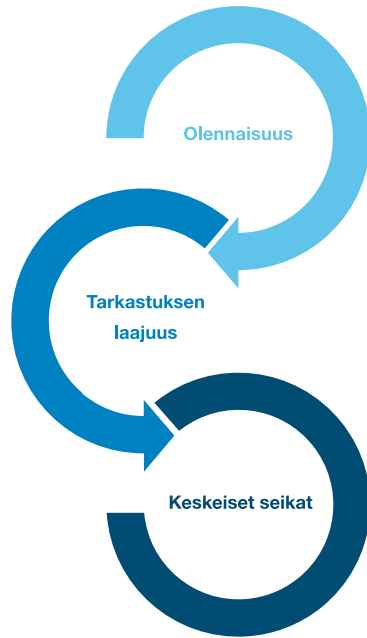
Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

Olennaisuus

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus oli 6 miljoonaa euroa

Konsernitarkastuksen laajuus

- Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuteen sisältyivät kaikki merkittävät yhtiöt Suomessa (3), Ruotsissa (2), Norjassa (1) ja Tšekin tasavallassa (1), kattaen suurimman osan konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista. Keskitettyjä tarkastustoimenpiteitä tehtiin Tiedon globaalissa palvelukeskuksessa Latviassa.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

- Liikevaihdon tulouttaminen
- Tuotekehityspalvelut -segmentin liikearvon arvostaminen
- Tuotekehityspalvelut -segmentin liikearvon arvostaminen

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatun konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus	6 miljoonaa euroa
Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde	5 % tuloksesta ennen veroja
Perustelut vertailukohteen valinnalle	Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi tuloksen ennen veroja, koska käsityksemme mukaan tilinpäätöksen lukijat käyttävät yleisimmin sitä arvioidessaan konsernin suoriutumista. Lisäksi tulos ennen veroja on yleisesti hyväksytty vertailukohde. Valitsimme sovellettavaksi prosenttisuudeksi 5 %, joka on tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksytyt määrällisten rajojen puitteissa.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Tieto-konsernin rakenteen, toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit. Valitsimme tilintarkastuksen kohteeksi konserniyhtiöitä ja kirjanpidon tilejä edellä mainittujen kriteerien perusteella siten, että suorittamillamme tilintarkastustoimenpiteillä saatiin riittävä kattavuus lausunnon esittämiseksi konsernitilinpäätöksestä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Konsernitiilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka**Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa****Liikevaihdon tulouttaminen**

Katso konsernitiilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetieto 2.

Konsernin tuotteiden ja palvelujen luonteesta johtuen olemme tunnustaneet kaksi tilintarkastuksen kannalta keskeistä liikevaihdon tulouttamiseen liittyvää virheen ja väärinkäytöksen riskiä:

- Virheellinen katko tuotteiden ja palvelujen myynnin tuloutuksessa;
- Virheellinen tuloutus suurissa projekteissa, jotka kokonsa ja monimutkaisuutensa vuoksi vaativat erityistä huomiota sekä kirjanpidon että tilintarkastuksen näkökulmasta. Yleensä nämä projektit ovat pitkäkestoisia ja täyttävät pitkäaikaishankkeen määritelmän (IAS11).

Olemme arvioineet tulouttamiseen liittyviä konsernin tietojärjestelmiä testaamalla järjestelmiin pääsyn ja muutostenhallinnan kontroleja. Prosesseja läpikäymällä olemme arvioineet kunkin merkittävän myyntitapahtumalajin osalta keskeisten kontrollien rakenteen toimivuutta sekä testanneet kyseisten kontrollien toiminnan tehokkuutta;

Tuotteiden ja palvelujen myynnin katkon aineistotarkastustoimenpiteemme olivat muun muassa:

- Lähellä tilikauden vaihdetta toteutuneiden yksittäisten tapahtumien tarkastaminen; ja
- Liikevaihtotapahtumien testaus, jonka tarkoituksena on varmistua tulouttamisen oikeellisuudesta tilikauden aikana ja tilikauden vaihteessa.

Suurten projektien virheellisen tuloutuksen riskiin kohdistuvien aineistotarkastustoimenpiteidemme pääpaino on ollut johdon käyttämässä harkinnassa projekteja koskevia arvioita tehtäessä. Valitsimme sopimuksista otoksen ja suoritimme seuraavat toimenpiteet:

- Varmistimme, että käytetty tulouttamismenettely oli sopimuksen ehtojen perusteella asianmukainen;
- Täsmäytimme tuottoennusteen myyntisopimukseen huomioiden sopimukseen mahdollisesti tehdyt muutokset;
- Tarkastimme kustannusennusteen valitsemalla otoksen ennusteeseen sisältyviä kustannuskomponentteja, jotka täsmäytimme taustadokumentaatioon; ja
- Laskimme myyntituoton uudelleen valmistumisasteen perusteella. Arvioimme projektien valmistumisasteen oikeellisuutta vertaamalla yhtiön kirjanpitoaineiston mukaisia toteutuneita kustannuksia projektin arvioituihin kokonaiskustannuksiin.

Tuotekehityspalvelut -segmentin liikearvon arvostaminen

Katso konsernitiilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetiedot 14 ja 30.

Tuotekehityspalvelujen liikearvoon liittyy herkkyys-analyysin perusteella riski arvonalentumisesta, josta johtuen tämä on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Segmentin liikearvon määrä on 59,8 miljoonaa euroa. Mahdollisen arvonalentumisen määrittämiseen liittyy merkittävässä määrin johdon harkintaa mm. arvioitaessa liiketoiminnan tulevaa kannattavuutta ja tulevaisuudessa toteutuviin rahavirtoihin sovellettavaa diskonttokorkoa.

Keskityimme tarkastustoimenpiteissämme johdon harkintaa edellyttävien arvioiden asianmukaisuuden varmentamiseen seuraavin toimenpitein:

- Tarkastimme käyttöarvolaskelmissa käytetyt menetelmät vertaamalla niitä IAS 36:n Omaisuuserien arvon alentuminen -standardin mukaisiin vaatimuksiin ja testasimme johdon käyttämän mallin matemaattisen oikeellisuuden;
- Arvioimme rahavirtaennusteiden laatimisessa käytettävää prosessia ja teimme vertailuja viimeisimpiin hallituksen hyväksymiin budjetteihin ja pitkän aikavälin suunnitelmiin;
- Testasimme rahavirtaennusteiden perusteena olevat keskeiset oletukset, joita ovat mm. myyntiä ja kannattavuutta koskevat ennusteet, käytetty diskonttokorko sekä ennustejakson jälkeiseen aikaan sovellettu kasvuprosentti;
- Vertasimme tilikauden toteutuneita tuloslukuja edellisenä vuonna arvonalentumismallissa käytettyihin tulosenusteisiin sen selvittämiseksi, sisältyikö ennusteisiin oletuksia, jotka olivat jälkikäteen arvioituina olleet optimistisia;
- Arvioimme johdon laatimassa herkkyysanalyysissä käytettyjen oletusten asianmukaisuutta, arvioimalla niihin sisältyvien johdon harkintaa vaativien oletusten muutosten todennäköisyyttä; ja
- Arvioimme mallissa käytettyjen diskonttokorkojen ja pitkän aikavälin kasvuprosenttien asianmukaisuutta ja soveltuviin osin vertasimme niitä kansantaloudellisiin ja toimialakohtaisiin ennusteisiin.

Olemme arvioineet, ovatko konsernitiilinpäätöksen liitetiedoissa 14 ja 30 esitetyt asiaa koskevat tiedot asianmukaiset.

Yrityshankinnat

Katso konsernitiilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetieto 29.

Tieto osti vuoden 2016 aikana ruotsalaisen Emric Partners AB:n kokonaiskauppahintaan 37,7 miljoonaa euroa. Hankinta on käsitelty liiketoimintojen yhdistämisenä (IFRS 3), ja siihen liittyy useita merkittäviä ja monimutkaisia harkintaa perustuvia arvioita, jotka koskevat hankittujen varojen ja velkojen käypien arvojen määrittämistä.

Keskeisen osan arvonnäytystä ja kauppahinnan kohdistamista muodosti käyvän arvon määrittäminen aineettomille hyödykkeille (14,5 miljoonaa euroa), jotka koostuivat teknologiasta ja asiakassuhteista. Liikearvoa muodostui 26,2 miljoonaa euroa. Kohdistamisessa arvioitiin myös muita varoja ja velkoja.

Aineettomien hyödykkeiden osalta olemme arvioineet menetelmiä, joita johto on käyttänyt hankitun teknologian ja asiakassuhteiden käyvän arvon määrittästä koskevissa laskelmissa sekä tarkastaneet arvonnäyttykseen sisältyviä keskeisiä oletuksia, kuten:

- arvonnäyttyprosessissa käytetyt rahavirtaennusteet;
- teknologiaan sovellettu rojaltiprosentti;
- teknologian ja asiakassuhteiden oletetut taloudelliset vaikutusajat; ja
- transaktioon sovellettava diskonttokorko.

Olemme arvioineet, ovatko konsernitiilinpäätöksen liitetiedoissa 29 esitetyt asiaa koskevat tiedot asianmukaiset.

Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole sellaisia tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista olisi viestittävä kertomuksessamme.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi

tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, liitetiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon

konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksemme.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöön saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 1. päivänä helmikuuta 2017

PricewaterhouseCoopers Oy

Tilintarkastusyhteisö

Tomi Hyryläinen
KHT

Tiedon verkkovuosisikertomus on saatavilla osoitteessa
www.tieto.com/ar2016

Tieto Oyj

Keilalahdentie 2-4
PL 2, 02101 Espoo
Puh. 0207 2010
Fax 0207 268898

www.tieto.com

Sijoittajasuhteet: [ir\[at\]tieto.com](mailto:ir[at]tieto.com)